

ቅዱስ ሁን

ዋረን ዌንደል ዌርዝቢ

ትርጉም:- ዳንኤል ተሾመ

ርማት:- ይሌ ጀናይ

ዋና አር ዒ:- ዘነበ ገብረሐና

የኮምፒውተር ጽሑፍና የገጽ አቀማመጥ:- ጥሩወርቅ በቀለ

የመጀመሪያ ትም:- 2004 ዓ.ም (2001A.D)

Copyright © 2010 by SIM Ethiopia.

Originally published in English under the title of BE HOLY.

Copyright © 1994 by Warren Wiersbe. David C. Cook, 4050
Lee Vance View, Colorado Springs, Colorado 80918 U. S. A.

All rights reserved.

መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት ያደረጉ መጻሕፍት

የኤስ ኣይ ኤም ሥነ ጽሑፍ ክፍል

የፖ.ሣ. ቁጥር 127

አዲስ አበባ

David C. Cook ና በክብ የተቀመጠችው C አርማ የኩክ ኮምፒውተር
ሽን ሚኒስትሪ የተመዘገቡ የንግድ ምልክቶች ናቸው።

በግልጽ ካልተጠቀሰ በቀር የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች ከ1954ቱ
የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጓሜ የተወሰዱ ናቸው። ሌሎች በፈቃድ
ጥቅም፣ የዋሉ፣ New International Version (NIV), Copyright ©
1973, 1978, 1984. by the International Bible Society, በዞንደርቫን
ፈቃድ ሰጪነት ጥቅም ላይ የዋለ። መብቱ በሕግ የተጠበቀ ነው።

በኤስ ኣይ ኤም ኢትዮጵያ የ ተመ

አንደኛ ትም 2004 ዓ.ም (2011 A.D.)

ማውጫ

መቅድም

1. በዓለም ላይ ጅግ ጠቃሚው ነገር (ከዘሌዋውያን መጽሐፍ ጋር መተዋወቅ)	6
2. መስዋዕቶችና አዳኙ (ዘሌዋ. ምዕ. 8-10).....	18
3. የካህናት መንግሥት (ዘሌዋ. ምዕ. 1-7).....	32
4. ገጽሕና ና ግዚአብሔርን መምሰል (ዘሌዋ. ምዕ. 11-12) ..	47
5. ላቁ ሐኪም (ዘሌዋ. ምዕ. 13-15).....	62
6. የ ስራኤል ላቅና ቅዱስ ቀን (ዘሌዋ. ምዕ. 16)	78
7. ቅድስና ተግባራዊ ነገር ነው (ዘሌዋ. ምዕ. 17-20).....	88
8. መንፈሳዊ አመራር የሚያስከፍለው ዋጋ (ዘሌዋ. ምዕ. 21-22)	105
9. የወደፊቱን የሚናገር የቀን መቀጠሪያ (ዘሌዋ. ምዕ. 23) ..	118
10. ቅዱስ፣ ቅዱስ፣ ቅዱስ (ዘሌዋ. ምዕ. 24).....	131
11. ይህ ምድር የ ግዚአብሔር ምድር ነው (ዘሌዋ. ምዕ. 25)	143
12. «ቢሆን» የሚለው ትልቁ ቃል (ዘሌዋ. ምዕ. 26-27)	157
13. ከዘሌዋውያን መጽሐፍ መማር (ማጠቃለያ).....	173
የመጨረሻ ማስ ወሻዎች	185

መቅድም

ትንቢ ዊ በሆነ ማስተዋል፤ ኤ. ደብሊው ቶዘር ከብዙ ዓመት በፊት ንዲህ በማለት ጽፈዋል፡-

ከላይኛው ብሩህ ዓለም የሚመጣ አንድ ተመልካች ወይም ቅዱሱ የቤተ ክርስቲያንን በሽ ዎች የሚመረምርበትን ይል ይዞ ለጥቂት ጊዜ በመካከላችን ቢሆን፤ ከሚያቀርባቸው ብዙ ሪፖርቶች መካከል ኔ ርግጠኛ የምሆንበት ጉልቶ የሚ ይ አንድ የተመዘገበ ቃል አለ፡- ይህም የላቀ መንፈሳዊ ድካም መኖሩን የሚያሳይ ማስረጃ፤ ንዲሁም የሞራል መነሣሣት መጠን በሚገርም መንገድ መቀነሱ ነው፡፡

ዛሬ የክርስቲያኖች መስብሰቢያ ነኝ የሚሉ አብያተ ክርስቲያን በየትኛውም ነገር- በብዙ ሕዝብ መስብሰብ፤ ውድ የሆኑ ሕንጻዎችን በመገንባት፤ ትልቅ በጀት በመመደብ፤ ፖለቲካዊ ተጽዕኖ በማሳደር - ይ ወቁ፤ በቅድስናቸው የተለዩ አይደሉም፡፡ በአሜሪካን በመጽሐፍ ቅዱስ የሚያምኑ የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት አባላት የሆኑ ክርስቲያኖች ከብዙ ኑ ወገን ባይመደቡም፤ ቀላል ግምት የማይሰጠው ቁጥር ያላቸው ናቸው፤ ነገር ግን የ ኛም መኖር በማ በረሰቡ ላይ በጎ ተጽዕኖ አላመጣም፡፡ ጨው ጨዋማ ባሕርይውን ያጣ ይመስላል፤ ደግሞም ብርሃኑ በደ ና ሁኔ የተ ሸፈነ በመሆኑ የገበያው ስፍራ በጣም ጨልሞአል፡፡

በ ግዚአብሔር ቃል ውስጥ ስምንት ጊዜ፤ ግዚአብሔር « ኔ ቅዱስ ነኝና ናንተም ቅዱሳን ሁኑ!» ብሎ ለሕዝቡ ተናግሮአል፡፡ ይህም ጢአትን ንዴት ንደምናስወግድና በቅድስና ንዴት ንደምናድግ በሚያስተምረን መጽሐፍ፤ በዘሌዋውያን ውስጥ የምናገኘው ከዋነኞቹ አሳቦች አንዱ ነው፡፡ በዘሌዋውያን መጽሐፍ ውስጥ ያሉ መንፈሳዊ መርኖችን የምናጠናበትና ከሕይወ ችን ጋር የምናዛምድበት ተግባራችን ሁላችንንም የበለጠ ኢየሱስ ክርስቶስን ንድንመስለውና በዚህ በአሁኑ ክፉ ዓለም ላይ የበለጠ ተጽዕኖ ማሳደር የምንችል ንዲያደርገን ጸሎቴ ነው፡፡

ዋረን ዌንደል ዌርዝቢ

ለዘሌዋውያን መጽሐፍ ይሆናል በሚል የተሰጠ አስተዋጽኦ
ዋና አሳብ፡- የ ግዚአብሔር ቅድስና - « ኔ ቅዱስ ነኝና ናንተም
ቅዱሳን ሁኑ»

የዋና አሳቡ ቊጥር፡- ዘሌዋውያን 11:44-45

I. ቅዱስ መባዎች (ስጦ ዎች) 1-7

1. የአምላኪያኑ ሕግ - 1:1-6:7

2. የካህኖቹ ሕግ - 6:8-7:38

II. የተቀደሰ ክህነት - 8-10፤ 21-22

1. መቀደስ - 8-9

2. ጥንቃቄ - 10

3. መሟላት የሚገባቸው ነገሮች - 21-22

III የተቀደሰ ሕዝብ - 11-17

1. የተቀደሰ ና ያልተቀደሰ ምግብ - 11

2. ልጅ መውለድ - 12

3. በሽ ዎች ና መርከስ - 13-15

4. የማስተስርያ ቀን - 16-17

IV. የተቀደሰ ምድር - 18-20፤ 23-27

1. የሥነ ምግባር ዝቅጠት - 18

2. የጣዖት አምልኮ- 19

3. የሞት ቅጣት የሚያስከትሉ መተላለፎች - 20

4. ዓመ ዊ በዓላት - 23

5. ስድብ - 24

6. የሰንበት ዓመት - 28

7. በረከቶችና ርግማኖች - 26-27

ምዕራፍ አንድ

ከዘሌዋውያን መጽሐፍ ጋር መተዋወቅ

በዓለም ውስጥ ያለ ጅግ ጠቃሚው ነገር

ቆመን መዝሙር 325ን ዝምራለን፤ «ለቅድስና ጊዜ ስጡ» ሲል የአምልኮ መሪው አስ ወቀ። «ቊጥር አንድ ና አራትን ዝምራለን።»

በመድረኩ ምትክ ከማ በረ ም መናኑ ጋር አብሬ ተቀምጬ ብሆን ኖሮ፤ ከፍ ባለ ድምፅ ስቅ ነበር። መላው መዝሙሩን ለመዘመር ጊዜ ያልወሰደ ማ በረ ም መናን «ለቅድስና ጊዜ ስጡ»

ያለ ሲዘምር ይ ያችሁ! ስለ ቅድስና ለመዘመር ጊዜን (ከአራት ደቂቃዎች ያነሱ) መውሰድ ካልቻልን፤ « ግዚአብሔርን በመፍራት ቅድስናችንን ፍጹም» (2ኛ ቆሮ. 7:1) በማድረግ ረገድ ራሳችንን ለመስጠት የምንችል አይደለንም።

ዛሬ ክርስቲያን ነን ብለው የሚናገሩት ጨምሮ፤ የብዙዎች ሰዎች ዋነኛ ፍለጋ ቅድስና ሳይሆን፤ ደስ ነው። ችግሮቻቸውን ለመፍ ት ንዲሁም ሽክማቸውን ንዲሽከም ኢየሱስን ይፈልጉ ል፤ ነገር ግን ርሱ ሕይወ ቸውን ንዲቄጣጠርም ሆነ ባሕርያቸውን ንዲለውጥ አይፈልጉም። ርሱ ለሕዝቡ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስምንት ጊዜ፤ « ኔ ቅዱስ ነኝና ናንተም ቅዱሳን ሁኑ» ብሎ መናገሩ ደግሞም ቅድስናን የሚሻው መሆኑ አይረብሻቸውም።

«የቅድስናን ውበት ወይም ውነተኛ ምግባራዊ መልካምነት

የሚመለከት ሰው፤ በዓለም ላይ ጅግ ላቁንና ከሁሉ የሚበልጠውን ነገር ይመለከ ል፤» በማለት ጆና ን ኤድዋርድስ ጽፎአል።

የግል ቅድስናን - ኢየሱስ ክርስቶስን መምሰልን - ልክ በዓለም ላይ ንዳለ ጅግ ጠቃሚ ነገር አስበህ ውቃለህን?

በ ግዚአብሔር መንግሥት ውስጥ፤ ቅድስና ቅንጦት አይደለም፤ አስፈላጊ ነገር ነው። «ከሰው ሁሉ ጋር ሰላምን ተከ ተሉ፤ ትቀደሱም ዘንድ ፈልጉ፤ ያለ ርሱ ጌ ን ሊያይ የሚችል የለምና» (ዕብ. 12:14)። አዎን፤ ግዚአብሔር ልጆቹ ንዲደሰቱ ይፈልጋል፤ ነገር ግን ውነተኛ ደስ በቅድስና ይጀምራል። «ጽድቅን የሚራቡና የሚጠሙ ብፁዓን ናቸው ይጠግባሉና» (ማቴ. 5:6)። «የማልመውን በረከት ሁሉ የማገኝ ብሆን ኖር፤ ሙሉ በሙሉ ኢየሱስን መምሰልን ወይም በአንድ ቃል ቅድስናን መርጥ ነበር፤» ሲል ቻርለስ ስፐርደን ተናገረ። ይኸንኑ ምርጫ ደርጋላችሁን?

የዘሌዋውያን መጽሐፍ የአዲስ ኪዳን አማኞችን ንዴት ቅድስናን ማድነቅ ንዳለባቸው ንዲሁም በየዕለት ኑሮአቸው ውስጥ ቅድስናን ንዴት ተግባራዊ ማድረግ ንዳለባቸው ይነግራቸዋል። ቅዱስ የሚለው ቃል በዘሌዋውያን መጽሐፍ ውስጥ 91 ጊዜ ጥቅም ላይ ውሏል፤ ንዲሁም ከመንጸት ጋር የተያያዙ ቃላት 71 ጊዜ ጥቅም ላይ ውለዋል። ንጹሕ አለመሆን 128 ጊዜ ተጠቅሷል። ይህ መጽሐፍ ስለ ምን ንደሚያወራ አጠያያቂ አይደለም።

«ግን የዘሌዋውያን መጽሐፍ በጥንቷ ስራኤል ለነበሩ ለካህናትና ለሌዋውያን የተጻፈ አይደለምን?» ብለህ ምናልባት ትጠይቅ ይሆናል፤ ደግሞም ለዚህ መልሱ፡- «አዎን» የሚል ነው። ነገር ግን በዘሌዋውያን መጽሐፍ ያሉ ትምህርቶች በጥንት ዘመን ላሉ አይሁዶች ብቻ የተወሰኑ አይደሉም። በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ያሉ መንፈሳዊ መርኞች በዛሬ ዘመን ላላች ቤተ ክርስቲያንም ይሠራሉ። « ኔ ቅዱስ ንደ ሆንሁ ናንተም ቅዱሳን ሁኑ» (ዘሌ. ዋ. 11:44-45) የሚሉት የዘሌዋውያን መጽሐፍ ቅዱስ ቅዱሳን-

በ1ኛ ጴጥሮስ 1:15-16 ለአዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን የሚሠራ ሆኖ ቀርቧል፤ ደግሞም የዘሌዋውያን መጽሐፍ ራሱ በአዲስ ኪዳን ውስጥ ከ100 በላይ ጊዜ ጊዜ ተጠቅሷል ወይም ጥቅሶች ተወስደውበ ል። ቅዱሳት መጻሕፍት ሁሉ በግዚአብሔር ስትንፋስ የተሰጡ በመሆኑ (2ኛ ጢሞ. 3:16)፤ ንግዲያውስ ግዚአብሔርን የሚያስከብር ኑሮን በማጎልበት ረገድ ሁሉም ቅዱሳት መጻሕፍት ለ ግዚአብሔር ሕዝብ ጠቃሚ ናቸው። አያሱስ ግዚአብሔር በሰጠን በ ያንዳንዱ ቃል መኖር ይገባል (ማቴ. 4:4) ብሎ ተናገረ፤ ደግሞም ያ ዘሌዋውያንንም ይጨምራል።

የዘሌዋውያን መጽሐፍ ከቅድስና ሕይወት ጋር የሚዛመዱ አምስት መሠረ ዊ አሳቦችን ያብራራል፤ ነዚህም፡- ቅዱስ አምላክ፤ ቅዱስ ክህነት፤ ቅዱስ ሕዝብ፤ ቅዱስ ምድር፤ ንዲሁም ቅዱስ አዳኝ ናቸው።

1. ቅዱስ አምላክ

«ቅድስና» ምንድን ነው? ምናልባት ዛሬ በአንዳንድ ስብከቶች ንዲሁም ዋቂ በሆኑ መንፈሳዊ መዝሙሮች ከምትሰማቸው በተቃራኒ መልኩ፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የምናገኘው አጽንኦት በ ግዚአብሔር ቅድስና ላይ ንጂ፤ በ ግዚአብሔር ፍቅር ላይ አይደለም። አሜሪካዊ የሥነ መለኮት ሊቅ አውግስተስ ኤች. ስትሮንግ፤ «ፍቅር በ ግዚአብሔር ዘንድ ማዕከላዊ ስፍራ አለው፤ ነገር ግን ቅድስና በፍቅር ውስጥ ማዕከላዊ ስፍራ አለው»² ብለው ጽፈዋል። የ ግዚአብሔር ፍቅር ቅዱስ የሆነ ፍቅር ነው፤ ምክንያቱም መጽሐፍ ቅዱስ « ግዚአብሔር ብርሃን ነው» (1ኛ ዮሐ. 1:5) ንዲሁም ደግሞ « ግዚአብሔር ፍቅር ነው» (4:8፤ 16) ብሎ ይናገራል። ቅድስና ከፍቅር ውጭ ለጠፋው ጢአተኛ ምንም ተስፋ ንደማይተውለት ሁሉ፤ ፍቅር ከቅድስና ውጭ ፍጹም የሆነውን የ ግዚአብሔርን ሕግ ሊያወድም የሚችል አሠቃቂ ነገር ነው። ሁለቱም በመለኮተ ባሕርይ ንዲሁም በ ግዚአብሔር ሥራዎች ፍጹም በሆነ መልኩ ሚዛን የጠበቁ ናቸው።

የ ግዚአብሔር ቅድስና አሉ ዊ የሆነው የመርከስ አለመኖር ማለት ብቻ አይደለም። የ ግዚአብሔር ቅድስና አዎን ዊና በተ ግባር የሚሠራ ነው። ርሱ የ ግዚአብሔርን ፍጹም ፈቃድ በማከናወን ረገድ በሥራ ላይ ያለ የ ግዚአብሔር ፍጹም የሆነ ባሕርይ ነው።

«ቅዱስ» ለሚለው ሙሴ በዘሌዋውያን የተጠቀመበት የዕ ብራይስጡ ቃል ትርጓሜ «የተለየ ና መለያ ያለው፣ ማለትም ልዩ የሆነ ማለት ነው።» ለንበት ቅዱስ ነው፣ ምክንያቱም ግዚአብሔር ለሕዝቡ ቀድሶ ል (ዘጸአ. 16:23)። ካህናቱ ቅዱሳን ናቸው፣ ምክንያቱም ጌ ን ለማገልገል የተለዩ ናቸውና (ዘሌዋ. 21:7-8)። ልብሳቸው የተቀደሰ ነው፣ ደግሞም ለተራ መገልገያነት ሊመረት አይችልም (ዘጸአ. 28:2)። ሕዝቡ የሚያመጣው አሥራት ቅዱስ (የተቀደሰ) ነው፣ ስለዚህም ደግሞ በዕብራውያን ሰፈር በየዕለቱ ከሚፈጸሙ የተለመዱ የሕይወት ጉዳዮች በተለየ መልኩ ይፈጸሙ ነበር። በ ርግጥ፣ የ ስራኤል ሰፈር ቅዱስ ነበር፣ ምክንያቱም በዚያ ግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር ይኖር ነበር (ዘዳግ. 23:14)።

«ሆሊ» ቅዱስ የሚለው የ ንግሊዝኛ ቃል ሄሊግ (halig) ከሚለው የጥንቱ ንግሊዝኛ የመጣ ሲሆን፣ ትርጓሜው «ሙሉ መሆን፣ ጤናማ መሆን» የሚል ነው። ጤና ለሰውነት ንደ ሆነ ሁሉ፣ ቅድስናም ለውስጣዊው ሰው ንደዚሁ ነው። «መቀደስ» የሚለው ተዛማጁ ቃል ሳንክቱስ (sanctus) ከሚለው የላቲን ቃል የመጣ ሲሆን፣ ትርጓሜው «መቀደስ፣ ቅዱስ የሆነ፣ ንክን-አልባ» ማለት ነው። የበለጠ ንደ ኢየሱስ ለመሆን የማደግን ሂደት ለመግለጽ «ቅድስና» የሚለውን ቃል ንጠቀማለን፣ ደግሞም የዚያን ሂደት ውጤት ለማብራራት «ቅዱስ» የሚለውን ቃል ንጠቀማለን።³

ግዚአብሔር ቅድስናውን የሚገልጸው ንዴት ነው? በከነዓን አገር ያሉ ሕዝቦች ሃይማኖት ጅግ በከፋ መልኩ ምግባረ ብልሹና የጣዖት አምልኮን ያካተተ ነበር፣ ደግሞም ለሕዝቡ በብዙ ወንዶችም ሆነ ሴቶችን ሁለቱንም በቤተ መቅደስ ውስጥ በሚደ ረግ ግልሙትና ያስተሳስረ ነበረ። (አሳባውያን የሆኑት የግሪክና

የሮማ አማልክቶች ብዙም የተሻሉ አልነበሩም፡፡) ከዚህም የተነሣ፤ ከመሠዊያዎቻቸው ና ከቤተ መቅደሶቻቸው ንዲርቁ ንዲሁም የ ነርሱን መንገዶች መማርን ንቢ. ንዲሉ ግዚአብሔር ሕዝቡን አዘዛቸው (ዘጸአ. 23:20-33፤ ዘዳግ. 7:1-11)፡፡ ግዚአብሔር ለሕዝቡ በብዙ መንገዶች ርሱ ቅዱስ አምላክ መሆኑን ግልጽ አደረገ፡፡

ለጅማሬም ያህል፤ አሥርቱ ት ዛዛት ፍሬ ነገሩ የሆኑለትን ተስፋዎችንና ቅጣቶችን፤ ሁለቱንም፤ የያዘውን ቅዱስ ሕግ ሰጣቸው (ዘጸአ. 20:1-17)፡፡ የ ግዚአብሔር ሕግና ና ሥርዓቶቹ የሕዝቡን ዕለ ዊ ሕይወት ይገዙ ነበር፤ ደግሞም የቱ ትክክል ና ስሕተት፤ የቱ ንጹሕ ና ርኩስ ንዲሁም ለ ነዚያ ሆን ብለው ለማይ ዘዙ ሰዎች የሚመጣባቸው ቅጣት ምን ንደ ሆነ ይነግራቸዋል፡፡

በሲና፤ ግዚአብሔር ቅዱሱን ሀልዎቱን ገለጠ፡፡ «ሕዝቡም ሁሉ ነጉድንዱንና መበረቁን፤ የቀንደ መለኮቱንም ድምፅ፤ ተራራውንም ሲጤስ አዩ፤ ሕዝቡም ባዩ ጊዜ ተርበደበዱ፤ ርቀውም ቆሙ» (20:18፤ 19:14-25 ተመልከት)፡፡ በተጨማሪም በግብፃውያን አማልክት ላይ በፈረደ ጊዜ፤ ቀይ ባሕርን በከፈለና የግብፃውያንን ሠራዊት ባጠፋ ጊዜ (14:13-15:21)፤ ንዲሁም ለ ስራኤል በምድረ በዳ ተአምራ ዊ ሥራዎችን ባከናወነ ጊዜ ይሉንና ሀልዎቱን ገልጾል (12:12)፡፡

ግዚአብሔር «በቅድስና የከበረ» ነው (15:11)፤ ደግሞም የ ርሱ ክብር በሁለቱም፤ ማለትም በማደራያው ድንኳን (40:34-38) ና በቤተ መቅደሱ (1ኛ ነገሥት 8:10)፤ በቅድስተ ቅዱሳን ውስጥ ያድር ነበር፡፡ የደመናው ክብር ና የ ሳቱ ዓምድ መገኘት ግዚአብሔር «የሚባላ ሳት» (ዘዳግ. 4:24፤ ዕብ. 12:29) ንደ ሆነ ስራኤልን ያስ ወሱ ል፡፡ በ ርግጥ፤ የማደራያው ድንኳን አሠራር ራሱ የ ግዚአብሔርን ቅድስና ያውጅ ነበር፡- በድንኳን ዙሪያ ያለው አጥር፤ ደም የሚፈስስበት የነሐስ መሠዊያ፤ ካህናቱ ጆቻቸውንና ግሮቻቸውን የሚ ጠቡበት የመ ጠቢያው ሳን (ሳሕን)፤ ደግሞም ከሊቀ ካህናቱ በቀር ያንዳንዱን ሰው ከቅድስተ ቅዱሳን ውጭ የሚያደርገው መጋረጃ ነዚህ ሁሉ

የ ግዚአብሔርን ቅድስና የሚያወሱ ናቸው።

መላው የመሥዋዕት ሥርዓት «የ ጢአት ዋጋ ሞት መሆኑን» (ሮሜ 6:23)፣ ደግሞም « ጢአትን የምትሠራ ነፍስ ርስዋ ንደምትሞት» (ሕዝ. 18:4) ለ ስራኤል ያውጅ ነበር። ግዚአብሔር ጢአትን ይጠላል፤ ነገር ግን ርሱ ጢአተኞችን ስለሚወድና ደግሞም ይቅር ሊላቸው ስለ ፈለገ፣ በ ጢአተኞች ፈን ንዲሞት ምትክን አዘጋጅቶአል። ይህ ሁሉ ለዓለም ሁሉ ጢአት ራሱን አሳልፎ የሚሰጠው አዳኝ ሥዕላዊ መግለጫ ነው።

የትኞቹንም የአሕዛብ አማልክት «ቅዱስ» ብለህ መጥራት አትችልም። ነገር ግን «የ ስራኤል ቅዱስ» የሚለው በ ግዚአብሔር ቃል ውስጥ በተደጋጋሚ የምናገኘው የ ግዚአብሔር ስም ነው። በኢሳይያስ መጽሐፍ ውስጥ ብቻ ሠላሳ ጊዜ ተጠቅሷል።

ርሱ ቅዱስ አምላክ፣ በሥራዎቹም ሁሉ ጻድቅ ንዲሁም በፍርዶቹ ሁሉ ትክክለኛ መሆኑን ግዚአብሔር በገሃድ በማወጅም ሆነ በተግባር በማሳየት ግልጥ አድርጎ ል።

2. ቅዱስ ክህነት

የአይሁድ ክህነት ለሌዋውያን ብቻ የሚሰጥ ነው። የነገዱ መሥራች ሌዊ የያዕቆብና የልያ ሦስተኛ ልጅ ነበር (ዘፍጥ. 29:34፤ 35:23) ንዲሁም የጌርሶን፣ የቀዓትና የሜራራ አባት (46:11) ነበር። የቀዓት ልጅ አምራም የአሮን፣ የሙሴና የማርያም አባት ስለ ነበረ (ዘኁል. 26:58-59)፣ አሮን፣ ሙሴ ና ማርያም ከሌዊ ነገድ የሆኑ ነበሩ።

አሮን የመጀመሪያው ሊቀ ካህናት ነበር፤ ደግሞም የ ርሱ ወንዶች ዝርያዎቹ ካህናት ሆኑ፤ በ ያንዳንዱም ትውልድ የመጀመሪያው በኩር ልጅ ሊቀ ካህንነቱን ይወርስ ነበር። (ያንዳንዱ ካህን ሌዋዊ ነበር፤ ነገር ግን ያንዳንዱ ሌዋዊ ካህን አልነበረም።) ከሌዊ ነገድ ቀሪዎቹ ሰዎች (ወንዶች) «ሌዋውያን»

ንጹ ረዳት ሆነው ለካህናቱ ይመደቡ ነበር። ሌዋውያን በ ስራኤል መካከል ላሉ የመጀመሪያ ወንዶች ልጆች (በኩሮች) ምትክ ነበሩ፤ ሁሉም ለ ግዚአብሔር መስጠት ይኖርባቸዋል (ዘጸአ. 13:1-16፤ ዘኁል. 3:12-13፤ 44-51)። አገልግሎቱ ቸውን የተመቻቸ ለማድ

ረግ፣ በሺህዎች የሚቈጠሩ ሌዋውያንን በሃያ አራት «ፈረቃዎች» መደባቸው (1ኛ ዜና 23:6)።

«ዘሌዋውያን» የሚለው ቃል «ሌዊ» ከሚለው የመጣ ሲሆን፤ «ሌዋውያንን የሚመለከት ነው።» ንደ ውነቱ ከሆነ፣ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ሌዋውያን የተጠቀሱት አንድ ጊዜ ብቻ ነው (ዘሌዋ. 25:32)፤ በዘሌዋውያን መጽሐፍ ውስጥ ያሉ ደንቦች በቀዳሚነት ካህናትን የሚመለከቱ ናቸው። በ ርግጥ፣ የካህናት ረዳቶች ንደ መሆናቸው፣ ጌ በቤቱ አገልግሎት ውስጥ ምን ንዲደረግ ንደሚፈልግ ማወቅ ይኖርባቸዋል።

ግዚአብሔር ካህናት የተቀደሱ ሰዎች፣ ለ ርሱ አገልግሎት ብቻ የተለዩ ንዲሆኑ ይህን አሳብ አነሣሥቶአል። ከሌዊ ነገድ መምጣት ብቻ የሚገባ አይደለም፤ ነገር ግን ምንም ዓይነት አካላዊ ጉድለት ሊኖርባቸው አይገባም፤ ወይም ግዚአብሔር ንዲያገቡዋቸው ያልፈቀደላቸውን ሴቶች ማግባት አይኖርባቸውም (ምዕራፍ 21-22)። የሚለዩትም በው መ ጠባቸው ንዲሁም በዘይት ና በደም (ምዕራፍ 8) በሚሆን ምልክት በሚደረግበት ሰፋ ያለ ሥነ ሥርዓት ነበር። ሊቀ ካህናቱ በልዩ ዘይት ይቀባል። ካህናት ልዩ የሆኑ አልባሳትን ይለብሳሉ፤ ደግሞም ለተራው ሕዝብ ተግባራዊ የማይሆኑ ልዩ ሕጎች ሕይወታቸውን ይገዛሉ። በየትኛውም መንገድ፣ ካህናቱ የተለዩ የመሆናቸውንና ለጌ የተደቀደሱ መሆናቸውን በተግባር ያሳያሉ።

ሌዋውያን የቤተ መቅደሱን ሥራ ላፊነት የሚወስዱ ናቸው፤ ደግሞም ስራኤላውያን በምድረ በዳ በሚቅበዘበዙባቸው በ ነዚያ ዓመት ድንኳኑንና በውስጡ ያሉትን ነገሮች ሁሉ ከዐ ቦ ይሸከሙ ነበር (ዘጉል. 1:47-54)። የ ግዚአብሔርን ቤተ መቅደስ በመጠበቅ (1ኛ ዜና 9:19)፣ ለሕዝቡ ሕጉን በማስተማር (ዘዳግ. 33:8-11፤ ነህ. 8:7-9)፣ ንዲሁም ግዚአብሔርን በማመስገን ለአምልኮ የተሰበሰበውን ሕዝብ በመምራት ረገድ (1ኛ ዜና 28:28-32) ኅላፊነት ነበረባቸው።

የ ግዚአብሔርን ቅዱስ መሠዊያ መቅረብ ደግሞም ግዚአብሔርን ለማገልገል ተቀባይነት ማግኘት የሚችለው ቅዱስ

ክህነት ብቻ ነበር። ካህናት በተገቢው ሁኔ ካልለበሱ (ዘጸአ. 28:39-43)፤ በተገቢው ሁኔ ካል ጠቡ (30:20-21)፤ ወይም ርኩስ ሆነው ሳሉ ለማገልገል ከሞከሩ (ዘሌዋ. 22:9)፤ በሞት አደጋ ውስጥ ነበሩ። ሌዋውያን የቤተ መቅደሱን ውስጣዊ አዘገጃጀት በተ መለከተ ግድ የለሽ ከሆኑ፤ ነርሱም ንደዚሁ ይሞ ሉ (ዘኁል. 4:15፤ 20)። ሊቀ ካህናቱ በላዩ «ቅድስና ለ ግዚአብሔር» የሚል ጽሑፍ ያለበትን ከወርቅ የተሠራ ጠፍጣፋ ጌጥ በደረቱ ላይ ያደርጋል (ዘጸአ. 28:36)፤ ደግሞም ያንን ጽሑፍ ከንቱ የሚያደርግ ምንም ነገር አያደርግም። በቤተ መቅደሱ ውስጥ በቅድስተ ቅዱሳን ማገልገል ይችላል ደግሞም በሞት አደጋ ውስጥ ነበር የሚኖረው (ዘሌዋ. 16:3)።

በኢየሱስ ክርስቶስ በ ውነት የሚያምን ያንዳንዱ አማኝ በኢየሱስ ክርስቶስ አማካይነት መንፈሳዊ መስሪያቶችን ለማቅረብ የሚችልበት ዕድል ያለው የ ግዚአብሔር ካህን ነው (1ኛ ጴጥ. 2:5፤ 9)። በብሉይ ኪዳን፤ የ ግዚአብሔር ሰዎች ክህነት ነበራቸው፤ ነገር ግን በአዲስ ኪዳን፤ የ ግዚአብሔር ሕዝቦች ሁሉ ካህናት (ራ ይ 1:6) ናቸው። በክርስቶስ ላይ ባለ ምነት ጥበናል (1ኛ ቆሮ. 6:9-11)፤ ጽድቁን ለብሰናል (2ኛ ቆሮ. 5:21)፤ በመንፈስ ተቀብተናል (1ኛ ዮሐንስ 2:20፤ 27) ደግሞም ወደ ህልዎ ቱ ለመቅረብ ዕድሉ ተሰጥቶናል (ዕብ. 10:19-20)።

3. ቅዱስ ሕዝብ

ግዚአብሔር ለ ስራኤል የነበረው ዕቅድ ሕዝቡ «የካህናት መንግሥት ና ቅዱስ ሕዝብ» ንዲሆኑ ነበር (ዘጸአ. 19:6)። የብሉይ ኪዳን አይሁድ በሆነ ሰው ሕይወት ውስጥ ያለ ማንኛውም ነገር ወይ «ቅዱስ» (ለተለየ የ ግዚአብሔር አሠራር የተለየ) አሊያም «ተራ» ነገር ነበር፤ ደግሞም «ተራ» ነገሮች ወይም «ንጹሕ» (ሕዝቡ ሊጠቀሙባቸው የሚችሉ) አሊያም «ንጹሕ ያልሆኑ (ንዳይጠቀሙባቸው የተከለከሉ) ነበሩ። አይሁድ ንጹሕ ያልሆነ ነገርን ለማስወገድ መጠንቀቅ ይኖርባቸዋል፤ ያለበለዚያ ተ ገቢው የመንጻት ሥርዓት ተደርጎላቸው ስኪነጹ ድረስ ራሳቸውን «ከሕዝቡ ተነጥለው» ባሉበት ሁኔ ያገኙ ል።

ጋብቻን፤ መውለድን፤ ምግቦችን፤ በግል ንጹሕ መሆንን፤ በበሽ ተይዘው ለነበሩ ሰዎች የተገለለ ቦ ፤ የሙ ን አቀባበርን የሚያስተዳድሩ ሕጎች፤ ለሕዝቡ ጤናማ የሆኑ ጥቅሞችን ያካተቱ ሆነው ሳሉ፤ የ ግዚአብሔር ሕዝቦች በየትኛውም ደስ ባላቸው መንገድ መኖር ንደማይችሉ የሚያስ ውሱ ነበሩ። ምክንያቱም ነርሱ በ ግዚአብሔር የተመረጡ ሕዝቦች በመሆናቸው፤ አይሁዶች «ርኩስ በሆነው ንዲሁም ንጹሕ በሆነውና ንጹሕ ባልሆነው መካከል» ምርጫ ማድረግን መማር አለባቸው (ዘሌዋ. 10:10)። በዙሪያቸው ንዳሉ አምላክ-የለሽ ሕዝቦችም መኖር የለባቸውም።

ዘሌዋውያን 11-17ን በም ነብስት ጊዜ፤ የአይሁድ ሕዝቦች በሚመገቡት ምግብ፤ አዳዲስ የተወለዱ ልጆችን (ና ናቶቻቸውን) በሚንከባከቡበት መንገድ፤ ንዲሁም ሙት የሆኑ በድኖችን በሚይዙበት አያያዛቸው፤ ደግሞም በሽ ዎችና ቊስሎች ያሏቸውን ሰዎች በሚያስተናግዱበት መንገድ ምን ያህል የተለዩ መሆናቸውን ትመለከ ለህ። በዓመት አንድ ጊዜ፤ በማስተሰሪያ ቀን (ምዕራፍ 16)፤ ግዚአብሔር ቅዱስ አምላክ ንደ ሆነ ደግሞም የሚፈስሰው ደም ሕዝቡን የሚያነጻው ብቸኛው መንገድ ንደ ሆነ ያስ ውሳሉ።

የ ግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያን በዚህ በአሁኑ ክፉ ዓለም ውስጥ «የ ርሱን በጎነት ንድትነግሩ (ለመንገር) ከጨለማ ወደሚደነቅ ብርሃኑ የጠራችሁን» (1ኛ ጴጥሮስ 2:9) «የተቀደሱ ሕዝቦች» መሆን ይጠበቅባቸዋል። «ማወጅ» (መንገር) ለሚለው የግሪኩ ቃል «አውጥቶ መናገር» ወይም «ማስተዋወቅ» በሚል ይተረጎማል። በከነዓን ያለው የተቀደሰው የ ስራኤል ሕዝብ፤ ቅዱስ ከሆነው የክህነት አገልግሎት ጋር በዙሪያቸው ላሉ አረማውያን ሕዝቦች የ ውነተኛውንና ሕያው የሆነውን የ ግዚአብሔርን ላቅነት ይገልጡላቸዋል። በዛሬው ዘመን ያለችው ቤተ ክርስቲያን ተ መሳሳይ መብትና (ዕድልና) ላፊነት አለባት። ስራኤል ልክ ንደ አረማውያን ሕዝቦች ለመኖር በጀመሩ ጊዜ፤ ከ ግዚአብሔር ክብሩን ነጠቁት፤ ደግሞም ጌ ለዚህ ያሳድዳቸው ዘንድ ተገባው።

4. ቅዱስ ምድር

ሕዝቡ የ ግዚአብሔር ነው፤ ምክንያቱም የገዛ ራሱ ሊያደርጋቸው ከግብፅ ተቤተኛዎቻቸው ጀምሮ ምድሪቱ የጌ ናት፤ ደግሞም የሚያረክሳት ምንም ነገር ንዳያደርጉ ከተ ሰጠባቸው ማስጠንቀቂያ ጋር ምድሪቱን ለ ስራኤል ሕዝብ ሰጠ። ቅዱሱ አምላክ ሕዝቡ ቅዱስ ንዲሆኑና በተቀደሰች ምድር ውስጥ ንዲኖሩ ፈለገ።

በዘሌዋውያን 18-27፤ «ምድሪቱ» የሚለው ቃል ስልሳ ስምንት ጊዜ ጥቅም ላይ ውሏል። በ ነዚህ ምዕራፎች፤ ሙሴ ምድሪቱን የሚያረክሱ ጢአቶችን ይናገራል ደግሞም መለኮ ዊ ፍርድን ይጋብዛል፡- ምግባረ ብልሹነት (ምዕ. 18)፤ የጣዖት አምልኮ (ምዕ. 19)፤ ሞት የሚያስከትሉ ወንጀሎች (ምዕ. 20)፤ ስድቦች (ምዕ. 23) ፤ ንዲሁም የምድሪቱን ዕረፍት መከልከል (ምዕ. 25) ናቸው። ንደ አለመ ደል ሆኖ፤ የአይሁድ ሕዝቦች ነዚህን ሁሉ ጢአቶችን ከዚህም በላይ የሆኑ ጢአቶችን አደረጉ፤ ደግሞም ኢየሩሳሌምን ያፈርሱና ወደ ምድራቸውም ሕዝቡን ምርኮ አድርገው ይወስዱዋቸው ዘንድ ሕዝቡን ለባቢሎናውያን አሳልፎ ሰባቸው (2ኛ ዜና 36:14-21)።

የዓለም ሕዝቦች ዛሬ ስራኤል ከ ግዚአብሔር ጋር ያላት የቃል ኪዳን ግንኙነት የላቸውም፤ ነገር ግን ይህም ቢሆን የምግባር ሕጎቹን የመ ዘዝ ንዲሁም የ ርሱን ስጦ ዎች ጥበብ በሞላበት ሁኔ የመጠቀም ላፊነት አለባቸው (አሞጽ 1-2)። ስለ ሌሎች ሕዝቦች መናገር አልችልም፤ ነገር ግን የተወደደቸው አገሬ የ ግዚአብሔርን ስጦ ዎች ያለ አግባብ ተጠቅማለች ደግሞም የ ግዚአብሔርን ሕግጋት መ ዘዝን ንቢ ብላለች፤ ስለዚህም ደግሞ ለፍርድ ተጠብቃለች። ግዚአብሔር የሚያወግዛቸው ጢአቶች - መግደል፤ መሳት/ማሳት፤ ምግባረ ብልሹነት፤ የ ይል ጥቃት፤ ሥሥት ና ስድብ (ግዚአብሔርን መሳደብ) በቴሌ ቪዥንም ሆነ በፊልሞች ወይም በመጻሕፍት ውስጥ ንደምንመለከተው ብዙ ኑ የሚያዘውትሯቸውም ሆኑ የሚደሰቱባቸው ጢአቶች ናቸው። ነዚህን የ ይል ጥቃቶችና

ሐሰቶች/ሽንገላዎች ከመዝናኛው ብ ወጡ ብዙዎች ገንዘብ መክፈልን አይፈልጉም።

የ ርሱን ስጦ ዎች ለማድነቅ ንዲሁም ለ ርሱ ክብር ጥቅም ላይ ለማዋል ይከተሉዎቸው ዘንድ፣ ግዚአብሔር ለሕዝቡ ዓመ ዊ የቀን መቀጠሪያን ንኳ ሰጥቷቸዋል (ምዕራፍ 23:25)። የባቢሎን ምርኮ ስክ ተፈጸመበት ጊዜ ድረስ፣ አይሁዶች በቀዳሚነት በ ርሻ ሥራ የሚተዳደሩ ነበሩ፤ ደግሞም የበዓላት ወቅቶች ከዓመ ዊው መከር ጋር በቀጥ የተቈራኙ ነበሩ። ሰባተኞቹ ዓመ ት ና የኢዮቤልዩ ዓመት ምድሪቱን ከጥፋት ለመጠበቅ የሚረዱ ብቻ አይደሉም፤ የሕዝቡን መዋዕለ ንዋይ ለማረጋጋት ጭምር የሚያግዙ ናቸው። አምላክ-የለሽ የሆኑት ሕዝቦች የ ሥራ-ኤልን ምድር ብቻ ይመለከ ሉ ደግሞም ግዚአብሔር ሕዝቡን ንደ ባረከና ለሕዝቡ ንደሚጠነቀቅላቸው ያያሉ።

5. ቅዱስ አዳኝ

መጽሐፍ ቅዱስን ማጥናትና በጥናቱ ውስጥ ግን ኢየሱስ ክርስቶስን አለማየት የመጽሐፉን ዋና አሳብ (ሉቃስ 24:47) መሳት ነው። ሕጉ «ሊመጡ ያላቸው መልካም ነገሮች ጥላ ነው» (ዕብ. 10:1)። በተለይም በዘሌዋውያን መጽሐፍ ውስጥ በምናገኛቸው መሥዋዕቶች ንዲሁም በክህነ ዊ አገልግሎት ውስጥ ጉልህ በሆነ መልኩ የኢየሱስ ክርስቶስ ማንነትና ሥራዎች ተሰለው ንመለከ ለን።

አንድን ጢአተኛ የቱም የመልካም ሥራዎች መጠን ወይም ሃይማኖ ዊ ጥረቶች ቅዱስ ሊያደርጉት አይችሉም። ከ ጢአ ችን ሊያነጻን የሚችለው የኢየሱስ ክርስቶስ ደም (1ኛ ዮሐንስ 1:7)፣ ደግሞም ከሙ ን የተነሣው የከበረው አዳኝ ኢየሱስ ክርስቶስ ንደ ጠበቃችን (2:1) ንዲሁም ሊቀ ካህና ችን (ዕብ. 8:1፤ ሮሜ 8:34) በ ግዚአብሔር ዙፋን ስለ ኛ ሊማልድልን ይችላል። የብሉይ ኪዳን አይሁዶች በጥላ ብቻ የተመለከቱትን፣ አማኞች ዛሬ በኢየሱስ የደመቀ ብርሃን ይመለከ ሉ።

ልክ የአይሁድ ሕዝቦች ንጹሕ ካልሆነውና ከረከሰው ነገር ሊጠበቁ ንደሚገባቸው ሁሉ፣ ዛሬም ንደዚሁ አማኞች «

(ራሳቸውን) በ ግዚአብሔር ፍርሃት ቅድስናን ፍጹም ያደረጉ ሥጋንና መንፈስን ከሚያረክስ ሁሉ ሊጠብቁ» ይገባል (2ኛ ቆሮ. 7:1)። ግዚአብሔር «ቅዱሳን ካህናት» ና «ቅዱስ ሕዝብ» ንድንሆንለት ይፈልጋል፤ በዚህም መልካም ሥራዎቹን ናስ ውቃሉን ደግሞም ስሙን ናከብራለን (1ኛ ጴጥሮስ 2:5፤ 9)።

ሐድ ማለዳ፤ (. ኤ. ክ) ጥር 24፤ 1861 ቻርለስ ሀዶን ስፐርጀን በዋናው ከተማ ባለ ቤተ መቅደስ ያቀረበውን ስብከቱን በ ነዚህ ቃላት ነበር የደመደመው፡-

ቅዱስ ያልሆነች ቤተ ክርስቲያን! ለዓለም ምንም ጥቅም የላትም፤ ደግሞም በሰዎች መካከል የምትፈጥረው ውስጣዊ መነሣሣት አይኖራትም። አ፤ ርስዋ ጥፋት ናት፤ ለገሃነም መሰለቂያ፤ ለመንግሥተ ሰማይ ደግሞ ዕፍረት ናት። ሙትና ያልተቀደሰች በምትሆንበት ጊዜ፤ ቤተ ክርስቲያኒቱ ትልቅ (በመጠን)፤ በጣም ተደማጭነት ያላት የባሰባት ጠንቅ ነው የምትሆነው። በዓለም ላይ የሚመጣው ጅግ የባሰው ክፉ ባልተቀደሰች ቤተ ክርስቲያን አማካይነት የሚመጣው ነው።

በቃሉ ውስጥ ጌ ስምንት ጊዜ፤ « ኔ ቅዱስ ነኝና ናንተም ቅዱሳን ሁኑ!» ብሏል። ያዳመጥን ነን ወይ?

ምዕራፍ ሁለት

ዘሌዋውያን ምዕ. 1-7

መስዋዕቶችና አዳኙ

በዘሌዋውያን መጽሐፍ ውስጥ የምናገኛቸው ትዛዛት ከመሰጠቸው ቀደም ብሎ ስራኤል ደርገው የነበረውን ነገር ንክልሱ፡፡

ከግብፅ ነፃ ከወጡ ከአሥር ቀናት በኋላ፤ ስራኤላውያን ሲና ተራራ ደረሱ (ዘጸአ. 19:1)፡፡ በዚያም ግዚአብሔር ሕጉን በአዋጅ አስነገረ (አወጀ) ደግሞም የማደሪያው ድንኳን የሚሠራበትን ትዛዛት (መመሪያዎች) ለሙሴ ሰጠው፡፡ ስራኤላውያን ነፃ በወጡ በሁለተኛው ዓመት በወሩ መጀመሪያው ቀን ላይ የማደሪያውን ድንኳን አበጀ (40:17)፤ ስለዚህም በዘጸአት 16 - 40 የም ነብበው የዘጠኝ ወራት ክንዋኔዎችን የሚሸፍን ነው (ዘኁል. 9:1-5ን ተመልከት)፡፡

የዘኁልቀ. መጽሐፍ በሁለተኛው ዓመት በሁለተኛው ወር በመጀመሪያው ቀን በተደረገ የሕዝብ ቈጠራ ይጀምራል (ዘኁል. 1:1)፤ ይህም በዘሌዋውያን መጽሐፍ ውስጥ የተነገረው ሁሉ የአንድ ወር ገደማ ክንዋኔን ይሸፍናል ማለት ነው፡፡ የማደሪያው ድንኳን ለአገልግሎት ዝግጁ ነበር፤ ደግሞም በዚያን ጊዜ ግዚአብሔር ለካህናቱ የተለያዩ መስዋዕቶችን ለማቅረብ የሚያስፈልጉዋቸውን መመሪያዎች ሰጣቸው፡፡

በማደሪያው ድንኳን መሠዊያ ላይ ስድስት መሠረ ውያን መስዋዕቶች ሊቀርቡ ይችሉ ነበር፡፡ አምላኪያን ለ ግዚአብሔር ያላቸውን መሰጠት ለመግለጥ በሚፈልጉበት ጊዜ፤ የሚቃጠሉ

መስዋዕቶች ወደ መገናኛው ድንኳን ሊያመጡ ይችላሉ፤ የሚቃጠል መስዋዕትንም ያመጣሉ ደግሞም ከ ርሱ ጋር የ ህል ወይም ምግብ («ሥጋ») መስዋዕት ንዲሁም የመጠጥ መስዋዕትን ያመጣሉ (ዘኁል. 15:1-10)። ነዚህ መስዋዕቶች ለጌ ሙሉ በሙሉ የሆነ መስጠትን ያሳያሉ። የ ብረት («ሰላም») መስዋዕት ከ ግዚአብሔር ጋር ከሚደረግ ግንኙነት (አንድነት) ጋር የሚሄድ ነው፤ ደግሞም የ ጢኦት መስዋዕት ና የበደል («መተላለፍ») መስዋዕቶች ከ ግዚአብሔር ዘንድ ስለሚሆን መንጸት የሚናገሩ ናቸው። ከ ነዚህ መስዋዕቶች መካከል ያንዳንዱ መስዋዕት በአምላኪው ሕይወት ውስጥ ያለን አንድ የተለየ ፍላጎት የሚያሟላ ሲሆን፤ በተጨማሪም ደግሞ የ ግዚአብሔር ፍጹም መስዋዕት ስለ ሆነው ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ማንነትና ሥራዎች ጥቂት ውነቶችን ይገልጻሉ።

የ ንስሳ ደም መፍሰስ የሰውን ልብ አይለውጥም ወይም ጢኦትን አያስወግድም (ዕብ. 10:1-4)። ይሁን ንጂ፤ የአምላኪው ሰው ጢኦት ይቅር ንደ ተባለ ግዚአብሔር ይናገራል (ዘሌዋ. 4:20፤ 26፤ 31፤ 35፤ 5:10፤ 13፤ 16፤ 18፤ 6:7)፤ ደግሞም ርሱ ይህን ያደረገው በመስቀል ላይ በሆነው የኢየሱስ ክርስቶስ መስዋዕትነት መሠረት ነበር (ዕብ. 10:5-14)።

በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ንዳሉ ንደ አንዳንድ ሰዎች፤ አይሁዳውያን የሆኑ አምላኪዎች ልባቸውን በ ርሱ ላይ ሳያደርጉ ወደ መሠዊያው በቀጥ ፈጥነው ይሄዱ ነበር፤ ነገር ግን ይህ የሚያመለክተን በ ውነቱ ግዚአብሔር ይቅር ንዳላቸው ነው (መዝ. 50:8-14፤ 61:16-17፤ ኢሳ. 1:10-12፤ ሚክ. 6:6-8)።

ግዚአብሔር መስዋዕቶቻችንን አይፈልግም፤ ርሱ ከልባችን መ ዘዝን ነው የሚፈልገው (1ኛ ሳሙ. 15:22)።

በዘሌዋውያን 1-7 ውስጥ የተዘረዘሩ መስዋዕቶች ንደ ግዚአብሔር ሕዝቦች የሚኖሩንን መሠረ ውያን ፍላጎቶች ያስ ውሱናል። ነዚህም፡- ለ ግዚአብሔር መስጠት፤ ከ ግዚአብሔር ጋር አንድነት ማበጀት፤ ንዲሁም ከ ግዚአብሔር ዘንድ የሚሆንን መንጸት ማግኘት ናቸው።

1. ለ ግዚአብሔር መስጠት (ዘሌዋ. 1-2፤ 6:8-23)

የሚቃጠል መስጠት (1:1-17፤ 6:8-13) በጌ ፊት ጊዜን ማሳለፍንና ለጌ ራስን መስጠትን የሚገልጽ መሠረ ዋ መስጠት ነበር። ራሳችንን ለጌ በምናስገዛበት ጊዜ፤ «ሁሉንም በመሠዊያው ላይ ናስቀምጣለን» (1:9) ደግሞም የምናስቀረው ነገር አይኖርም። የአዲስ ኪዳን ተጓዳኝ ሮሜ 12:1-2 ሲሆን፤ የ ግዚአብሔር ሕዝቦች ሙሉ በሙሉ ለጌ የተሰጡ ሕያዎች መስጠቶች ንዲሆኑ የተጠየቁበት ነው።

በመስጠቱ ውስጥ በዝርዝር የሚቀርቡ ነገሮች በ ግዚአብሔር የ ዘዙ ስለሆኑ፤ መስጠቶቹ ልዩ ልዩ ሊሆኑ (ሊለያዩ) አይችሉም። መስጠቱ ከመንጋው (ዘሌዋ. 1:3-10) ወይም ከበጎች (ቍ. 10-14) የተወሰዱ ወንድ የሆነ ንስሳ መሆን ነበረበት፤ ወይም ደግሞ ዋናስ መሆን ይችል ነበር (ቍ. 14-17)፤² ደግሞም አምላኪው መስጠቱን ሳት በቋሚነት ወደሚነድድበት (6:13) ወደ መገናኛው ድንኳን በር ማምጣት ነበረበት። ካህኑ መስጠቱ ከ ንክን የጸዳ መሆኑን ይመረምረዋል (22:20-24)፤ ምክንያቱም ለጌ የምንሰጠው ጅግ ምርጥ የሆነውን ነው (ሚል. 1:6-14)። ኢየሱስ ክርስቶስ « ንክን አልባና ነውር የሌለው» ነበረ (1ኛ ጴጥ. 1:19)፤ ራሱንም ሙሉ በሙሉ በሆነ መስጠት ለ ግዚአብሔር ያቀረበ ነበረ (ዮሐንስ 10:17፤ ሮሜ 5:19፤ ዕብ. 10:10)።

ከዋናሶች በቀር፤ በየትኞቹም መስጠቶች ላይ መስጠት አቅራቢው ጁን ይጭን ነበር (ዘሌዋ 1:4)። ይህም ሁለት ነገሮችን የሚወክል ሥዕላዊ ተግባር ነበር፡- (1) መስጠት አቅራቢው ራሱን ከመስጠቱ ጋር አንድ የሚያደርግበት ና (2) ወደ መስጠቱ አንድ ነገር መተላለፍ ናቸው። የሚቃጠል መስጠትን በተመለከተ፤ መስጠት አቅራቢው፤ «ይህ ንስሳ በመሠዊያ ላይ ሙሉ በሙሉ ንደ ተሰጠ ሁሉ፤ ንዲሁ ኔ ሁለንተናዩን ለጌ ሰጣለሁ» በማለት ይናገራል። የደም ማፍሰስን በሚያካትቱ መስጠቶቹ፤ ጆችን መጫን በ ጢአተኛው ፈን በሚሞተው ንስሳ ላይ አምላኪው ጢአትንና በደልን ሥዕላዊ በሆነ መልኩ ያስተላለፈ ነበር። የሚቃጠል መስጠት ንኪ ለመስጠት

አቅራቢው ስርየትን ያስገኛል ል (ቁ. 4)።

ከዚያም መስዋዕት አቅራቢው ንስሳውን ያርደዋል፤ ደግሞም ካህኑ በጉድጓዳ ዕቃ ደሙን ያጠራቅማል በመቀጠልም በመሠዊያው ጉኖች ሁሉ ላይ ደሙን ይረጨዋል (ቀ. 5 ና 11)። መስዋዕቱ አቅራቢው ሳይሆን፤ ካህኑ ዋኖሱን አርዶ ደሙን በመሠዊያው ጉን ያፈስሰዋል፤ ሥጋው ደግሞ መሠዊያው ላይ ባለው ሳት ይቃጠላል (ቀ. 15-17)። የኰርማ፤ የጠቦት ወይም የፍየል ሥጋ በየክፍሉ ተዘጋጅቶ ይቀርባል፤ ደግሞም በየክፍሉ ይ ጠብ ነበር። ከዚያም ከቆዳው በቀር ሥጋዎቹ ሁሉ በ ንጨት ላይ³ ይደረጉና በ ሳት ይቃጠላሉ። ቆዳው ለካህኑ ይሰጥ ነበር (7:8)።

የመስዋዕቱ ጉልህ መሆን «በጌ ፊት» ና «ወደ ጌ » በሚሉት ሐረጎች መደጋገም ይ ያል፤ በዚህም በዘሌዋውያን መጽሐፍ የመጀመሪያዎቹም ምዕራፎች ውስጥ ሰባት ጊዜ ሐረጎቹ ይገኛሉ (ቀ. 2-3፤ 5፤ 9፤ 13-14፤ 17)። በመሠዊያው ላይ የሚደረገው ልውውጥ በመስዋዕት አቅራቢውና በሕሊናው፤ ወይም በመስዋዕት አቅራቢውና በሕዝቡ፤ ወይም በመስዋዕት አቅራቢውና በካህኑ መካከል አይደለም፤ ነገር ግን በመስዋዕት አቅራቢውና በጌ መካከል ነበር። አምላኪው መስዋዕቱን ከአረማውያን መቅደሶች ወደ አንዱ ወስዶት ቢሆን ኖሮ፤ የአሕዛብ ካህኑን ና ሕዝቡን ባስደሰ ችው ነበር፤ ነገር ግን የጌ ን በረከት አያመጣም ነበር።

«ጣፋጭ መዓዛ» የሚለው ሐረግ በዚህ ምዕራፍ (ቀ. 9፤ 13፤ 17) ውስጥ ሦስት ጊዜ ንዲሁም ከምዕራፍ 1-3 ባለው ክፍል ላይ ስምንት ጊዜ ጥቅም ላይ ውሏል፤ ደግሞም «የመዓዛ ሽ » ማለት ነው። ግዚአብሔር መንፈስ ስለሆነ፤ ቍሳዊ አካል አይኖረውም፤ ነገር ግን የ ግዚአብሔርን ተግባራትና ምላሾች ለማሳየት አካላዊ መግለጫን የተላበሱ ቃላት በ ግዚአብሔር ቃል ውስጥ ጥቅም ላይ ውለዋል። በዚህ ሁኔ ፤ ግዚአብሔር የመዓዛ ሽ ን ንደሚያሸትት ደግሞም በ ርሱ ንደሚደሰት በሥዕላዊ መግለጫ ተገልጦአል (ዘፍጥ. 8:21፤ ዘሌዋ. 26:31)። ኢየሱስ በመስቀል ላይ በሞተ ጊዜ፤ የ ርሱ መስዋዕት ለጌ «ጣፋጭ

የሆነ የመጻዕት ሽ » ነበር (ኤፌ. 5:2)፤ ደግሞም ለጌ የምናቀርበው መስዋዕት ችን ያንን ምሳሌ መከተል ይኖርበል (ፊልጵ. 4፤18)።

«የሚቃጠል መስዋዕትን የተመለከተው ሕግ» በዘሊዋውያን 6:9-13 ውስጥ ይገኛል። ግዚአብሔር ካህናቱን ሳቱ በመሠዊያ ላይ መንደዱን ንዲቀጥል፤ አመዱን ከመሠዊያ ንዲያስወግዱ፤ ከዚያም ደግሞ ከሰፈሩ ውጭ ወዳለ ወደ ንጹሕ ስፍራ ንዲወስዱት አዝዞአቸዋል። ካህናቱ አገልግሎት ለመስጠት ዝግጁ ሆነው በቀረቡበት በመጀመሪያው ቀን ግዚአብሔር በመጀመሪያ የለኩሰው ሳት ይመስላል (9:24)።⁴ አመዱ የተቀደሰ በመሆኑ፤ ሰፈሩ ቆሻሻን በሚያስወግድበት ስፍራ መጣል አልነበረበትም፤ ነገር ግን በመንጸት ሥነ ሥርዓት ሁኔ ንጹሕ ወደ ሆነ ስፍራ መወሰድ ነበረበት። የዋኖሱ ቅሪተ አካል ንኳ ከአመዱ ጋር መቀመጥ አለበት (1:16) ደግሞም ንደ ጉድፍ መ የት የለበትም።

የምግብ መስዋዕት (2:1-16፤ 6:14-23፤ 7:9-10)⁵ ከአምስቱ በአንዱ መልክ በመሠዊያው ሊቀርብ ይችል ነበር፤ ነዚህም፡- ምርጥ ዱቄት፤ በምድጃ የተጋገረ ዳቦ፤ በምጣድ የተጋገረ ዳቦ፤ በመጥበሻ የተጋገረ ዳቦ ወይም ተፈጭቶ የተቆላ አዲስ ህል ናቸው። ነዚህ ዳቦዎች የ ኛን ዘመናዊ የሳንቡሳ ውስጣዊ ክፍል ወይም የፒሳ ሊጥን ይመስላሉ። ሥርዓቱን የሚፈጽመው ካህን ከመስዋዕቱ ጥቂቱን ቊራጭ ነው በመሠዊያው ላይ የሚያስቀምጠው - ይህም ለጌ «የመ ሰቢያውን ቊራጭ ነው» -

ርሱም በ ሳት ይቃጠላል፤ ደግሞም ቀሪው የመስዋዕቱ ክፍል ለገዛ ራሳቸው ጥቅም ለካህናቱ ይሰጣል። በቤተሰቡ ውስጥ ያሉት ወንዶች ብቻ ሊበሉት ይችላሉ፤ ደግሞም በማደሪያው ድንኳን በተ ቀደሰ ስፍራ ሊበሉት ይገባል (6:16፤ 18)፤ ንዲሁም ካልበካ ቂጣ ጋር (ቊ. 17) ሊበሉት ይገባል። የማይበላው ብቸኛው መስዋዕት የ ርሱን አገልግሎት በሚረከበው በሊቀ ካህኑ ልጅ አማካይነት የሚቀርበው ነበር (ቊ. 19-23)። ርሱን በሚያገለግሉት ጊዜ ንጽሕናንና ማኝነት ንዲይዙ (ንዲጠብቁ) በቀን ሁለት ጊዜ ግዚአብሔር ካህናቱን ያስ ወሳቸዋል።

ህል የድካማችንን ፍሬ የሚወክል በመሆኑ፤ ርሱ ንዲያመርቱ ያስቻላቸውን ህል ለ ግዚአብሔር የሚያቀርቡበት አንዱ መንገድ የምግብ መሥዋዕት ነበር። ከመ ሰቢያው የመሥዋዕት ክፍል ጋር የሚቃጠለው ዕጣኑ ጸሎትን ይወክላል (መዝ. 141:2፤ ራ. ይ. 5:8)፤ የመሥዋዕቱ ቀሪ ክፍል «የዕለት ንጀራችንን ዛሬ ስጠን» (ማቴ. 6:11) የሚለውን ያስ ውሰናል። ነገር ግን የምግብ መሥዋዕት ብቻውን አይቀርብም፤ የደም መፍሰስን ከሚያስከትሉ መሥዋዕቶች ከአንዱ ጋር አብሮ የሚሄድ ነበር። ጠንክረን መሥራ ችን ደ ንነትን አይገዛልንም ወይም የ ግዚአብሔርን በረከቶች አያስገኝልንም፤ ምክንያቱም ከደም መፍሰስ ውጭ የ ጢአት ስርየት የለም (ዕብ. 9:22)።⁶ ነገር ግን በፈሰሰው በክርስቶስ ደም የዳኑት ሰዎች ሊያመርቱት ያስቻላቸውን ህል ለጌ ሊሰጡት ይችሉ ይሆናል።

ይህ መሥዋዕት ያመለክነውና ቃሉን ያሰላሰልን ሳለ ውስጣዊ ማንነ ችንን የሚመግብ ፍጹም የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስን በሕይወት ንጀራነቱ ይወክላል (ዮሐንስ 6:32 ና ቍጥሮች)። የምግብ መሥዋዕቱ ተቀባይነት ከማግኘቱ በፊት፤ መሥዋዕት አቅራቢው ይፈጽመው ዘንድ ይህ የማያፈናፍን ቅድመ ሁኔ ን ግዚአብሔር ለምን ንዳስቀመጠ ይህ ይገልጻል። መሥዋዕቱ ከዘይት ጋር መቅረብ አለበት (ዘሌዋ. 2:1-2፤ 4፤ 6፤ 15)፤ ወይ ዘይቱ በመሥዋዕቱ ላይ ይፈስሳል፤ አሊያም ተቀላቅሎ ይቀርባል፤ ይህም ለክርስቶስ ያለ ልክ የተሰጠው፤ የ ግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ምሳሌ ነው (ዮሐንስ 3:34)። በተጨማሪም፤ መሥዋዕቱ የጌ ችንን የሕይወት ንጽሕና የሚናገረውን ጨውን ማካተት ነበረበት (ዘሌዋ. 2:13፤ ማቴ. 5:13)። ኢየሱስ ራሱን ከስንዴ ህል ጋር አወዳድሮአል (ዮሐንስ 12:23-25)፤ ደግሞም ርሱ ደቅቆአል («የላመ ዱቄት») ንዲሁም ከ ጢአ ችን ያድነን ዘንድ በመከራ ምድጃ ውስጥ አልፎአል።

ርሾ ና ማር በምግብ መሥዋዕት ውስጥ ከመካተት ግደዋል (ዘሌዋ. 2:11)። በፋሲካ መመሪያዎች ምክንያት አይሁድ ርሾን ከክፉ ጋር ያቈራኙ ል (ዘጸአ. 12:19-20፤ ሉቃስ 12:1፤ 1ኛ ቆሮ. 5:8 ይመልከቱ)፤ ደግሞም በ ርግጠኝነት በኢየሱስ

ክርስቶስ ጢኦት አልነበረም። ማር ተፈጥሮ ከምትሰጠው ነገር ጆግ ጣፋጩ ነው፤ ነገር ግን የጌ ችን ፍጹም የሆነ ባሕርይ መለኮ ዊ ንጂ ከዚህ ዓለም የሆነ አይደለም። ርሾ ና ማር የመፍላ ቸው/ከምጠጥ የማለ ቸው ውነ ም ጭምር አንዱ ምክንያት ነው።

የመጠጥ መሥዋዕት (ዘኁል. 15:1-13) በዘሌዋውያን 23:13፤ 18 ና 37 ውስጥ ተጠቅሶአል፤ «ሕጎቹ» ግን ዚያው አልተብራሩም። ንደ ምግቡ መሥዋዕት የመጠጡ መሥዋዕት ደግሞ የ ንስሳው መሥዋዕት በመሠዊያው ላይ ከተደረገ በኋላ ቀርቦ ነበር፤ የመሥዋዕቱ ክፍል ሆኖ መቅረብም ነበረበት (ዘኁል. 29:6፤ 11፤ 18-19ን ወዘተ ተመልከት)። «የኢን መስፈሪያ አራተኛ ጅ» (15:5) የፈሳሽ ነገር አንድ አራተኛ ሊሆን ይችላል። መሥዋዕት አቅራቢውም ሆነ ካህኑ ወይኑን አይጠጡም ነበር፤ ምክንያቱም ሁሉም በመሠዊያው ላይ የሚፈስስ ይሆናልና። የበለጠ ውድ የሆኑ መሥዋዕቶች በቀረቡ ቊጥር የሚቀርበው የወይን መሥዋዕት መጠን የሚጨምር መሆኑን ልብ በሉ።

የሚቃጠል መሥዋዕት፤ የምግብ መሥዋዕት፤ ንዲሁም የመጠጥ መሥዋዕት ሁሉም ለ ግዚአብሔር ራስን መስጠት ደግሞም ለ ርሱና ለሥራዎቹ ራስን ማስገዛትን ይወክላሉ። የወይኑ መፍሰስ ሕይወት ለጌ ፈጽሞ የተሰጠ መሆኑን የሚያመለክት ምልክት ነበር። በመስቀሉ ላይ፤ ኢየሱስ «ልክ ንደ ው ነበር የፈሰሰው» (መዝ. 22:14) ደግሞም «ነፍሱን ለሞት አሳልፎ ሰጠ (አፈሰሰ)» (ኢሳ. 53:12)። ጳውሎስ በመሥዋዕ ቸው ውስጥ ራሱን በማስገባት (ፊልጵ 2:17) ስለ ፊልጵስዩስ ሰዎች ልክ ንደ ፈሰሰ ው ራሱን ይመለከት ነበር፤ ደግሞ በሮማውያን ስር ቤት ርሱ ቀድሞውኑ ልክ የሰማዕትነት ሞቱን ቀድሞ ንዳስ ወቀው ንደ መጠጥ መሥዋዕት ፈሰሰ ነበር (2ኛ ጢዋ. 4:6)።

2. ከ ግዚአብሔር ጋር አንድነት መፍጠር (ዘሌዋ. 3፤ 7:11-38)
ስለ ሰላም መሥዋዕት ወይም ስለ ብረት መሥዋዕት ልብ ሊባሉ የሚገቡ ብዙ ልዩ ልዩ የሆኑ ገጽ ዎች አሉ። ለምሳሌ አንዱን

ብንወስድ፤ ለሌሎች የ ንስሳት መስዋዕቶች ያልተፈቀዱ የቤት ንስሳ መስዋዕት ለአንድ ጉዳይ የተፈቀደበት ሁኔ አለ። የሚቀርበው መስዋዕት መሐላን በመፈጸም ረገድ የሚደረግ ካልሆነ፤ መስዋዕቱ መጠነኛ ግድፈት ሊኖርበትም ሆነ ተቀባይነት ሊኖረው ይችላል (ዘሌዋ. 22:23)። የሆነ ሆኖ፤ መስዋዕቱ በዋነኛነት ለካህናቱ ቀለብነት ንዲሁም ለመስዋዕት አቅራቢው ቤተሰብ ምግብነት ጥቅም ላይ የሚውል ነበር፤ ደግሞም ነዚያ ግድፈቶች ከግምት የሚገቡ አይደሉም።

ያም ወደ ሦስተኛው ልዩ ገጽ (ባሕርይ) ይመራናል፡- የ ብረት መስዋዕት አምላኪዎቹ የሚካፈሉት ብቸኛው መስዋዕት ነበር። ካህኑ የመስዋዕት ሥርዓቱን ከፈጸመ በኋላ፤ ከሥጋው በዛ ያለው ክፍል ለ ርሱ የሚሰጥ ነበር፤ ቀሪው፤ ከቤተሰቡና ከወዳጆቹ ጋር ደስ ን ያደርግ ዘንድ፤ ለመስዋዕት አቅራቢው የሚሆን ነበር። አይሁዶች ውድ የሆኑ ንስሶቻቸውን ሥጋ ለማግኘት ሲሉ ብቻ የማያርዱ በመሆናቸው፤ የበሬ ወይም የጠቦት ሥጋ የሚቀርብበት ራት ልዩ የሆነ ጊዜ ነበር የሚሆነው። በቤተ መቅደሱ ምረቃ ላይ፤ ሰሎሞን 142,000 የሰላም መስዋዕቶች ሠውቶአል፤ ሕዝቡ ደግሞም ለሁለት ሳምንት ተጋብዘዋል (1ኛ ነገሥት 8:62-66)።

በምሥራቅ፤ ከሰዎች ጋር መብላት ነርሱን ወዳጆችህና ደጋፊዎችህ ማድረግ ነው። ይህም ማለት ልክ ንደ ያዕቆብና አማቹ ላባ ሁሉ (ዘፍጥ. 31:54)፤ ወይም ልክ ንደ ስራኤል ና ዮቶር ንዲሁም የ ርሱ ሕዝቦች ሁሉ (ዘጸአ. 18:12) የጥላቻ ማብቂያ ነው። ዛሬም በቤተ ክርስቲያን፤ የጌ ራት ወይም የተባረከው ብስትና ወይን የ ግዚአብሔር ሕዝቦች አንድነትን የሚያመለክት ተራ ምግብ ብቻ ነበር (1ኛ ቆሮ. 10:16-18፤ 11:18-34)። ለዚህም ነው «ቍርባን» ተብሎ የሚጠራው።

ይሁን ንጂ፤ የሰላም መስዋዕት ምግብ ጥሩ ምግብን ያጣጣሙ ከሚደረግ ደስ ንዲሁም ከሚወዱአቸው ጋር ብረት ከማድረግ ያለፈ ትርጉም አለው። አምላኪው ከ ግዚአብሔር ጋር ሰላም ያለውና ከ ግዚአብሔር ጋር ብረት (አንድነት) ያለው

በመሆኑ በደስ የሚቀርብ ምስጋና መግለጫም ነበር። ርሱ ግዚአብሔር ለ ርሱ የላከለት ያልተጠበቁ በረከቶች ምስጋናን ያቀረበ ሊሆን ይችላል (ዘሌዋ. 7:11-15)፤ ወይም ምናልባት ርሱ ለ ግዚአብሔር ስ ለተ ተስሎ ይሆናል፤ ደግሞም ግዚአብሔር ጸሎቶቹን ሰምቶለት ሊሆን ይችላል፤ ወይም ግዚአብሔር ላደረገለት ለ ያንዳንዱ ነገር ያመሰገነ ሊሆን ይችላል ደግሞም ይህን ያንዳንዱ ሰው ንዲያውቀው ፈልጎ ሊሆን ይችላል (ቊ. 16-18)። የ ብረት መሥዋዕቱ ከ ግዚአብሔር ጋር ያለው የ ግዚአብሔር ሕዝብ አንድነት በውጤቱ የ ጢኦት ስርየትን ማምጣቱን አጉልቶ የሚያሳይ ነበር።

ዘሌዋውያን 7:11-38 ግብዣውን በተመለከተ ሕዝቡ ምን መመገብ ንዳለበት፤ ካህናት ምን መመገብ ንዳለባቸው፤ የቀረው ምግብ ላይ ምን መደረግ ንዳለበት ቅድመ ሁኔ ዎችን ያስቀምጣል። ደሙና ና ስቡ⁷ ለ ግዚአብሔር ይሰጣሉ፤ ደግሞም ንደ ተራ ምግብ ከቶ አይወሰዱም። (ለዚህ መመሪያ መስጠት ጥሩ የሆኑ ጤናማ ምክንያቶች አሉ።) የረከሰ የትኛውም ሰው ወደ ግብዣው አይመጣም፤ ከወገኖቹም ንዲላይ ይደረጋል (ቊ. 20-21፤ 25፤ 27፤ ደግሞ 17:4፤ 9-10፤ 14፤ 18:29፤ 19:8፤ 20:3፤ 5-6፤ 17-18፤ 23:29 ተመልከት)። ሰንበትን በሚጥስ ሰው ጉዳይ ላይ፤ «መለየት» ማለት ሞት ማለት ነው (ዘጸአ. 31:12-14፤ ዘኁል. 15:32-36)፤ ነገር ግን የመሥዋዕቶችን ሕግ በተመለከተ ያንዳንዱ የሕግ ጥሰት ሞት የሚያስከትል ወንጀል ስለ መሆኑ ርግጠኞች አይደሉም። በአንዳንድ ጉዳዮች፤ «ከሕዝቡ መለየት» ማለት ሰውየው የ ግዚአብሔርን የመንጸት ት ዛዛት መከተል ስኪጀምር ደረሰ «ከሰፈር ውጭ» ንዲሆን መደረግ ማለት ሊሆን ይችላል (ዘጸአት 15)።

በመስቀሉ ላይ፤ ኢየሱስ ክርስቶስ በ ርሱ ለምን መን ሁሉ ዕርቅን (2ኛ ቆሮ. 5:16-21) ና ከ ግዚአብሔር ጋር ሰላም መሆንን (ቈላ. 1:20) አስገኘልን፤ ደግሞም በፈሰሰው ደሙ ምክንያት ከ ግዚአብሔርና ከሌሎች አማኞች ጋር ብረት አለን (1ኛ ዮሐንስ 1:5-2:2)። ቃሉን በምንመገብበትና ርሱ ለ ኛ የሆነልንን ሁሉ ደግሞም ያደረገልንን ሁሉ ለ ኛ ንደ ሆነ

በመቀጥጠር በምንቀበልበት ጊዜ፤ በክርስቶስ ግብዣ ያደረግን ነው። ንስሳትን በማቅረብ ፈን ፤ «የምሥጋና መሥዋዕትን» ለ ግዚአብሔር ናቀርባለን (መዝ. 116:17) ደግሞም ምሕረቱን ለመግለጽ ላቅ የሆኑትን ከንጹሕ ልብ የሚወጡትን «የምስጋና መሥዋዕቶችን» (ዕብ. 13:15) ናቀርባለን።

3. ከ ግዚአብሔር ዘንድ የሚሆን መንጻት (ዘሌዋ. 4-5፤ 6:1-7፤ 24-30፤ 7:1-10)

የ ጢአት መሥዋዕት ና የበደል (ወይም የመተላለፍ) መሥዋዕት በጣም ተመሳሳይ ናቸው፤ ደግሞም በአንድ ዓይነት ሕግ የሚተገበሩ ናቸው (7:1-10)። በአጠቃላይ አነጋገር፤ የበደል መሥዋዕት የሚቀርበው ሰዎችን ወይም ንብረቶችን ለጉዳ ግለሰባዊና ለ ርሱም ካሳ ለሚከፈልበት ጢአት ሲሆን፤ የ ጢአት መሥዋዕት ደግሞ ሆን ተብለው ያልተደረጉ የሕግ ጥሰቶች ላይ የሚያተኩር ነበር። የ ጢአት መሥዋዕት በዳዮች በ ግዚአብሔር ፊት የፈጸሙት ብድል ላይ የሚያተኩር ሆኖ ሳለ፤ የመተላለፍ መሥዋዕት በበዳዩ አማካይነት በተበዳዮቹ ላይ በደረሰ ጉዳት ላይ ያተኩራል። ካህኑ በደለኛውን ይመረምረዋል ደግሞም የቱ መሥዋዕት ተገቢ ንደ ሆነ ይወስናል።

«ባለማወቅ ምክንያት» በሚል በተደጋጋሚ የሚ የው ሐረግ (4:2፤ 13፤ 22፤ 27፤ 5:15) ጢአተኞቹ ሕጉን አያውቁም ማለት አይደለም፤ ነገር ግን ሕጉን መጣሳቸውን አያውቁም ማለት ነበር። ረክሰዋል ወይም የማይ ዘዝ ሆነዋል ደግሞም ይህንን ልብ አላሉትም። ይሁን ንጂ፤ አለማወቅ በደልን አያስወግድም። «ቢተላለፍ፤ ባያውቅም፤ ያ ሰው በደለኛ ነው» (ቀ. 17፤ በተጨማሪም ቀ. 1-5 ላይ የሰፈረውን ጢአት ተመልከት)።⁸ ጢአ ቸው አንድ ጊዜ ከ ወቀ፤ ኑዛዜ ሊደረግበትና ርምጃ ሊወሰድበት ይገባል። ዳዊት ይህንኑ ቃል በሚጸልይበት ጊዜ፤ «ከተሰወረ ጢአት አንጻኝ» (መዝ. 19:12) በማለት ተጠቅሞበ ል። «በሕይወቴ ውስጥ ያሉት የማላውቃቸው ጢአቶች» ማለቱ ነው።

በ ግዚአብሔር ሕግ ሙሉ ብርሃን ላይ ሆን ተብሎ በከፍተኛ ዝግጅት ለሚፈጸም ጢአት የሚደረግ /የሚቀርብ/ ምንም

መስዋዕት የለም (ዘኁል. 15:30-36)። ዳዊት ቤርሳቤህን በወሰደ ከዚያም ደግሞ ባልዋን በገደለ ጊዜ (2ኛ ሳሙ. 11-12)፣ ዓይኖቹ ተከፍተው ሳሉ ሆን ብሎ የሠራው ጢኦት ነበር። ስለዚህ፣ ብቸኛ ተስፋው የ ግዚአብሔር ምሕረት ንደ ሆነ አውቋል (መዝ. 51:1፣ 11፣ 16-17)። ንጉሥ ንደ መሆኑ፣ በሺህ የሚቈጠሩ መስዋዕቶችን ማምጣት ይችል ነበር፤ ነገር ግን «የጽድቅ መስዋዕቶች» ሊሆኑ አይችሉም (ቊ. 19)።

የ ጢኦት መስዋዕት (ዘሌዋ. 4:1-5፣ 13፣ 6:24-30)^ዎ ጢኦተኛው ማንም ይሁን፣ ወደ ጌ ሊመጣ የተገባ ነበር፤ ደግሞም ጢኦተኛው በሕዝቡ መካከል ያለው ስፍራ ከፍ ያለ መሆኑ፣ የመስዋዕቱ ዋጋ የበለጠ ውድ ሊሆን ይገባል። ያለው የተመቻቸ ሁኔ ዕድል ከፍ ያለ በሆነ መጠን፣ ኅላፊነቱን የመውሰድ ነገርም ሆነ ውጤቱ ንዲሁ ትልቅ ነው። ሊቀ ካህናቱ ጢኦት ቢሠራ፣ ለጋ የሆነ ወይፈን ማምጣት ይኖርበ ል (ዘሌዋ. 4:1-12)። ጉባኤው ሁሉ ጢኦት ቢሠራ፣ ነርሱም ንደዚሁ ለጋ ወይፈን ማቅረብ ይኖርባቸዋል (ቊ. 13-22)። አንድ ገዢ ወንድ የፍየል ግልገል ማምጣት ይጠበቅበ ል (ቊ. 22-26)፣ ከተራ ሰዎች አንዱ («የማ በረሰቡ አባል የሆኑ») ሴት የፍየል ግልገል ወይም ሴት ጠቦት ያቀርባል (ቊ. 27-35)። ድሀ ሰው አንዲት ርግብ ወይም ዋናስ ማምጣት ይችላል፤ ደግሞም በጣም ድሀ የሆነ ሰው ደም አልባ የሆነ የመልካም ዱቄት መስዋዕት (5:7-13) ማምጣት ይችላል።

የቱም ንስሳ ይምጣ፣ ጁን በመጫን በደለኛው ራሱን ከመስዋዕቱ ጋር አንድ ያደርጋል። መላው ሕዝብ ጢኦት በሚሠራበት ጊዜ፣ ይህንን የሚያደርጉት ሽማግሌዎች ነበሩ (4:15)፤ ምክንያቱም ንደ ሽማግሌዎች፣ የሕዝቡን መንፈሳዊ ሕይወት ለመቆጣጠር ነርሱ በ ግዚአብሔር ፊት ላፊነት ነበረባቸው። ንስሳ ይ ረዳል፣ ደግሞም ደሙ ለ ግዚአብሔር ይቀርባል። ሊቀ ካህናቱን ና ሕዝቡን በተመለከተ፣ ከደሙ ጥቂቱ ከመጋረጃው በፊት ይረጫል ደግሞም በቅዱሱ ስፍራ በዕጣኑ መሠዊያ ላይ ባሉ ቀንዶች ላይ ይውላል፤ ቀሪው ደግሞ በመሠዊያው ማረፊያ ላይ ይውላል። ይህም የመሪዎች ጢኦት

አሉ ዊ የሆኑ ብዙ ላላቅ ውጤቶችን የሚያስከትል መሆኑን ሕዝቡን ያስ ወሳል። በመሪዎች ወይም በተራው ሕዝብ የሚቀርቡ መስዋዕቶች በማደራያው ድንኳን በር አጠገብ በሚገኘው የነሐስ መሠዊያ ቀንዶች ላይ ይደረጋሉ።

የመስዋዕቶቹ ስብ በመሠዊያው ላይ በ ሳት የሚቃጠል ሲሆን፤ የመስዋዕቱ ቀሪ አካል ከማደራያው ድንኳን ውጭ ባለ ንጹሕ ስፍራ ይቃጠላል (ቊ. 8-12፤ 21)። ለምን? አንደኛው ምክንያት፤ በ ጢአት መስዋዕትና በሚቃጠል መስዋዕት መካከል ልዩነትን ያደርጋል፤ ስለዚህም፤ አምላኪዎቹ በሚመለከቱበት ጊዜ ግራ አይጋቡም። ከዚህም በላይ፤ የሊቀ ካህናቱ ና የመላው ጉባኤ ጢአት ሰፈሩን ሁሉ ንደሚበክል፤ ደግሞም የ ጢአት መስዋዕት ቅዱስ ባልሆነ ሰፈር ውስጥ ለመኖር የሚያስችል ጅግ ቅዱስ መስዋዕት መሆኑን ለሕዝቡ ያስ ወሳቸዋል። በመጨረሻም፤ በዕብራውያን 13:10-13 መሠረት፤ ይህ «ከከተማይቱ በር . . . ከሰፈረሩ ውጭ» ልክ ለ ኛ የ ጢአት መስዋዕት ሆኖ የሞተው የኢየሱስ ክርስቶስ ተምሳሌት ነበር (ቊ. 12-13)።

የዚህ መስዋዕ ዊ ሥርዓት ውጤቱ የ ጢአት ይቅር ነበር (ዘሌዋ. 4:20፤ 26፤ 31፤ 35፤ በተጨማሪም 5:10፤ 13፤ 6:7 ተመልከት)። አስቀድሜ ከላይ ንደ ጠቀስኩት፤ ምንም ንኳ የ ንስሳ መስዋዕት ጢአትን ማስወገድ ወይም የሰዎችን ልብ መለወጥ ባይችልም፤ መስዋዕቶቹ ፍጹም የሆነውን መስዋዕት፤ ኢየሱስ ክርስቶስን ያመለክቱ ነበር (ዕብ. 10:1-15)። ርሱ የ ጢአት መስዋዕ ችን ነው (ኢሳ. 53:4-6፤ 12፤ ማቴ. 26:28፤ 2ኛ ቆሮ. 5:21፤ 1ኛ ጴጥ. 2:24)።

የመተላለፍ መስዋዕት (ዘሌዋ. 5:14-6:17፤ 7:1-10) ለሁለት ዓይነት ጢአቶች አስፈላጊ ነበር፡- «ቅዱስ በሆኑ በጌ ነገሮች» ላይ ለሚፈጸሙ ጢአቶች (5:15) ና በጐረቤት ላይ ለሚፈጸሙ ጢአቶች (6:1-7)። የሁለተኛው ምድብ ምሳሌዎች በቁጥር 2-3 ውስጥ የተሰጡ ሲሆን፤ የመጀመሪያው ምድብ ለ ግዚአብሔር መስዋዕት የሚቀርብባቸው መተላለፎችን፤ መሐላዎችን፤ የልዩ ቀናት በዓላት ማክበርን (የክብረ በዓላት አከባበር) ና የመሳሰሉትን

ያካት ል።

መሥዋዕ ዊ ሥርዓቱ ጢአተኛው የሚያደርገውን የ ጢአት ኑዛዜ (ዘኁል. 5:7)፤ የጠፋውን ንብረት መተካት ወይም ተመጣጣኙ ክፍያ በገንዘብ መክፈል፤ ለተጐዳው ንብረት 20 በመቶ ክፍያ መፈጸም ንዲሁም አውራ በግ ለጌ መሥዋዕት ማቅረብን (5:15፤ 18) ያካት ል። ካህኑ መሥዋዕት አቅራቢው ሰው/ሴት ርካሽ የሆነ ዋጋ ያለው መሥዋዕት ንዳያቀርቡ፤ መሥዋዕቱን ይመዝነዋል (ይገመግመዋል)። ካላውም ሆነ መሥዋዕቱ በቅድሚያ ለካህኑ ሊሰጠው ይገባል፤ ስለዚህም ርሱ መሥዋዕቱ ለማቅረብ የሚፈቀድ መሆኑን ማወቅ ይችላል (6:10)። በደል የፈጸመው ወገን ንብረቱን ወይም ገንዘብ ይቀበል ዘንድ በዚያ ያልተገኘ ከሆነ፤ በዚህ ጊዜ /ሁኔ / ከዘመዶቹ ለአንዱ ይከፈላል፤ ዘመድ በዚያ ካልተገኘ፤ በካህኑ ዘንድ ይኖራል (ዘኁል. 5:5-10)።

የመተላለፍ ጢአት፤ ለሰዎች ጢአትን ማድረግ ንዲሁም ለ ግዚአብሔር ጢአትን ማንጸት በጣም ዋጋ የሚያስከፍል የመሆኑን ብቸኛ ውነ ሥዕላዊ በሆነ መልኩ የሚያሳይ ነው።

ጢአቶቻችን ግዚአብሔርን ያሳዘኑ ል ደግሞም ሰዎችንም ያሳዘናሉ። ውነተኛ ንስሐ ከ ርሱ ጋር ሁልጊዜ የመካስ ፍላጎትን ይዞ ይመጣል። ኛ ነገሮችን ከ ግዚአብሔር ደግሞም ከበደልናቸው ሰዎች ጋር ለማስተካከል ንፈልጋለን። ይቅር ሁልጊዜ የሚመጣው ንጹሕ በሆነ ምትክ ብቻ ምክንያት ነው። በኢሳይያስ 53:10 ላይ ያለው አንቀጽ ኢየሱስ በመስቀል ላይ በሞተ ጊዜ፤ ግዚአብሔር ልጁን «የበደል መሥዋዕት» አደረገው የሚለው በግልጽ ተጽፎአል። ኛ ልንከፍለው የሚገባንን ቅጣት፤ ርሱ ስለ ኛ ከፈለው!

የ ነዚህን መሥዋዕቶች ዝርዝር ሁኔ መመለከት አልቻልንም፤ ነገር ግን ያጠናነው ነገር የ ጢአትን አስከፊነት፤ ኑዛዜ በማድረግ ንስሐ መግባትና ካሳ መክፈል የግድ አስፈላጊና ቸል ሊባል የማይገባ ነገር መሆኑን፤ በኢየሱስ ክርስቶስ የሚ መነትን ሰዎች ይቅር በማለት ረገድ የ ግዚአብሔርን ቸርነትና ይቅር

ንዲሁም ንደ ኛ ላሉ ለማይገባቸው ሰዎች ለመሞት ፈቃደኛ

የሆነበትን የአዳኞችንን አስደናቂ ፍቅር ንድንነዝብ ያደርገናል።

ኢየሱስ የምንፈልገውን ነገር ሁሉ ያዘጋጅናል። ርሱ የሚቃጠል መስዋዕት ችን ነው፤ ደግሞም ራሳችንን በሙላት ለ ርሱ መስጠት ይኖርብናል። ርሱ የምግብ መስዋዕት ችን ነው፤ ኛ የሕይወት ንጀራ ይኖረን ዘንድ፤ ደግሞም ከ ርሱ ንመገብ ዘንድ ለ ኛ የተፈጨ ና በ ሳት የተቃጠለ የ ህል (ዘር) መስዋዕት ነው። ርሱ በመስዋዕትና በአገልግሎት ራሱን ያፈሰሰ የመጠጥ መስዋዕት ችን ነው፤ ደግሞም ኛ ለ ርሱና ለሌሎች ራሳችንን ማፍሰስ ይኖርብናል። ርሱ ሕይወትን በሥቃይነት ራሱ ምትክ አስደሳች ግብዣ የሚያደርግ የ ብረት መስዋዕት ችን ነው። ርሱ የ ጢኦትና በደል መስዋዕት ችን ነው፤ ምክንያቱም ጢኦ ችንን በሥጋው ተሸክሞአል (1ኛ ጴጥሮስ 2:24) ንዲሁም የ ጢኦ ችንን ሙሉ ክፍያ ከፍሎአል (1:18-19)።

የ ስራኤል ሕዝብ ከ ግዚአብሔር ጋር ትክክለኛ የሆነ ግንኙነትን ለማድረግ ስድስት ልዩ ልዩ መስዋዕቶች ማቅረብ ይኖርባቸዋል፤ ነገር ግን ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ ጢኦት «አንድን መስዋዕት ለዘላለም አቀረበ» (ዕብ. 10:12) ደግሞም የ ጢኦት ችግሮቻችንን የማስወገድ ኅላፊነት ሙሉ በሙሉ ወሰደ።

ኢየሱስ ክርስቶስ ለ ጢኦቶችህ ሁሉ ንደ ሞተ ደግሞም የ ጢኦት ዕዳህን በሙሉ ንደ ከፈለ ምናለህን? ከማርያም ጋር፤ «ነፍሴ ጌ ን ከብረዋለች፤ መንፈሴም በአምላኬ በመድ ኒቴ ሐሣት ደርጋለች» ማለት ትችላለህን? (ሉቃስ 1:46-47)። አለበለዚያ፤ ንግዲያው ዛሬ በ ርሱ መን፤ በ ርሱ የ መንህ ከሆነ፤ መልካሙን ዜና ለሌሎች አካፍል።

« ምነትህ አድናቃል፤» አለ ኢየሱስ ንስሐ ለሚገባ ጢኦተኛ። «በሰላም ሂድ» (ሉቃስ 7:50)።

ቃሉ ሲሰሙት አቤት ደስ ማለቱ!

ምዕራፍ ሦስት

ዘሌዋውያን ምዕ. 8-10

የካህናት መንግሥት

በአሮጌው ቃል ኪዳን፤ የ ግዚአብሔር ሕዝቦች ሥርዓተ ክህነት ነበራቸው፤ በአዲሱ ቃል ኪዳን፤ የ ግዚአብሔር ሕዝቦች «ቅዱሳን ካህናት» ንዲሁም «የንጉሥ ካህናት» ናቸው (1ኛ ጴጥሮስ 2:5፤ 9)። በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምን ያንዳንዱ አማኝ ከሐዋርያው ዮሐንስ ጋር፡- «ለወደደን ከ ጢኦችንም በደሙ ላጠበን፤ መንግሥትም ለአምላኩና ለአባቱም ካህናት ንድንሆን ላደረገ፤ ለ ርሱ ከዘላለም ስከ ዘላለም ድረስ ክብርና ይል ይሁን አሜን» ማለት ይችላል (ራይ 1:5-6)።

የ ግዚአብሔር ፍላጎት መላው የ ስራኤል ሕዝብ «የካህናት መንግሥት ንዲሁም ቅዱስ ሕዝብ» ንዲሆኑ ነበር (ዘጸአ. 19:6)፤ ነገር ግን ከዕቅዱ ወደቁ ደግሞም « ጢኦተኛ ሕዝቦች፤ በመተላለፍ የተጠመዱ ሕዝቦች» ሆኑ (ኢሳ. 1:4)። ለሕዝቡ በምግባርና በመንፈሳዊነት ረገድ መንኰ ኩት አንድ ምክንያት መሪዎቹ ግዚአብሔር ንደ አዘዘው ቅዱስ በመሆንና ዛፕር በመሆን ረገድ መውደቃቸው ነው። በመጨረሻም «ስለ ነቢያት ጢኦትና ስለ ካህናቱ መተላለፍ» (ሰቆ. 4:13) ግዚአብሔር ስራኤልን ንዲያሳድድ ባቢሎናውያንን ላከ። «የም ስደንቅና የም ስደነግጥ ነገር በምድር ላይ ሆናለች» አለ ኤርምያስ። «ነቢያት በሐሰት ትንቢት ይናገራሉ፤ ካህናትም በ ነዚህ ጅ ይገዛሉ፤ ሕዝቡም ንዲህ ያለውን ነገር ይወድዳሉ በፍጻሜው ምን ደርጋላችሁ?» (ኤር. 5:30-31)።

ዛሬ ግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያኑ «ከጨለማ ወደ አስደናቂ ብርሃኑ የጠራችሁን የ ግዚአብሔርን ላቅ ሥራ ንድ ውጁ፤ የተመረጠ ትውልድ» ንድትሆን ይሻል (1ኛ ጴጥሮስ 2:9፤ አ.መ.ት)። የአይሁድ ካህናት ዕድለኛ ሕዝቦች ናቸው፤ ይሁንና፤ ዕድለኛነታቸውን (የነበራቸውን ምቹ ሁኔ) ጥለው ሕዝቡ ወደ ጢአት ንዲገቡ አገዙአቸው። አይሁድ ከባቢሎን ተመልሰው የአምልኮ ሥርዓቱን ንደገና ካቋቋሙና ከጀመሩ በኋላ ንኳ፤ ካህናቱ ካላቸው የተሻለውን ለ ግዚአብሔር አልሰጡትም ነበር፤ ስለዚህም ደግሞ ግዚአብሔር ሊገሥጸቸው ተገብቶት ነበር (ሚል. 1:6-2:17)።

ዘሌዋውያን ምዕ. 8-10 ለሊቀ ካህናቱ ለአሮንና ለወንዶች ልጆቹ ለስምንት ቀናት የተደረገላቸውን የካህናዊ ሹመት ማጽደቂያ ሥነ ሥርዓት ይዘረዝራል። በ ግዚአብሔር ንደ ተመረጡ ካህናት፤ ሦስት ጎላፊነቶችን ብቻ፡- ለ ግዚአብሔር ሥልጣን መግዛት (ምዕራፍ 8)፤ የ ግዚአብሔርን ክብር መግለጥ (ምዕራፍ 9)፤ ንዲሁም የ ግዚአብሔርን ቅጣት መቀበል (ምዕራፍ 10) ነበረባቸው።

1. ለ ግዚአብሔር ሥልጣን መግዛት (ዘሌዋ. 8:1-36)

ቢያንስ ቢያንስ ሃያ ጊዜያት ያህል በ ነዚህ ሦስት ምዕራፎች ውስጥ ዝዞ የሚለውን ቃል ገኙ ላችሁ። ሙሴና አሮን ለአገልግሎት የመለያ ሥነ ሥርዓትን ማከናወን አልነበረባቸውም። የማደሪያውን ድንኳን ንዴት መሥራት ንዳለበት ሙሴን ያዘዘው ያው አንዱ ግዚአብሔር ንደዚሁ ንዴት ካህናትን ለአገልግሎት መመደብ ንዳለበትና ካህናትም በማደሪያው ድንኳን ውስጥ ንዴት ማገልገል ንዳለባቸው ት ዛዝ ሰጠ (ዘጸአ. 28-29)። ለአጋጣሚ ወይም ለምናብ የተተወ ነገር አልነበረም። ሙሴ ሁሉንም ነገር ግዚአብሔር በተራራው ላይ ንዳሳየው አድርጎ መሥራት አለበት (25:40፤ 26:30፤ 27:8፤ ዕብ. 8:5)።

ዛሬ በቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ውስጥ መንፈሳውያን መሪዎች፤ «የ ግዚአብሔር ቃል የሚለው ምንድን ነው?» (ሮሜ 4:3) በማለት ሁልጊዜ መጠየቅ ይኖርባቸዋል። ቤተ ክርስቲያኑ ምን ስለ መሆንዋ፤ ንዴት መመራት ንዳለባት፤ ል ደርገው የሚገባት

ነገር ምን ንደ ሆነ ለማወቅ ግዚአብሔር በጨለማ አልተወንም፤ ነገር ግን የ ግዚአብሔርን ቃል በሰዎች አሳቦች የምንተካ ከሆነ፤ በጨለማ ውስጥ ንሆናለን! (ኢሳ. 8:20)። ሃይማኖ ዊ ክብ ረ በዓላትና ነዚህን መሳይ ነገሮች፤ ልዩ ልዩ በዓላትን ማብጀትና የሚሰበሰቡትን ሕዝቦች ማብዛት ሁልጊዜ ጌ ን ማክበርና ቤተ ክርስቲያንን መገንባት ላይሆን ይችላል። ኛ ልክ ንደ ሙሴ፤ «በተራራው ላይ» ጊዜን የሚያሳልፍና ሕዝቡ ምን ንዲያደርግ ግዚአብሔር ንደሚፈልግ ከቃሉ የሚያመጡ መሪዎች ያስፈልጉናል።

ጉባኤው ይጠራል (ቊ. 1-5)። ያንዳንዱ ለአገልግሎት የሚደረግ መለየትና ምደባ ሊሆን ንደሚገባው ሁሉ የአሮን የወንዶች ልጆቹ አገልግሎት መለየትና መመደብ በሕዝብ ፊት የሚደረግ ጉዳይ ነው (የሐዋ. 13:1-3፤ 16:1-3፤ 1ኛ ጢሞ. 4:14)። በመጀመሪያ ደረጃ ካህናቱ ግዚአብሔርን ሊያገለግሉና ርሱን ለማስደሰት ሊሹ ይገባል (ዘጸአ. 28:1፤ 3-4፤ 41)፤ ነገር ግን ከዚህ በተጨማሪም የሕዝቡም አገልጋዮች መሆን ይጠበቅባቸዋል። በሰፈሩ ውስጥ ያሉ ሰዎች ሁሉ በአንድ ጊዜ ወደ ማደሪያው ድንኳን መሰብሰብ የማይቻል ነገር ነው፤ ስለዚህ ምናልባት የተለያዩ ጉሳዎችንና ነገዶችን (ዘሌዋ. 9:1 ተመልከት) በመወከል የሚሰበሰቡት ሽማግሌዎቹና መሪዎቹ ሳይሆኑ አይቀርም። ለአገልግሎት መለየት ከበድ ያለ ነገር ነው፤ ደግሞም በ ግዚአብሔር ሥልጣን ሥር ሆኖ መደረግ ንዲሁም የሰዎችን ምስክርነት በማግኘት መከናወን አለበት።

አሮንና ወንዶቹ ልጆቹ ጠቡ (ቊ. 6)። ይህ ከአደባባዩ ውጭ ባለ ሳሕን ተደርጎ ሊሆን ይችላል (ዘጸአ. 38:8)። ካህናቱ ሥርዓ ዊ በሆነ መልኩ ከአንድ ወቅት ጀምረው ሁልጊዜም ይተ ጠባሉ፤ ከዚያን ጊዜ ጀምሮ በማደሪያው ድንኳን ውስጥ በሚያገለግሉበት ጊዜ ጆቻቸውን ግሮቻቸውን በሳሕኑ ይ ጠባሉ (30:17-21)። ጢአተኞች በክርስቶስ በሚ መኑበት ጊዜ ከ ጢአ ቸው ለአንዴም ሆነ ለዘላለም ጥበዋል (ራ ይ 1:5-6፤ 1ኛ ቆሮ. 6:9-11)፤ የ ግዚአብሔር ልጆች ጢአ ቸውን ለ ግዚአብሔር በመናዘዝ ግሮቻቸውን በንጽሕና መጠበቅ አለባቸው (ዮሐንስ 13:1

-10፤ 1ኛ ዮሐንስ 1:9)። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ለመተጣጠቢያ የሚሆን ው የ ግዚአብሔር ቃል ተምሳሌት ነው (መዝ. 119:9፤ ዮሐንስ 15:3፤ ኤፌ. 5:25-27)። የ ግዚአብሔርን ቃል በምናሰላስልበትና ከሕይወ ችን ጋር አዛምደን በምንተገብረው ጊዜ የ ግዚአብሔር መንፈስ ሊያነጻን ና የበለጠ ክርስቶስን ንድንመስል ሊያደርገን ቃሉን ይጠቀማል (2ኛ ቆሮ. 3:18)።

አሮን ለበሰ (ቀ. 7-9)። አሮንና ወንዶች ልጆቹ ሁሉ የበፍ ልብስን ለበሱ (ዘጸአ. 28:42-43፤ ዘሌዋ. 6:8-10፤ ደግሞ ዘጸአ. 20:26ን ተመልከት)፤ ነገር ግን ሊቀ ካህናቱ በዘጸአት ምዕ. 28 ውስጥ የተገለጹትን ልዩ የሆኑ ውብ አልባሳትን ለበሰ። በመጀመሪያ፤ ሙሴ ውብ የሆነውን ነጭ የሱፍ ኮት ከአሮን ላይ ደረበለት ደግሞም ኮቱ ከክፈፉ ጋር የተያያዘ ነበር። በዚያም ላይ ወርቃማ የሆኑ ደውሎች ያሉትን ሰማያዊ ገመድ ደግሞም በክፈፉም ላይ የሮማን ፍሬን አደረገለት። በዚህም ላይ የበፍ ው ኤፋድ፤ ልዩ የሆነ ቀበቶ ያለውን ጅጌ-አልባ ኮት አድርጓል፤ ሁለቱም ኤፋዱም ሆነ ቀበቶው ሐምራዊ፤ ሰማያዊ፤ ወይን ጠጅማ ና ወርቅማ ቀለም በተሠሩ ክሮች ውብ በሆነ መልኩ ያጌጡ ናቸው። ከኤፋዱ በላይ አሥራ ሁለቱን የ ስራ-ኤል ነገዶች የሚወክሉ አሥራ ሁለት የከበሩ ድንጋዮች ያሉበት፤ ንዲሁም «ኦሪም ና ቱሚም»¹ ያሉበት በዕጥፍ የ ጠፈ፤ በጥልፍ ያጌጠ፤ የልብስ ክፍል የሆነ የደረት መደረቢያ ነበረ። በራሱ ላይ ከበፍ የተሠራ በስተፊቱም **ቅድስና ለ ግዚአብሔር** የሚል የተጻፈበት ጥምጣም (ቆብ) በልዩ ወርቃማ «ዘውድ» ጋር ያደርጋል።

ያንዳንዱ «አማኝ ካህን» የኢየሱስ ክርስቶስን ውበትና ጽድቅ ለብሶአል ደግሞም በ ርሱ ተቀባይነትን አግኝቷል (ኢሳ. 61:10፤ 2ኛ ቆሮ. 5:21፤ ኤፌ. 1:6)። የ ኛ ጽድቅ በ ግዚአብሔር ይ የመርገም ጨርቅ ነው (ኢሳ. 64:6)። ቅዱስ በሆነ አምላክ ጢአ ችን ምን መስሎ ሊ የው ይገባል! ሊቀ ካህናቱ በ ግዚአብሔር ፊት ተቀባይነትን ያገኘው ግዚአብሔር በጸጋው ባዘጋጀለት አልባሳት ምክንያት ነበር። **አሮን ና የማደራያው ድንኳን** (ቀ. 10-12)። ይህ በሰፈሩ ውስጥ ያለ ማንም ሰው ለ ራሱ ሊያዘጋጀው በማይችል ልዩ ቅባት የሚደረግ ነበር፤ ከካህን

በቀር ማንም ሊጠቀምበት አይገባም (ዘጸአ. 30:22-33):: በ ግዚአብሔር ቃል ውስጥ፤ ዘይት ያንዳንዱን አማኝ የሚቀባው የመንፈስ ቅዱስ ምልክት ነው (2ኛ ቆሮ. 1:21፤ 1ኛ ዮሐንስ 2:20፤ 27፤ ደግሞ መዝ. 133ን ተመልከት):: «መሢሕ» የሚለው የዕብራይስጥ ቃልና «ክርስቶስ» የሚለው የግሪክ ቃል ሁለቱም «የተቀባ» የሚል ትርጉም ያላቸው ናቸው (ሉቃስ 4:18፤ ዮሐዋ. 10:38):: «የጌ ቅባት ዘይት» በካህናት ላይ የመሆኑ ውኃ ከተራው ሕዝብ ይለያቸዋል ደግሞም ሊያደርጉት የሚችሉትንና ሊያደርጉት የማይችሉትን የሚዳኝ ነበር (ዘሌዋ. 8:30፤ 10:7፤ 21:12፤ 20)::

የአሮን ልጆች ለበሱ (ቍ. 13):: በሊቀ ካህናቱ ላይ የሚደረገው ውብ የሆነው ልብስ አልነበራቸውም፤ ነገር ግን የሚለብሱት ነገር በጌ የ ዘዘ ነበር፤ ምክንያቱም፤ የበፍ ልብሳቸውና ጥምጥማቸው በባሕርይም ሆነ በጠባይ በጌ ፊት ቅዱስ መሆናቸውን በተምሳሌትነት ያመለክ ል:: «ነገር ግን ጌ ኢየሱስ ክርስቶስን ልበሱት፤ ምኞቱንም ንዲፈጽም ለሥጋ አ ስበ» (ሮሜ 13:14)::

የሚቀርቡት ልዩ ልዩ መስዋዕቶች (ቍ. 14-29):: ስለ አሮን ና ወንዶች ልጆቹ የሚቀርበው ወይፈን ከ ጢኦ ቸው የሚነጹበትን ሁኔ የሚቻል ያደርገዋል፤ ደግሞም ለሚቃጠል መስዋዕት የሚቀርበው አውራ በጉ ሙሉ በሙሉ ለ ግዚአብሔር የተቀደሱ መሆናቸውን ያመለክ ል:: የ ጢኦት መስዋዕቱ ደም መሠዊያውን ንኳ ይቀድሳል::

ለመቀደሻ (ለይቶ መመደቢያ) የሚሆነው አውራ በጉ» የ ብረት መስዋዕቱን ስፍራ ይወስዳል፤ ከ ርስ በርሳቸውና ከጌ ጋር ያላቸው አንድነትን በተምሳሌነት ያሳያል:: «መቀደስ» - ኮንሲክሬሽን - ወይም ለይቶ መመደብ በሚል የተተረጎመው ቃል «መሙላት» ማለት ነው:: ከምግብ መስዋዕቱ ጋር፤ የመስዋዕቱ አንዱ ክፍል (ቍ. 25-26)፤ በአሮን ጅ ይቀመጣል፤ ስለሆነም ይሞላውና በጌ ፊት ይወዘውዘዋል:: በኋላም፤ ይህ የሚበላ ይሆናል:: ነገር ግን የሥርዓቱ ልዩ ክፍል በአሮንና በወንዶች ልጆቹ

በቀኝ ጀሮ፣ በቀኝ አውራ ጣት ንዲሁም በትልቁ የቀኝ የ ግር አውራ ጣት ላይ ደምና ዘይት የሚቀባበት ሲሆን፣ የ ግዚአብሔርን ድምፅ ለመስማት፣ የ ግዚአብሔርን ሥራ ለመሥራት ንዲሁም በ ግዚአብሔር መንገዶች ለመሄድ የተለዩ መሆናቸውን በሥዕላዊ መግለጫነት ያመለክ ል።

በ ግዚአብሔር ፊት ደም መፍሰሱ አሮንንና ወንዶች ልጆቹን በተቀደሰው በማደሪያው ድንኳን ውስጥ ንደ አገልጋይ ተቀባይነት ንዲያገኙ የሚያስችል በመሆኑ አስፈላጊ ነገር ነበር። ምክንያቱም፣ ንደዚህ ያለው መሥዋዕት የማያስፈልገው ሊቀ ካህና ችን የሆነው የ ግዚአብሔር ቅዱስ ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው (ዕብ. 9)። በዚህ ፈን ፣ ርሱ «የዓለምን ጢኦት የሚያስወግድ» አንዱ ፍጹም መሥዋዕት ነው (ዮሐንስ 1:29)።

ካህናቱ ተቀቡ (ቍ. 30)። አሮን ቀድሞውንም ቅዱሱ ቅባት በ ራሱ ላይ ፈስሶበ ል (ዘሌዋ. 8:12)፣ ነገር ግን አሁን ርሱም ሆነ ወንዶች ልጆቹ በዘይቱም ሆነ ከመሠዊያው በተወሰዱ በመሥዋዕቶቹ ደም፣ በሁለቱም ተረጭቶአል። ይህም ነርሱም ሆኑ ልብሶቻቸው፣ ሁለቱም «ተቀድሰዋል»፣ ለ ርሱ ለሚሆንም የተለየ ተግባር በ ግዚአብሔር ተለይተዋል ማለት ነው። ካህናቱም ሆኑ ልብሶቻቸው «ለተለመዱ» ዓላማዎች መዋል የለባቸውም። ሙሉ በሙሉ የ ግዚአብሔር ናቸው።

ለካህናቱ መለያትና ምደባ የዋለው አውራ በግ ተበላ (ቍ. 31-36)። በሚቀጥለው ሳምንት፣ አሮን ና ወንዶች ልጆቹ በማደሪያው ድንኳን ግቢ ኑሮ የሚጀምሩ ስለሆኑ፣ በምደባው ቀን ንዳቀረበው ሁሉ ንዲሁ መሥዋዕቶችን ሙሴ አቀረበ (ዘጸአ. 29:35-36)። ከዚያም ካህናቱ ለምደባ ሥነ ሥርዓቱ የተሠዋውን የአውራ በግ ሥጋ ንዲሁም ደግሞ ከምግብ መሥዋዕቱ ዳቦ ልክ የ ብረት መሥዋዕትን ንደሚበሉት ባለ መልኩ ተመገቡት። ይሁን ንጂ፣ ልዩነት ነበር፤ በቀጣዩ ቀን ሥጋውን ንዲበሉ አይፈቀድላቸውም ነበር (ዘሌዋ. 7:15-16)። የቱም የተረፈ ነገር በዚያው ቀን ሊቃጠል ይገባ ነበር። በማደሪያው ድንኳን የሚያሳልፉላቸው ሰባት ቀናት ለጌ የመሰጠ ቸው ነገር የተሟላ መሆኑን ያመለክ ል።

ዓምፀው የማደራያውን ድንኳን ቢተው፤ ይሞ ሉ። ከ ግዚአብሔር ካህናቶች መካከል አንዱ መሆን ከበድ ያለ ነገር ነው። ²

2. የ ግዚአብሔርን ክብር መግለጥ (ዘሌዋ. 9:1-24):።

አሮን ና ወንዶች ልጆቹ የ ግዚአብሔርን ት ዛዛት ዘዘ። በመሆኑም፤ ሳምንቱ ባለቀ ጊዜ በመሠዊያው ላይ ግዚአብሔርን ለማገልገል ዝግጁ ሆነው ነበር። ስከዚህ ነጥብ ድረስ፤ ሙሴ መስዋዕቶችን ያቀርብ ነበር፤ አሁን አሮን ና ወንዶች ልጆቹ የክህነት አገልግሎት ችውን ይረከባሉ።

በ ግዚአብሔር መሠዊያ ላይ መሠዋት (ቊ. 1-21)። አሮን ና ወንዶች ልጆቹ ስለ ጢአት መስዋዕት አንድ ጥጃ ንዲሁም ለሚቃጠል መስዋዕት አንድ አውራ በግ ማቅረብ ይኖርባቸዋል። ከዚህም በመጀመር፤ በየጠዋቱና በየማ ው የሚቃጠል መስዋዕት በመሠዊያው ላይ ያቀርባሉ (ቊ. 16፤ ዘጸአ. 29:38-42)። ያንዳንዱ ቀን ሙሉ ለሙሉ በሚሆን ለ ግዚአብሔር መቀነስ መጀመርም ሆነ ማለቅ ነበረበት። ፍጹም ተራ መሆን በሚኖርበት ጊዜ፤ ለሕዝቡ መስዋዕትን ከማቅረባቸው በፊት ካህናቱ መስዋዕቶችን ለ ራሳቸው ማቅረብ ይኖርባቸዋል (ዕብ. 7:25-28 ተመልከት)።

ይሁን ንጂ፤ የ ነርሱ ለአገልግሎት መለየትና መመደብ ለሕዝቡ መስዋዕት፤ ለ ጢአት መስዋዕት አንድ ፍየል፤ ለሚቃጠል መስዋዕት አንድ ጥጃ ና አንድ ጠቦት በግ፤ ንዲሁም ለሰላም (ለ ብረት) መስዋዕት አንድ ወይፈን ና አንድ አውራ በግ ከምግብ መስዋዕት ጋር ጭምር የሚያካትት ነበር (ዘሌዋ. 9:3-4)። የተቀደሱ ሕዝቦች በሌሉበት የተቀደሱ ካህናት መኖራቸው ትክክል አይሆንም። ግዚአብሔር ለሕዝቡ የ ጢአት ይቅር ፤ ለ ርሱ መቀደስ ና ብረት/አንድነት የማድረግን መንገድ ማዘጋጀቱ ግዚአብሔር ምን ያህል ችር ንደ ሆነ ያሳያል! ነዚህ ሁሉ በኢየሱስ ክርስቶስ ለ ኛ አሉን!

የአገልግሎት መለያውና ምደባው ሥነ ሥርዓት በሚጠናቀቅበት ጊዜ፤ ልክ የ ርሱ ክብር ቤተ መቅደሱ በተመሠረተና በተመረቀ ጊዜ ንደ ተገለጠው ሁሉ (ዘጸአ. 40:34-38)፤ የጌ ክብር

ንደሚ ይ (ንደሚገለጥ) ሙሴ ለሕዝቡ ተናገረ (ቍ. 6)። ከማደራያው ድንኳን አገልግሎት ዋነኛ ዓላማዎች አንዱ በቅድስተ ቅዱሳን ውስጥ በስርዮት መክደኛው ላይ ክብሩ የሚያርፈውን የ ስራ-ኤልን አምላክ ከፍ ከፍ ለማድረግ ነበር። በዙሪያቸው ያሉ አረማውያን ሕዝቦች ካህናትና መሥዋዕቶች ነበሩባቸው፤ ነገር ግን የ ግዚአብሔር ክብር አልነበራቸውም። በዚህ ፈን ፣ ርሱን ያከብሩት የነበረው ንደ ግዚአብሔር አልነበረም ደግሞም «የማይጠፋውን የ ግዚአብሔርን ክብር በሚጠፋ ሰውና በወፎች ግር ባላቸውም በሚንቀሳቀሱትም መልክ ለወጡ» (ሮሜ 1:21፣ 23)። ግዚአብሔር ጣዖ ት ማምለክን ይጠላል፤ ምክንያቱም፤ ለ ርሱ የሚገባውን ክብር ይነጥቀዋል፤ ደግሞም የጣዖት አምልኮ ግዚአብሔር ሊያካፍላቸው የሚፈልገውን በረከት ከ ግዚአብሔር ሕዝብ ይነጥቃል።

አሮን ነዚህን ሁሉ መሥዋዕቶች ማቅረብን ከፈጸመ በኋላ፤ ርሱና ወንዶች ልጆቹ ንዲሁም የ ስራ-ኤል ሕዝብ ጢአ ቸው ይቅር ይባልላቸዋል፤ ሙሉ በሙሉ ለ ግዚአብሔር የተቀደሱ ይሆናሉ ደግሞም ከ ርሱ ጋር አንድነት ይኖራቸዋል። የመሥዋዕቱ ሥርዓት ጉልህ ነው፡- ሙሉ በሙሉ ራሳችንን ለጌ በመቀደስ ከመስጠ ችን በፊት በመጀመሪያ ከ ጢአት መላቀቅ ያስፈልጋል፤ ከዚያም ከ ርሱ ጋር ያለውን ብረ ችንን በደስ ማጣጣም ንችላለን።

የ ግዚአብሔርን በረከቶች ማካፈል (ቍ. 22-23)። የሊቀ ካህናቱ ከሆኑት ልዩ ዕድሎች አንዱ ሕዝቡን የመባረኩ ጉዳይ ነበር፤ አገልግሎቱን በሚጀምርበት በመጀመሪያው ቀን፤ አሮን ሁለት በ ረከቶችን ሰጣቸው። መሥዋዕት ማቅረቡን ከጨረሰ በኋላ፤ የመጀመሪያውን በረከት ለብቸው ሰጣቸው፤ ከማደራያው መቅደስ ከወጡ በኋላ ለአገልግሎት መለያውና መመደቢያው ሥነ ሥርዓት በተፈጸመበት ጊዜ ከሙሴ ጋር በመሆን ሁለተኛውን በረከት ሰጣቸው።

የመጀመሪያው በረከት በዘኁልቁ 6:23-26 ላይ የተመዘገበው የሊቀ ካህናት (ሊቀ ካህና ዊ) በረከት ሳይሆን አይቀርም። ርሱም

መስዋዕቶቹን የሚከተል ነው። ይህም ኛ ያለን ያንዳንዱ በ ረከት በመስቀሉ ላይ በተጠናቀቀው የኢየሱስ ክርስቶስ ሥራ ምክንያት የመጣ (የተገኘ) ንደ ሆነ ያስ ውሰናል (ኤፌ. 1:3-7)። ኢየሱስ ክርስቶስን ለ ኛ ባለው በጌትነቱና በአዳኝነቱ በኩል ካላወቅነው በስተቀር፤ የገዛ ራሳችን የሆነ ምንም ዓይነት በረከት አይኖረንም፤ ደግሞም በ ኛ በኩል ሌሎችን ንዲባርክ መጠየቅ አንችልም። ሁለተኛው በረከት ሙሴና አሮን በማደራያው ድንኳን ውስጥ ያሳለፉትን የሚከተል ነበር፤ ደግሞም ለሌሎች በረከት ለመሆን ኛ ከ ግዚአብሔር ንዲሁም ከሌሎች ጋር በ ብረት ያለን መሆን ንደሚገባን ይህ ያስ ውሰናል።

የ ግዚአብሔርን ክብር ማየት (ቊ. 23-24)። የጌ ክብር ሙሴ የማደራያውን ድንኳን ተክሎ በጨረሰ ጊዜ ተገለጠ (ዘጸአ. 40:34-35)፤ ደግሞም ቤተ መቅደሱ በተመረቀበት ጊዜ በድጋሚ የሚ ይ ይሆናል (2ኛ ዜና 7:1)። ክብሩን ጢአተኛ ለሆኑ ሰዎች በማካፈሉ ግዚአብሔር ጆግ ቸር መሆኑ ይታያል!

በማደራያው ድንኳን ያድር የነበረው ክብር በሕዝቡ ጢአት ምክንያት ሰፈሩን ለቅቆ ሄደ (1ኛ ሳሙ. 4:21)። የ ግዚአብሔር ክብር ተመልሶ የመጣው ቤተ መቅደሱ በሚመረቅበት ጊዜ ነበር፤ ነገር ግን ከዚያ በኋላ ሕዝቡ ጆግ ጢአተኛ በመሆናቸው ምክንያት ነቢዩ ሕዝቅኤል የ ግዚአብሔር ክብር ለቅቆ ሲሄድ ተ መለከተው (ሕዝ. 8:4፤ 9:3፤ 10:4፤ 18፤ 11:22-23)። ክብሩ ወደ ምድር የመጣው (ሉቃስ 2:8-9) ና በ ርሱ ያደረው (የሐንስ 1:14) ኢየሱስ በተወለደ ጊዜ ነበር። ነገር ግን፤ ጢአተኞች ሰዎች ያንን ክብር በመስቀል ላይ ሰቀሉት። ዛሬ፤ የ ግዚአብሔር ክብር በሕዝቡ አካል (1ኛ ቆሮ. 6:19-20)፤ በአጥቢያ በሚሰበሰቡ በ ያንዳንዱ ማ በረ ም መን (3:16-17)፤ ንዲሁም በአጠቃላይ በቤተ ክርስቲያኑ (ኤፌ. 2:19-22) ውስጥ አድርጎልናል። አንድ ቀን፤ ያ ክብር ግዚአብሔር ለሕዝቡ ሲል ያዘጋጃትን ፍጹም የሆነችው ለማያዊቷን ከተማ ሲያበራላት ናየዋለን (ራ ይ 21:22-23)።

የ ግዚአብሔር ሳት የሚቃጠለውን መስዋዕት በል ለች (2ኛ ዜና 7:1-3) ደግሞም ግዚአብሔር (ያህዌ) አምላክ ከ ነርሱ

መካከል ንደ ነበረ ደግሞም በ ነርሱ መካከል ንዳለ ለሕዝቡ ዋስትና ሰጣቸው። «አምላካችን የሚባላ ሳት ነው» (ዕብ. 12:29)፤ ደግሞም ያ ሳት ሕዝቡን ሊበላ ይችል ነበር! ይህም የ ግዚአብሔር ፍርድ ይወርድባቸው ዘንድ ከሚገባቸው ጢአተኞች ይልቅ የ ግዚአብሔር ቊጣ በልጁ ላይ መውደቁን ያስ ወሰናል (2ኛ ቆሮ. 5:21፤ 1ኛ ጴጥ. 2:24)።

ተገላቢጦሻዊ የሆነው የሕዝቡ ምላሽ የአምልኮ ልምምድን የበለጠ ንድንረዳ ይረዳናል፤ ምክንያቱም የተደሰቱና በደስ ከቊጥጥር በላይ ሆነዋል። ውነተኛውና ሕያው የሆነው አምላክ በመካከላቸው ለመኖር በመሻቱ ንዲሁም አምልኮአቸውን ለመቀበል በመፈለጉ በልቦቻቸው ውስጥ ደስ ነበር፤ ነገር ግን ሰ ምቹ በፊ ቸው በምድር ላይ በወደቁ ጊዜ በውስጣቸው ፍርሃት ነበር። ሁለቱ ዝንባሌዎች አንዱ የሌላውን ሚዛን ይጠብቃል። «ለ ግዚአብሔር በፍርሃት ተገዙ፤ በረአድም ደስ ይበላችሁ» (መዝ. 2:11)። ጳውሎስ ይህን በአጥቢያ ጉባኤ (1ኛ ቆሮ. 14:23-25) አስፈላጊ መሆን ያለበት ልምምድ ንደ ሆነ አድርጎ ይመለከተዋል። አገልግሎ ችን ግዚአብሔርን የማያከብር (ከፍ ከፍ የማያደርግ) ከሆነ፤ ንግዲያውስ ሌሎችን ለመርዳትና የጠፋትን ለመማረክ ግዚአብሔር አይጠቀምበትም።

3. የ ግዚአብሔርን ተግሣጽ መቀበል (ዘሌዋ. 10:1-20)

ያህዌ የሚመለከበት ቀን በደመቀው አምልኮ መጠናቀቅ ሲገባው፤ በሁለቱን የአሮን ወንዶች ልጆች የቀብር ሥነ ሥርዓት በድምቀት ተጠናቀቀ። ሲ. ኤች. ማኪንቶሽ የተናገሩዋቸው ቃላት አግባብነት ያላቸው ና ይለኛ ናቸው፡-

የሰው ልጅ ሪክ ገጽ በአሳዛኝነት የሚደመደም ነው። ከመጀመሪያው አንሥቶ ስክ መጨረሻው ድረስ የውድቀት ዘገባ ነው። በዔድን ካሉ ደስ ምች ሁሉ መሃል፤ ሰው የፈ ኙን ውሸት ሰማ (ዘፍጥ. 3)፤ በሚመርጥ ፍቅር ጅ ከፍርድ በተጠበቀ ጊዜ፤ ደግሞም ወደ ደሰች ምድር ንዲመጣ በተዋወቀ ጊዜ፤ ብዙ የመጣት (የስካር) ጢአት ስለባ (ዘፍጥ. 9) ሆኖ ነበር፤ በ ግዚአብሔር

የጸናች ጅና የተዘረጋች ክንድ ከግብጽ ወደ ከነዓን ምድር በተወሰደ ጊዜ፤ « ግዚአብሔርን ተወ፤ ደግሞም በኣልንና አስ ሮትን አመለከ (አገለገለ) (መላ. 2:3)፤ በምድር ላይ ባለ ሥልጣንና ንላፊነት በከበረው ነገር ሁሉ ላይ፤ በ ግሩ ሥር በአንደበት የማይነገር ሀብት ተደርጎለት ሳለ፤ ራሱን ላልተገረዘ ንግዳ ሰጠ (1ኛ ነገሥ. 11)። የወንጌል በረከቶች መፍሰስ ከመጀመራቸው ብዙም ሳይቆይ «ጨካኝ ተኩላ ዎች»፤ «ክህደት» ንዲሁም የትኞቹም ዓይነት ውድቀቶች . . . ንደሚመጡ የመተንበይ ጉዳይ ለመንፈስ ቅዱስ አስፈላጊ ሆኖ ተገኘ። ስለሆነም፤ ሰው ሁሉንም ነገር አበላሽ።³

የናዳብና የአብዩድ ጢኦት (ቁ. 1-2)። ነዚህ ሰዎች የሚያደርጉዋቸው የትኞቹንም ነገሮች ስሕተት ነበሩ። ለመጀመርም ያህል፤ የዕጣን ማጠኑን ተግባር ለመፈጸም ደግሞም ለጌ ለማቅ ረብ ትክክለኛቸ ሰዎች ነርሱ አልነበሩም። ይህ የሊቀ ካህናቱ፤ የአባ ቸው ተግባር ነበር (ዘጸአ. 30:7-10)። በተጨማሪም፤ የተ ጠቀሙባቸው መሣሪያዎች ተገቢዎቹ አልነበሩም፤ ይህም ልዩ በሆነ በተቀደሰ ዘይት የተቀደሰውን የሊቀ ካህናቱን ማጠኛ (40:9) በመጠቀም ፈን ፤ የገዛ ራሳቸውን ማጠኛ መጠቀማቸው ነበር። በትክክለኛው ጊዜ አላደረጉትም፤ ምክንያቱም ሊቀ ካህናቱ ወደ ቅድስተ ቅዱሳን ዕጣን ይዞ ንዲገባ የሚፈቀድለት በዓመ ዊው የማስተሰሪያ ቀን ብቻ ነበርና ደግሞም በዚያም ቀን ንኳ የተለየ ሥርዓ ዊ መሥዋዕት ያቀርብ ነበር (ዘሌዋ.16:1 ና ቀሪዎቹ)።

ስሕተት በሆነ ሥልጣን ሥር ነበር ተግባራቸውን የፈጸሙት። ከሙሴ ጋርም ሆነ ከአባ ቸው ጋር አልተማከሩም፤ ሙሴ ተ ቀብሎት የነበረውን የ ግዚአብሔር ቃልንም ለመከተል አልፈለጉም። ዕጣን በማጠን፤ ትክክለኛ ያልሆነውን ሳት፤ መጽሐፍ ቅዱስ « ንግዳ የሆነ ሳት» የሚለውን፤ ተጠቅመዋል (10:1 አ.መ.ት «ያልተፈቀደውን» ይለዋል)። ሊቀ ካህናቱ ከነሐሱ መሠዊያ በተወሰደ ከሰል (የ ሳት ፍም) ዕጣኑን ንዲያጨሰው ዝሂል (16:12)፤ ነገር ግን ናዳብ ና አብዩድ የገዛ ራሳቸውን ሳት ጥቅም ላይ አዋሉ፤ ደግሞም ግዚአብሔር አልተቀበለውም።

በተሳሳተ የልብ አሳብ ነበር የተንቀሳቀሱት፤ ንዲሁም ግዚአብሔርን ለማክበር ብቻ አልፈለጉም (10:3)። የልቦቻቸውን ምሥጢር አናውቅም፤ ነገር ግን ያደረጉት ነገር ሆነ ተብሎ የተደረገ የትዕቢት ተግባር ንደ ሆነ ገኙ ላችሁ። ፍላጎታቸው ግዚአብሔርን ለመቀደስ ወይም ከፍ ከፍ ለማድረግ አልነበረም፤ ነገር ግን ራሳቸውን ለማሻሻል ና ጠቃሚ ሰው አድርገው ለማቅረብ ነበር።

በመጨረሻም፤ በተሳሳተ ይል ላይ ተሞረኩዙ፤ ምክንያቱም ቊጥር 9-10 በአልኮል መጠጥ ተጽዕኖ ሥር ንደ ነበሩ ያመለክ ል። ይህም ኤፌሶን 5:18፤ «መንፈስ ይመላባችሁ ንጂ በወይን ጠጅ አትስከሩ» የሚለውን ያስ ወሰናል። በመንፈስ ይል ፈን ሥጋዊ ይልን የሚተካ ያንዳንዱ የ ግዚአብሔር ልጅ የሚሞት ከሆነ፤ የሚተርፉ ብዙዎች አይኖሩም! ኤ. ደብሊው. ቶዘር አንድ ጊዜ ንዲህ አሉ፤ « ግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን ከዚህ ዓለም የሚወስድ ቢሆን ኖሮ፤ ቤተ ክርስቲያን የም ደርገው አብዛኛው ነገር ይቀጥል ነበር፤ ደግሞም ልዩነቱን ማንም ልብ ባላለው ነበር።»

ናዳብ ና አብዩድ ከ ግዚአብሔር ሕዝብ ውጭ የነበሩ አይደሉም፤ ግዚአብሔርን በተራራው ላይ የተመለከቱ የተቀቡ ካህናት ነበሩ (ዘጸአ. 24:1-11)። አባ ቸው ሊቀ ካህናት ነበር፤ ደግሞም የጌ ን አገልግሎት ለማኪያሄድ የተቀቡ ነበሩ። ይሁንና፤ ስለ አለመ ዘዛቸው ተገድለዋል! «ስለዚህ ማንም የቆመ ቢመስለው፤ ንዳይወድቅ ይጠንቀቅ!» (1ኛ ቆሮ. 10:12)። የ ግዚአብሔር አገልጋይ መሆን ከባድ ነገር ነው፤ ደግሞም አገልግሎ ችን በመንፈሱ ይል መ ጠቅና በቃሉ ቊጥጥር ሥር መዋል አለበት። በአክብሮትና ቅን በሆነ ፍርሃት ተቀባይነት ባለው ሁኔ ግዚአብሔርን ማገልገል ይጠበቅብናል፡- አምላካችን ግዚአብሔር የሚያጠፋ ሳት ነውና» (ዕብ. 12:28-29)።

የኦሮን ንዘን (ቊ. 3-11)። ከአገልግሎት ልዩ ዕድሎች ጋር ን ላፊነቶችና መሥዋዕቶች ጭምር አብረው መጡ። ኦሮን ለሁለቱ ትላልቅ ልጆቹ ሞት ማልቀስ አይችልም ነበር (ዘሌዋ. 10:6-7፤

21:10-12) ነገር ግን በመጋረጃው ድንኳን ቅጥር ግቢ በመገኘት ለአገልግሎት የመለየቱንና የመመደቡን ተግባር መፈጸም ይኖርበ ል። ሁለቱ የወንድሞቹ ልጆች የበድኖቹን ቀብር ሥነ ሥርዓት ያስፈጽማሉ (ዘጸአ. 6:21-22)።

ግዚአብሔር ነርሱን በማስጠንቀቅ ፈን ናዳብና አብዩድን መግደሉ ለ ኛ ንግዳ ነገር ሆኖ ሊሰማን ይችላል፤ ነገር ግን በደ ንነት ሪክ ውስጥ በመጀመሪያዎቹ አዲስ ዓመ ት ጅማራ ላይ ሕዝቡን ያስጠነቅቅ ዘንድ ግዚአብሔር ፍርዱን አምጥቶአል። በማደራረብ ድንኳን የክህነት አገልግሎት ሊጀመር ነው፤ ደግሞም ጌ ካህናት የሥራቸውን ከባድነት ንዲያውቁ ይፈልግ ነበር።

ስራኤል ወደ ተስፋይቱ ምድር በገባች ጊዜ፤ ግዚአብሔር የአካንን አለመ ዘዝ ንደ ማስጠንቀቂያ ተጠቅሞበ ል (ኢያሱ 7)፤ ንዲሁም ቦቱ ወደ ኢየሩሳሌም በሚመጣበት ጊዜ የአዛ ሞት የ ግዚአብሔር ማስጠንቀቂያ ነበር (2ኛ ሳሙ. 6:1-7)። ጥንት በቤተ ክርስቲያን ምሥረ ጊዜ፤ የሐናኒያ ና የሰጺራ ሞት

ግዚአብሔርን ለመዋሸት መሞከር ንደሌለባቸው ቅዱሳንን ለማስገንዘብ የተሰጠ ማስጠንቀቂያ ነበር (የሐዋ. 5)።

ቅዱስ በሆነውና ቅዱስ ባልሆነው ነገር መካከል ያለውን ልዩነት ለካህናቱ ማስተማር ብቻ በቂ አልነበረም፤ በተጨማሪም በገዛ ሕይወ ቸው ውስጥ ሊለማመዱት ይገባ ነበር። ይህ ከነቢዩ ሕዝቅኤል መል ክቶች ሸክም አንዱ ነበር (ሕዝ. 22:26፤ 42:20፤ 44:23፤ 48:14-15)።

የአሮን ቅንነት (ቃ. 12-20)። የትኞቹም ሌሎች የ ግዚአብሔር ት ዛዛት ሊጣሱ ደግሞም የ ግዚአብሔር ፍርድ ንደገና ሊመጣ ይችላል ብሎ ሙሴ ስለ ሰጋ (በዚህ ረገድ ግድ ስለ ተሰኘ)፤ አሮንና ቀሪዎቹን ሁለቱን ልጆቹን ከሰላም (ብረት) መሥዋዕት ድርሻቸውን ወስደው ንዲመገቡ መከራቸው (ዘሌዋ. 7:28-36)። በተጨማሪም ደግሞ ለ ጢአት ከሚያቀርቡት መሥዋዕት ድርሻቸውን መመገብ ነበረባቸው (6:24-30)። ሙሴ የ ጢአት መሥዋዕት በሕጉ መሠረት የቀረበ ንዳልነበረ ደረሰበት ደግሞም አሮን ና ወንዶች ልጆቹ አይመገቡትም ነበር። በመጀመሪያ

ርሱ ተናድዶ ነበር፤ ነገር ግን የአሮን ማብራሪያ አረካው።

በዚያ ቀን በ ርሱ ላይ በወደቀበት ንዘን መሥዋዕቱን መመገብ ንዳልቻለ አሮን አብራራ። ጌ ልቡን ያውቅ ነበር፤ ደግሞም ግብዣች ንደሚያደርጉት ያለውን ዓይነት ጨዋ በመጫወት ግዚአብሔርን ማሞኘት አልነበረበትም። አሮን የመሥዋዕት ሥርዓቱን ከልብ ጋር ባልተያያዘ መንገድ መጠበቅ ብቻውን ግዚአብሔርን ንደማያስደስት ያውቃል፤ ምክንያቱም ግዚአብሔር የሚመለከተው ልብን ነው፤ መ ዘዝን ንጂ መሥዋዕት ማቅ ረብን አይፈልግም (1ኛ ሳሙ. 15፤22-23፤ 16፡7፤ መዝ. 51፡16-17፤ ሚክ. 6፡6-8)። አሮን ንዘኑን ተለምዶአዊ በሆነ መልኩ ለመግለጥ ሕጉ አይፈቅድለትም፤ ነገር ግን ንዳይጸም አልከለከለውም፤ ደግሞም ጸሙ ለጠፉት ለሁለቱ ወንዶች ልጆቹ የተሰማውን ንዘን የሚገልጥበት የ ርሱ መንገድ ነበር።

ነዚህን ሦስት ምዕራፎች በመከለስ ላይ ሳላችሁ፤ ብዙ ትምህርቶች ጉልህ ሆነው ይ ያሉ፡-

1. አገልግሎ ችንን በተመለከተ የ ግዚአብሔር ቃል የሚሰጠን ት ዛዛት አሉ፤ ደግሞም ርሱ የሚለውን ነገር መ ዘዝ አለብን። ከአዲስ ኪዳን አገልጋዮች ይልቅ ለብሉይ ኪዳን ካህናት የ ግዚአብሔር ት ዛዛት በዝርዝር የቀረቡበት ሁኔ አለ፤ ነገር ግን ኛ ንዳንስት መርፍዎች ና ምሳሌዎች በአዲስ ኪዳን ውስጥ በግልጽ ተሰጥተዋል።

2. ኛ ራሳችንን ለ ግዚአብሔር ሰጥተናል፤ ደግሞም ርሱ ለአገልግሎቱ ይቀድስናል (በመቀደስ ይለየናል)። ርሱ ንጹሐን፤ የተሰጠ፤ ዛዥ ደግሞም በደሙ ና በዘይቱ ምልክት የተደ ረገባቸው አገልጋዮችን ይፈልጋል።

3. ከተፈጸመው የክርስቶስ ሥራ ና ከመንፈስ ይል በተለየ፤ ግዚአብሔርን ተቀባይነት ባለው መልኩ ልናገለግለው አንችልም (1ኛ ጴጥሮስ 2፡5)። በመንፈስ የተሞላውን ለጌ ያለንን አምልኮ የቱም መጠን ያለው ሥጋዊ ቅንዓት ወይም «ሐስተኛ ሳት» ሊተካው አይችልም። የአገልግሎ ችሁ « ሳት/ ይል» ከዚህ ዓለም ሳይሆን ከጌ መሠዊያ የሚወጣ መሆኑን ርግጠኛ ሁኑ።

4. የምናገለግለው በቅድሚያ ጌ ን ነው፤ ንዲሁም ለክብሩ ነው። ምንም ያህል ንሠዋና ናገለግል፤ ግዚአብሔር ክብሩን የማያገኝ ከሆነ፤ ምንም በረከት አይኖርም።

5. ለአገልግሎት መ ደል ከ ርሱ ጋር ከባድ ንላፊነቶችን ያመጣል። «ብዙ ከተሰጠው ብዙ ይጠበቅበ ል» (ሉቃስ 12:48)።

6. በሕይወት ውስጥ ትልቅ ደስ ችን ጌ ን ማገልገልና ለሰው ክብርን ማምጣት ነው። «ለ ግዚአብሔር በፍርሃት ተገዙ፤ በ ረዓድም ደስ ይበላችሁ» (መዝ. 2:11)።

ንጽሕና ና ግዚአብሔርን መምሰል

«ን ጽሕና ግዚአብሔርን መምሰልን ተከትሎ የሚመጣ ነው።»

በአጠቃላይ የዚህ አባባል ባለቤት ጆን ዌስሊ ንደ ሆነ ይነገራል፤¹ ነገር ግን ምሳሌያዊ አነጋገሩ ከ ርሱ በፊትም የነበረ ይመስላል። በ ርግጥ፣ ዌስሊ «ኦን ድሬስ» (On Dress) በሚለው ስብከቱ ውስጥ የ ርሱ አድማጮች ቀድሞውኑ ምሳሌውን የሚያውቁ ነበሩ።

አይሁድ ይህን ምሳሌ ያውቁ ል፤ በ ስራኤል ሰፈር ውስጥ፣ የንጽሕናና ግዚአብሔርን የመምሰል ፅንሰ አሳቦች ጅግ ከመጠላለፋቸው የተነሣ አንድ ዓይነት ለመሆን ቅርብ ነበሩ። አይሁድ በሚነኩት ወይም በሚመገቡት አንድ ነገር ምክንያት በሥርዓ ዊ አምልኮአቸው ንጽሕ ያልሆኑ ንዳይሆኑ ይፈሩ ነበር። ከሞት ስክ መቃብር፣ የዕለ ዊ ኑሮአቸውን ያንዳንዱን ገጽ ለ ግዚአብሔር ሕግ ሥልጣን ማስገዛት ነበረባቸው። ምግባቸውን መምረጥ ቢሆን፣ ምግባቸውን ማብሰል ቢሆን፣ ለአንዲት ናትና ለልጅዋ ንክብካቤ ማድረግ፣ በሽ ን መመርመር፣ ምናልባት አንድ ሰው ሊረክስ ይችል ይሆናል የሚል ስጋት ስለ ነበረ በ ስራኤል ሰፈር ውስጥ በአጋጣሚ ሊደረግ የሚተው ነገር የለም። ሥርዓ ዊ ንጽሕናን ለመጠበቅ፣ ያንዳንዱ አይሁዳዊ ቡብዙ የሕይወት ገጽ ዎች ውስጥ የ ግዚአብሔርን ሕግ መ ዘዝ ነበረበት።

1. መብላት (ዘሌዋ. 11:1-23)

ኖ ስለ ንጹሕ ና ንጹሕ ስላልሆኑ ንስላት ያውቅ ስለ ነበረ (ዘፍጥ. 7:1-10)፤ ልዩነቱ ከሙሴ ሕግ መሰጠት ቀደም ብሎ ጥን ዊ የሆነ ትውፊት (ወግ) ነበር። አንድ ፍጡር «ንጹሕ» ወይም «ንጹሕ ያልሆነ» መሆኑ ከ ንስላው ምርጥ መሆን ጋር የሚገናኝ አይደለም፤ ሁሉም ነገር የሚወሰነው ግዚአብሔር ስለ ንስላው በሚናገረው ነገር ላይ ነበር። ርሱ ነዚህን ሕጎች በሰጠበት ጊዜ፤ የሕዝቡ ጤንነት ጉዳይ በ ግዚአብሔር አሳብ ውስጥ መኖሩ ምንም ጥርጥር የለውም (ዘጸአ. 15:26፤ ዘዳግ. 7:15)፤ ነገር ግን ምን መብላትና አለመብላት ንዳለባቸው የሚናገረው የአመጋገብ ሥርዓት ዋናው ዓላማ ነርሱ የ ግዚአብሔር ንደ ሆኑ ደግሞ ከሚያረክሳቸው ከማንኛውም ነገር ራሳቸውን መጠበቅ ንዳለባቸው ስራኤላውያንን ማስ ወስ ነበር። « ኔ ቅዱስ ነኝና፤ ናንተም ቅዱሳን ሁኑ» (ንጹሕና ንጹሕ ያልሆኑ ምግቦችን ጎን ለጎን የተቀመጠ ዝርዝር በተመለከተ ዘሌዋ. 11:44፤ ዘዳግም 14:3-20 ተመልከት)።

ይሁንና፤ ከመርከስ መዳን የሚለው መንፈሳውያን የሆኑት የመለየት መርኖች ዛሬ ለ ግዚአብሔር ሕዝቦች ይሠራሉ። ግዚአብሔርን የማወቃችን ውነ በ ያንዳንዱ የኑሮዎችን ገጽ ልዩነትን ማምጣት ይኖርበ ል። «በዋጋ ተገዝ ችጋልና ለራሳችሁ አይደላችሁም፤ ስለዚህ በሥጋችሁ ግዚአብሔርን አክብሩ» (1ኛ ቆሮ. 6:20)። « ንግዲህ፤ የምትበሉ ወይም የምትጠጡ ብትሆኑ ወይም ማናቸውንም ነገር ብ ደርጉ፤ ሁሉን ለ ግዚአብሔር ክብር አድርጉት» (10:31)። ግዚአብሔር ንጹሐን ስለ ሆኑና ንጹሐን ስላልሆኑ ነገሮች ለቤተ ክርስቲያኑ በዝርዝር የሰፈሩ ነገሮችን አልሰጠም፤ ነገር ግን ምን ርሱን ንደሚያስደስተውና ምን ርሱን ንደሚያሳዝነው ለማወቅ ንዲረዳን ርሱ ለ ኛ በቃሉ በበቂ ሁኔ ተገልጦልናል።

የምግብ ሕግጋትን በተመለከተ ሦስት ውነ ሾች ልብ ሊባሉ ይገባል፡- (1) ግዚአብሔር ነዚህን ሕጎች የሰጠው ለአይሁድ ነበር፤ (2) መ ዘዛቸው መንጻትን የሚያስገኝለት ሲሆን፤ ነገር ግን

ወዲያውኑ ሰውዬውን በባሕርይ ቅዱስ አያደርገውም፤ ንዲሁም (3) ሕጎቹ ለጊዜያዊነት የተሰጡ ሲሆን በክርስቶስ መስቀል ፍጻሜያቸውን አግኝተዋል (ቈላ. 2:14)::

ሁሉም ምግቦች ንጹሕ ንደ ሆኑ ኢየሱስ ለደቀ መዛሙርቱ ግልጽ አድርጎላቸዋል (ማር. 7:1 ና ተክ ዮች ቊጥሮች)፤

ንዲሁም ንጹሕ ያልሆኑ ሰዎችን ንዲያገለግል ርሱን ወደዚያ ከመላኩ በፊት ግዚአብሔር ይህን ትምህርት ለጴጥሮስ ሰጥቶ ል (የሐዋ. 10:9-16):: ጳውሎስ ልዩ ቀናት ና ምግቦች የአንድ ሰው የግል መንፈሳዊነት የሚገኝባቸው መንገዶችም ሆኑ መለኪያዎች

ንዳልሆኑ አረጋግጦአል (ሮሜ 14:1-15:13):: «ነገር ግን ምግብ ወደ ግዚአብሔር አያቀርብንም፤ ባንበላ የሚጎድልብን ነገር የለም፤ ብንበላም የምናተርፈው ነገር የለም» (1ኛ ቆሮ. 8:8፤ አ.መ.ት):: በሚበሉት ነገር በመመሥረት በሌሎች ክርስቲያኖች ላይ መፍረድ ስሕተት ነው (ቈላ. 2:16-23):: ሁሉም ምግቦች ንጹሕ ስለ መሆናቸው በሚናገረው በ ግዚአብሔር ቃል ስኬት ንዲሁም ምግባቸውን ንዲባርክ ግዚአብሔርን ስኬት ጠየቁት ድረስ ሊበሉት መብቱ አላቸው (1ኛ ጢሞ. 4:1-6)::²

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ስሙ የተጠቀሰ ያንዳንዱ ሕያው የሆነ ፍጡርን ለይቶ ማስቀመጥ አስፈላጊ አይደለም:: በ ርግጥ፣ አንዳንዶቹ ለ ኛ ምሥጢራውያን ናቸው:: ሕጉ ብዙዎችን የሚወክሉ ንስሳትን በስም የጠቀሰ መሆኑን ደግሞም ሙሉ የሆነ ቅጽ ሊሰጠን ንዳልሞከረ ልብ አድርጉ:: ሙሴ የተፈቀዱ ና ያልተፈቀዱ ስለ ሆኑ ንስሳት አጠቃላይ ጠባያትን ነው የሰጠን፤ ደግሞም ሕዝቡ ሕጉን ተግባራዊ በማድረግ ረገድ የመለየት ተ ግባርን መለማመድ ይኖርባቸዋል:: አንድ ንስሳ አጠራጣሪ በሚሆንበት ጊዜ፣ ጥቅም ላይ ንዳይውል (ለመብልነት ንዳይሆን) ይደረጋል፤ ለመርከስ ሊዳረግ ለሚችል ነገር ዕድል ለመስጠት የሚሻ የለም::

በምድር ላይ የሚንቀሳቀሱ ንስሳት (ቊ. 1-8):: ሁለቱ አስፈላጊ ነገሮች (መሟላት የሚገባቸው ቅድመ ሁኔ ዎች) ማመስከት (ማመንገሻ) ና የሰኩና ስንጥቅ መሆን ነበሩ::

ከ ነዚህ ባሕርያት አንዱን ብቻ የያዘ ንስሳ ንጹሕ ተደርጎ አይቈጠርም ደግሞም ለመብልነት ንዳይሆን ይደረጋል። በቊጥር 6 ላይ «ሃሌ» - «ለውር» ተብሎ የተተረጎመው የዕብራይስጡ ቃል (ራቢት-ጥንቸል) ኛ የማናውቀውን ንስሳ የሚያመለክት አይደለም፤ ምክንያቱም ኛ የምናውቃቸው ጥንቸሎች የሚያመነክሩ ናቸው። የጥንቸል መንጋጋ ና አፍንጫ ንቅስቃሴ የሚያመነክር ገጽ ን ሊሰጥ ይችል ይሆናል፤ ነገር ግን ጉዳዩ ከቶ ይህ አይደለም።

የው ፍጥረ ት (ቊ. 9-12) የሚበሉ ይሆኑ ዘንድ አጥንቶች ና ቅርፊቶች ሊኖራቸው ይገባል፤ ስለዚህም ደግሞ ከ ነዚህ ውጭ የሆኑት የዓሣ ዓይነቶች የተከለከሉ ናቸው። ከው የሚገኙ ፍጡራን፣ ማለትም በድን በይ ና ከዝቅተኛው የው ክፍል (ከጥልቀቱ) የሚኖሩ ለተመጋቢዎቹ ጤንነት አደጋ የሆኑ ጥገኛ ይለቅማሉ። ዓሦች በው ውስጥ በነፃነት የሚዋኙ በመሆኑ፤ በአጠቃላይ ንደዚህ ካሉ ብክለቶች /መመረዞች/ ያመለጡ ናቸው።

ወፍ (ቊ. 13-19)። ጥንብን የሚመገቡ (አድነው የሚመገቡ) ወፎች የ ነርሱ ሰለባ በሆኑት ሙ ን ቡድኖች ንዲሁም ደሙ አሁንም በሥጋው ውስጥ በሚገኝበት ሁኔ ሊረክሱ ስለሚችሉ፤ ነርሱን በሁለት መንገድ (በ ጥፍ) የረከሱ ያደርጋቸዋል። ስራኤ ላውያን ሥጋ ለመብላት በጎመጁ ጊዜ፤ ጌ ድርጭትን ላከላቸው (ዘጸአ. 16:1-13፤ ዘኁል. 11:31-35)።

በራሪ ነፍሳት (ቊ. 20-23) ንደ አንበጦች፤ ረጅም አረንጓዴ ፌንጣ፤ ዋዝንቢት ና ፌንጣዎች ካሉ የተያያዙ የኋላ ግሮቻቸውን ለዝላይ ከሚጠቀሙት በስተቀር ሁሉም ነፍሳት የተከለከሉ ናቸው። ነዚህ ፍጥረ ት በመደበኛነት የምዕራባውያን ምግቦች አይደሉም፤ ነገር ግን በምሥራቅ ያሉ ብዙ ሕዝቦች ከፊል ክፍላቸው ተጠብሰ ይመገቡ ል። መጥመቁ የሐንስ አንበጣንና የበ ረሀ ማርን (ማቴ. 3:4) ይመገብ ነበር። አይሁድ በረሮችን፤ ዝንቦችንና ንደዚያ ያሉ ሌሎች የነፍሳት ዝርያዎችን ይጠየፏቸው ነበር።

ከጥቂት ዓመ ት በፊት፤ ዓመ ዊውን የጤንነት ምርመራ

በማደርግበት ወቅት፤ ሐኪሜ የስኳራ መጠን ይልቁን ከፍ ማለቱን ነገረች። በጥንቃቄ ለክቶ አረጋገጠው ና በመጨረሻው ደረጃ ላይ የምገኝ ልክ ንደ የልብ ድካም ወይም ዓይነ-ሥውርነት ላለ ነገር ተጋልጬ በአደጋ ላይ የምገኝ የስኳር በሽ ሕመምተኛ መሆኔን አስ ወቀች። ለችግራ ጅግ ቀላሉ መፍትሔ ክብደት መቀነስ ነበር፤ ስለዚህም ወዲያውኑ የምመገበውን ምግብ (አመጋገቤን) አስተካክልሁ።

አንድ መልካም ምክርን ሰጠች። «ደስ የሚል አመጋገብ ምሥጢር ለአንተ መልካም ያይደሉ ነገሮችን መጥላትን ንዲሁም ለአንተ መልካም የሆኑ ነገሮችን በደስ ማጣጣምን መማር መሆኑን አስ ወሰ።»

ይህ ምክር ሠራልኝ! ትክክለኛውን አመጋገብ ተከተልሁ፤ ጣፋጭ ነገሮችን ንዲሁም ብዙ ምግቦችን አስወገድሁ፤ ወዲያውም ሕይወቴን ባይነካም ንኳ፤ ጤናዬን ስጋት ውስጥ ጨምሮት የነበረውን ክብደቴ ተወገደ። የስኳር በሽ ውን በቁጥጥራችን ሥር አዋልነው።

በብሉይ ኪዳን ውስጥ የነበሩ አይሁድ ሕይወትን በተመለከተ ተመሳሳይ አመለካከትን መውሰድ ይኖርባቸው ነበር። ግዚአብሔር ንጹሕ አይደለም ያላቸውን ነገሮች መጣልን ንዲሁም ግዚአብሔር ንጹሕ ናቸው ያላቸውን ምግቦች በደስ ማጣጣምን መማር ይኖርባቸው ነበር። ራሳቸውን አስደስተው ንጹሕ ባለመሆን ወይም ግዚአብሔርን አስደስተው ንጹሕ በመሆን መካከል ምርጫ ማድረግ ነበረባቸው። መሀከለኛ ስፍራ አልነበረም። የቱም ምግብ አጠያያቂ ከሆነ፤ ግዚአብሔርን የማይ ዘዙና ራሳቸውን የሚያረክሱ መስሎ ስለሚ ያቸው ወዲያውኑ መጣል (መወገድ) ነበረበት።

ኔ ወጣት አማኝ በነበርሁበት ጊዜ፤ አንድ ሰው «ምናልባት ሌሎች ንጂ፤ አንተ አትችለውም» የሚል የአንድ በራሪ ወረቀት ቅጂን ሰጠኝ፤ ይህ ለ ኔ ትልቅ ርዳ ነበር። ከሌሎች ሰዎች ሳይሆን ምሪትን ከ ግዚአብሔር ዘንድ ማግኘት ንደሚገባኝ ተማርሁ፤ ደግሞም በልዩነት ለመቆም ፈቃደኛ መሆን ነበረብኝ።

ትልቁ ፍላጎቴ በስራትና በገዢ ሳይሆን፤ በደስ ጌ ን ማገልገል፤ ንዲሁም ምን ያህል ለ ጢኦት የቀረብሁ መሆኔን አለማየትና አስቸጋሪ ሁኔ ውስጥ አለመግባት መሆን ነበረበት።

2. መንካት (ዘሌዋ. 11:24-43)

በዚህ ምንባብ ውስጥ አጽንኦት ያለው ንጹሕ የሆኑም ሆኑ ንጹሕ ያልሆኑ የሁለቱንም ፍጡራን በድን በመንካት የሚመጣ መርከስን በማስወገድ ላይ ነው። አንድ አይሁዳዊ ንጹሕ የሆነ ንስሳ በድን (ቅሪት አካል) ያለበት ስፍራ በድንገት ቢገኝ፤ ደሙ ተገቢ በሆነ መንገድ ከውስጡ ንዲወጣ ስላልተደረገ የረከሰ ንደ ሆነ ያውቃል። ሶምሶን ከሞተ አንበሳ በድን ውስጥ ማር በበላ ጊዜ፤ ራሱን አርክሶአል ደግሞም ናዝራዊ መሆኑ አብቅቶአል (መሳ. 14:1-9፤ ደግሞ ዘኁል. 6:6፤ 9ን ተመልከት)። ማሩ ምንም ያህል ጣፋጭ ቢሆንም፤ በ ግዚአብሔር ይ ንጹሕ ያልሆነ ነበር፤ ይህም ሶምሶንን ንጹሕ ያልሆነ አደረገው።

በድን በመንካት የረከሱ ሰዎች ስክ ቀኑ መጨረሻ የረከሱ (ንጹሕ ያልሆኑ) ንደ ሆኑ ተደርገው ይቈጠራሉ። ራሳቸውን (ሁለንተናቸውን) ና ልብሶቻቸውን ማጠብ ይኖርባቸዋል ደግሞም ፀሐይዋ ስክትጠልቅ ድረስ ወደ ሰፈር መግባት አይችሉም። ይህም በድኑን በነኩበት ጊዜ የገጠማቸውን ብክለት (መበከል ወይም መመረዝ) ወደ ሌሎች ከማስራጨት ይጠብቃቸዋል። የሞተ ንስሳ በምድር ላይ ተቀምጦ ባለ ዕቃ ላይ ቢወድቅ፤ ዕቃው ይሰባበር ነበር። በበድኑ የተነካ የቱም ነገር ንጹሕ ያልሆነ (የረከሰ) ነበር ደግሞም ወይ መ ጠብ አለበት አለዚያም መጥፋት አለበት።

ከ ነዚህ ደንቦች በስተጀርባ ጤናዊ የሆኑት ምክንያቶች ንዳሉ መመልከት ቀላል ነው፤ ደግሞም ነርሱን መ ዘዝ ለአይሁድ በሽ ን በማስወገድ ረገድ ንደሚረዳቸው አያጠራጥርም። ነገር ግን ነዚህ ሕጎች የተሰጡበት ዋነኛው ምክንያት ንጹሕ መሆንን ሕዝቡ ንዲያወድሰውና የቱም ንጹሕ ያልሆነ ነገርን ንዲጥል መፈለጉ ነበር። ጳውሎስ ለቆሮንቶስ ሰዎች የሰጠው ምክር የዚህ መመሪያ ወቅ ዊ የአተገባበር ሁኔ ሲሆን፤ ቅዱስ ኑሮን በተመለከተ ጥብቅ

አቋም ያለው የቱም አማኝ በዚህ ሊደነቅም ሆነ ይህን ሊ ዘዘው ይገባል (2ኛ ቆሮ. 6:14-7:1)።

በተጨማሪም ሙሴ ንሽላሊቶችን፣ የአይጥ ዝርያዎችን፣ ና ሌሎች በምድር ላይ የሚሳቡ ፍጥረ ትን ከተከለከሉ ምግቦች ዝርዝር ደመራቸው (ዘሌዋ. 11:29-30)። ነዚህ ትናንሽ ፍጥረ ት ሊሞቱ ይችላሉ፤ ደግሞም አንድ ሰው ርሱን ከመንካቱ በፊት በድን በዚያ መኖሩን ያለማወቁን ይሸሩ ል ደግሞም ያረክሱ ል። ወይም ቅሪተ አካሉ በመያዣ ዕቃ ወይም ማስቀመጫ ላይ ሊወድቅ ይችል ይሆናል፤ ደግሞም ይህ ዕቃውን ንጹሕ ያልሆነ ያደርገዋል። የትኛውም ያልተገባ ነገር በቤት ውስጥ ተገኝቶ ነዋሪዎቹን ንዳያ ረክሳቸው በመፍራት አይሁዳውያን ሴቶች በጣም ጠንቃቆች ነበሩ።

ንጹሕ ያልሆነ ወይም የረከሰ የሚለውን ቃል በዘሌዋውያን 11 ውስጥ ሠላሳ ሁለት ጊዜ ገኙ ላችሁ፤ ደግሞም የተጸየፈ የሚለውን ቃል አሥር ጊዜ ገኙ ላችሁ። ግዚአብሔር ንጹሕ አይደለም (ርኩስ) ነው የሚለው ነገር በዓይኖችን ፊት የተጸየፈ አስጸያፊ ርኩሰት ተደርጎ መ የት አለበት። «ክፉውን መልካም፣ መልካሙን ክፉ ለሚሉ፣ ብርሃኑን ጨለማ፣ ጨለማውን ብርሃን ለሚያደርጉ፣ . . . ወዮላቸው» (ኢሳ. 5:20፤ አ.መ.ት)። ወደ አለመ ዘዝ የሚወስደው የመጀመሪያው ደረጃ ሁልጊዜ ጢአትን «ከፋፍሎ ማስቀመጥ» ንዲሁም በአስጸያፊነቱ ምትክ ተቀባይነት ንዳለው ማስመሰል ነው።

ለምሳሌ፣ ግዚአብሔር በገነት ካሉት ዛፎች መካከል ያለው ዛፍ ለአዳምም ሆነ ለሔዋን የተከለከለ ነው አለ፤ ነገር ግን ሔዋን «ዛፉ ለጥበብ መልካም ንደ ሆነ አየች» (ዘፍጥ. 3:6) ንዲሁም ከፍሬው ወስዳ በላች። ግዚአብሔር የኢያሪኮ ምርኮ ሁሉ ርም ነው ደግሞም የአይሁድ ወ ደሮች ሊነኩት አይገባም አለ (ኢያሱ 6:16-19)፤ ነገር ግን አካን ያንን ግዚአብሔር በ ርምነት የፈ ረጀውን ነገር አላሳለሰውና ከምርኮው ጥቂቶች ነገሮችን ወሰደ (7:16 -26)። ይህም ሕይወቱን ንዲያጣ አደረገው። ሳሙኤል ለንጉሥ ሳኔል አማሌቃውያንን፣ የበግና የከብት መንገዎቻቸውን ሁሉ ግደል (አጥፋ) ብሎ ተናገረው፤ ነገር ግን ንጉሡ ንጉሥ አጋግንና ከምርኮ

ው የወፈሩትንና የሰቡትን በጎችና በሬዎችን ለጌ ለመሠዋት በሕይወት ተዋቸው (1ኛ ሳሙ. 15:15)። ግዚአብሔር ርም ነው ያለውን ነገር ሳልል ተቀባይነት ንደሚኖረው በማሰብ አላሳለሰው፤ ነገር ግን ይህ ስንፍናው መንግሥቱን ንዲያጣው አደረገው።

ዛሬ፤ የሥነ ምግባር መኖርን በሚጥሉ ንዲሁም ከቶ ሥነ ምግባር ሊሆን የማይችልን «የሚዋልል» ምግባራዊነት በሚያስተምር ማ በረሰብ ውስጥ ንኖራለን። በመጽሐፈ መሳፍንት ውስጥ ንደ ተዘረዘሩትና ተግባራቸውን ንደምናገኝላቸው ሰዎች፤ ያንዳንዱ ሰው በፊቱ መልካም መስሎ የ የውን ነገር ያደረገ ነው (መሳ. 21:25)። ነገር ግን ብረተሰቡ ጢአት ማለት ይህ ነው፤ ይህ አይደለም ብሎ በመከፋፈሉ ምንም የለወጠው ነገር የለም፤ ግዚአብሔር ጢአትን ግና አስጸያፊ ነው ይለዋል፤ ይፈርዳልም።

ዶክተሮች የተሳሳተ ምርመራ አድርገው፤ የተሳሳተ ሕክምና ቢያከናውኑ፤ በፈጸሙት ስሕተት ሊከሰሱ ይችላሉ። ነገር ግን አንድ በዩኒቨርሲቲ ውስጥ የሚያስተምር ፕሮፌሰር፤ ከለዘብተኞች ወገን የሆነ ሰባኪ፤ ወይም ዋቂ የሆነ ጋዜጣ ፃምደኛ ጢአትን ሊያስተባብል ና ምግባረ ብልሹነትን ደግፎ ሊናገር/ሊጽፍ ይችላል፤ ባቀረበው ነገርም ሊጨበጨብለት ይችላል። ለምን? ምክንያቱም የሰው ልብ «ከሁሉ ይልቅ ተንኩለኛ ጅግም ክፉ ነው» (ኤር. 17:9) ደግሞም ከሁሉም በላይ ሰዎች «ከብርሃን ይልቅ ጨለማን ስለ ወደዱ» ነው (ዮሐንስ 3:19)።

ወንጌላዊ ቢሊ ሰንደይ አንድ ወንጀለኛ የፖሊስ መኰንን ንደማይፈልግ ሁሉ ንዲሁ ተመሳሳይ ለሆነ ምክንያት አንድ ጢአተኛ ሰው ግዚአብሔርን አይፈልግም፡- ወንጀለኛው ሰው በጣም አስቸጋሪ አይመስልም! «ከነቢዩ ጆምሮ ስክ ካህኑ ሁሉም ተንኩል ይሠራሉ» አለ ነቢዩ ኤርምያስ። «የሕዝቤን ሴት ልጅ ስብራት በጥቂቱ ይፈውሳሉ፤ ሰላም ሳይሆን፡- ሰላም ሰላም ይላሉ» (ኤር. 8:11)። ትክክለኛ ያልሆነ ምርመራ አድርገው ጥቅም -አልባ የሆነ መድ ኒት የሚሰጡ ሰዎች ተከብረው ሳሉ፤ ትክክለኛ ውን ምርመራ አድርገው ትክክለኛውን መድ ኒት የሚሰጡ ሰ

ዎች ተሰድደዋል።

«ነቢያት በሐሰት ትንቢት ይናገራሉ፤ ካህናቱም በ ነዚህ ጅ ይገዛሉ፤ ሕዝቤም ንዲህ ያለውን ነገር ይወድዳሉ» (5:31)።

3. መለየት (ዘሌዋ. 11:44-47)

የአይሁድ ሕዝቦች ራሳቸውን ንጹሕና ግዚአብሔርን የሚያስደስት አድርገው የሚጠብቁ ከሆኑ፤ መለየትን መለማመድ ይኖርባቸዋል፤ ይህም የ ግዚአብሔር ቃልን ማወቅ፤ ቃሉን ማክበር ንዲሁም ለቃሉ መ ዘዝ ማለት ነው። አባቶች ና ናቶች ለልጆቻቸው ሕጉን ማስተማር ደግሞም ንጹሕ ያልሆኑ ነገሮችን ንዳይነኩ ሊያስጠነቅቁዋቸው ይገባል (ዘዳግ. 6:1-9)። ካህናቱ ሕዝቡን ማስተማር ንዲሁም የጌ ን ት ዛዛት ማስ ወስ ይኖርባቸዋል። የ ስራኤል ሕዝብ የ ግዚአብሔርን ቃል ቸል በሚሉበት ንዲሁም ቃሉን መ ዘዝ ንቢ በሚሉበት ጊዜ ነው በዙሪያቸው ያሉ የአሕዛብ ሰዎች የሚያደርጉዋቸውን አስጸያፊ ነገሮችን የሚከተሉት፤ ይህም ነው ስራኤልን ወደ ተግሣጽና ሽንፈት የሚመራት።

አይሁድ በየቀኑ ባለው በ ያንዳንዱ ሰዓት ነርሱ የ ውነተኛው ሕያው አምላክ፤ የ ግዚአብሔር፤ ንደ ሆኑ ማስ ወስ ይኖርባቸዋል፤ ደግሞም ከ ስራኤል ሕዝብ ወገን መሆን ከፍ ያለና ቅዱስ የሆነ መ ደል ነበር። « ኔ ግዚአብሔር አምላካችሁ ቅዱስ ነኝና ናንተም ተለዩ፤ ቅዱሳንም ሁኑ» (ዘሌዋ. 11:44)። በአዲስ ኪዳን አባባል፤ «በተጠራችሁበት መጠራ ችሁ ንደሚገባ ትመላለሱበት ዘንድ ለምናችኋለሁ» (ኤፌ. 4:1)። ለ ግዚአብሔር ፈቃድ መ ዘዝ መ ደል ንጂ፤ ሽክም አይደለም! ይህም ሙሴ ሕዝቡን ንዲህ በማለት ንዳስ ወሳቸው ማለት ነው። «አምላካችን ግዚአብሔር በምንጠራው ጊዜ ሁሉ ንደሚቀርበን፤ አምላኩ ወደ ርሱ የቀረበው ላቅ ሕዝብ ማን ነው? በዓይናችሁ ፊት ዛሬ ንደማኖራት ንደዚህች ሕግ ሁሉ ጽድቅ የሆነች ሥርዓትና ፍርድ ያለው ላቅ ሕዝብ ማን ነው?» (ዘዳግ. 4:7-8)።

የብሉይ ኪዳን አይሁዳዊ፤ ልክ ንደ የአዲስ ኪዳን ክርስቲያን፤ «ሌሎች አሕዛብ በአ ምሮአቸው ከንቱነት ንደሚመላለሱ

መመላለስ አልነበረበትም» (ኤፌ. 4:17)። «ሌሎች በሚሄዱበት መንገድ አብሮ መጓዝ» ፈተና ነበር፤ ከዚያም ደግሞ የአሕዛብን ልምምዶች መከረጃን የሚያስከትል ነበር፤ ይህም ስራ-ኤልን ወደ መርከስና ወደ መገሠጽ መርቷ ል። ዛሬም ንደዚሁ ቤተ ክርስቲያን የዚሁን ተመሳሳይ ፍልስፍና የተከተለች ደግሞም የበለጠ ዓለምን የመሰለች ንደ ሆነ አስባለሁ። ጂ. ካምፕቤል ሞርጋን ቤተ ክርስቲያን ልክ ንደ የዓለም መጨረሻዋ ሆና ሳለ፤ የበለጠ ለዓለም የሠራች ንደ ሆነ አስባለሁ በማለቱ ትክክል ነበረ።

መንፈሳዊ መለየትን የሚለማመዱ አይሁድ «በፍቅር ይመላለሳሉ» (ኤፌ. 5:2)፤ ደግሞም ለጌ ያላቸው ፍቅር ሕጉን ንዲ ዘዙ ያነሣላቸዋል። በየማለዳው ትክክለኛ አይሁዳዊ ሰው ገሃዳዊ የሆነውን የአይሁድን የሃይማኖት መግለጫ፤ «ሼማን» ደጋግሞ በመናገር ምኑቱን ይገልጻል፡- « ስራ-ኤል ሆይ ስማ፤ አምላካችን ግዚአብሔር አንድ ግዚአብሔር ነው። አምላክህን ግዚአብሔርን በፍጹም ነፍስህ፤ በፍጹም ይልህ ውደድ» (ዘዳግ. 6:4-5)። ይህ ዛሬም ድረስ የመጀመሪያው ላቁ ት ዛዝ ነው (ማቴ. 22:34-40)።

ልክ ንደ የብሉይ ኪዳንዋ ስራ-ኤል፤ ዛሬ አማኞች ለጥሪያችን ንደሚገባና በፍቅር መመላለስ ብቻ ሳይሆን፤ ነገር ግን « ንደ ጥበበኞች ሊመላለሱ የጌ ም ፈቃድ ምን ንደ ሆነ ሊያስተውሉ» ጭምር ያስፈልጋቸዋል። ራሳችን አርክስን ንዳንገኝ በመሥጋት ዓይኖቻችንን ልንገልጥና ዙሪያችንን በጥንቃቄ ልንመለከት ያስፈልገናል። ግዚአብሔር ንጹሕ ነው፤ ንጹሕ አይደለም ብሎ የተናገረውን የሚያውቁ አይሁድ፤ ደግሞም በቋሚነት ማስጠንቀቂያ ምችን የተለማመዱ አይሁድ ንጹሕ ያልሆነ አንድ ነገርን የሚነኩና ራሳቸውን የሚያረክቡ አይደሉም። ንደ «የብርሃን ልጆች በምንመላለስበት» ጊዜ (ኤፌ. 5:8)፤ በጨለማ ውስጥ ባለ ሙት ነገር የምንሰናከል አንሆንም፤ ምክንያቱም የ ግዚአብሔር ቃል የሚመራን ብርሃናችን ነውና (መዝ. 119:105)።

ጌ ከግብፃውያን ባርነት ነፃ ያወጣቸው (የተቤዣቸው)

መሆኑን ለሕዝቡ አስ ወሳቸው (ዘሌዋ. 11:45):: ስለዚህም፤ ነርሱ የ ርሱ ናቸው፤ ደግሞም ፈቃዱን የመ ዘዝ ግዴ አለባቸው:: ክርስቶስ ኛን ተቤሻቶናል፤ ይህም ራሳችንን ለማስደሰት ነፃ የምንሆንበት ሳይሆን፤ ነገር ግን ከሁሉ የሚበልጠው ላቁ ነፃነት የሆነውን ርሱን ለማገልገል ነፃ ንሆን ዘንድ ነው:: ሕጉን በመስጠት፤ ጌ በተደጋጋሚ ስራኤልን ወደ መ ዘዝ ለመጥራት የዘጸአት ተአምር ያነሣም ሆነ ይጠቀም ነበር (19:36፤ 22:31-33፤ 25:38፤ 42፤ 55፤ 26:13፤ 45):: በአዲስ ኪዳን አነጋገር አይሁድ «በዋጋ የተገዙ ናቸው» ደግሞም ነርሱን የተቤዣቸውን ጌ ለማክበር ግድ አለባቸው (1ኛ ቆሮ. 6:20፤ 1ኛ ጴጥ. 1:18-25)::

ከብስለት ምልክቶች አንዱ «መለየትን» መቻል ነው (ዘሌዋ. 11:47)፤ ንዲሁም በትክክለኛውና በስሕተቱ መካከል ልዩነት ማድረግ ነው:: ልክ አንድ ፓቶሎጂስት በማጉሊያ መሣሪያው ወይም መሣሪያዋ በመመልከት ጤናማ ሕዋሳትን ና በካንሰር የተመረዙ ሕዋሳትን ልዩነት መመልከት ንደሚችሉ ማለት ነው:: ባለሙያ የሆነ የሙዚቃ ሰው ትክክለኛውን ኖ ና ወደ ትክክለኛው ኖ በጣም የቀረበውን ሰምቶ ልዩነቱን ያውቃል:: ደግሞም ባለሙያ የሆነ ጸሐፊ «በተራው ቃልና» በትክክለኛው ቃል መካከል ያለውን ልዩነት ማወቅ ይችላል:: በተመሳሳይ መልኩ፤ የበሰሉ አማኞች፤ የመለየት ተግባርን መለማመድ፤ የቱ ንጹሕ ያልሆነ ንደ ሆነ መለየት ደግሞም ርሱን ማስወገድ ይችላሉ:: ልጆች ወደ ጭቃ ንደሚገቡና ንደሚቆሽሹ አስ ውሱ::

ዛሬ ክርስቲያን ነን ብለው ለሚናገሩ ሰዎች፤ በዘመኑ ነቢዩ ሆሴዕ ስለ ስራኤል የተናገረው ነገር ውነት ነው:- «ቀንና ሌሊት ትደናበራላችሁ፤ ነቢያትም ከ ናንተ ጋር ይደናበራሉ፤ . . . ሕዝቤ ዕውቀት ከማጣቱ የተነሣ ጠፍቶአል» (ሆሴዕ 4:5-6፤ አ.መ.ት):: «ጠንካራ ምግብ ግን መልካሙን ከክፉው ለመለየት ራሳቸውን ላስለመዱ፤ ለበሰሉ ሰዎች ነው» (ዕብ. 5:14፤ አ.መ.ት):: በ1ኛ ቆሮንቶስ 2:13-16 ላይ የግል አሳቡን ሲሰጥ፤ ቫንስ ሃቭነር ንዲህ አለ:- «ዛሬ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ መለየትን የመሰለ ብዙ የማይ ይ ነገር የለም:: ተፈጥሮአዊ ሰው ስለ ርሱ ምንም

አያውቅም፤ ሥጋዊ ሰው ከዚህ የጐደለ ነው። መንፈሳዊ ሰው ብቻ ነው የመለየት ነገር ያለው፤ ደግሞም ይህን በተመለከተ ኛ ሁላችን ያለን ጥቂት ነው።»

4. መንጻት (ዘሌዋ. 12:1-8)

ማንም የረከሰ ቢሆንም የሚነጻበትንና የሚደስበትን መንገድ ግዚአብሔር በቸርነቱ አዘጋጅቶአል። ብዙ ግምት የማይሰጣቸውን የንጽሕና ጉድለቶች በተመለከተ፤ የተለመደው ለሕዝቡ የተሰጡ አደራረግ ሕዝቡ ስከሚመሽ ድረስ ከሰፈር ውጭ ንዲሆኑና ራሳቸውንና ሌላሳቸውን ንዲያጥቡ ነበር። ዘኁልቀ. 19 ሥርዓ ዊ ለሆነ መንጻት ከሰፈሩ ውጭ የሚቀመጥ ልዩ «የንጽሕና ማግኛ ው » ይዘጋጅ ንዲ ነበር ይገልጻል። ልክ ንዲ ልጅ መውለድ ያለ፤ ነገር ግን ሌላ ተጨማሪ የሆነ ዓይነት መርከስ በሚከሰት ጊዜ፤ ተጨማሪ መጠን ያለው ው አስፈላጊ ይሆን ነበር (ዘሌዋ. 12)፤ ንዲሁም ሥር የሰደደ ቀዝቃዛ ወይም በሽ በሚኖር ጊዜ ተጨማሪ ው ያስፈልግ ነበር (ምዕራፍ 13-15)።

ናትና ልጅ (ቀ. 1-5)። አንዲት ናት ልጅ በምትወልድበት ጊዜ፤ ደም መፍሰስ ያጋጥማል (ቀ. 4-5፤ 7)፤ ንዲሁም ሌሎች የሰውነት ፈሳሾች ይኖሩዋል (ምዕራፍ 15ን ተመልከት)፤ ደግሞም ይህ ሥርዓ ዊ አለመንጻትን ያመጣል። የዚህ ምዕራፍ ጭብጥ የግል ቅድስና አይደለም፤ ነገር ግን በቤትዋም ሆነ በሰፈር ውስጥ ስትኖርና ስትመላለስ ያ ርሱ ወደ ተገዢው ሕይወት መመለስ የማትችልበት መሥዋዕ ዊ ንጽሕና (መንጻት) ነው።

ስለዚህ፤ በዘሌዋውያን 12 ውስጥ ወሲብ «ቆሻሻ» ነው፤ ርግዝና የሚያረክስ ነው፤ ወይም የሚወለዱ ሕፃናት ንጹሐን አይደሉም በሚል ሊተረጎም አይገባም። ግዚአብሔር የሰው ልጆችን ወንዶችና ሴቶች አድርጎ ፈጠራቸው (ዘፍጥ. 1:27)፤ ንዲሁም ፍጥረቱ መልካም ንዲ ሆነ ግዚአብሔር ባወጀበት ጊዜ (ቀ. 31)፤ ያ አዋጅ ወሲብን ያካትት ነበር። የመጀመሪያዎቹን ወላጆቻችንን «ብዙ፤ ተባዙ» (ቀ. 28) በማለት አዝዞአቸው ነበር፤ በዚህ ዘመን ሕፃናትን በተመለከተ አሉ ዊ የሆነ ዝንባሌ ይነር ንጂ፤ የ ግዚአብሔር ቃል ልጆችን ከ ግዚአብሔር ንዲሚሰጡ

በረከቶች አድርጎ ያቀርባቸዋል (መዝ. 113:9፤ 127:3-5፤ 128:3፤ ምሳሌ 17:6፤ ማቴ. 19:14)። ለሆኑ ምክንያቶች ርግዝና የማይፈለግ ቢሆን፤ አይሁድ ሕፃኑን የማስወረድን ጉዳይ ከቶ አይፈቅድም።

በ ነዚህ ትዛዛት ውስጥ የጤና ጉዳዮች የተካተቱ ሳይሆኑ አይቀርም። ናቲቱ በተወሰነ ደረጃ «ንጹሕ ንዳልሆነች» የምትቈጠር ከሆነ፤ ወንድ ልጅ በምትወልድበት ጊዜ ለአርባ ቀናት፤ ሴት ልጅ በምትወልድበት ጊዜ ለሰማንያ ቀናት የማረፍ ንዲሁም ወደ የቤት ውስጥ ተግባራትዋ ንደገና ከመመለስዋ በፊት ራስዋን የማጠናከር ዕድልን ገኛለች ማለት ነው። ይህም የ ርስዋን ንዲሁም ደግሞ የሕፃኑን ሁለንተናዊ ደ ንነት (ጤንነት) የሚጠብቅ ይሆናል፤ ንዲሁም ርስዋን ለመርዳት በሚፈልጉ በበሽ የተያዙ ሰዎች አማካይነት ከሚመጣ ነገር ርስዋን ለመከላከል ወይም ርሷን የያዛት (ማለትም፤ በመውለድ ጊዜ የሚመጣ ትኩሳት) በሽ ወደ ሌሎች ንዳይተላለፍ ለማድረግ ጭምር ይረዳል።

የ ግዚአብሔር ቃል ለሴቶች ከወንዶች ዕጥፍ ጊዜ የወሊድ ዕረፍት ያስፈለገበት ምክንያት ለምን ንደ ሆነ ግልጽ አላደረገም። ሴት ሕፃናት ከወንዶች ሕፃናት ይልቅ ደካማ ስለ መሆናቸው ስለዚህም ደግሞ ረዘም ያለ ጊዜ የሚያስፈልጋቸው ስለ መሆኑ ማረጋገጫ የለም። አንዲት ሕፃን አንድ ቀን ግዚአብሔር በሔዋን ላይ ያስቀመጠውን ፍርድ ትጋፈጣለች (ዘፍጥ. 3:16)፤ ነገር ግን ከ ርስዋ ቊጥጥር በላይ የሆነ ነገር ነውና በልጅዋ ጸ ምክንያት ግዚአብሔር ለብቻዋ ተዘግ የምትቀመጥበትን ጊዜ ለምን ዕጥፍ አደረገው? ከሚስቱ ጋር የሚራራቅበትን ጊዜ ዕጥፍ በማድረግ ባልየውን «ለመቅጣት» የጊዜውን መጠን ግዚአብሔር በዚህ መልኩ አበጀው ማለቱ ምክንያ ዊ አይመስልም። ምናልባት

ግዚአብሔር ነዚህን መመሪያዎች በቀዳሚነት ያዘጋጀው ለ ናቲቱ ጤናና ከሴት ልጅዋ ጋር ላላት የፍቅር «መቀራረብ» ሳይሆን አይቀርም። የ ስራኤል ማ በረሰባዊ አደረጃጀት ጉልህ በሆነ መልኩ የወንድ የበላይነትን ማዕከል ያደረገ ነበር፤ ደግሞም ወንዶች ልጆች ከሴቶች ልጆች ይልቅ ተቀባይነትን ያገኙ ነበር።

ግዝረት (ቍ. 3)፡፡ በጥንት ዘመን፤ ሌሎች ሕዝቦች ግዝረትን ያዘወትሩ ነበር፤ ነገር ግን ግዚአብሔር ይህን ሥርዓት ከሕዝቡ ጋር ላለው ቃል ኪዳን ልዩ ምልክት አድርጎ ሰጠ (ዘፍጥ. 17:10-14)፡፡ በሚገረዝበትና ከተወለደ ከስምንተኛው ቀን በኋላ ስያሜ በሚሰጠው ጊዜ፤ ያንዳንዱ ወንድ ሕፃን ልጅ «የ ግዚአብሔር የቃል ኪዳን ልጅ ይሆናል፡፡» የሚደረገው የቍልልተ ሥጋ ገፈፋ « ግዚአብሔር በሰው ልብ ላይ ሊያደርገው ያለውን መንፈሳዊ ግዝረት» በተምሳሌትነት ጭምር የሚያሳይ ነው (ዘዳግ. 10:16፤ 30:6፤ ኤር. 4:4)፡፡ አለመ ደል ሆኖ፤ የአይሁድ ሕዝቦች የሥርዓቱን መንፈሳዊ ገጽ ቸል ብለው አካላዊ ተግባሩን ብቻ በመፈጸም ንደሚድኑም ሆነ በ ግዚአብሔር ተቀባይነትን ንደሚያገኙ ይቁጥሩ ነበር (ማቴ. 3:7-10፤ ሮሜ 2:25-29)፡፡ በጥንት ቤተ ክርስቲያን የዚህ ተመሳሳይ አሳብ ብቅ ብሎ ነበር ደግሞም በጥብቅ ሊዋጉት ይገባል (የሐዋ. 15፤ ሮሜ 4:1-12)፡፡

አንዳንድ ሰዎች የሕፃናት ጥምቀትን ከግዝረት ጋር አቻ በማድረግ ያመሳስላሉ፤ ነገር ግን ልክ አር. ኬ. ሀሪሰን በጥበብ፤ «ሙሉ ለሙሉ ለማሳመን ወይም ዋጋ ያለው አድርጎ ለመውሰድ በመካከል ያሉ ተመሳሳይነቶች ጥልቀት የሌላቸውና ጠባብ የሆኑ ናቸው»⁴ ብለዋል፡፡ ውነተኛ አማኝ በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ውስጣዊ ግዝረትን ይለማመዳል፤ ይህም ልብን የሚቀይርና አዲስ ሕይወትን ወደ የሚያካፍል « ውነተኛ ግዝረት» ነው (ገላ. 6:12-16፤ ፊልጵ. 3:1-3፤ ቄላ. 2:10-11)፡፡ የአማኙ ጢአ ዊ ባሕርይ «የተቈረጠ» በመሆኑ ምክንያት፤ ርሱ ወይም ርስዋ በአዲስ ሕይወት ለመመላለስ ይችላሉ ደግሞም ለሥጋ ፈቃድ ራሳቸውን ሊሰጡ አይችሉም፡፡

መሥዋዕት (ቍ. 4:8)፡፡ ወንድ ልጅ ከተወለደ ከአርባ ቀናት በኋላ፤ ወይም ሴት ልጅ ከተወለደች ከሰማንያ ቀናት በኋላ፤ አባትና ናት ወደ መቅደሱ መሄድ ደግሞም ለ ናትየዋ መንጸት መሥዋዕቶች ማቅረብ ይጠበቅባቸዋል፤ ይህም ለሚቃጠል መሥዋዕት የአንድ ዓመት ጠቦት ና ለ ጢአት መሥዋዕት አንድ ርግብ ወይም ዋናስ ነበር፡፡ የሚቃጠለው መሥዋዕት ለ ግዚአብሔር ያላትን መስጠት በተምሳሌትነት የሚያሳይ ሲሆን፤ የ ጢአት

መሥዋዕት ደግሞ በመወለድ ሂደቱ ውስጥ የተከሰተን መርከስ ያስወግዳል። በተጨማሪም፤ የቱንም ያህል ውብና አስደሳች ይሁን፤ ያንዳንዱ ሕፃን ልጅ፤ ርሱ ወይም ርሷ በጢኦት ንደሚወለዱ ደግሞም አንድ ቀን በኢየሱስ መ መን ንዳለበት / ንዳለባት/ የሚያስ ውስ ነው (መዝ. 51፤5፤ 58:3)።

ጠቦት ማቅረብ ለማይቻል ድሀ ሰው ቀለል ያለ መሥዋዕት ንዲያቀርብ መፍቀዱ ግዚአብሔር ምንኛ ቸር ነው! ኢየሱስን ወደ ቤተ መቅደስ ባመጡት ጊዜ፤ ማርያም ና ዮሴፍ ይህን ምቹ ሁኔ ተጠቅመውበ ል (ሉቃስ 2:21-24)።

አጠር ብሎ የቀረበ ንደ መሆኑ፤ ይህ ምዕራፍ በሙላት፤ ግዚአብሔር ለቤተሰብ፤ በተለይም ለ ናትና ልጅ ያለውን የፍቅር ንክብካቤ ያሳያል። ኢየሱስ፤ «ሕፃናት ወደ ኔ ይምጡ፤ አትከልክሏቸው፤ የ ግዚአብሔር መንግሥት ንደ ነዚህ ላሉት ናትና» (ማር. 10:14፤ አ.መ.ት) ሲል በሰማን ጊዜ ሁላችንም ከቶ አልተገረምንም።

ምዕራፍ አምስት

ዘሌዋውያን ምዕ. 13-15

ላቂ ሐኪም

«**ጤ**ና የሚጠበቅበት ጅማራው በሽ ውን ማወቅ ነው፤» ሲል ስፔናዊው የረጅም ልብ ወለድ ጸሐፊ ሚጉዌል ዴሴርቫንቲስ ጽፎአል፤ ደግሞም ያንዳንዱ ሐኪም ከ ርሱ ጋር ይስማማል። ያም ሆነ ይህ፤ በትክክል ምርመራውን ካላደረግህ፤ ንዴት ውጤት ማ የሆነ መድኃኒት /መፍትሔ/ መስጠት ትችላለህ?

በዘሌዋውያን መጽሐፍ ውስጥ ነዚህ ሦስት ምዕራፎች፤ አንድን ወይም ሌላ ዓይነት የሰውነት ቊስሎችን የሚመለከቱ ናቸው፤ ምክንያቱም ግዚአብሔር ስለ ሕዝቡ አካላዊ ጤናማነት ግድ ይለው ነበር። በምድረ በዳ ሲጓዙ ሳለ ስለሚያስፈልጋቸው ነገሮች ግድ ይሰኝ ነበር (ዘዳግ. 29:5) ና፤ ንዲሁም ነርሱ የሚ ዘዙት ከሆኑ፤ በግብጽ ምድር ሳሉ ከተመለከቱት በሽ

ንደሚጠብቃቸው ቃል ገብቶላቸዋል (ዘጸአ. 15:26፤ ዘዳግ. 7:12-15)። ላላቆቹ ፍላጎቶቻችን መንፈሳውያን መሆናቸው ውነት ሆኖ ሳለ፤ ግዚአብሔር አሁንም የሕዝቡን አጠቃላይ ደ ንነት ከልብ ይወስደዋል።

በዘሌዋውያን 14-15 ለምጽ ተብሎ የተተረጎመው የዕ ብራይስጣዊ ቃል ልዩ ልዩ የቆዳ በሽ ዎችን ደግሞም ሻጋ ን ንኳ ያካት ል (13:47፤ 14:33)። ነገር ግን ከበሽ ዎች ምልክቶችና ከሚደረግላቸው ሥርዓቶች ባሻገር ብዙ ነገሮች በ ነዚህ ምዕራፎች ውስጥ ይገኛሉ። በ ግዚአብሔር ቃል ውስጥ፤ በሽ ከ ጢአት ተምሳሌቶች መካከል አንዱ ነው (መዝ. 147:3፤

ኢሳ. 9:5-6፤ ኤር. 8:2፤ 30:12፤ ማር. 2:17)። ስለሆነም፤ ነዚህን ምዕራፎች በምናጠናበት፤ ጊዜ፤ ጢአት ምን ንደሚመስል ንዲሁም ጢአትን ንዴት ባለ መንገድ ንድናስወግደው ግዚአብሔር የሚፈልግ መሆኑን መማር ንችላለን። ከሙሴ ባሻገር ወዳለው ኛ ንፈወስ ዘንድ ርሱ ወደ ቁሰለው (ኢሳ. 53:5) ወደ ላቄ ሐኪም፤ ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ፤ ልንመለከት ይገባናል።

ነዚህ ሦስት ምዕራፎች ከቅድስና ሕይወት ጋር በላቀ ሁኔ የተዛመዱትን ሦስት ርስ ጉዳዮች በምሳሌነት ያቀርባሉ፡- ነርሱም ጢአት (ዘሌዋ. 13)፤ ደ ንነት (ምዕራፍ 14)፤ ና ንጽሕና (ምዕራፍ 15) ናቸው።

1. ጢአት (ዘሌዋ. 13:1-46፤ 14:1-32)

በሽ አንድን ሰው ሥርዓ ዊ በሆነ መልኩ የሚያረክሰው በመሆኑ፤ ሰውዬው፤ ማለትም ተጠቂው፤ «የረከሰ» መሆኑን በተ መለከተ ውሳኔ ንዲያስተላልፉና ከሰፈር ውጭ ንዲሆን (ንዲደ ረግ) የ ርሱ መርማሪዎች አድርጎ ግዚአብሔር ካህናትን ሾማቸው። ምርመራ የተደረገለት ሰው የመፈወስ ወይም የመባባስ ውጤትን ስኪያሳይ ድረስ ዕድል ለበሽ ው ለመስጠት ስከ ሁለት ሳምንት ሊገለል ይችላል። ምልክቶቹ ዕብጠትንና ቋቋቻን ሊያካትቱ ይችላሉ (13:1-8)፤ ዕብጠት፤ ንጣት፤ ንዲሁም የሚያሻር ሥጋ (ቍ. 9-17)፤ ቀላ ያለ ብጉንጅ (ቍ. 18-23)፤ ቃጠሎ (ቍ. 24-28)፤ ንዲሁም ልዩ ልዩ የቆዳ ቈረቄር (ቍ. 29-44) ነዚህ ሁሉ ምልክቶች ናቸው። ለምጽን የሚመስል ነገር ሁሉ በ ውነቱ ለምጽ አይደለም፤ ንዲሁም በ ውነቱ በለምጽ ያልተ ያዘን ሰው መለየት ክፉ ተግባር ይሆናል።

በተጨማሪም ምርመራው ሰዎችን ብቻ የሚያካትት አልነበረም (ቍ. 1-46)፤ ነገር ግን ልብሶችንም ያካት ል (ቍ. 47-59)፤ ንዲሁም ቤቶችንም ጭምር (14:33-57) የሚያካትት ንደ ነበር ልብ በሉ። ዚህ ላይ ካህናቱ የሚገ ቸው ከሌለ ሊሰራጨፍ ንዲሁም ከበድ ያለ ጥፋት ሊያመጡ የሚችሉ ሺጋ ወይም ዋግ ይመለከቱ ነበር። ስራኤላውያን አንዴ በምድራቸው ላይ መኖር

ከጀመሩ፤ ነዚህ ፈንገሶች ሰብሎቻቸውን ንኳ ሊያበላሹባቸው ይችላሉ (ዘዳግ. 28:22፤ አሞጽ 4:9)።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በሽ የ ጢአት ተምሳሌት ስለሆነ፤ ነዚህን ክፍሎች በም ነብስት ጊዜ፤ የ ጢአት «ምልክቶችን» በተ መለከተ ብዙ ነገሮችን ትማራለህ።

ጢአት «ከቆዳ ይልቅ የጠለቀ» ነገር ነው (13:3-4፤ 25፤ 30-32፤ 34)። «የሰው ልብ ከሁሉ ይልቅ ተንከላለኛ ጅግም ክፉ ነው፤ ማንስ ያውቀዋል?» (ኤር. 17:9) «ተንከላለኛ» በሚል የተተ ረገሙዎ ቃል፤ በዚህ ክፍል ውስጥ ፍቸው «የ መመ» ማለት ነው፤ አዲሱ መደበኛ ትርጉም «የማይድን» በሚል ይተ ረገሙዋል። ጢአት ልክ ካንሰርን ገላን በሚቀቡት ቅባት ማዳንን ንደ መጣር በቀላሉ ሊፈወስ የሚችል ነገር አይደለም። ጢአት ከወደቀ አዳማዊ ባሕርይ ከውስጥ የሚመጣ ነገር ነው፤ ልብ ካልተ ለወጠ በስተቀር የ ጢአትን ችግር ማስወገጃ መንገድ ሊኖር አይችልም።

«በ ኔ (ማለት በሥጋዬ) በኅ ነገር ንዳይኖር አውቃለሁና» (ሮሜ 7:18)። የሰውን ውልደ ዊ መልካምነት አስመልክተው የሚናገሩ ሰዎች መጽሐፍ ቅዱስንም ሆነ የገዛ ራሳቸውን ልብ አያውቁም።

በአሥራ ስምንተኛው ክፍለ ዘመን በ ንግሊዝ አገር፤ መስረቅህ የተረጋገጠ ከሆነ፤ ቀኝ ጅህን ንዲቄርጡህ ዳኛው ለባለ ሥልጣናት ት ዛዝ ሊያስተላልፍ ይችል ነበር። በድጋሚ ድርጊቱን ፈጽመህ ከተገኘህ፤ ግራ ጅህን ሊቄርጡህ ይችላሉ። ሁለቱንም ጆቹን ስለ አጣ ነገር ግን በዚህም ሁኔ ውስጥ በጥርሶቹ ኪስ የማውለቅን ተግባር ለመፈጸም ራሱን በማሠልጠኑ ምክንያት ተ ግባሩን በስኬ ማነት ስለ ቀጠለ ስለ አንድ ኪስ አውላቂ ማንበቤን አስ ውሳለሁ! ባለ ሥልጣናቱ ጥርሶቹን ሁሉ ያወለቁዋቸው ቢሆንም ንኳ፤ ይህ ችግሩን አላስወገደውም፤ ምክንያቱም ጢአት ከቆዳ የጠለቀ ነገር ነውና። ኢየሱስ ንዲህ አለ፤ «ከልብ ክፉ አሳብ፤ መግደል፤ ምንዘርነት፤ ዝሙት፤ መስረቅ፤ በውሸት መመስከር፤ ስድብ ይወጣልና። ሰውን የሚያረክሰው ይህ ነው»

(ማቴ. 15:19-20)::

በኤርምያስ ዘመን፤ ሐሰተኛ ነቢያት ለበሽተኞቻቸው ንደሚዋሹዋቸውና መጥፎ ዜናን ሊነግሩዋቸው ንደማይወድዱ ሐኪሞች ነበሩ። «የሕዝቤንም ስብራት በጥቂቱ ይፈውሳሉ። ሰላም ሳይሆን ሰላም ሰላም ይላሉ» (ኤር. 6:14)። ዛሬ የሕክምና ሙያ ያንን ያደረገን ሰው ይቀጣል፤ ነገር ግን ሰውን ማዕከል ላደረጉ መካሪዎች ለዘብተኛ ለሆኑ ሰባኪያንና መምህራን፤ ለፖለቲከኞች ንዲሁም ለጋዜጣ ዓምደኞች ልምምድ ፍጹም (ሙሉ በሙሉ) ተቀባይነት ያለው ነው። ሰዎች መልካም ናቸው ደግሞም በየዕለቱ ራሳቸውንም ሆነ ዓለምን የበለጠ መልካምና የተሻለ ያደረጉ ይሄዳሉ የሚለውን «የለውጥ ምናባዊ አስተሳሰብ» ስክ አሁን ድረስ ያምናሉ።

ጢአት ይሰራጫል (13:5-8፤ 22-23፤ 27-28፤ 32፤ 34-36፤ 51፤ 53፤ 55፤ 57፤ 14:39፤ 44፤ 48)። ውነተኛ ቁምጥና («ሀንሰንስ ዲዝዝ») በመባል የሚጠራው ቆዳንና የ ብለ ስረስር (ነርቭ) ጫፎችን ይጉዳል፤ የተሰራጨ በሚሄድበት ጊዜም፤ ጉብ ዎችን ና የማይድኑ ቊስሎችን ያፈራል። ከዚያም ጡንቻዎች ይሸማቃሉ፤ ንዲሁም ተደራራቢ ብልሹዎችን በማምጣት ቅርጻቸው ይበላሻል። ንደ አንድ ቊስል ሆኖ የጀመረ ነገር፤ ቀስ በቀስ የተሰራጨ ይሄድና መላውን አካል በሙላት ወደ ተዛባና አስቀያሚነት ይለውጠዋል። ጢአትስ ምን ይመስል ይሆን! «ከዚህ በኋላ ምኞት ፀንሳ ጢአትን ትወልዳለች፤ ጢአትም ካደገች በኋላ ሞትን ትወልዳለች» (ያዕ. 1:15)።

የመጀመሪያዎቹ ወላጆቻችን ሌቦች ነበሩ። ወንድ ልጃቸው ቃየን፤ ሐሰተኛና ነፍስ ገዳይ ነበር። ከዚያም ትንሽ ጆማሬ በመነሣት፤ ጢአት መላው የለው ዘርን ስኪያበላሽና ባሪያ ስኪያደርግ ድረስ ተሰራጨ። ግዚአብሔር የጥፋት ውን በላከ ጊዜ፤ ምድር በክፋት፤ በ ይል ጥቃት፤ ንዲሁም በምግባረ ብልሹነት ተሞል ነበር (ዘፍጥ. 6:5፤ 11-13)፤ ደግሞም ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ነገሮች የተሻሻሉበት ሁኔታ የለም። ሳይንሳዊ ድገት ሕይወት የበለጠ ምቹ ንድትሆን አድርጓል፤ ነገር ግን

የዓለምን ምግባረ ብልሹነት አልቀነሰውም። «ራስ ሁሉ ለሕመም፣ ልብም ሁሉ ለድካም ሆኖአል። ከ ግር ጫማ አንሥቶ ስከ ራስ ድረስ ጤና የለውም፤ ቍስልና በጥ የሚመግልም ነው፤ አልፈረመም፤ አልተጠገነም፤ በዚያትም አልለዘበውም» (ኢ.ሳ. 1:5-6)።

ለሃምሳ ዓመት ገደማ፣ በስኮትላንድ፣ ኤድንብራ ባለችው ነፃይቱ ሴንት ጆርጅ ቤተ ክርስቲያን አሌክሳንደር ኋይት የግዚአብሔርን ቃል ሰብኮ ነበር። በሰው ልብ ያለን ጢአት በመግለጥ በግዚአብሔር ቃል ወደ መመርመር ስለ መጣ ክብርን አግኝቷል። ሰዎች የ«ቀዶ ጥገናው ስብከት» ብለው ይጠሩት ነበር። በአንድ ወቅት፣ ሂውድ ብላክ በመባል የሚጠራ በምሽቱ አገልግሎት ላይ የሚሰብክ ደግሞም በጣም ለዘብተኛ የሆነና በሚያቀርበው መልክት አዎን ዊ ነገሮች ላይ የሚያደላ ረዳት ነበረው። ማ በረ ም መናኑ በሑድ ጠዋት በኋይት ሲጠቁሩ ቆይተው በሑድ ምሽት በብላክ ጥበው ንደሚነጹ ይናገራሉ!

ነገር ግን ቤተ ክርስቲያን ስለ ጢአት ያላት አመለካከት ላይ ላዩን ከሆነ፣ ይህ ዝንባሌ ቤተ ክርስቲያን የም ምነውንና የም ደርገውን ያንዳንዱ ነገርን ይነካዋል (በ ያንዳንዱ ነገር ላይ ተጽዕኖ ያሳድራል)። ወንዶችና ሴቶች በመሠረቱ መልካምና ከግዚአብሔር ፍርድ በ ች ያሉ ካልሆኑ፣ ንግዲያውስ ወንጌል ለምን መስበክ አስፈለገ? የወንጌል መልክተኞች መላክ ለምን አስፈለገ? ለነገሩ ኢየሱስ በመስቀል ላይ ለምን ሞተ? ሰዎች መልካም ከሆኑ፣ ንግዲያውስ ለምንድን ነው የሚመክራቸው? ና የሚያጸናቸው ንጂ የሚወቅሳቸው ያስፈለገው ለምንድን ነው? ማበረ ትን ንጂ፣ ወንጌልን ልናደርሳቸው አያስፈልግም።

ጢአት ያረክሳል (ቍ. 44-46)። «ንጹሕ ያልሆነ» የሚለው ቃል በዘሌዋውያን 13-15 ውስጥ ሃምሳ አራት ጊዜ ጥቅም ላይ ውሏል። ተጠቂውን ለማ በራዊ ሕይወት ወይም በግዚአብሔር ቤት ውስጥ በሚካሄድ አምልኮ ላይ ተሳፊ ንዳይሆን የሚያደርገውን ሥርዓ ዊ መርከስን ወይም አለመንጸትን ይገልጻል። ነቢዩ ኢሳይያስ «ከንፈሩ የረከሰበት ሰው» ንደሆነ ተናግሮአል (ኢ.ሳ. 6:5)፣ ደግሞም «ሁላችን ንደ ርኩስ ሰው

ሆነናል፤ ጽድቃችንም ሁሉ ንደ መርገም ጨርቅ ነው» ብሎ በጻፈ ጊዜ (ኢሳ. 64:6) ስለ ሁላችን ተናገረ። ጢአት የነካውን ሁሉ ያ ረክሰዋል፤ ያንን ርኩሶት አጥቦ ሊያስወግድ የሚችል የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ብቻ ነው (1ኛ ቆሮ. 6:9-11፤ 1ኛ ዮሐ. 1:7፤ ራ ይ 1:5)።

መዝሙር 51ን በም ነበበት ጊዜ፤ የዳዊት የጸሎት ኑዛዜ ስትመለከት፤ ምንም ል ደርግ አትችልም። ነገር ግን ይህ ጢአቱ ያንዳንዱን የማንነቱን ክፍል ንዴት አርክሶት ንደ ነበር ልብ ልትል ትችላለህ፡- ዓይኖቹን (ቍ. 3)፤ አ ምሮውን (ቍ. 6)፤ ጆሮ ዎቹን (ቍ. 8)፤ አጥንቶቹን (ቍ. 8)፤ ልቡን (ቍ. 10)፤ ንዲሁም አፉን (ቍ. 13-15)። ጆቹ በኦሪዮን ደም ተበክለዋል (ቍ. 14)፤ ደግሞም ሊያደርገው የሚችለው ራሱን በ ግዚአብሔር ምሕረት ላይ መጣል ና « ጠበኝ!» ያለ መጮኽ ነበር (ቍ. 2፤ 7)።

ጢአት ገለልተኛ ያደርጋል (ቍ. 46)። ምን ዓይነት የተለዩ ቃሎች ናቸው፡- « ርሱ ንጹሕ አይደለም፡- ለብቻው ሊቀመጥ ይገባዋል፤ መኖሪያው ከሰፈር ውጭ መሆን አለበት።» ልብሱን ሊቀድድ፤ በላይኛው ከንፈሩ ላይ መሸፈኛ ሊያደርግ፤ ማንም በሚቀርበው ጊዜ «ርኩስ ነኝ፤ ርኩስ ነኝ!» ያለ ሊጮኽ ደግሞም ወይ ስኪሞት አሊያም ስኪፈወስ ድረስ ከሰፈሩ ውጭ ሊኖር የተገባው ነበር። በመዝሙረ ዳዊት 88:5 ላይ ኤማን ጉዳዩን የገለጠበት መንገድ «በሙ ን ውስጥ ንዳሉ የተጣልሁ ሆንሁ» የሚል ነው። ግዚአብሔር ንጉሥ ኦዘያንን በለምጽ ደዌ መ ው። ደግሞም «በተለየ ቤት ውስጥ» መኖር ነበረበት፤ ይህም ቃል ሲተ ረጉም ከ ያንዳንዱ ሰው ቤት የተለየ «ነፃ የሆነ ቤት» ማለት ነው (2ኛ ነገሥ. 15:5)። ርሱ - ከሙ ን መካከል ነፃ ነበር!

መስክረህ የም ውቅ ከሆነ፤ ምናልባት የ ጢአትን አስቃቂነትና የገሃነም መኖርን አስመልክቶ ምንም ግንዛቤ የሌላቸው ሰዎችን አግኝተህ ይሆናል። በሆነ መልኩ «ወደ ገሃነም ብሄድ ግድ የለኝም» ይልሃል። « ኔ ብዙ የንግድ ድርጅቶች ይኖሩኛል።»¹ ነገር ግን በገሃነም ምንም ድርጅት የለም፤ ምክንያቱም ገሃነም ዘላለማዊ መለየትና መገለል ነው። ልክ ከሰፈር ውጭ ንዳሉ ለምጻሞች፤

የጠፉ ጢአተኞችም ብቻቸውን ይኖራሉ፤ ለዘላለምም ብቻቸውን ይሆናሉ።

ጢአት የሚመጥነው ለ ሳት ብቻ ነው (ቀ. 52፣ 55፣ 57)። የረከሰ ልብስ በ ሳት ንዲቃጠል ይደረጋል፤ ንዲነጻ ሳይሆን ንዲጠፋ ነው። ኢየሱስ ስለ ገሃነም በሚናገርበት ጊዜ፣ ገሄና የሚለውን ቃል ተጠቅሟል፤ ይህም «ትሉ የማይሞትበት፣ ሳቱ የማይጠፋበት» (ማር. 9:44፤ ኢሳ. 66:24 ተመልከት) ከኢየሩሳሌም ውጭ ያለን ቆሻሻ መጣያ ስፍራ ያመለክ ል። ገሃነም ለዲያብሎስና ለመላ ክቱ (ማቴ. 25:41) ንዲሁም ኢየሱስ ክርስቶስን በመጣል (በመተው) ዲያብሎስን ለተከተሉቱ ሰዎች የተዘጋጀ የ ግዚአብሔር ዘላለማዊ የሆነ ቆሻሻ መጣያ ስፍራ ነው። ርሱ ሰይጣንና የ ርሱ ረዳቶች የሆኑቱ ንዲሁም ስሞቻቸው በሕይወት መጽሐፍ ያልተገኙ ሰዎች ሁሉ ብቻቸውን ለዘላለም የሚሠቃዩበት የ ሳት ባሕር ነው (ራ ይ 19:20፤ 21:10፤ 14-15)፤ ምክንያቱም በኢየሱስ ክርስቶስ አል መኑም ደግሞም ዳግም ልደትን አግኝተው የ ግዚአብሔር ቤተሰብ አልሆኑም።

የለምጽ ደዌ ውጤቱ ጊዜያዊ ነበር፤ ነገር ግን የ ጢአት ውጤት ዘላለማዊ ነው። አይሁድ ለለምጽ ደዌ የሚሆን የሚያውቁት ምንም የሚያድን ነገር የለም፤ ነገር ግን ለ ጢአት መድ ኒት አለ- ርሱም የዓለም አዳኝ በሆነው በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ነው።

ምነህበ ልን? ምነህበት ከሆነ፣ ለምጻም ሆነው ሳ ማ በሆነ የቆሻሻ መጣያ ገሃነም ለዘላለም መኖር ንደማይኖርባቸው የምሥራቹን ለሌሎች የነገርሃቸው ነውን?

2. ድነት (ዘሌዋ. 14:1-32)

ንጹሕ ስላለመሆን ና ስለ መገለል አጽንኦት የሚሰጠውን ምዕራፍ 13ን ማንበብ ተስፋ የሚያስቈርጥ ሆኖ አግኝቼዋለሁ። ነገር ግን ምዕራፍ 14 ኛ የሚያስፈልገንን ያንን አስደሳች የተስፋ ጨረር ያመጣልናል፡- ለምጻም ሰው ሊነጻና ንደገና ወደ ነበረበት ስፍራ ሊመጣ ይችላል! መልካሙን የድነት መሥራች ከመስማ ችን በፊት ያንን የፍርድ ዜና መስማት ያስፈልገናል።

አይሁድ ለለምጽ መድ ኒት የላቸውም። ስለሆነም፣ ተጠቂው

በሚድንበት ጊዜ፣ ይህ የ ግዚአብሔር ምሕረትና ጸጋ ስጦ ነበር ተደርጎ የሚወሰደው። «በነቢዩ በኤልሳዕ ዘመን በ ስራኤል ብዙ ለምጻሞች ነበሩ፤ ነገር ግን ከለምጻሙ ከንዕማን በቀር ከ ነርሱ ማንም አልነጻም» አለ ኢየሱስ (ሉቃስ 4:27)። «ድነት ከ ግዚአብሔር ዘንድ ነው» (ዮናስ 2:9)። በ ግዚአብሔር ጸጋ የማንድን ከሆንን፣ ንግዲያውስ ከቶውንም አልዳንም፤ ምክንያቱም ማንም ለመዳን የሚበቃ አይደለም።

በለምጻሙ መንጻትና ወደ ስፍራው መመለስ ላይ ያሉ ደረጃዎች ኢየሱስ ለ ጢአተኞች ያደረገውን ነገር በሥዕላዊ መልኩ ያሳያሉ።

ካህኑ ወደ ለምጻሙ ይሄዳል (ቍ. 1-3)። ንጹሕ ያልሆነው ለምጻሙ ሰው ወደ ሰፈር መግባት ስለማይፈቀድለት፣ ያገለግለው ወይም ያገለግላት ዘንድ ካህኑ ወደ ርሱ/ ርሷ መሄድ ይገባው ነበር። «የሰው ልጅ የጠፋውን ሊፈልግና ሊያድን መጥቷል» (ሉቃስ 19:10)። በዚህ ምድር ላይ ባገለገለበት ጊዜ፣ ኢየሱስ «የቀራጮችና የ ጢአተኞች ወዳጅ» (ሉቃስ 7:34) ተብሎ ተጠርቷል፤ ችግረኞች ሕሙማኑን ከሚረዳ አንድ ሐኪም ጋር ራሱን ያወዳድራል (ማቴ. 9:10-13)። ከ ግዚአብሔር ዘንድ የመጣ ላቅ ሐኪም ንደ መሆኑ፣ ኢየሱስ «የቤት አገልግሎት» በመጀመር ጢአተኞች ወዳለበት ወደዚያው ስፍራ ይመጣ ነበር። አይሁዳዊው ለምጻም ሰውን በተመለከተ ተጠቂው በ ርግጥ ተፈውሶአል ወይ የሚለውን ለመመርመርና ለመወሰን ካህኑ ይሄዳል፤ ነገር ግን ኢየሱስ ወደ ኛ የሚመጣው ከ ጢአት በሽ ይፈውሰን ዘንድ ነው።

ተጠቂው ሁለት ዋናዎችን ያቀርባል (ቍ. 4-7)። ይህ ያልተ ለመደ መሥዋዕት የጠፋውን ዓለም ለማዳን ክርስቶስ ያደረገው ምን ንደ ሆነ በሥዕላዊ መንገድ ያሳየናል። ዋናዎች ከሽክላ ማስሮ የሚገኙ አይደሉም፤ መኖሪያቸው ከሰማይ ነው። ኢየሱስ ከሰማይ መጣ ና ሰው ሆነ (ዮሐንስ 3:13፣ 31፣ 6:38፣ 42)። ስለ ጢአ ችን ይሞት ዘንድ ራሱን በሽክላ ዕቃ ውስጥ አስቀመጠ። ዋናሱ የሚሠዋበት ወራጅ ው የ ግዚአብሔርን መንፈስ ቅዱስ

ያስ ውሰናል (ዮሐንስ 7:37-39)፤ ምክንያቱም ኢየሱስ «በዘላለም መንፈስ» (ዕብ. 9:14) ራሱን ለ ግዚአብሔር አቀረበ። ሕያዉ ዋናስ በደም ተጨማልቆ ቀለሙ በተለቀቀ ጊዜ፤ የጌ ችንን ትንሣኤ በሥዕላዊ መልኩ ያሳያል፤ ምክንያቱም የክርስቶስ ትንሣኤ የሞቱን ያህል የወንጌል መል ክት ክፍል ነው (1ኛ ቆሮ. 15:1-4)። ሙት የሆኑ ጢአተኞችን ማዳን የሚችል ሕያዉ የሆነ አዳኝ ብቻ ነው።

የተሠዋው ዋናስ ደም በማሰሮው ውስጥ ና ሕያዉ በሆነው ዋናስ ላይ ነበር፤ ነገር ግን ርሱ በነጻው ለምጻሙ ሰው ላይም ይደረጋል። ሂሶጵን በመጠቀም (ዘጸአ. 12:22፤ መዝ. 51:7)፤ ካህኑ ደሙን በለምጻሙ ላይ ሰባት ጊዜ ይረጨዋል፤ ከዚያም ደግሞ ለምጻሙ ንጹሕ መሆኑን ያውጃል።² «ደምም ሳይፈስስ ስርየት የለም» (ዕብ. 9:22)። ተጠቂው ንጹሕ መሆኑን ንዴት ሊያውቅ ይችላል? ካህኑ መንጻቱን ይነግረዋል! ዛሬ ኛ አማኞች መዳናችንን ንዴት ናውቃለን? ርሱ በቃሉ መዳናችንን ይነግረናል! ለምጻሙ ምንም ይሰማው ወይም ምንም ይምስል፤ ርሱ ንጹሕ ነው ብሎ ግዚአብሔር ያስ ውቃል፤ ያም ንጹሕ መሆኑን ያ ረጋግጣል።

ሰውየው ራሱን ንጹሕ ያደርጋል (ቊ. 8-9)። በሚነጸበት ቀን፤ ራሱንና አልባሳቱን ሁሉ ማጠብ ይኖርበ ል፤ ጠጉሩን ሁሉ ይላጫል። ከዚያም ወደ ሰፈሩ ንዲገባ ይፈቀድለ ል፤ ነገር ግን ወደ ድንኳኑ ንዲገባ አይፈቀድለትም። ለአንድ ሳምንት በውጭ ይቆያል።

ካህኑ ቀድሞውኑ ንጹሕ ነህ ብሎት ሳለ ለምን ይ ጠባል? ምክንያቱም ግዚአብሔር ከመንፈሳዊ ይዞ (አቋም) አንጻር የተናገረውን ነገር ርሱ በግሉ ተግባራዊ ሊያደርገው ስለሚገባ ነበር። ሰውየው ሥርዓ ዊ በሆነ መልኩ ንጹሕ ነው፤ ደግሞም በሰፈር ውስጥ ለመኖር መብት አለው፤ ነገር ግን በሰፈሩ ውስጥ ለመኖር የተመቸ ንዲሆን በአካልም ሆነ በተግባር ንጹሕ መሆን አስፈልጎት ነበር። « ጠቡ፤ ሰውነ ችሁንም አንጹ» (ኢሳ. 1:17)። «ቅድስናን ፍጹም ያደረግን ሥጋንና መንፈስን ከሚያረክስ ሁሉ

ራሳችንን ናንጸ» (2ኛ ቆሮ. 7:1)። በክርስቶስ ያለን አዲስ ሕይወት ልብስን ከመለወጥ ጋር ባወዳደረበት ጊዜ (ቄላ. 3:1-14) ምናልባት በጳውሎስ አ ምሮ ውስጥ ዘሌዋውያን 14 ሳይመጣ አልቀረም።

ሰውዬው ንደ ገና ራሱን ያነጻል (ቍ. 9)። ይህ ከአንድ ሳምንት በኋላ ይከናወናል። ሰውዬው መ ጠብ፣ ንደገና በሰውነቱ ላይ ያሉ ጠጉሮችን መቈረጥ (መላጨት) ና ንጹሕ ልብስ መልበስ ይኖርበ ል። በድጋሚ የሚደረገው መላጨት ገላውን ልክ ንደ ሕፃን ገላ ያደርገዋል፤ ይህም ምናልባት አዲስ ልደትን በተምሳሌነት ያመለክ ል። መላጨትና መ ጠብ የለምጽን (ቁምጥናን) ጀርሞች (ጥቃቅን ሕዋሳት) አይገድላቸውም ነበር - ያንን ግዚአብሔር አድርጎ ል - ነገር ግን ወደ ቀደመው ለምጻም ሰው የመጣውን የሕይወት አዲስነት በተምሳሌነት ያሳያሉ።

ሰውዬው ተፈላጊዎቹን መሥዋዕቶች ያቀርባል (ቍ. 10-32)። አሁን ካህኑ ለምጻሙን ሰው ከጉብኘው ስምንተኛ ቀን ነው፤ ስምንት አዲስ ጅማሬን የሚወክል ቍጥር ነው። ከለምጹ የነጻው ሰው ወደ መጋረጃው ድንኳን ደጃፍ ለመተላለፍ (ለበደል) መሥዋዕ ት አንድ ወንድ የጠቦት መሥዋዕት፤ አንድ ወንድ ጠቦት ደግሞ ለሚቃጠል መሥዋዕት፤ አንዲት ሴት ጠቦት ለ ጢአት መሥዋዕ ት፤ ንዲሁም ደግሞ ለምግብ መሥዋዕትነት መልካም ዱቄትና ዘይት ማምጣት ይኖርበ ል።

በ ነዚህ መሥዋዕቶች መሠረትነት፤ ካህኑ ሰውዬውን ንጹሕ ነህ (ዘሌዋ. 14:7) በማለት ያውጅል ል፤ ምክንያቱም ነዚህ መሥዋዕቶች የኢየሱስ ክርስቶስን ማንነትና ሥራዎች ሥዕላዊ በሆነ መልኩ ያቀርቡ ል (ያሳዩ ል)። የ ጢአት መሥዋዕት፤ ለሰውዬው ጢአት የክርስቶስን ማስተሰሪያነት ያሳያል። የመተ ላለፍ መሥዋዕት በ ግዚአብሔር ዘንድ ያለብንን ዕዳ ክርስቶስ መክፈሉን ያስ ወሰናል፤ ምክንያቱም ልክ ንደ ለምጻሙ ሰውዬ፤ ንጹሕ ባልሆንንባቸው ዘመና ችን ርሱን ለማገልገል አንችልም ነበር። በሚቃጠለው መሥዋዕት፤ ሰውዬው ሙሉ በሙሉ ራሱን ለ ግዚአብሔር አሳልፎ ይሰጣል፤ ደግሞም የምግብ መሥዋዕቱ በአምላኪው ፍጹም አለመሆን ላይ የክርስቶስን ፍጹምነት ተ

ቀባይነት ማግኘቱን በጉልህ ያሳያል።

ስለዚህ ሥርዓተ ክብር ልዩ የሆነው ነገር፣ ካህኑ የተፈወሰውን (የነጻውን) ለምጻም የነበረ ሰውዬ ልክ ንደ ካህን ንደኛው አድርጎ መመልከቱ ነው! የመተላለፍ መስሪታቱን ደም የሰውዬውን ቀኝ ጆሮ፣ ቀኝ አውራ ጣት፣ ና የቀኝ ግር አውራ ጣት ይቀባዋል። ሰውዬውን ሰባት ጊዜ ደም ይረጩዋል። ከዚያም ደግሞ ቀድሞውኑ በሰውዬው ጆሮ፣ አውራ ጣትና የ ግር አውራ ጣት ላይ በተደረገው ደም ላይ ዘይቱን ያፈስሰዋል። ከዚያም በኋላ ዘይቱን በሰውዬው ራስ ላይ ያፈስሰዋል። ይህም አሮንንና ልጆቹን (ምዕ. 8) ለአገልግሎት በለየበትና በመደበበት ጊዜ ሙሴ ከተጠቀመበት ሥርዓት ጋር አንድ ነው።⁴ ግዚአብሔር ቅድም ለምጻም የነበረውን ሰውዬ ንደ ካህን መቀጠሩ ንዴት ያለ ጸጋ ነው! በዚህ ክፍል ውስጥ ግዚአብሔር ካህኑ ለሰውዬው ንዳስተሰረየለት ስድስት ጊዜ ያውጃል (14:18-21፣ 29-31)፣ ይህም ጢአቶች ይቅር ተብለዋል ማለት ነበር።

ለምጻሙ ወደ ውጭ የተጣለ ስለ ነበር፣ መስራት ስለማይችልና ገንዘብ ማግኘት የማይችል ስለ ነበረ፣ ምናልባት ነዚህን ሦስቱንም ንስሳት ለመስሪት ማምጣት አይችልም ነበር። ስለሆነም፣ ግዚአብሔር ለድሀ ሰው ዋናሶችን ለ ጢአት መስሪት ንዲሁም ለሚቃጠል መስሪት ንዲያመጣ ፈቀደለት (ቀ. 21-23፣ 30-31)። በተጨማሪም፣ ጌ ከመተላለፍ መስሪት ጋር የቱም ንዲቀርብ አልፈለገም። ግዚአብሔር ለ ጢአተኞች ይቅር ይባሉ ንዲሁም ወደ ስፍራቸው ይመለሱ ዘንድ በተቻለ መጠን ቀላል አደረገው። ነገር ግን ጢአተኞች፣ ድነት ከባድ የሆነ ይመስል፣ ለ ግዚአብሔር ጥሪ ምላሽ ለመስጠት የማይችሉ ሆኑ።

3. ንጽሕና (ዘሌዋ. 15:1-33)

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ቊልፍ ቃል «ጉዳይ» የሚለው ሲሆን፣ ሃያ አራት ጊዜ ጥቅም ላይ ውሏል። ትርጉሙም ወይ በተፈጥሮ ውስጥ የሆነ አሊያም ከሰው ሰውነት ውስጥ የተወገደ ፈሳሽ ነው። ከሰው የሚወጣ ፈሳሽ ተፈጥሮአዊ ሊሆን ይችላል (ቀ. 16-18፣ 25-30)

ወይም ተፈጥሮአዊ ያልሆነ ሊሆን ይችላል (ቍ. 1-15፣ 19-24)፤ ነገር ግን ንጽሕ ንዳልሆነ ይቈጠራል። ደግሞም በግዚአብሔር ሕግ መሠረት የሚ ይና የሚስተካከል ሊሆን ይገባል። በነዚህ ደንቦች ውስጥ የግል ንጽሕናና ለሴቶች የሆነ የግዚአብሔር ጥንቃቄ በርግጠኝነት የተካተተበት ሁኔ አለ፤ ነገር ግን ዋናው ጉዳይ መንፈሳዊ ንጽሕናን የሚያሳይ ነው። ያንዳንዱ ሰው ለምጸም አይደለም፤ ነገር ግን ያንዳንዳችን ኛን የሚያረክሱን ንዲሁም ሌሎችን ሊያረክሱ የሚችሉ ወቅ ዊ «ፈሳሾች» አሉን።

ተፈጥሮአዊ ያልሆኑ የወንድ ፈሳሾች (ቍ. 1-15)። ነዚህ ከተ ቅማጥ ጀምሮ ንደ ጨብጥ ባሉ የአባላዘር በሽ ዎች አማካይነት የሚመጡ የትኞቹም ፈሳሾች ሊሆኑ ይችላሉ። በበሽ ዎቹ የተ ጠቃው ሰው የነካውም ሆነ የተፋበት ነገር ሁሉ ይረክሳል። በርግጥ፣ ርሱን በመንካት የረከሱ ሰዎች ራሳቸውንና ልብሳቸውን ማጠብ ይኖርባቸዋል፤ ደግሞም ስዚመሽ ድረስ ርኩስ ናቸው። ርሱ የነካቸው የሽክላ ዕቃዎች ሊሰበሩ ይገባል ደግሞም የ ንጨት ዕቃዎች ሊ ጠቡ ይገባል። በበሽ የመለከፍ ዕድል የተለየ ግምት ተሰጥቶት ነበር።

በጌ መልካምነት፣ ፈሳሽ ያለበት ሰው ደ ና ይሆናል፤ ያ በሚሆንበት ጊዜ፣ ለአንድ ሳምንት መቆየት ነበረበት፤ ልክ ከለምጽ ንደ ነጻው ሰው፣ ራሱንና ልብሶቹን ማጠብ ነበረበት። በስምንተ ኛው ቀን፣ ርሱ የ ጢኦት መሥዋዕትና የሚቃጠል መሥዋዕት አምጥቷል፤ ነገር ግን ውድ የሆኑ መሥዋዕቶችን ለማምጣት አልተጠበቀበትም ነበር፤ ይህም የሰውነት ፈሳሽ ንደ ለምጽ ያን ያህል ከባድ ነገር ባለመሆኑ ነበር። ከዚያ በኋላ ሰውዬውን ጌ ን ለማምለክ ደግሞም በሰፈሩ ውስጥ የተለመደውን ሕይወት ለመኖር ነፃ ነበር።

በቅርብ ዓመ ት ውስጥ፣ «መርዘኛ ስለሚባሉ ሰዎች» ንዲሁም «መርዘኛ» አብያተ ክርስቲያናት ስለሚባሉ ንኳ ብዙ ሰምተናል። ስቴፈን አርቴቦርን ና ጃክ ፊልተን "Toxic Faith"(መርዘኛ ምነት) (ኦሊቨር/ኔልሰን፣ 1991) «የሐሰት አስተ ምህሮ የሚያስተምሩ» አብያተ ክርስቲያናት ንዲሁም

በማይጠራጠሩ ሰዎች መካከል ውስጥ ውስጡን ሃይማኖት ዋናነትን የሚያሰራጨትን ሰዎች በተመለከተ የሚያብራራ መጽሐፍ ጽፈው ነበር። ምስሉ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ነው፤ ምክንያቱም ኢየሱስ ንደ ፈሪሳውያን ጻድቅ መስለው መለየት የሚፈልጉ ነገር ግን በሚከተሉዋቸው ዘንድ በ ውነት ርኩሳትን የሚያሰራጨ ሰዎችን በተመለከተ ማስጠንቀቂያ ሰጥቷል (ማቴ. 23:25-28)። በ ርግጥ፣ ጳውሎስ ሃይማኖት ቸው «መርዘኛ» ስለ ሆነ በዘመኑ ስለ ነበሩ ሰዎች ጽፎአል። « ግዚአብሔርን ከማያስከብር ከንቱ ልፍለፋ ራቅ፤ በዚህ ነገር የተጠመዱ ሰዎች ከ ግዚአብሔር የራቁ ይሄዳሉና። ትምህር ቸውም ንደ ማይሸር ቊስል ይሰራጫል» (2ኛ ጢሞ. 2:16-17)።

ተፈጥሮአዊ የሆኑ የወንድ ፈሳሾች (ቊ. 16-18)። ይህ አንቀጽ በጋብቻ ውስጥ ያለ የግብረ ሥጋ ግንኙነት ንጹሕ ያልሆነ ወይም የረከሰ ንደ ሆነ አሳብ ንኳ የሚያቀርብ አይደለም። ዘልማዳዊ የጋብቻ ሥርዓት ንዳስቀመጠው፣ « ግዚአብሔር ለሰው ልጆች በረከትና ጥቅሞች ጋብቻን መሠረተው።» ቅዱስ በሆነና በፍቅር በሚደረግ የጋብቻ ጥምረት ውስጥ፣ ባልየው ሚስቱን አያረክስም፣ ሚስትየዋም ባልዋን አ ረክስም። «ጋብቻ በሁሉም ዘንድ ይከበር፣ መኝ ውም ንጹሕ ይሁን፤ ምክንያቱም ግዚአብሔር በአመንዝሮችና በሴሰኞች ሁሉ ላይ ይፈርዳል» (ዕብ. 13:4)።

ዚህ ላይ ሙሴ ምግባራዊ የሆነ ንጹሕና ማጣትን ሳይሆን፣ ሥርዓ ዊ አለመንጸትን የተናገረ ነው። ወሲብ አካላዊ ፈሳሾችን የሚያካትት በመሆኑ፣ ደግሞም አካላዊ ፈሳሾች ሰውን ንጹሕ ንዳይሆን ስለሚያደርጉ፣ ባልና ሚስት ራሳቸውን ሊያጥቡና ሥርዓ ዊ መንጸትን ሊያከናውኑ ይገባቸዋል። ምናልባት በጋብቻ በተቈራኙ ሰዎች ፍቅር ውስጥ ባለ ውብ የሆነ ልምምድ ውስጥ ንኳ ጢአተኛ የሆነ ባሕርያችን ሊወጣና ያንን ውብ የሆነ ልምምዳችንን ሊያረክስ የሚችልበት ዕድል ንዳለ ጌ የተናገረን ይሆናል። አይሁዳውያን ጥንዶች ለ ግዚአብሔር ንዲሁም ደግሞ ለ ራሳቸው ፍላጎት ስፍራ ሊሰጡ ይገባል፤ ደግሞም ይህ ግንኙነ ቸውን ለመቀደስ ይረዳል። ለመንጸ ቸው መሥዋዕቶች

አያስፈልጉም ነበር፤ በው መ ጣጠብ ብቻ በቂ ነበር። ስለሆነም ስርየት የሚያሻው ጠኦት አልነበረም።⁵

ተፈጥሮአዊ የሆኑ የሴት ፈሳሾች (ቍ. 19-24)። ግዚአብሔር ወርሐዊ የሆነውን የወር አበባዋን ስለ ማየትዋ፤ ሴት ልጅን አይኩንንም ወይም አይቀጣም፤ ምክንያቱም ልጅ መውለድ ንድትችል በዚያ መንገድ ፈጥሮአ ል። ይህ ድንጋጌ የሚያወሳው ከሴቲቱ የሚወጣው ፈሳሽ ርስቱን ንጹሕ ያልሆነች ያደርጋል ስለዚህም ደግሞ ርስቱን ንጹሕ ያልሆኑ ል ደርጋቸው ንደምትችል ነው። ራሔል የቤተሰቦቿን ጣዖት በሚፈልግበት ጊዜ አባትዋን በዚህ አ ልላባ ለች (ዘፍጥ. 31:26-31)።

የወር አበባ በም ይባቸው ቀናትና ከዚያ በኋላ ላለ አንድ ሳምንት፤ አንዲት ሴት ንጹሕ አይደለችም። ስለሆነም፤ የምትቀመጥበትን፤ የምትተኛበትንና የምትነካውን በተመለከተ ጠንቃቃ መሆን አለባት። ነገር ግን ይህ ለብቻ ተገልላ በመቀመጥ ዕረፍትን ና ጽሞናን ንድ ጣጥም ስለሚፈቅድላት፤ በይበልጥ በምትፈልገው ጊዜ የተሰወረ በረከት ነበር። ባልዋ በፍትወት ረገድ ጅግ የተቀጣጠለ ከሆነ፤ በተለይ የግብረ ሥጋ ግንኙነት ለ ርስቱ አስደሳች በማይሆንበት በዚህ ወቅት ርስቱን ከማስቸገር ይህ ሕግ ይከለክለዋል። ይህን በግድ የሚፈጽም ከሆነም፤ ርሱም ሆነ አልጋው ለአንድ ሳምንት ንጹሕ መሆናቸው ይቀራል፤ ደግሞም ይህ ርሱን በቤተሰቡ ካሉት ሰዎች ሁሉና ከሰፈሩ ይለዋወቃል! የሚጠቅም ነገር አይሆንም።⁶

በ ርግጥ ግዚአብሔር ፍትወትን ለደስ ንዲሁም ደግሞ ለመባዛት ፈጥሮ ል፤ ነገር ግን ራስን መግዛት የሌለበት ደስ ወዲያውኑ ስራት ከዚያም ደግሞ ሥቃይ ይሆናል። ንዲያመነዝሩና የ ግዚአብሔርን ቍጣ ንዲያጋብዙ (ዕብ. 13:14) በመስጋት ያላገቡ ሰዎች ራስን መግዛትን መለማመድ ይኖርባቸዋል፤ ነገር ግን አንዳቸው በሌላው ላይ የ ራሳቸውን ስሜት ማርካትን ብቻ ማዕከል አድርገው ንዲያንቀሳቀሱና ደግሞም ግዚአብሔርን ጅግ ቅርብ ከሆነው ግንኙነ ቸው ውጭ ንዲያደርጉት ያገቡ ሰዎችም ንዲያሁ ራስን መግዛት

ያስፈልጋቸዋል። ፍትወትን ግዚአብሔር ፈጥሮ ል፣ ደግሞም የአጠቃቀም ደንቦችን ፈጣሪ ንዲያበጃቸው የሚፈቅድ ሰው ብልህ ነው።

ተፈጥሮአዊ ያልሆኑ የሴት ፈሳሾች (ቀ. 25-33)። ለረጅም ጊዜ የሚቆይ ደም መፍሰስ በሁለቱም ማለትም በአካል የሚያሳምምና ሃይማኖት ዋ በሆነ መልኩ ደግሞ አደገኛ ነገር ነው፤ ምክንያቱም ሴቲቱ በቋሚነት የረከሰች ትሆናለች። ንዲረዳት ወደ ኢየሱስ የመጣችው የማት ወቀዋ ሴት በዚህ ችግር ለአሥራ ሁለት ዓመት ትሰቃይ ነበር (ማር. 5:25-34፤ ሉቃስ 8:43-48)። ጠንካራ ነገር ለመናገር፤ በዚያ ላቅ ትርምስ ውስጥ የነሳችው ያንዳንዱ ሰው አወቀም አላወቀም ይረክሳል፤ የጌ ችንን ልብስ በምትነካበት ጊዜ፤ ርሱም ንደዚሁ ረክሶአል። ርሷን ለመፈወስና ትሻው ወደ ነበረው ወደ ተለመደው የዕለት ተዕለት ሕይወት ለመመለስ ባደረገው ነገር ምን ያህል ቸር ነበር! ለመንጸትዋ የም ቀርበው መሥዋዕት ልጅ ከወለደች በኋላ አንዲት ናት ወደ ቀድሞ ስፍራዋ ለመመለስ የሚደረግላት መሥዋዕት ዋ ሥርዓት መሆኑን ያስ ወሰናል (ዘሌዋ. 12:6-7)።

ለግል መንፈሳዊ (ሥርዓት ዋ) ንጽሕና የሚፈጸሙት ነዚህ ደንቦች ከሕዝቡ የሃይማኖት መሪዎች የሚመጡ ንጽሕ የሆኑ አሳቦች ብቻ አልነበሩም። ነርሱ ከጌ ዘንድ የሆኑ ቅዱስ ት ዛዛት ነበሩ፤ ደግሞም ነርሱን አለመ ዘዙ ከባድ ነገር ነበር (15:31-33)። ምክንያቱም ንጽሕ ላልሆነ ሰው ወደ ማደሪያው ድንኳን መምጣት የማደሪያውን ድንኳን ማርከስ ንዲሁም ፍርድን መጋበዝ ነበር (ቀ. 31)። ግዚአብሔር ስራኤላውያንን በዘሌዋውያን 15:24 ውስጥ ያለውን ሕግ መጣስ በጥንዶቹ ላይ «ከሕዝቡ ተለይተው ንዲጠፉ» የሚደረግ መሆኑን በመንገር አስጠንቅቋቸዋል (20:18)። «ንዲጠፉ» የሚለው ሞት ይሁን (በዘፍጥ. 9:11 በዚያ መልኩ ጥቅም ላይ ውሏል) ወይም ከ ብረት ንዲገለሉ ማድረግ ይሁን፤ የመጸሕፍት ትርጓሜዎችን የሚጽፉ ሰዎች (ምሁራን) አይስማሙበትም፤ ነገር ግን ቅጣቱ የቱም ይሁን፤ ከባድ ነበር።

ምንም ንኳ «ለሞት የሚያደርስ ጠላት» ቢኖርም (1ኛ ዮሐንስ 5:16፤ ደግሞ 1ኛ ቆሮ. 11:30ን ተመልከት)፤ የ ግዚአብሔር ሕዝቦች ዛሬ ንደዚህ ባሉ ሥጋቶች ውስጥ አይኖሩም። ነገር ግን ግዚአብሔር ከ ርሱ የተገለለበት ምንም ስፍራ መኖር የለበትም፤ ደግሞም ያንዳንዱ ግንኙነት በ ርሱ ቀጥጥር ሥር መሆን አለበት።

ለ ኛ የሆኑ የ ርሱ ቃሎች አሁንም፤ « ኔ ቅዱስ ነኝና ናንተም ቅዱሳን ሁኑ!» የሚሉ ናቸው።

የ ስራኤል ላቅ ና ቅዱስ ቀን

ለብሉይ ኪዳን አይሁዳውያን ከሁሉ የሚበልጠው የዓመቱ አስፈላጊ ቀን የማስተሰሪያ ቀን - የም ኪፑር- ነበር፤ ይህም ግዚአብሔር የሕዝቡን ሁሉ ጢአት በቸርነቱ ይቅር የሚልበትና ለሕዝቡ አዲስ ጅማራን ይሰጥ የነበረበት ቀን ነው። ዛሬ ቤተ መቅደስም ሆነ ካህን የሌላቸው በመሆኑ (ሆሴዕ 3:4)፤ ስራኤል በተመረጠው መንገድ የም ኪፑርን የማስተሰሪያ ቀንን አ ከብርም፤ ነገር ግን ኢየሱስ ክርስቶስን የተቀበሉት ሰዎች በዚህ ጥን ዊ ሥርዓተ - መሥዋዕት ውስጥ በመስቀል ላይ ኢየሱስ ለ ኛ ያደረገውን ነገር ተምሳሌቱን ማየት ይችላሉ።

1. የተመረጠው ጊዜ (ዘሌዋ. 16:1-2፤ 29)

የናዳብና የአብዩድ ሞት (ዘሌዋ. 10) ተግባራቸውን ለማከናወን ወደ ማደሪያው ድንኳን ቅጽር ግቢ መግባት አስጊ አለመሆኑን ንኳ በተ መለከተ ግራ ስኪጋቡ ድረስ የ ግዚአብሔርን ፍርሃት ወደ አሮንና ካህናቱ ሳያመጣ አልቀረም። ግዚአብሔር ርሱን ለማገልገል መፍራት ንደሌለባቸው፤ ነገር ግን፤ ወደ ቅዱስተ ቅዱሳን መግባት ያለበት ሊቀ ካህናቱ ብቻ ንደ ሆነ - ደግሞም ያም ቢሆን መደረግ ያለበት በዓመት አንድ ጊዜ በማስተሰሪያ ቀን መሆን ንዳለበት ለካህናቱ ግልጥ አድርጎላቸው ነበር። ይህ ጉዳይ የሰው ምርጫ አይደለም፤ የመለኮት ምርጫ ነው። የማይ ዘዝ የቱም ካህን ይሞ ል።

የተመረጠው ቀን የሰባተኛው ወር አስረኛው ቀን ነበር (16:29፤ 23:26-32፤ 25:9፤ ዘኁል. 29:7-11)። የአይሁድ ቀን መቀጠሪያ በዘሌዋውያን 23 ውስጥ ተዘርዝሮአል፤ ንዲሁም በምዕራፍ 10 በዝርዝር የምናጠናው ይሆናል፤ ነገር ግን የሰባተኛውን ወር (ለ ኛ ከመስከረም አጋማሽ ስከ ጥቅምት አጋማሽ የሆነውን) አስፈላጊነት ልብ ልንለው ያስፈልጋል። በሰባተኛ ወር በመጀመሪያ ቀን የአዲስ ዓመት መጀመሪያን (ሮሽ ሃሻና፤ 23:23-25)¹ ለማብሰር መለኮቶች ይነፋሉ። አሥረኛው ቀን የማስተሰሪያ ቀን ነበር (23:26-32)፤ ከዚያም ደግሞ ከወሩ በአሥራ አምስተኛው ቀን የሚጀምረው ና በአንድ ሳምንት ውስጥ የሚደመደመው የመገናኛው ድንኳን በዓል (የዳስ በዓል) (23:33-44) ይመጣል።

የመለኮቶቹ መነፋት አዲስ ዓመት መምጣቱን ያውጃል፤ ነገር ግን ለሕዝቡ የ ጢአትን ስርየት ና አዲስ ጅማሬን ሊሰጥ የሚችለው የደም መፍሰስ ብቻ ነበር። «ደም ሳይፈስ ስርየት የለምና» (ዕብ. 9:22)። በሰፈሩ ውስጥ ጢአት በ ርግጠኝነት ነበር። በተጨማሪም፤ በቀደመው ዓመት ያንዳንዱ በደል የፈጸመ ሰው ተፈላጊውን መሥዋዕት አላመጣም ነበር፤ ደግሞም መቅዱሱ ራሱ ግዚአብሔር ብቻ ሊያየው በሚችል መንገድ ረክሶአል። ወቅቱ የአዲስ ጅማሬ ነበር።

ሊቀ ካህናቱ በየዓመቱ የማስተሰሪያው ቀን መሥዋዕትን ማቅረብ ነበረበት፤ ነገር ግን ኢየሱስ ክርስቶስ ማንም ሊያደርገው ያልቻለውን ሥራ ለመፈጸም በትክክለኛው ቀን መጣ (ገላ. 4:4-5)። «ለስዎችም አንድ ጊዜ መሞት ከ ርሱ በኋላም ፍርድ ንደ ተመደበባቸው ንዲሁ ክርስቶስ ደግሞ፤ የብዙዎችን ጢአት ለመሸከም አንድ ጊዜ ከተሠዋ በኋላ፤ ያድናቸው ዘንድ ለሚጠባበቁት ሁለተኛ ጊዜ ያለ ጢአት ይ ይላቸዋል» (ዕብ. 9:26)። በመስቀል ላይ የተፈጸመው የክርስቶስ ሞት የማስተሰሪያ ቀንን ፈጽሞ ል።

2. ንዲ ወቅ የተደረገ ዓላማ (ዘሌዋ. 16:30-34)

«ማስተሰርይ» ተብሎ የተተረጎመው የዕብራይስጡ ቃል ካፓር (kapar) በዘሌዋውያን 16 ውስጥ አሥራ ስድስት ጊዜ ጥቅም ላይ

ውሏል፤ ደግሞ በዋነኛነት «መቤዠት፣ ዋጋ በመክፈል ማስወገድ» ማለት ነው። ካህኑ ጆቹን በመስዋዕቱ ራስ ላይ ማድረጉ የሕዝቡን ጢክት በምትካቸው ወደሚሞተው ንጹሐ ተጠቂ መተ ላለፉን በምልክትነት ያሳያል። ማስተሰርይ ዋጋው ይከፈላል ከዚያም ደም ይፈስሳል ማለት ነው፤ ምክንያቱም ስለ ሕይወት ሕይወት መስጠት ያስፈልጋልና (17:11)። ጆን ስቶት ጉልህ በሆነ መልኩ ንዲህ ብለዋል፡- «የ ጢክት ቅጣት ክፍያን የማቅረብ መር ን ንደ ማዕከሉ አድርጎ ያልወሰደ ያንዳንዱ የክርስቶስ ሞት ማብራሪያ፣ በ ርግጥ በመለኩት ራስን ምትክ ማድረግ በኩል የሆነ የመለከት ራስን የ ጢክት ቅጣት ክፍያ አድርጎ ማቅ ረብ ነው።» ²

«ደም» የሚለው ቃል በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ዘጠኝ ጊዜ ጥቅም ላይ ውሏል፤ ንዲሁም በምዕራፍ 17 ውስጥ አሥራ ሦስት ጊዜ ጥቅም ላይ ውሏል። የማስተሰሪያ ቀን ስለ ደ ንነት (ድነት) የሚያስተምረን ነገር ካለ፣ ርሱ ከደም መፍሰስ ውጭ ምንም ድነት የሌለ መሆኑ ነው። ይህን አመለካከት የሚያጣጥሉ ና «የኢየሱስን አፍቃሪ የሆነ ሃይማኖት ብቻ» ንደሚፈልጉ የሚናገሩ ሰዎች ኢየሱስ ራሱ የተናገረውን ነገር ቢያደምጡ የተሻለ ነው፡- «ስለ ብዙዎች ለ ጢክት ይቅር የሚፈስስ የአዲስ ኪዳን ደሜ ይህ ነው» (ማቴ. 26:28)። «የሰው ልጅ ሊያገለግል ነፍሱንም ለብዙዎች ቤዛ ሊሰጥ ንጂ ንዲያገለግሉት አልመጣም» (ማቴ. 20:28)።

በማስተሰሪያ ቀን የሚቀርቡ መስዋዕቶች ሦስት ዕጥፍ መንጻትን፡- ለሊቀ ካህኑና ለቤተሰቦቹ (ዘሌዋ. 16:6፣ 17)፣ ለ ስራኤል ሕዝብ (ቀ. 17)፣ ንዲሁም ለማደሪያው ድንኳን (ቀ. 16፣ 20፣ 33) ያስገኛሉ። ቅዱሱ መቅደስ ይረክሳል ደግሞም መንጻትን ይሻል የሚለው ለ ኛ ንግዳ ሊመስለን ይችላል፤ ነገር ግን ውነ ው ይሄ ነው፡- የሰዎች ጢክት ራሳቸውን ብቻ የሚያረክስ አይደለም፤ ነገር ግን የመጋረጃው ድንኳንንም ጭምር ያረክሳል። በምድር የሚቀርቡ መስዋዕቶች ምድራዊ የሆነውን መቅደስ ያነጹ ል፣ ነገር ግን የጌ ችን መስዋዕት በተሻለ መስዋዕት ደም (ዕብ. 9:23) «ሰማያውያን የሆኑ ነገሮችን»

ያነጻል።

3. የተጠቁ ሰዎች (ዘሌዋ. 16:29፣ 31)

ከሳምንቱ በየትኛውም ቀን ቢውል፣ ዓመ ዊው የማስተሰሪያ ቀን ንደ ሰንበት ይቈጠራል፤ ንዲሁም ሕዝቡ ምንም ሥራ ንዲሠሩ አይፈቀድላቸውም። ግዚአብሔር « ራሳቸውን ንዲያስጨንቁ» («ሰውነ ችሁን አድክሙ»፤ አ.መ.ት) ዕብራይስጡ ቃል ትሑት መሆን ወይም መጨቁን ይለዋልና አዝዟቸዋል። ግብዓውያን በዕብራውያን ላይ ያደርሱት የነበረውን ሥቃይ ይዘረዝራል (ዘጸአ. 1:11-12) ንዲሁም በሥቃይ ላይ የነበረው ዮሴፍ ስር ቤት ውስጥ ይሰጠው የነበረውን ስሜት (መዝ. 105:18) ለመግለጽ ጥቅም ላይ ይውል ነበር። በማስተሰሪያው ቀን የነበረ «ጭቁና» በአብዛኛው ጾምና የ ጢአት ኑዛዜ በመባል ይተረጎማል።

በዚያን ቀን፣ ግዚአብሔር በ ጢአት ላይ የጨከኑ ንዲሆኑ ሕዝቡን ይጠራል፤ ቤተ ክርስቲያን ያንን ጥሪ ልብ ልትለው ያስፈልጋል። «ወደ ግዚአብሔር ቅረቡ ወደ ናንተ ይቀርባል። ናንተ ጢአተኞች ጆቻችሁን አንጹ። ሁለት አሳብም ያላችሁ ናንተ ልባችሁን አጥሩ። ተጨነቁና ዘኑ አልቅሱም! ሳቃችሁ ወደ ግዝን ደስ ችሁም ወደ ትካዜ ይለወጥ። በጌ ፊት ራሳችሁን አዋርዱ ከፍ ከፍም ያደርጋችኋል» (ያዕ. 4:8-10)።

«ንስሐ ከሞላ ጐደል በስብክ ችንና በልምምዳችን ውስጥ የጠፋ ማስ ወሻ ነው፤» አለ ቫንስ ሀቭነር፤ «ደግሞም የ ርሱ መጥፋት ቤተ ክርስቲያናችንን የ ጢአት ጸጸት ከቶ በማይሰማቸው ወይም የአዳኝ አስፈላጊነት ከቶ በማይ ያቸው የተጠመቁ ጢአተኞች መሙላት ነው። ወጣቶች ‘ወዮውልኝ!’ ከማለ ችው በፊት ‘ ነሆኝ ዚህ አለሁ!’ ንዲሉ የጣርን ነው።»

ሕዝብ ምንም ሥራ የማይሠራበት ውነ ሙሉ በሙሉ በ ግዚአብሔር ጸጋ፣ በ ምነት መዳናችንን ደግሞም በመልካም ባሕርያችን ወይም በመልካም ሥራዎቻችን አለመሆኑን (ኤፌ. 2:8-9) ያስ ውሰናል። በዚያ ቀን ሕዝቡ የሚቀበሉት ይቅር የ ግዚአብሔር ስጦ ነበር።

4. የተመደበ የአሠራር ቅደም ተከተል (ዘሌዋ. 16:3-28)

ሊቀ ካህናቱ በትክክለኛው ቀን ትክክለኛውን ዓላማ ንዲሁም ደግሞ ትክክለኛው የልብ ዝንባሌ ኖሮት ማገልገሉ በቂ አልነበረም። ሊቀ ካህናቱ ግዚአብሔር የሰጠው ትክክለኛ የአሠራር ቅደም ተከተልን መከተሉም ጭምር አስፈላጊ ነበር። የማስተሰሪያው ቀን በፈጠራ የተገኘ ጊዜ አይደለም፤ ምክንያቱም ጅግ ብዙ ነገሮች አደጋ ላይ የወደቀበት ጊዜ ነበርና።

ሊቀ ካህናቱ ይዘጋጃል (ቀ. 3-5)። በመጀመሪያ ደረጃ፣ ተገቢው መስዋዕቶች መቅረባቸውን ሊቀ ካህናቱ ማረጋገጥ ይኖርበ ል፡- ነዚህም ስለ ርሱና ለቤተሰቡ የሚቀርቡ አንድ ኮርማ ና አንድ አውራ በግ፣ ንዲሁም ሁለት ፍየሎች ና አንድ አውራ በግ ስለ ሕዝቡ የሚቀርቡ ናቸው። ነዚህ ንስሳት ምንም ንክን ንደሌለባቸው ለማረጋገጥ መመርመር ነበረባቸው።

ከዚያም ሊቀ ካህኑ የከበሩ አልባሳቱን ያወልቃል፤ በመ ጠቢያው ሰን ይ ጠባል፤ ከዚያም ተራ ካህን የሚለብሰውን የበፍ ልብስ ይለብሳል። ልዩ አልባሳቱን ንደገና ተመልሶ መጥቶ በሚለብስበት በተቀደሰው ቦ ይተዋል። የከበሩ ቀሚሶቹን ለይቶ ማስቀመጡ የትሕትና ተግባር ነበር፤ ንዲሁም በመ ጠቢያው ሰን መ ጠብ የቅድስና ተግባር ነበር። በዚህ ልዩ ቀን ጌ ን ና ሕዝቡን ለማገልገል ራሱን የለየ ነበር።

ጅግ በላቀ መንገድ፣ ጌ ችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነዚህን ሁሉ ለ ኛ አደረገልን። « ነርሱም ደግሞ በ ውነት የተቀደሱ ንዲሆኑ ኔ ራሴን ስለ ነርሱ ቀድሳለሁ» (ዮሐ. 17:19)። ርሱ ከ ጢአት መንጻት ከቶ አላስፈለገውም ምክንያቱም ርሱ ጢአት -አልባ ነበር፤ ነገር ግን ኛን ለማገልገል ራሱን ለየ። ርሱ ክብሩን ትቶ ልክ ንደ አንድ ምስኪን ሕፃን ወደዚህ ምድር መጣ። ንደ የ ግዚአብሔር መከራ ተቀባይ አገልጋይ፣ ራሱን ትሑት አድርጎ በመስቀል ላይ ሞተ (2ኛ ቆሮ. 8:9፤ ፊልጵ. 2:5-11)። የ ርሱ ሥራ ተፈጽሞአል፤ ርሱ ተመልሶ ወደ ሰማይ ሄደአል፤ ደግሞም በትክክል የ ርሱ የሆነውን ክብር በድጋሚ ተጎናጽፎ ል (ዮሐንስ 17:1፤ 5)።

ሊቀ ካህናቱ የገዛ ራሱን የ ጢኦት መሥዋዕት ያቀርባል (ቊ. 6፣ 11-14)። ተገቢ በሆነ ሁኔ ጥበና ለብሶ በመገኘቱ፤ ሊቀ ካህናቱ ምናልባትም ካህናትን ሁሉ ሊያካትት የሚችለውን ስለ ራሱና ስለ ቤተሰቡ ሁሉ የ ጢኦት መሥዋዕት አድርጎ የሚያቀርበውን ኮርማ ለመሠዋት ወደ መሠዊያው ይሄድ ነበር (ዘሌዋ. 16:11)። ከኮርማው ጥቂት ደምን በመውሰድ ከመሠዊያው የ ሳት ፍም በመያዝ ንዲሁም በዚያ ላይ ዕጣንን ጨምሮ፤ ወደ ቅድስተ ቅዱሳን ይገባል። በ ሳቱ ፍም ላይ ዕጣንን ያደርገዋል። በዚህም በ ቦቱ ላይ ያለውን የስርየት መክደኛ ደመናው ይሸፍነዋል (ቊ. 13)፤ ከዚያም ደግሞ ጥቂት ደምን በስርየት መክደኛው ላይ ይረጫል ንዲሁም ሰባት ጊዜ ጠቅሶ ደምን በስርየት መክደኛ ወደ ፊት ይረጫል (ቊ. 14)።

የዕጣኑ ደመና የ ግዚአብሔር ክብር ሥዕላዊ በሆነ መልኩ የሚያሳይ በመሆኑ፤ ሊቀ ካህናቱ የ ግዚአብሔርን ክብር ከሁሉም ነገር በላይ ንዲሆን ያደርጋል። ይህም ክርስቶስ በሊቀ ካህናትነቱ ጸሎት፤ «ልጅህ ያከብርህ ዘንድ ልጅህን አክብረው» (ዮሐንስ 17:1) የሚለውን ያስ ወሰናል። ትልቁ የ ግዚአብሔር ዕቅድ የመጨረሻው ግብ ለሰዎች መልካም ንዲሆንላቸው አይደለም፤ ነገር ግን የ ግዚአብሔር ክብር ነው (ኤፌ. 1:6፣ 12፣ 14)። ርሱ ጢኦተኛ በመሆኑ ምክንያት ሊቀ ካህናቱ መሥዋዕት ማቅረብ አስፈልጎ ል፤ ነገር ግን ኢየሱስ ርሱ ጢኦት የሌለበት በመሆኑ ምክንያት ስለ ራሱ መሥዋዕት ማቅረብ አልነበረበትም (ዕብ. 7:23 -28)።

ሊቀ ካህናቱ ስለ ሕዝቡ የ ጢኦት መሥዋዕት ያቀርባል (ቊ. 7 -10፣ 15-22)። ምንም ንኪ የሚ ረደው አንዱ ቢሆንም፤ ሁለቱ ፍየሎች በአንድ ላይ በመጣመር አንድ የ ጢኦት መሥዋዕት («ለ ጢኦት መሥዋዕት ሁለት የፍየል ግልገሎች»፤ ዘሌዋ. 16:5) ይፈጥራሉ። ሊቀ ካህኑ በፍየሎቹ ላይ ዕጣ ይጥላል፤ ከዚያም ከሁለቱ ለመ ረድ ይመረጥ ነበር። ፍየሉን ያርድና ልክ በኮርማው ደም ንዳደረገው ሁሉ በስርየት መክደኛው ላይ ንዲሁም ሰባት ጊዜ በስርየት መክደኛው ፊት ወደ ረጨበት ስፍራ ወደ ቅድስተ ቅዱሳን ደምን ይወስዳል። ነገር ግን የፍየሉንም ደም በተቀደሰው

የማደራያው ድንኳን ስፍራ ጭምር ይረጨዋል፤ ንዲሁም ከከርማው ደም ጋር በተጓዳኝ በነሐሱ መሠዊያ ቀንዶች ላይ ያደርገዋል። ስለሆነም «ከ ስራኤል ልጆች ርኩሰት» የማደራያው ድንኳኑንና መሠዊያውን ያነጻዋል (ቍ. 19)።

ሊቀ ካህናቱ ሕያው በሆነው ፍየል ራስ ላይ ሁለቱንም ጆቹን ይጭናል፤ ንዲሁም «በላዩም የ ስራኤልን ልጆች በደል ሁሉ፤ መተላለፋቸውንም ሁሉ፤ ጢኦታቸውንም ሁሉ ይናዘዛል» (ቍ. 21)። ይህ ፍየል ከሰፈሩ ውጭ ወደ ምድረ በዳ ይለቀቃል፤ ከዚያም በኋላ ከቶ አይ ይም።

ይህ ፍየል «ጦስ ተሸካሚ ፍየል» (ቍ. 8፣ 10፣ 26) ተብሎ ይጠራል። ለዚህም አጠር ያለ ስያሜው «ጦስ ተሸካሚ ፍየል» ማለት ሞትን ያመለጠ ፍየል ንዲሁም ወደ ምድረ በዳ የከብለለ ፍየል ማለት ነው።³ የዕብራይስጡ ቃል *አዛሄል* (azazel) የሚል ሲሆን፤ «ፍየል» ና «መከብለል» ከሚባሉት ከሁለቱ የዕብራይስጥ ቃላት በውሕደት የተገኘ ቃል ሊሆን ይችላል። አንዳንድ የዕብራይስጥ ቋንቋ አዋቂዎች «ማስወገድ፣ ማባረር» የሚል ትርጉም ካለው ግሪክኛ ቃል ጋር ያገናኙ ል። የቃሉ ምንጭ የቱም ይሁን፤ ትርጉሙ ግልጥ ነው። የፍየሉ መለቀቅ የሰዎቹ ጢኦት የተወገደ መሆኑ፤ ንደገናም በ ነርሱ ላይ ከቶ ንደማይቈጠርባቸው በሥዕ ላዊ መንገድ ያሳያል (ያመለክ ል)። «ምሥራቅ ከምዕራብ ንደሚርቅ፤ ንዲሁ ጢኦታችንን ከ ኛ አራቀ» (መዝ. 103:12)። « ነሆ የዓለምን ጢኦት የሚያስወግድ የ ግዚአብሔር በግ!» (ዮሐ. 1:29)።

ሁለቱ ፍየሎች ንደ አንድ የ ጢኦት መሥዋዕት ተደርገው ንደሚቈጠሩ አስ ውስ (ዘሌዋ. 16:5)። አንዱ ፍየል ሞቶአል ምክንያቱም የ ጢኦት ይቅር ከመኖሩ በፊት ደም መኖር ነበረበት። ሌላው ፍየል በሕይወት ይኖር ነበር፤ ነገር ግን «የሕዝቡን ጢኦት ተሸክሞ» በምድረ በዳ ውስጥ «ጠፍቶአል።» በሕይወት ያለው ፍየል የ ጢኦት መሥዋዕት ክፍል ስለሆነ፤ ፍየሉን ከሰፈረ ውጭ አውጥቶ የሰደደው ሰው ወደ ሰፈሩ ከመመለሱ በፊት ራሱንና ልብሶቹን ማጠብ ይኖርበ ል (ቍ. 26)።

ሊቀ ካህናቱ ራሱን ያጥብና መደበኛ ልብሱን ይለብሳል (ቍ. 23-24)። «ጦስ ተሸካሚው ፍየል» በገሃድ በበረሃ ውስጥ ተለቅቆ መጥፋቱን አንዴ ርግጠኛ ከሆነ፤ ሊቀ ካህን ቅዱስ ወደ ሆነው ወደ መገናኛው ድንኳን ይሄድ ነበር፤ የበፍ ልብሱን ያወልቃል፤ ይጠባል፤ ከዚያም ደግሞ መደበኛ የሆነ ቀሚሱን ይለብሳል። ይህም ጌ ችን ዚህ በምድር ላይ በነበረበት ጊዜ ትቶት የመጣውን ክብር ወደ ወሰደበት ወደ ሰማይ መመለሱን ያስ ውሰናል።

ሊቀ ካህናቱ የሚቃጠል መስዋዕት ያቀርባል (ቍ. 3፤ 5፤ 24)። ርሱ ለ ራሱ አንድ አውራ በግ ንዲሁም ለሕዝቡ አንድ አውራ በግ መስዋዕት አድርጎ ያቀርባል፤ ያንዳንዳቸውም ለ ግዚአብሔር ሙሉ መስጠትን የሚያሳዩ ምልክቶች ናቸው። በዚሁ ጊዜ የ ጢአት መስዋዕቱን ስብ ያቃጥለዋል (4:8-10 ተመልከት)። «አንተ የተፈራህ ትሆን ዘንድ ይቅር ከአንተ ዘንድ ነው» (መዝ. 130:4)። የ ጢአት ይቅር ና የ ግዚአብሔር መፍራት አብረው የሚጓዙ ነገሮች ናቸው፤ ምክንያቱም የ ጢአት ይቅር ዕድል መመቻቸት የመስጠትንና የመ ዘዝን ግዴ ከ ርሱ ጋር ይይዛል። ኢየሱስ ፍጹም በሆነ መ ዘዝ ለአባቱ ራሱን አቀረበ፤ ንዲሁም የ ርሱን ምሳሌነት ከመከተል ያነሰ ነገር ማድረግ አንችልም።

የሚቃጠለው መስዋዕት አንዴ ከቀረበ፤ ደግሞም ለ ጢአት የቀረበው መስዋዕት ስብ ከተቃጠለ፤ ከሰፈሩ ውጭ ይቃጠል ዘንድ ሊቀ ካህናቱ የ ጢአት መስዋዕቱን ተሸክሞ የመውሰድን ሂደት ይቈጣጠራል (ዘሌዋ. 4:1-12፤ ደግሞ ዘጸአ. 29:13-14 ተመልከት)። ሥራውን የሚሠራ ሰው ወደ ሰፈሩ ከመመለሱ በፊት መ ጠብ ይኖርበ ል።

5. ተገቢ የሆነ ሥዕላዊ ተምሳሌት (ዘካ. 12:10-13:1)

ብዙዎች በዓመ ዊው የማስተሰሪያ ቀን መሢሐቸው ነፃ ሊያደርጋቸው፤ ሊያነጻቸው ንዲሁም መንግሥ ቸውን ሊመሠርት በሚገለጥበት ጊዜ የሚሆነውን የ ስራኤል የወደፊት መንጻት ሥዕላዊ ተምሳሌት ይመለከ ሉ።

ሰባተኛው ወር በመለከት መነፋት ይጀምራል፤ ደግሞም ሕዝቡን

በአንድ ላይ ለመሰብሰብ ለ ስራ-ኤል የሚደረግ የወደፊት የመለከት ጥሪ አለ። «በዚያም ቀን ንዲህ ይሆናል፤ ግዚአብሔር ከወንዝ ፈሳሽ ጀምሮ ስክ ግብጽ ወንዝ ድረስ ህሉን ይወቃል፤ ናንተም የ ስራ-ኤል ልጆች ሆይ፤ አንድ በአንድ ትሰበስባላችሁ። በዚያም ቀን ንዲህ ይሆናል፤ ላቅ መለከት ይነፋል፤ በአሦርም የጠፉ፤ በግብጽ ምድርም የተሰደዱ ይመጣሉ፤ በተቀደሰውም ተራራ በኢየሩሳሌም ለ ግዚአብሔር ይሰግዳሉ» (ኢሳ. 27:12-13)። ኢየሱስ ጭምር ስለዚህ ወደፊት የሚሆን የአይሁድ ሕዝብ መሰባሰብ ጠቅሷል (ማቴ. 24:29-31)።

ልክ የማስተሰሪያ ቀን ለአይሁድ በግል «የሚጎዱበት» ንደ ሆነ ሁሉ፤ ንዲሁ መሢሐቸውን በሚያዩበት ቀን ያለቅሳሉ (ያዝናሉ) (ዘካ. 12:10-14)። ግዚአብሔርም ደግሞ የሞገስንና የልመናን መንፈስ ይሰጣቸዋል» (ቊ. 10)፤ ደግሞም ጢአ ቸውን ይናዘዙና በ ርሱ ያምናሉ። «ወደ ወጉኝ ወደ ኔም ይመለከ ሉ፤ ርሱም ለአንድያ ልጅ ንደሚለቀስ ያለቅሱለ ል፤ ለበኩር ልጅ ምርር ተብሎ ንደሚለቀስም አምርረው ያለቅሱለ ል» (ቊ. 10 አ.መ.ት)።

የ ስራ-ኤል ንስሐ ና ምነት ወደ መንቃ ቸው ይመራቸዋል። «በዚያ ቀን የዳዊትን ቤትና የኢየሩሳሌምን ነዋሪዎች ከ ጢአትና ከርኩሳት የሚያነሣ ምንጭ ይከፈ ል» (13:1)። ስለ ነርሱ የሞተው መሢሐቸው የ ጢአትና የሚቃጠል መሥዋዕት ይሆንላቸዋል፤ ንዲሁም በ ግዚአብሔር ንደ ተወደደ ይቅር ንደ ተባለ ሕዝብ አዲስ ጅማራ ይሆንላቸዋል። «በ ነዚያ ጊዜያት፤ በዚያ ዘመን፤ ይላል ግዚአብሔር፤ የ ስራ-ኤል በደል ይፈለጋል፤ አንዳችም አይገኝም፤ የይሁዳም ጢአት ይፈለጋል፤ ከቶም የለም፤ ንዲተርፋ ያደረግኋቸውን ትሩፋን ምራለሁና» (ኤር. 50:20፤ አ.መ.ት) በተባለበት በዚያ ላቅ ቀን የአይሁድ ቅሬ ዎች ወደ ባቢሎን ንደሚመለሱ ግዚአብሔር የተናገረው ውነት ይሆናል (ይፈጸማል)።

ዓመ ዊው የማስተሰሪያ በዓልን ተከትሎ ስራ-ኤላውያን ጅግ ከፍ ባለ ደስ የሚያከብሩት በዓል ይከበራል፤ ንዲሁም ለሕዝቡ

ግዚአብሔር ተስፋ የተገባለት የመንግሥቱ መመሥረትን የ ስራኤል «የወደፊት የስርየት ቀን» የቤተ መቅደሱ በዓል ይከተ ለዋል (ኢሳ. 11-12፤ 32፤ 35)። ፍጥረት ከ ጢአት ስራት ነፃ መውጣት ይኖርበ ል (ሮሜ 8:18-22)። ኢየሱስ በንጉሥነቱ ይገዛል ደግሞም፤ «በዘመኑ ጽድቅ ይሰፍናል፤ ጨረቃ ከስፍራዋ ስከምት ጣ ድረስም ሰላም ይበዛል» (መዝ. 72:7፤ ኢ.መ.ት)።

ቅድስና ተግባራዊ ነገር ነው

በ ሰኔ 7፣ 1978 (.ኤ.አ) በሀርቫድ ዩኒቨርሲቲ በተሰጠው ዋቂ የመክፈቻ ንግግር፣ ሩሲያዊው የረጅም ልብ ወለድ ደራሲ ና በማ በራዊ ጉዳዮች ላይ ሃያሲ የሆነው አሌክሳንደር ሶልሄኒትሲን ንዲህ አለ፡- «መላው ሕይወቴን በኮምዩኒስት አገዛዝ አሳልፌአለሁ፤ ደግሞም ተጨባጭ የሆነ ሌላ መመዘኛ የሌለው፣ ነገር ግን ሕጋዊ ብቻ መመዘኛ ያለው ማ በረሰብ ለሰው ጠቃሚ ሊሆን ንደማይችል ነግራችኋለሁ፡፡»

ጠንክረው ለሚሠሩ ሕግ አውጪዎች፣ ዳኞች፣ የሕግ አፈጻጸም ተግባራዊዎችና ጠበቆች ያለኝ አክብሮት ንደ ተጠበቀ ሆኖ ሳለ፣ ሶልሄኒትሲን ካለው ጋር ስማማለሁ፤ መልካም ሕዝቦችን ና መልካም ማ በረሰብን ለማፍራት መልካም ሕጎችን ከማርቀቅ የበለጠ ሥራ ይጠይቃል፡፡ ዛሬ በዓለማችን ላይ፣ ሕጋዊ የሆነ ያንዳንዱ ነገር ግብረገብነትን የጠበቀም ሆነ መጽሐፍ ቅዱሳዊ አይደለም፡፡ ፍርድ ቤቶች ያጸደቁዋቸውና ማ በረሰቡ የሚከራከርላቸው አንዳንድ ጉዳዮችን አንድ ቀን ግዚአብሔር በአጥፊ ጢአትነ ቸው ይቀጣቸዋል፡፡

ዘሌዋውያን 17-20 ለ ስራኤል ሕዝቦች የግልና የማ በር ሕይወ ቸውን የሚዳስስ የሕግ ዝርዝርን ይዞአል፡፡ አጽንኦቱ በ ነርሱ ጠቃሚነት ላይ ሳይሆን፣ በቅድስና ላይ በተመሠረተ ፍትሕ ወይም ሕዝባዊ ጽድቅ ላይ ያረፈ ብቻ አይደለም፡፡ የሆነ ሆኖ፣ ስራኤል የ ግዚአብሔር ሕዝብ ነበረች ደግሞም ሕጉ የ ግዚአብሔር ሕግ ነበር፡፡ ጌ ለ ነርሱ ንዲህ አለ፡- «ራሳችሁን ቀድሱ፤ ቅዱሳንም ሁኑ፤ ኔ ግዚአብሔር አምላካችሁ ነኝ፡፡

ሥርዓቱን ጠብቁ፤ አድርጉትም፤ የምቀድሳችሁ ኔ ግዚአብሔር ነኝ» (20:7-8)።

ለ ስራኤል መ ዘዝ የሚሆን መነሣሣት ከ ጢአት ቅጣት በላይ የሆነ ነገር መሆን ይኖርበ ል። ሕዝቡ በልባቸው ውስጥ ግዚአብሔርን ለማስደሰት መፈለግ ንዲሁም ለስሙ ክብር የሚያመጡ ቅዱስ ሕዝብ ለመሆን ቊርጠኝነት ያላቸው መሆን ይጠበቅባቸዋል (ዘጸአ. 19:3-6)። ቃሉን መ ዘዝና የተቀደሰ ባሕርይን መያዝ የግድ አንድ ዓይነት ነገር ሊሆኑ አይችሉም።

« ኔ አምላክ ነኝ!» የሚለውን አዋጅ በ ነዚህ በአራት ምዕራፎች ውስጥ ሃያ አራት ጊዜ ናገኘዋለን። ግዚአብሔር ለሕዝቡ ቅዱስ የሆነውን የ ርሱን ፈቃድ የሚገልጹትን ሕጎች የሰጣቸው ነበር፤ ነዚህም ሕጎች ንዲያክብሩዋቸውና ንዲ ዘዙዋቸው ርሱ ከ ነርሱ የሚጠብቃቸው ነበሩ። ለሕጉ መ ዘዝ የ ግዚአብሔር የደ ንነት (ድነት) መንገድ (ሮሜ 3:19-20፤ ገላ. 3:21-29)፤ ለመቅደስ ያለ ፍቅር ንዲሁም ግዚአብሔርን ለመ ዘዝና ደስ ለማሰኘት ያለ ፍላጎት በ ርግጠኝነት የ ግዚአብሔር ልጆች ለመሆናችን ማስረጃዎቻችን ናቸው (1ኛ ዮሐንስ 3:1)።¹

ነዚህ ምዕራፎች ለክብርና በቅድስና ሊያዙ የሚገቡ ስለ አራት የሕይወት ክልሎችን ይናገራሉ፡- የደም ንጹሕ መሆን፤ ወይም ሕይወት ቅዱስ የተከበረ መሆን (ምዕራፍ 17)፤ የፍትወት ንጹሕ መሆን (ምሥራፍ 18)፤ የሕጉ ንጹሕ መሆን (ምዕራፍ 19)፤ ንዲሁም የፍርድ ንጹሕ መሆን (ምዕራፍ 20) አስመልክተው ይናገራሉ።

1. የደም ንጹሕ መሆን (ዘሌዋ. 17:1-16)

ንደ ሌዮን ሞሪስ አነጋገር፤ «ደም» የሚለው ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ 460 ጊዜ ጥቅም ላይ የዋለ ሲሆን፤ ከዚህ ውስጥ 362ቱ በብሉይ ኪዳን ውስጥ የሚገኝ ነው።² በዘሌዋውያን 17 ውስጥ «ደም» የሚለውን ቃል 13 ጊዜ ገኙ ላችሁ፤ በዚህ ምዕ ራፍም ውስጥ ንደዚሁ በደ ንነት ውስጥ ደም ያለውን ጉልህ ሚና በተመለከተ የሚናገረውን በመጽሐፍ ቅዱሳዊ ነገር መለኮት ረገድ ቊልፍ የሆነውን ምንባብ ናገኛለን፡- «የሥጋ ሕይወት

በደሙ ውስጥ ነውና፤ በመሠዊያ ላይ ለሕይወት ችሁ ማስተሰረያ ንዲሆን ደሙን ሰጥ ችኋለሁ፤ ለሰውም ሕይወት ስርየት የሚያስገኝ ደም ነው» (ቀ. 11)።

የሕክምናው ሳይንስ በሰው አካል ውስጥ ደም የሚዘዋወርበትን ጉልህ ሚና ንዲሁም ለሕይወት ያለውን ጠቃሚነት ከማግኘቱ ከብዙ ዓመት በፊት፤ ደም ሕይወት ንደ ሆነ፤ መስዋዕት በሚቀርብበትና ደሙ በሚፈስስ ጊዜ፤ ይህ ለአንድ ሕይወት የሌለው ሕይወት መሰጠት ንደ ሆነ የ ግዚአብሔር ቃል ነግሮናል። ንጹሕ የሆነው ተጠቂ በደለኛ በሆነው ሰው ምትክ ይሞ ል። በመላው የ ግዚአብሔር ቃል ውስጥ፤ ማስተሰርይን የሚያደርግ ደም ነው። ደምን ችል የሚል ወይም የደምን ዋጋ የሚቀንስ የቱም ነገረ መለኮት በ ግዚአብሔር ቃል ላይ የተመሠረተ አይደለም።

የምግብ መስዋዕት (ቀ. 1-7)። ንስሶቻቸውን ማረድ ጆግ ብዙ ዋጋ የሚያስከፍል በመሆኑ፤ አይሁድ ብዙ ሥጋ አይመገቡም ነበር። ዚህ ላይ የተጠቀሰው ሕግ በሰፈሩ ውስጥም ሆነ ከሰፈሩ ውጭ በየትኛውም ስፍራ ንስሶቻቸውን ለምግብነት ማረድን ይከለክላቸዋል። ለምግብነት ጥቅም ላይ የሚውል የቱም ንስሳ ወደ መሠዊያው መምጣት ይኖርበ ል ደግሞም የ ብረት (የሰላም) መስዋዕት ሆኖ ለጌ መቅረብ ይኖርበ ል።

ይህ ሕግ ብዙ ነገሮችን ፈጽሞአል። ለመነሻም ያህል፤ በውጭ ባለ ሜዳ ላይ ለጣዖት በምስጢር መስዋዕት ንዳያቀርቡ ሕዝቡን ጠብቋል። ሲሠዉ ቢገኙ ና ቢጠየቁ ንስሳውን ያረዱት ግብዣ ለማድረግ ብቻ ንደ ሆነ ሊናገሩ ይችላሉ። ነገር ግን ጉዳዩ ንደዚህ ከሆነ፤ ንስሳውን ወደ መጋረጃው ድንኳን መሠዊያ ሊወስዱት ይገባ ነበር። የ ንስሳ ደም መቅረብ ያለበት ለጌ ብቻ ነበር ደግሞም በመሠዊያው ላይ ብቻ ነበር።

ሁለተኛ፤ በዚህ ሕግ ጌ ተራ ምግቦችን የከበሩ ንዲሆኑ ንዲሁም ምስጢራዊ ልምምዶች ንዲሆኑ አድርጎአል። የ ረደ ንስሳ፤ የተበለተ ሥጋ ብቻ አይደለም፤ ለጌ የቀረበ መስዋዕት ነበር። በቀ.ጥር 4 መሠረት፤ ከመሠዊያው ውጭ አንድን ንስሳ ማረድ፤ ንስሳውን ንደ መግደል ነበር፤ ደግሞም ግዚአብሔር

ፍጥረቱን በ ላቅ አክብሮት ተንከባክበን ንድንይዝ ይፈልጋል። ምግብ ለመብላት በገበ ችን ላይ ሆነን ግዚአብሔርን በምናመሰግንበት ጊዜ፤ የ ርሱን መልካምነት ብቻ የተናገርን አይደለንም፤ ምግቡን የቀደስነውና ርሱንም መመገብን መንፈሳዊ ልምምድ ያደረግነው ጭምር ነው።

ሦስተኛ፤ ንስሳውን ወደ መሠዊያው በማምጣት፤ መስዋዕት አቅራቢው ጌ (3:1-17) ና ካህኑ (7:11-18) ያንዳንዳቸው ተገቢ የሆነ ድርሻቸውን ንዲቀበሉ ያደረገ ነበር። ርግጠኛ ለመሆን፤ መስዋዕት አቅራቢው ብዙ ሥጋን ለ ራሱና ለቤተሰቡ አያገኝም፤ ነገር ግን በማቴዎስ 6:33 ያለው መር የ ርሱ ነገር በሌላ መንገዶች ያካክስል ል። በ ግዚአብሔር ቤት ያለ የ ብረት ማዕድ ግዚአብሔርን ያስከብራል ደግሞም የመስዋዕት አቅራቢውንና ከ ርሱ ጋር የሚመገቡትን ሰዎች ፍላጎቶች ያረካል።

መስዋዕቶችን ማቅረብ (ቍ. 8-9)። ይህ ቀጣይ የሆነ የመጀመሪያው ሕግ መተባበር ነው፤ መቅረብ የሚገባውን መስዋዕት አምጥተህ ንኳ ቢሆን ወደ መሠዊያው መምጣት፤ ደሙም በዚያ መቅረብ ይኖርበ ል። በሜዳ ወይም በድንኳኑ የቱም አይሁድ መስዋዕት ንዲያቀርብ አይፈቀድለትም። አንድ የመገናኛ ድንኳን፤ አንድ መሠዊያ፤ ንዲሁም አንድ የተለየ ካህነት ብቻ ነበሩ፤ ደግሞም ሕዝቡ የ ግዚአብሔርን ሥርዓቶች ማክበር ነበረባቸው።

ሕዝቡ ወደ ከነዓን ምድር የተጓዙ ሳሉ ነዚህ ሕጎች ቀስ በቀስ የተሻሻሉ ሄዱ (ዘዳግ. 12:1-16)። በ ስራኤል ሰፈር ማንም ቢሆን ከማደሪያው ድንኳን በር ጅግ መራቅ የለበትም። ስለሆነም ለ ብረት መስዋዕት ንስሳን ማምጣት ችግር አይፈጥርም። ነገር ግን በከነዓን ምድር ውስጥ፤ ርቆ መሄድ ችግርን ያስከትላል። ስለዚህ፤ ወደ መሠዊያው ሳያመጡ በቤ ቸው ውስጥ የሚመገቡት ንዲሆን ጌ ሕዝቡ ንስሳትን ንዲያርዱ ፈቅዶላቸዋል (ቍ. 15-16)። ይሁን ንጂ፤ ሁሉም መስዋዕቶች በመሠዊያው ላይ መቅረብ (መሠዋት) አለባቸው፤ ንዲሁም ደም መብላት ለማንም አልተፈቀደም።

ደም መብላት (ቊ. 10-14)። ደም የአንድ ፍጡር ሕይወት በመሆኑ፤ ደግሞም በ ግዚአብሔር የተለየ ማስተሰሪያ ስለሆነ፤ ንደ ማንኛውም ተራ ምግብ መ የት የለበትም። ይህ ክልከላ ከኖ ጊዜ ጀምሮ የነበረና የዘለቀ ነው (ዘፍጥ. 9:1-4) ደግሞም በሕጉ ውስጥ ዘወትር ተደጋግሞ ተጠቅሷል (ዘሌዋ. 3:17፤ 7:26-27፤ ዘዳግ. 12:16፤ 23-25፤ 15:23)። የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ከአሕዛብ ወግ ለተለወጡት ይህን ደንብ አካት መመሪያን ሰጥ ቸዋለች (የሐዋ. 15:23-29)። በብዙ የአረማውያን ሃይማኖቶች፤ በሰፈሩ ውስጥ ያሉ አይሁዳውያን ያልሆኑ ወገኖች ንዚ ይህን ለምን መብላት ንደሌለባቸው ጌ ያስጠነቀቀውን፤ ደምን ለምግብነት መጠቀም የተለመደ የጋራ ልምምድ ነበር። ለአንድ አይሁዳዊ ሰው አረማዊ የሆነ ጎረቤቱን መጥፎ ምሳሌነት መከተል በዚህም ደግሞ የ ግዚአብሔርን ቊጣ ማስነሣት ምን ያህል ቀላል ነገር ነበር!

ምግቡን ከምዝጋጀት በፊት፤ ወጣ ብሎ አደን የሚያድን ሰው ያደነውን ንስሳ ወይም ወፍ አንጠፍጥፎ በማፍሰስ ለማድረቅ ጥንቃቄ ማድረግ ነበረበት። ከዚያም ደሙን ከምድር ውስጥ መቅበር፤ ንዳለም ደስ የሚል አቀባበር ሊደረግለት ይገባል። ዛሬ ትክክለኞቹ አይሁዶች በተዘረዘረው ሁኔ ደሙ ከ ርሱ ወጥቶ የደ ረቀለትን በአይሁድ ሕግ ንጽሕናው የተመሰከረለትን ሥጋ በመግዛት ረገድ ጠንቃቄች ናቸው።

ሞተው የተገኙ ንስሳትን ስለ መብላት (ቊ. 15-16)። የሥጋ ጥረት ያለ በመሆኑና ውድ በመሆኑ ምክንያት፤ በሜዳ ላይ ሞቶ ወድቆ የተገኘ ንስሳ በሚኖርበት ጊዜ አጋጣሚው መ ደል መስሎ ሊ ይ ይችላል። ነገር ግን፤ ደሙ መልጭ ብሎ ስላልወጣ፤ በድኑ ንጽሕ አለመሆኑ ግልጽ ነበር፤ ንዲሁም በዚያ ላለ ለየትኛውም ተባይ የተጋለጠ ነበር። ሥጋ በመብላት ለመርከስ አጋጣሚን ለመጠቀም የሚፈልግ አይሁዳዊ የለም። ይህን አድርጎ ከሆነ፤ ስከ ምሽት ድረስ ከሰፈሩ ውጭ መቆየት አለበት፤ ከዚያም ንጽሕ ለመሆን ራሱንና ልብሱን ያጥብ ነበር።

ዛሬ አማኞች «ውድ» የሆነውን የክርስቶስ ደም ማድነቅ

ይኖርባቸዋል /ያስፈልጋቸዋል/ (1ኛ ጴጥ. 1:19)። ከሌሎች ነገሮች ጋር፣ በደሙ በኩል፣ ኛ ጸድቀናል (ሮሜ 5:9)፣ መቤዠትን አግኝተናል (ኤፌ. 1:7)፣ ጥበናል (ራይ 1፣5)፣ ተቀድሰናል (ዕብ. 13:12)፣ ቀርበናል (ኤፌ. 2:13) ንዲሁም ነጽተናል (1ኛ ዮሐንስ 1:7)። ቤተ ክርስቲያን በክርስቶስ ደም ተገዝ ለች፣ ስለዚህ ለ ግዚአብሔር በጣም ውድ ናት (ዮሐዋ. 20:28)።

2. የፍትወተ ሥጋ ንጹሕነት (ዘሌዋ. 18:1-30)

ኛ በፍትወተ ሥጋ በተጥለቀለቀ ማ በረሰብ ውስጥ ንኖራለን። ይህም በአንድ ለአንድ ጋብቻ ላይ ያፌዛል፣ ልክ ንደ ወሊድ መቄጣጠሪያ፣ ውርጃን ያበረ ል፤ ደግሞም በፈጠጠ ሁኔ ፍትወተ ሥጋን ልክ ንደ መዝናኛ መንገድ ያስተዋውቃል፣ ይተ ገብራልም፤ መልካም ምግባር የለም ሲል ይናገራል፣ ደግሞም በ ውነት ሰዎች የመልካም ምግባር ሕግጋትን ሊጥሱም ሆነ በዚህ ሊመጡ ያሉ አሉ ዊ ውጤቶችን ሊያመልጡ ይችላሉ። ፋልተን ጄ. ሺን ንዲህ ባለ ጊዜ ትክክል ነበር፡- «ቪክቶሪያውያን ፍትወተ ሥጋ የለም ሲሉ ያስመስላሉ፤ ዘመናውያን ደግሞ ምንም ነገር የለም በማለት ያስመስላሉ።»

ሥልጣን (ቊ. 1-5)። የግል ፍትወተ ሥጋ የጤና አጠባበቅን፣ የፍትወተ ሥጋ ምግባራዊነትን፣ ና ጋብቻን በተመለከተ ግልጽ የሆኑ መመሪያዎችን ጌ በሰጠ ጊዜ፣ ለዚህ ብዙ ምክንያቶች ነበሩ። የመጀመሪያው ነገር፣ ኛ በ ግዚአብሔር አምሳል የተ ፈጠርን ነን፣ ንዲሁም ፈጣሪ ለፍጡራኑ የቱ ምርጥ ንደ ሆነ ያውቃል። ግዚአብሔር የተጋቡ ጥንዶች ውብ የሆነውን የፍትወተ ሥጋ ስጦ በደስ ንዲያጣጥሙት በ ርግጠኝነት ይፈልጋል፣ ነገር ግን ርሱ ከዚህ በተጨማሪም የ ርሱ ሕጎች በሚጣሉ ጊዜ፣ የሚከሰቱ አስቸጋሪ የሆኑ ውጤቶችንም ንዲያስወግዱ ይፈልጋል።

በ ርስዋ በኩል ልጁ ወደ ዓለም ንዲመጣ ግዚአብሔር ስራኤልን መርጧል፤ ደግሞም ማስተላለፊያው ቅዱስ መሆኑ አስፈላጊ ነበር። በአይሁድ ማ በረሰብ ውስጥ የጋብቻ መፍረስ ና የአሕዛብ ልማድ መውሰድ ግዚአብሔር ለ ነርሱ ያለውን የመቤ

ዠት ዕቅድ የሚነካ ነበር። ይህም የሚልክያስ 2:15 አጽንኦት መስሎ ይ ያል። ጌ ግዚአብሔርን የሚያውቅ ትውልድ ነበር ይፈልግ የነበረው (አ.መ.ት) ያም ደግሞ ሊገኝ የሚችለው ፈሪሀ - ግዚአብሔር ካለበት ጋብቻ ነው።

የክርስቲያኖች ጋብቻ ክርስቶስ ለቤተ ክርስቲያን ያለውን ፍቅር ለዓለም የሚመሰክር መሆን አለበት (ኤፌ. 5:25-33)፤ ነገር ግን ያ ጋብቻ ንጹሕ ካልሆነና ማንነት ከሌለበት፤ ምስክርነቱ ይበላሻል። ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያንን ንደ ወደዳት ባልና ሚስት ርስ በርስ መዋደድ ካልቻሉ፤ ይድኑ ዘንድና የክርስቶስን ፍቅር ይካፈሉ ዘንድ ያልዳኑ ወዳጆቻቸውን ስለ ምን ይጋብዛሉ?

በዚህ አንቀጽ ውስጥ ግዚአብሔር ሦስት ጊዜ « ጌ አምላክ ነኝ» (ዘሌዋ. 18:2፤ 4-5) አለ። ሐረጉ ከዘሌዋውያን 18-26 ለአርባ ሁለት ጊዜያት ጥቅም ላይ ውሏል። ኛ ለያዝነው አቋም የሚያስፈልገው መመዘኛው ይኸው ነው! ጌ ወደ ጎሳ ንዳይመለከቱ ደግሞም በግብፅ የተመለከቱዋቸውን አማልክት ግብዓውያንን በመከተል ንዳይመልኩ፤ ንዲሁም ዙሪያቸውን ንዳይመለከቱና፤ የአሕዛብ ሕዝቦችን ጢአት ንዳይኮርጁ ስራኤላውያንን አስጠንቅቋቸዋል (18:3)። አይሁድ ወደ ከነዓን በገቡ ጊዜ፤ በዚያ ያሉ ሕዝቦች በማይነገር የምግባረ ብልሹነት የተ ዘፈቁ ነበሩ፤ ጌ ን የም ስደስት ለመሆን ስራኤል የመለየት አቋምን መውሰድ ይኖርባ ል። ይህንኑ አቋም ዛሬ ቤተ ክርስቲያን መውሰድ ይኖርባ ል (2ኛ ቆሮ. 6:14-7:1፤ ኤፌ. 5:1-14፤ ቈላ. 3:1-7)።

የ ግዚአብሔርን ት ዛዛት መ ዘዝ ሕይወትን ያመጣል (ዘሌዋ. 18:5)። በ ርግጥ፤ ሌሎች የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎች ዘወትር ይህን ክፍል ይጠቅሱ ል (ነህ. 9:29፤ ሉቃስ 10:28፤ ሮሜ 10:5፤ ገላ. 3:12)። ሰዎች የ ግዚአብሔርን ት ዛዛት በፍጹምነት የሚጠብቁ ከሆኑ፤ መ ዘዛቸው ያድናቸዋል፤ ነገር ግን በ ርግጥ ማንም ይህን ሊያደርግ አይችልም። ስለዚህ፤ ድነት በአጠቃላይ ከሕግ ሥራ ውጭ (ሮሜ 3:19-31) ሙሉ በሙሉ በ ምነት የሚገኝ ነው። ይሁን ንጂ፤ ኛ ከዳንን በኋላ፤ በ ግዚአብሔር

ቃል ንደ ተገለጸው ለጌ ፈቃድ የሚኖረን መ ዘዝ ከ ግዚአብሔር ጋር ብረት ለማድረግ ደግሞም ንዲኖረን የሚሻውን የተትረፈረፈ ሕይወት በደስ ለማጣጣም መሠረቱ ነው።

መመዘኛዎች (ቍ. 6-23)። ግዚአብሔር ፍትወተ ሥጋን ያቀደና ጋብቻንም የመሠረተው በመሆኑ፤ ነርሱን የሚቈጣጠሩ መመሪያዎችን ለማዘጋጀት መብት አለው፤ ደግሞም ነዚህን አስደናቂ በረከቶች ከዓለም ርኩሰት ለመጠበቅ መ ዘዛችን ይረዳል። «ሁሉም ነገር ንደ ተፈለገ መሄድ ይኖርበ ል» የሚለው ሰውን ማዕከል ያደረገው ዓላማችን ንደ ፈለግነው ናድርግ የሚል ዝንባሌ ለክርስቲያኖች የሚሆን አይደለም። ወደ ምግባራዊ ብቃተ-መመዘኛዎች ሲመጣ፤ ኛ የበለጠ በስደት ላይ ያለን ቅሬ ዎች ሆነን ንገኛለን፤ ነገር ግን ወደ ኋላ አናፈገፍገም።

«ዕራቁትነትን መግለጥ» የሚለው ሐረግ «የፍትወተ ሥጋ ግንኙነት ማድረግ» ማለት ነው። ነዚህ ሕጎች ለጋብቻ ብቻ የሚሠሩ አይደሉም፤ ነገር ግን ምግባራዊ ላልሆኑ የአጋጣሚ ግንኙነቶች ጭምር የሚሠሩ ናቸው። ክልከላዎቹ በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ተዘርዝረዋል፤ ቅጣቶቹ ደግሞ በምዕራፍ 20 ውስጥ ተቀምጠዋል።

ዘሌዋውያን 18:7-18 በዘመዳሞች መካከል ስለሚፈጸም የግብረ ሥጋ ግንኙነት ይናገራል። ነዚህ ደንቦች (ሕግጋት) በጋብቻ ውስጥ ሰውዬውና ሴትዮዋ አንድ ሥጋ ናቸው (ዘፍጥ. 2:21-25፤ 1ኛ ቆሮ. 6:16፤ ኤፌ. 5:31) በሚለው ውነ መሠረት የሚሠሩም ሆነ በዚህ መሠረትነት የተበጁ ናቸው። ከ ንጀራ ናቱ ጋር የግብረ ሥጋ ግንኙነት የሚፈጽም ሰው ለምሳሌ የአባቱን ፍ ረተ ሥጋ የሚገልጥ ይሆናል፤ ምክንያቱም አባቱና ንጀራ ናቱ አንድ ሥጋ ናቸውና (ዘሌዋ. 18:8፤ ደግሞ 1ኛ ቆሮ. 5:1 ተመልከት)። አብዛኞቹ ዘመናውያን ማ በረሰቦች በዘመዳሞች መካከል ጋብቻን የሚከለክሉት፤ መጽሐፍ ቅዱስ ከሚናገረው በመነሣት አይደለም፤ ነገር ግን ንደዚህ ያሉ አንድነቶች ከሚያስከትለው ውጤቶች በመነሣት ነው። የሚወልዱዋቸው ልጆች ንደዚህ ወጣ

ያለ ጠባይን ሊወርሱና ከቤተሰቡ የዘር ግንድ የተሻለ ከመሆን ይልቅ ጆግ የከፉ ሊሆን የሚችሉበት ዝንባሌ አለ።

ዘሌዋውያን 18:16 «የዋርሳ - ለቭረይት ጋብቻ» በመባል የሚወቀውን አይከለክልም ነበር። («ለቪር» የሚለው ለባል ወንድም መጠሪያነት የዋለ የላቲን ቃል ነው።) ይህ የሚከሰተው የሚቺ ወንድም መበለቲቱን በማግባት ልጆችን በመውለድ ለሚቺ ስም መጠሪያን ሲያደርግ ደግሞም የቤተሰቡን ውርስ ወስዶ ሲንከባከብ ነው (ዘዳግ. 25:5-10 ተመልከት)። በዘሌዋውያን 18:16 ላይ የተቀመጠው ሕግ በዋርሳነት ግንኙነት ውስጥ ሕጋዊ ያልሆኑ ግንኙነቶችን የሚከለክል ብቻ ነበር።

ሰባተኛው ት ዛዝ «አ መንዝር» (ዘጸአ. 20:14) የሚለው በተብራራ ሁኔ በዘሌዋውያን 18:20 ተጠቅሷል (ዘዳግ. 5:18 ተመልከት)። አንድ ሰው፣ «ዘመዴ ስላልሆነች ሕጋዊ ነው፣ ስለዚህም ከጐረቤቴ ሚስት ጋር በፍትወተ ሥጋ ልደሰት ችላለሁ፣» ሲል ሊከላከል ይችል ይሆናል። ነገር ግን ግዚአብሔር ይህ ስሕተት ነው ብሏል፣ ስለዚህም ደግሞ ይህ ክርክሩን ቋጭቷል። መጽሐፍ ቅዱስ ዝሙትን (ምንዝርናን) በመቃወም ጥብቅ ማስጠንቀቂያዎችን በመደጋገም ያቀርባል (ምሳሌ 2:16-19፣ 7:5-22፣ ማቴ. 5:28፣ ሮሜ 13:9፣ ገላ. 5:19፣ ያዕ. 2:11)።

ምዕራፍ 20:1-5 በምናጠናበት ጊዜ ስለ ምላስ የተሰጠውን ማስጠንቀቂያ (ዘሌዋ. 18:21) ንመለከተዋለን።

ነዚህ ጢኦቶች የሚያረክሱ፣ አስከፊ (ኢ.መ.ት)፣ የሚያጣምሙ (ኢ.መ.ት) መሆናቸው ከተሰጠበት ማስጠንቀቂያ ጋር ይህ ክፍል በተመሳሳይ ጾ መካከል በሚደረግ ፍትወተ ሥጋ (ግብረ ሰዶማዊነትን) (18:22) ንዲሁም ከ ንስሳት ጋር በሚደረግ ፍትወተ ሥጋ (ቀ. 23፣ ደግሞ ዘጸአ. 22:19፣ ዘዳግ. 27:21 ተመልከት) ወደ ከፍ ው ይመጣል። ምርጥ የሆነው ማብራሪያ (ትርጓሜ) ሮሜ 1:24-32 ነው (በተጨማሪም ዘፍጥ. 18:16-19:38፣ መሳ. 19፣ ዘዳግ. 23:17-18 ላይ በወንዶች መካከል የሚፈጸም ምሥጢራዊ ግልሙትና «ውሻነት» በመባል የተጠራበትን ተመልከት)።

ከ ነዚህ ጢኦቶች የቴንም የሠሩ ሰዎች ይቅር ሊባሉ ና የ ግዚአብሔር ልጆች ሊሆኑ መቻላቸው ከማቴዎስ 12:31 ንዲሁም ከ1ኛ ቆሮንቶስ 6:9-11 ግልጥ መሆኑ፤ ንስሐ ንዲገቡና የቀደመ ሕይወት አካሄዳቸውን ንዲጥሉ ግዚአብሔር የሚጠብቅባቸው መሆኑ ከ2ኛ ቆሮንቶስ 5:21፤ ኤፌሶን 5:1-10 ና ቄላስይስ 3:1-7 ግልጥ ነው።

ውጤቶች (ቀ. 24-30)። ዚህ ላይ የምናገኘው ሥዕላዊ መግለጫ ደስ የሚል (የሚያምር) አይደለም። ወሲባዊ ጥምመቶች ልክ ንደ በሽ አምጪ ጥቃቅን ተሕዋሳያን ናቸው፤ ማ በ ረሰቡንና ሕዝብን ማሚ ያደርጋሉ። ከዚያም ምድሪቱ ራስዋ የ መመች ትሆናለች፤ ደግሞም ሰውነ ችን የተበከለ ነገርን ንዲሚያስ ውክ ሁሉ፤ ንዲሁ ቆሻሻ ሰዎችን ማስ ወክና ማስወገድ ይኖርባ ል። በ ግዚአብሔር አምሳል የተፈጠሩ ሰዎች መጨረሻቸው ንደ ትውከት መወገድ መሆኑ ምንኛ የሚያሳዝን ነው! ነዚህ የሚፈረድባቸው የአሕዛብ ሕዝቦች - ከ ነርሱ ጋር ግዚአብሔር ቃል ኪዳን ያላደረገላቸው ነገር ግን የተፈጥሮ ሕግን በመቃወም ለተጓዙበት መንገድ (ለቆሻሻ ተግባራቸው) ተጠያቂ ያደ ረጋቸው (ሮሜ 1:18) ሕዝቦች ንደ ሆኑ ባካችሁ ተረዱ።

ግዚአብሔር ሕጉን ከቶ ካልሰጣቸው አሕዛብን በዚህ መልኩ የሚጠይቃቸው ከሆነ፤ ርሱን ናውቃለን የሚሉትንና ቃሉን ንደ ያዙ የሚናገሩትን ወገኖች ምን ያህል ተጠያቂነት ያለባቸው ያደረጋቸው ይሆን? የፍትወተ ሥጋ ጢኦት የሚያስከትሉዋቸው ብዙ ውጤቶች አሉ፤ ደግሞም ብርሃኑ ድምቅ ባለበት ስፍራ ላይ የሚኖረው ፍርድ ጅግ የላቀ ይሆናል። ያም ሆኖ፤ የ ስራ-ኤል ሕዝብ ግዚአብሔርን አል ዘዙም፤ ምድራቸውን አረከሱ ንዲሁም ወደ ምርኮኝነት ከምድራቸው ተነቅለው (ተተፍተው) ሄዱ። ዛሬ፤ ከ ግዚአብሔር ቃል ጋር የሚቃረን ምግባረ ብልሹ የሕይወት ዘይቤ በግልጥ የሚያስፋፉ ዓለማዊም ሆኑ ሃይማኖ ዊ ድርጅቶች፤ ሁለቱም አሉ፤ በ ግዚአብሔር ዓይኖች፤ ነርሱ ማ በ ረሰቡን ማሚ ያደረጉት ናቸው።

3. የሕጉ ንጹሕነት (ዘሌዋ. 19:1-37)

በምዕራፍ 19፤ አሥርቱ ትዛዛት በብዙ የሕይወት ክልሎች ላይ ተግባራዊ ተደርገዋል፤ በምዕራፍ 20፤ የ ርሱን ትዛዛት በማይ ዘዘ ሰዎች ላይ ሊፈጸምባቸው የሚገቡ ቅጣቶች ተጠቅሰዋል። ግዚአብሔር ሕዝቡ ሕጉን በቁም ነገር ንዲወስዱት ንዲሁም በ ዛዥነት ከአድልዎ ውጭ ቅጣቶችን ንዲተገብሩ ይህን ከሕዝቡ ይጠብቃል።

በምዕራፍ 19 ውስጥ የተሰጡት ደንቦች በየትኛውም ሊለይ በሚችል ቅደም ተከተል አልተቀመጡም፤ ነገር ግን የሚያያይዛቸው አንድ ነገር ቢኖር ለአይሁዶች ሕጎች ሁሉ መሠረት በሆነውና ለየትኞቹም ሕጎች መሠረት ሊሆን ከተገባው ከአሥርቱ ትዛዛት ጋር ያላቸው ዝምድና ነው (ዘጸአ. 20:1-17)። ምናልባት ነዚህን ሕጎች ለመመደብ ቀላል የሚሆኑ፤ በ ግዚአብሔር፤ ለሌሎች ሰዎችና ለሌሎች ነገሮች ያላቸው ግንኙነትን በማየት ነው።¹

ከ ግዚአብሔር ጋር የተገናኙ መመሪያዎች። ርሱ ቅዱስ አምላክ ስለሆነ፤ ኛ የተቀደሰን ሕዝቦች መሆን ይኖርብናል (ዘሌዋ. 19:1-2)። « ኔ አምላካችሁ ግዚአብሔር ነኝ» የሚለው ሐረግ ከዘሌዋውያን 18-26 ባሉት ምዕራፎች ውስጥ ኛ የ ርሱ መሆናችንን ለማስ ወስ ከእርባ በላይ ለሆነ ጊዜ ተደጋግሞአል። «አምላካችሁን ፍሩ፡- ኔ አምላክ ነኝ» (19:32) በማለት ያስጠነቅቀናል። ግዚአብሔር ነዚህን ሕጎች «የ ኔ ምስሎች» ና «የ ኔ ሥርዓቶች» (ቊ. 37)፤ ንዲሁም ደግሞ ሰንበትን «ሰንበቴ» (ቊ. 3፤ 30) ደግሞም የማደራያውን ድንኳን «መቅደሴ» (ቊ. 30) ንደሚላቸው ልብ በሉ። ሕጉ ጢአተኞች ሰዎችን የቱ ስሕተትና የቱ ትክክል ንደ ሆነ ሊነግረን ሙሉ መብት ወዳለው ሉዓላዊ አምላክ ያመጣል።

ሰንበትን ማክበር (ቊ. 3፤ 30) ስለ አራተኛው ትዛዛ (ዘጸአ. 20:8-11) ንዲሁም ሰንበት በ ግዚአብሔርና በ ስራኤል መካከል ያለ ልዩ «ምልክት» (31:13-17፤ ነህ. 9:13-14) የመሆኑን ውነ ያስ ውሳቸዋል። ዘሌዋውያን 23ን በምናጠናበት ጊዜ የአይሁድ

ሕዝቦች ሕይወት ከ7ኛው ቀን በመጀመር በ7ቶቹ የተዋቀረ መዋቅር ንደ ሆነ ንደርስበ ለን።⁴ ሰባተኛውን ቀን አለማክበር የሞት ፍርድን የሚያስከትል ጥፋት ነበር (ዘኢአ. 15:32-36)።

የጣዖት አምልኮን በመቃወም የተሰጠ ሕግ (ቊ. 4) በመጀመሪያውና በሁለተኛው ት ዛዛት ላይ ያተኩራል (ዘጸአ. 20:2-6)፤ ንዲሁም የሞት ፍርድን የሚይዝ ነበር (ዘሌዋ. 20:1-5)። ዚህ ላይ የ ግዚአብሔር ቃል በግልጽ የሚኩንነው አንድ የጣዖት አምልኮ ዓይነት የሆነው (ዘዳግ. 13:1-5፤ 18:9-22) በጥንቄቃ ተግባር መሳተፍ (ቊ. 26፤ 31) የተከለከለ መሆኑን ማካተት ንችላለን።

ዘሌዋውያን 19:5-8 አምልኮን በተመለከተ ግዚአብሔር የሰጣቸውን መመሪያዎች የመከተል አስፈላጊነትን አጉልቶ ይሳያል። የሰላም መስዋዕትን ንዴት ማቅረብ ንዳለባቸው (3:1-17፤ 7:11-21) ነገር አቸዋል፤ ደግሞም ንዲ ዘዙት ይጠብቃቸዋል። ምዕራፍ 19:27-28ን፤ ማለትም የማይምኑ ሰዎች ልምምዶችን መከረጅን በተመለከተ፤ ክልከላዎች የሆኑትን ጭምር ማካተት ንችላለን። ዛሬ ክርስቲያኖች ገለልተኛ የሆኑትን የአደራ ረግ ስልቶችንና የአለባበስ ብሂሎችን (ፋሽኖችን) ሊወስዱዋቸው ይችሉ ይሆናል፤ ነገር ግን ጉዳዩ ሁልጊዜ ይህ አይደለም። ክርስቲያኖች «ከዚህ ዓለም የመጡ» መስለው መ የት የሌለባቸው ሲሆኑ፤ በ ርግጠኝነት ዓለምን መከረጅ አይኖርባቸውም። «ይህን ዓለም አትምሰሉ» (ሮሜ 12:2)።

የጌ ስም (ቊ. 12) ምስጢራዊ ነው ደግሞም ከስድብ ጋር በተገናኘ መልኩ ወይም አንድ ሰው ሊፈጽመው ፍላጎት በሌለው መሐላ (ስ ለት) ላይ ከቶ ጥቅም ላይ ሊውል አይገባም። ይህ ከሦስተኛው ት ዛዛ የተወሰደ ነበር (ዘጸአ. 20:7)። ጌ ን የምንፈራ ከሆነ፤ ስሙን የምናከብር ደግሞም በቅንነት «ስምህ ይቀደስ» ብለን የምንጸልይ (ማቴ. 6:9) ንሆናለን።

ከሌሎች ጋር ባለ ግንኙነት የሚረዱ መመሪያዎች። ነዚህ የ ራስን ወዳጆች በማክበር ይጀምራሉ (ዘሌዋ. 19:3)፤ ይህም አምስተኛው ት ዛዛ (ዘጸአ. 20:12፤ ማቴ. 15:3-6፤ ኤፌ. 6:1-4)

ነው። ከዚህ ጋር የተዛመደው የዕድሜ ባለጸጋዎችን ማክበር ነው (ዘሌዋ. 19:32)፤ ምክንያቱም ግዚአብሔር ሽማግሌ ለሆኑ ሰዎች ግድ ይሰኛል (ኢሳ. 46:4፤ 1ኛ ጢሞ. 5:1-2፤ 4፤ 8፤ 1ኛ ጴጥ. 5:5)፤ ንዲሁም ኛም ንደዚሁ ማድረግ ይኖርብናል። በተጨማሪም ግዚአብሔር የአካል ጉድለት ላለባቸው (ዘሌዋ. 19:14) ይገደዋል። ኢየሱስ ዓይነ ስውሩንና ደንቆሮውን ሰው ፈወሰ፤ ኛ ያንን ማድረግ አንችልም፤ ነገር ግን የተሻለ ኑሮ ንዲኖሩ ለ ነርሱ ጥበቃ በማድረግ ልንረዳቸው ንችላለን። በተጨማሪም ግዚአብሔር በመካከላቸን ያሉ ንግዶች (መጽተኞች) ግድ ይለዋል (ቊ. 33-34)፤ ንዲሁም አይሁዶችን በግብፅ ምድር ሳሉ ነርሱም መጽተኞች ንደ ነበሩ ሁልጊዜ ያስ ውሳቸዋል (ዘጸአ. 22:21፤ 23:9፤ ዘሌዋ. 25:23፤ ዘዳግ. 10:19)። በኮሌጆቻችን ና በዩኒቨርሲቲዎቻችን ትምህር ቸውን የሚከ ተሉ በሺህዎች የሚቁጠሩ የውጭ አገር ዜጎችን ልብ ብላችሁ በምትመለከቱ ጊዜ፤ ነርሱ በደጃችን ያሉ የወንጌል መልክተኛነትን ተግባር ለማከናወን የተከፈቱ በሮች ንደ ሆኑ በማሰብ፤ ይህ መመሪያ ወይም ምክር የበለጠ ጉልህ ይሆንልናል።

ግዚአብሔር ለድሆች ና ለችግረኞች ያለው ግድ መሰኘት «መከር ከሚሰበስቡበት ሕግ» ይ ያል (ዘሌዋ. 19:9-10፤ ደግሞ 23:22፤ ዘዳግ. 23:24-25፤ 24:19-22፤ ሩት 2 ተመልከት)። በተጨማሪም ስለ ሥራ አፍያ በተሰጡት ደንቦች ውስጥ ይ ያል (ዘሌዋ. 19:13)። ሠራተኞች በየቀኑ የሚከፈላቸው ስለ ነበሩ፤ የቱም ሳይከፈል የሚዘገይ ክፍያ ችግርን ያስከትላል (ዘዳግ. 24:14-15፤ ያዕቆብ 5:4)፤ ንዲሁም ቀጣሪዎች ተቀጣሪዎቻቸውን መበዝበዝ አይኖርባቸውም። ባለጠጋና ድሀ በ ግዚአብሔርና በሕጉ ፊት በ ኩልነት ይቆማሉ ደግሞም ፍትሕ በወገንተኝነት መደረግ የለበትም (ዘሌዋ. 19:15፤ ደግሞ ዘጸአ. 23:3 ተመልከት)፤ ምክንያቱም በሚጨቁኑበት ጊዜ ግዚአብሔር የድሆችን ጨኸት ይሰማል (መዝ. 82:3-4)። ጨካኝ ነጋዴዎች ንጹሐን ሰዎችን ንደሚበዘብዙ (ንደሚሰርቁ) በመፍራት ሕዝቡ ትክክለኛ ሚዛኖችና መለኪያዎች ንዲኖራቸው መጠንቀቅ ይኖርባቸዋል።

ስምንተኛው ት ዛዝ ንዲህ ይላል፤ «አትስረቅ» (ዘጸአ 20:15)፤

ዘጠነኛው ት ዛዝ መዋሸትን በተመለከተ ማስጠንቀቂያ ይሰጣል (ቊ. 16)፤ ንደዚሁም ሁለቱም በዘሌዋውያን 19:11 ተካትተዋል። ትክክለኛና በሥርዓት የሚሄድ ማ በረሰብ ለማፍራት ውነትንና ንብረትን ማክበር መሠረት ነው። ሐሰተኛና ከሐዲው (ቊ. 16) ለሕዝብ ደ ንነትና ሰላም፤ በተለይም ርሱ ወይም ርሷ በፍርድ ችሎት ቀርበው በሐሰት የሚመሰክሩ ከሆነ ጠንቅ ነው።

በቊ.ጥር 20-22 ና 29 በፍትወተ ሥጋ ረገድ መልካም ምግባር ማሳየት የሚጠበቅ ነው። «መገረፍ ልትወጣ ይገባል» የሚል ሐረግ «ቅጣት መኖር አለበት» በሚል በአ.መ.ት ተተርጉሞአል፤ ይህም በደል ፈጸሚው ለሴቲቱ ጮኛ የሚሰጠው ገንዘብ ሊኖር ግድ ነበር። አንድ አይሁዳዊ አባት ሴት ልጁ በአሕዛብ መቅደስ ውስጥ ሴተኛ አዳሪ ንዳትሆን የሚፈቅድበትን ሁኔ ማሰብ አስቸጋሪ ነው (ቊ. 29፤ ዘዳግ. 23:17)። ነዚህ ሁለቱም ሕጎች «አ መንዝር» (ዘጸአ. 20:14) ለሚለው ለሰባተኛው ት ዛዝ የሚሠሩ ናቸው።

ከሰዎች በተለይም ደግሞ ከጎረቤቶቻችን ጋር መወዳጀት ሕጎችን የመ ዘዝ ጉዳይ አይደለም፤ ነገር ግን ፍቅር በልባችን የመኖሩ ጉዳይ ነው (ዘሌዋ. 19:18)። «ፍቅር የሕግ ፍጻሜ ነው» (ሮሜ 13:10)። ርስ በርስ ለመዋደድ የሚሆነው አዲሱ ት ዛዝ የሰው ግንኙነቶችን በተገቢው መንገድ ለማስኬድ ንዲሁም ግዚአብሔር ኛን በሚይዝበት የአያያዝ መንገድ ሰዎችን ለመያዝ ንድኝታ ይረዳናል (ዮሐንስ 13:34-35)።

ነገሮችን በተመለከተ የተሰጠ ምክር። በዘሌዋውያን 19:19 ላይ የተሰጠው ንግዳ የሆነው ት ዛዝ ከአረማውያን አምልኮ ጋር፤ የተዛመዱ ልምምዶችን መኮረጅ የሚከለክል ይመስላል ወይም ስራኤል የተለየ ሕዝብ መሆኑን የሚያስ ውስ ብቻ ነው። አር. ለየርድ ሀሪስ የሚባሉ ዕብራዊ ምሁር የመጀመሪያውን ሐረግ « ንስሳህ አቻው ካልሆነ ንስሳ ጋር አይጠመድ» በሚል ተ ረጉመው ል። ይህም ከዘዳግም 22:10 ጋር የሚገዛኝ ነው። አንድ ከባድ የሆነ ሽክምን ቁመናቸውና ጥንካሬያቸው ኩል ባልሆነ ንስሳት ላይ መጥመድ (መጫን) ጨካኝነት ነው።

ግዚአብሔር ስለ ሥነ ም ዳር ግድ የሚሰኝ መሆኑ በዘሌዋውያን 19:23-25 ይ ያል፤ ደግሞም ዘዳግም 20:19-20 ልብ በል። ፍሬ፤ በ ርግጥም «መገረዝ» ሊሆን አይችልም፤ ቃሉ «የተከለከለ» ማለት ብቻ ነው። በአራተኛው ዓመት ከተተከለበት ጊዜ አንሥቶ ሦስተኛው ሰብል ንደ መሆኑ ከሰብሉ የበለጠ የበሰለ ይሆናል፤ ይህ ለ ግዚአብሔር ይሰጣል። የመጀመሪያው ፍሬ (በኩራቱ) ሁልጊዜ የ ርሱ መሆን ነበረበት (ምሳ. 3:9-10)።

4. የፍርድ ንጹሕ መሆን (ዘሌዋ. 20:1-27)

ይህ ምዕራፍ የ ግዚአብሔርን ሕግ በሚተላለፉ ሰዎች ላይ ሊመጣ የሚገባን ቅጣት ያት ል። ምክሮቹን በአዋጅ ያስተላለፈው ያው ግዚአብሔር ቅጣቶቹንም በአዋጅ መልክ ያስተላልፋል።

በ ስራኤል አሥራ አምስት ጥፋቶች የሞት ፍርድ የሚያመጡ ወንጀሎች ነበሩ፤ እነርሱም፦ ወላጅን መሳደብ ወይም መራገም (ዘጸአ. 21:15፤ 17)፤ ሰንበትን አለመጠበቅ (31:14)፤ ግዚአብሔርን መስደብ (ዘሌዋ. 24:10-16)፤ በጥንቅላ ተግባራት ላይ መሠማራት (ዘጸአ. 22:18)፤ በሐሰት መተንበይ (ዘዳግ. 13:1-5)፤ ምንዝርና (ዘሌዋ. 20:10)፤ አስገድዶ መድፈር (ዘዳግ. 22:25)፤ ከጋብቻ በፊት ንጹሕ አለመሆን (ቊ. 13)፤ ከዘመድ ጋር ፍትወተ ሥጋ መፈጸም (ዘሌዋ. 20:11-12)፤ ግብረ ሰዶማዊነት (ቊ. 13)፤ ከ ንስላ ጋር ፍትወተ ሥጋ መፈጸም (ቊ. 15-16)፤ ጠለፋ (ዘጸአ. 21:16)፤ ጣዖትን ማምለክ (ዘሌዋ. 20:1-5)፤ በሐሰት መመስከር - የሞት ፍርድ በሚያስከትል ጉዳይ ላይ በሐሰት መመስከር (ዘዳግ. 19:16-21)፤ ሆን ብሎ ሰውን መግደል (ዘጸአ. 21:12) ናቸው።

የ ስራኤል ሕዝብ የ ግዚአብሔር የቃል ኪዳን ሕዝቦች ነበሩ። ስለዚህ፤ የ ግዚአብሔር ሕግ የሕዝቡ (የምድሪቱ) መተዳደሪያ ሕግ ነበር። ዛሬ ምናልባት በአንዳንድ የሙስሊም ማ በረሰቦች ካልሆነ በቀር፤ መግደልን ጨምሮ ሌሎች ለሞት የሚያደርሱ ጥፋቶች የሞት ፍርድ የሚያስከትሉበት ሁኔ አይ ይም። ነገር ግን መጽሐፍ ቅዱሳዊው የሕግ አስተሳሰብ ከዘመናዊው አስተሳሰብ የተ ለየ ነው። ግዚአብሔር ሕግን የሰጠው ጢአትን ለመግ ት ነው፤ ጢአተኞችን ንደገና ንዳያንሠራሩ ለማድረግ አይደለም፤

ርሱ የሰጣቸው ቅጣቶቹ የተሰጡበትም ምክንያት ሕጉ ተፈጻሚ ንዲሆን ለማድረግ ንጂ፣ በደለኞቹን ንዲሻሻሉ ለማድረግ አይደለም፤ ይሁን ንጂ፣ ዛሬ ክርስቲያኖች ለ ነዚህ ሁሉ በደሎች/ጥፋቶች የሞት ፍርድ መፈጸም አለበት ለማለትም የ ለመ አይደለም። ጻድቅ የሆኑ ሕጎች በትክክል ሲተገበሩ ለማየት የምንችለውን ለማድረግ የምንፈልግ ከሆነ፣ ዋናው ተግባራችን ሰዎችን ለክርስቶስ መማረክ ንዲሁም ዋናዎቹ መሣሪያዎቻችን የ ግዚአብሔር ቃልና ጸሎት (የሐዋ. 6:4) ናቸው።

አይሁድ የሞት ፍርድ የሚያመጣ ጥፋት የፈጸሙ ሰዎችን በአብዛኛው በድንጋይ ይወግሩዋቸው (ወግረው ይገድሉዋቸው) ነበር (ዘሌዋ. 20:2፤ ዘዳግ. 13:10፤ 17:5፤ 22:21፤ 24)፤ ነገር ግን ዘሌዋውያን 20:14 ና 21:9 ጥፋተኞች በ ሳት ንደሚቃጠሉ ይናገራሉ። «ይቆረጣሉ» (20:3፤ 5-6፤ 17-18) የሚለው ቃል ምን ማለት ንደ ሆነ ርግጠኞች አይደለንም፤ በአንዳንድ ቦ ዎች፣ ይገዳዳሉ ከሚለው ጋር ተመጣጣኝ መስሎ ይ ያል። ደግሞም ከሰፈር መባረር ና ሁሉንም የቃል ኪዳንን ትሩፋቶች ማጣት ጭምር ይመስላል። አንዳንዶቹን ጥፋተኞች ግዚአብሔር ልጅ-አልባ አድርጓቸዋል (ቊ. 20-21)፤ ንዲሁም ለሌሎች ንዲህ ብሏል፤ «መተላለፋቸውን ይሸከማሉ» (ቊ. 19)።

ሞሎክ (ቊ. 1-5) የአሞናውያን አምላክ ነበር። ከብረት የተሠራው ምስሉ ቀይ ሆኖ ስኪግል ድረስ ሙቀት ንዲያገኝ ይደረግና ትናንሽ ሕፃናት በ ጆቹ ውስጥ ሆነው በ ሳት ተቃጥለው የሞቱበት ሁኔ ይ ያል (2ኛ ነገሥት 23:10፤ 2ኛ ዜና 33:6፤ ኤር. 32:35)። ንዲህ ያለውን ተግባር የሚለማመዱ ሰዎች ሰብአዊነት የጐደላቸው ነበሩ፤ ንዲሁም በሰፈሩ ውስጥ መገኘቸው የ ግዚአብሔርን መቅደስ ያረክሰዋል ደግሞም የተቀደሰ ስሙን ያስድቡ ል። በሌሎች ላይ ተጽዕኖ ሊያሳደሩና ሰዎችን ከ ውነተኛው አምላክ አምልኮ የሚያወጡ በመሆናቸው፣ ለጣዖት አምላኪያን በዚያ መገኘት አይፈቀድላቸውም ነበር።

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የተጠቀሱ በደሎች ዘሌዋውያን 18-19 በተለይም ከ ነዚያ ከፍትወተ ሥጋ ጢአት ጋር የሚገናኙትን

በምናጠናበት ጥናችን የምንመለከቱት ዋና ይሆናሉ። ይህ ምዕራፍ የሕዝቡ ጠላት ምድሪቱን ሊያረክሳት ንደሚችል ሌላ ማስ ወሻ በመስጠት የሚዘጋ መሆኑን ልብ በሉ (20:22-27)። ይህ ማስጠንቀቂያ ስራኤል ከነፃን የምትገባበትንና ርስትዋን የምትወርስበትን ሁኔታ ባሻገር ይመለከታል። ንደ ተመረጠና የተለየ ሕዝብ፣ በንጹሐና ንጹሕ ባልሆነው ነገር መካከል ልዩነትን ንዲያደርጉ ይገደዱ ነበር፤ ደግሞም በዙሪያቸው ንዳሉ አረማውያን መኖር አልነበረባቸውም።

ሕግ ክፉን ሊገልጥ የሚችል ብርሃን ንዲሁም ክፉ ነገርን ሊገልጽ የሚችል ጠባቂ ሆኖ ሳለ፣ የሰው ልብን ከቶ ሊለወጥ አይችልም። ያን ማድረግ የሚችል የኢየሱስ ክርስቶስ ወንጌል ብቻ ነው። በማ በረሰቡ ውስጥ ሰላምንና ሥርዓትን ለማስፈን ግዚአብሔር ባለ ሥልጣናትን አስነሥቶ አሰማርቷል (ሮሜ 13)፤ ክርስቲያኖች ሕጉን ሊዘዙ፣ መልካም ሊያደርጉ ንዲሁም በሥልጣን ላይ ላሉት ሊጸልዩ ይገባቸዋል። የ ግዚአብሔር ምግባራዊ ሕግጋት ለሰው ልጆች ያለው የተቀደሰ ፈቃድ ነው፤ ደግሞም ግለሰቦችና ሕዝቦች የ ግዚአብሔርን ሕግ ሊጥሉና ከፍርድ ሊያመልጡ አይችሉም።

ከሁለት ም ተ ዓመ ት በፊት፣ አሜሪካዊው አርበኛ ቶማስ ጄፌርሰን በ*ክርክሪያ ማስ ወሻ ደብተሩ* (Notes on the State of Virginia) ላይ ንዲህ ሲል ጽፎ ነበር፡- «በ ርግጥ፣ ግዚአብሔር ጻድቅ ነው የሚለውን ባንጸባረቅሁ ጊዜ፣ ስለ አገሪ ተንቀጠቀጥሁ።»

ዛሬ ልናንጸባርቃቸው የሚገቡ ተገቢ ቃላት ናቸው።

ምዕራፍ ስምንት

መንፈሳዊ አመራር የሚያስከፍለው ዋጋ

መኪና ማምራት፣ ጦርነት ማካሄድ፣ ኮምፒውተሮችን መሸጥ ይሁኑ፣ ወይም ቤተ ክርስቲያንን መገንባት፣ ሁሉም ነገር የተመሠረተው በአመራር ላይ ነው። የ ግዚአብሔር ሰዎች «ሁሉም በክርስቶስ ኢየሱስ አንድ» ናቸው (ገላ. 3:28) ንዲሁም በ ግዚአብሔር ፊት ኩል ናቸው፤ ነገር ግን፣ በተሰጥኦ ዎቻችን፣ ችሎ ዎቻችን፣ ንዲሁም በልዩ ጥሪዎቻችን የተለያየን ነን።

በ ስራኤል ሕዝብ ዘንድ መንፈሳውያን መሪዎች ካህናት ነበሩ። «የሕዝቡ አለቃ ራሱን ያጎሳቀራል ዘንድ አይርከስ» (ዘሌዋ. 21:4)። በ ግዚአብሔር መቅደስ አገልግሎት ላይ የተሰማሩ ነበሩ፤ የ ግዚአብሔርን ቃል ለሕዝቡ ያስተምሩ ነበር፤ በ ግዚአብሔር መሠዊያ ላይ መሥዋዕቶችን ይሠው ነበር። ከካህናት አገልግሎት በተለየ፣ ግዚአብሔርን በመቅረብ ረገድ ለ ስራኤል ሌላ መንገድ አልነበረም።

ካህናቱ ግዚአብሔር ለክህነት አገልግሎት የሰጠውን ማሟላት የሚገባቸውን ነገሮች ማሟላት ነበረባቸው፤ ደግሞም በሚሰጣቸው ምሪት መሠረት ርሱን ማገልገል ነበረባቸው። በግል ጠባያቸው፣ አካላዊ ባሕርያቸው ንዲሁም በሙሉ ጊዜ ተግባራቸው፣ የ ግዚአብሔርን አጽዳቂነት ማግኘት ይኖርባቸዋል። መንፈሳዊ መሪ ለመሆን የምትፈልግ ከሆነ የሚከፈል ክፍያ አለ።

1. የግል ጠባይ (ዘሌዋ. 21:1-15)

ለመሪነት የ ደሉ መሆን ነቀፋ የሌለበትን ሕይወት የመያዝ ን

ላፊነትን ያመጣል። በመሰጠ ቸውና ለ ግዚአብሔር ባላቸው መ ዘዝ ካህናት ለቀሪው ሕዝብ ምሳሌዎች መሆን ይጠበቅባቸው ነበር።¹ አለመ ደል ሆኖ፤ በ ስራኤል የነበረው የክህነት አገልግሎት በመንፈስ የዘቀጠ ሄደ ደግሞም ሕዝቡን ወደ መጥፎ አቅጣጫ መራ። «የሕዝቤ ኀጢአት ለመብል ሆኖላቸዋል፤ ርኩስ ቸውንም ጀግ ወደዱ። ካህናትም ከሕዝቡ የተለዩ አይደሉም፤ ሁሉንም ንደ መንገዳቸው ቀጣቸዋለሁ፤ ንደ ሥራቸውም ከፍላቸዋለሁ» (ሆሴዕ 4:8-9፤ አ.መ.ት)።

ለካህናቱ ብቻ ሳይሆን ነገር ግን ለ ያንዳንዱ የካህናት ቤተሰብ አባል ጭምር የተሰጡ ሊያሟሉዋቸው የሚገቡ ጉዳዮችን ተፈላጊ የሆኑ ነገሮች ነበሩ። ለሁሉም አስፈላጊው ጉዳይ በጌ ፊት ሥርዓ ዊ በሆነ መልኩ ንጹሕ ናቸው ወይ የሚለው ነበር። መርክሶ የሚለው ቃል በዚህ ምዕራፍ ውስጥ አራት ነውር የሚለው ደግሞ ስምንት ጊዜ ጥቅም ላይ ውለዋል። ከምዕራፍ 21-22 በ ያንዳንዱ ዋና አንቀጽ ማብቂያ ላይ፤ ጌ ግዚአብሔር፤ « ኔ የምቀድሳችሁ ግዚአብሔር ነኝ» (ዘሌዋ. 21:8፤ 15፤ 23፤ 22:9፤ 16፤ 32) ማለቱን ልብ ትሉ ላችሁ።

የሊቀ ካህናቱ ወንዶች ልጆች (ቀ. 1-8)። አንድ ሊቀ ካህናት ብቻ ነበር፤ ነገር ግን የ ርሱ ወንዶች ልጆች ከ ርሱ ጋር የሚያገለግሉ በመሆናቸው ነርሱም ንደዚሁ ተለይተው በካህንነት የተሾሙ ነበሩ፤ ንዲሁም በጌ የተሰጡትን መሟላት የሚገባቸውን ነገሮች ማሟላት ይጠበቅባቸዋል። በሰፈሩ ውስጥ ያሉ ሌሎች አይሁዳውያን ደስ ባላቸው መንገድ የሰርግንም ሆነ የቀብር ሁኔ ን ማካሄድ ይችላሉ፤ ነገር ግን ግዚአብሔር ንዴት ኀዘናቸውን መግለጥ ንዳለባቸው (ቀ. 1-6) ንዲሁም ሚስትን ንዴት መምረጥ ንዳለባቸው (ቀ. 7-8) ለካህናቱ ተናግሮአቸዋል።

በመጽሐፍ ቅዱስ ዘመን፤ ኀዘንን መግለጥ በልቅሶ በተካኑ ሰዎች-በአስለቃሾች (ዘፍጥ. 50:7-11፤ 2ኛ ዜና 35:25፤ ማር. 5:38) አመራር አማካይነት የሚካሄድ ጥበብ ነበር። የሚወድዱት ሰው በሚሞትበት ጊዜ ኀዘናቸውን ንዲገልጡ ግዚአብሔር ፈቅዶ ሳለ፤ ልክ ንደ ግዚአብሔር አገልጋይም ሰከን ያለ ተግባርን

ንዲያሳዩም ጭምር ይጠብቅባቸው ነበር።² ሙት አካል (በድን) የነካ የትኛውም ሰው፤ ወይም የሞተ ሰው ወዳለበት ድንኳን የገባ፤ ለአንድ ሳምንት ርኩስ ነበር፤ ንዲሁም ርኩሶት ሕዝቡን ንዲያገለግል ያግደዋል (ዘኁል. 19:11-14)። ስለዚህ፤ ካህናት ለርኩሶት መጋለጥ የሚገባቸው ለወላጆቻቸው፤ ለልጆቻቸው፤ ንዲሁም ለወንድሞቻቸውና ላላገቡ ቶቻቸው ብቻ ነበር፤ ነር ግን ሌሎች ሙ ንን ያለመንካት ገደብ ተጥሎባቸው ነበር። ከፍቅር በላይ መ ዘዝ ቅድሚያ ሊሰጠው ይገባ ነበር።

ነገር ግን ጌ ግዚአብሔር የንዝናቸው መግለጫን ይቈጣጠረው ነበር (ዘሌዋ. 21:4-6፤ ደግሞ 19:27-28ን ተመልከት)። ነዚህ የተከለከሉ ተግባራት በ ስራኤል ዙሪያ ያሉ የአረማውያን ሕዝቦች ልምምዶች ነበሩ፤ ደግሞም የ ግዚአብሔር ሕዝቦች «ተስፋ ንደ ሌላቸው ንደ ሌሎች ማዘን» አይጠበቅባቸውም (1ኛ ተሰ. 4:13)። በንዝናችን ንኳ፤ ጌ ን ለማክበር መሻት አለብን።

ራሱን ና ጢሙን የሚላጭ ንዲሁም ሰውነቱን የሚቈርጥ (1ኛ ነገሥት 18:28) የቱም ካህን ልክ ንደ አረማውያን ማድረጉ ነበር፤ በዚህም የ ግዚአብሔርን ስም ያሰደበና የ ግዚአብሔርን መሠዊያ ያረከሰ ነበር። አረማዊ ንደ ሆኑ ጐረቤቶቹ የሚያደርግ ካህን የአይሁድ ሕዝብ ለ ግዚአብሔር ቃል ንዳይ ዘዙ ንዲሁም የ ርሱን መጥፎ ምሳሌነት ንዲከተሉ ያበረ ል። ግዚአብሔርን ማወቅና በ ግዚአብሔር መሠዊያ ማገልገል በ ርግጥም መልካም ዕድል ነበር። ግዚአብሔርን አለመ ዘዝ የ ግዚአብሔርን ስም አለማክበር ንዲሁም የ ግዚአብሔርን መሠዊያና መሥዋዕቶች ማርከስ ማለት ነበር።

አንድን መጋቢ ለአገልግሎት ለመመደብ ወይም ለአንድ የወንጌል መል ክተኛ ተልዕኮን ለመስጠት በምጠየቅበት በየትኛውም ጊዜ፤ በአገልግሎት ውስጥ የሚኖሩ ሽክሞችንና የሚከፈሉ መሥዋዕቶች ሳይሆን፤ በአገልግሎት ውስጥ ባሉ መልካም ዕድሎች ላይ ንዲያተኩር ላበረ ው ጥራለሁ። ኢየሱስ ክርስቶስ አስቸጋሪ የሆነ አሠሪ አይደለም ደግሞም «የ ርሱት ዛዛት ከባዶች አይደሉም» (1ኛ ዮሐንስ 5:3)። በ ነዚህ ክልከላ

ዎች ምክንያት የቱም ካህን ሊያጉረመርም አይገባም። ያም ሆነ ይህ፤ ጌ ንና የጌ ን ሕዝቦች ያገለገለ ነው ያለው፤ ይህም የትኞቹንም መሥዋዕቶች ቢያቀርብ ከ ነርሱ የሚጠቀምበት ዕድል አለው።

ጋብቻን በተመለከተ፤ ካህናት ጋለሞቶችን ና የተፋቱትን ማግባት ተከልክለዋል። በአረማውያን ሃይማኖቶች፤ ከካህናቱ ጋር አብረው የሚያገለግሉ ጊዜያዊ ጋለሞቶች ነበሩ፤ ነገር ግን ግልሙትና በ ስራኤል የተከለከለ ነበር (ዘሌዋ. 21:9፤ ደግሞ 19:29፤ ዘዳግ. 23:17ን ተመልከት)። የካህናቱ ወንዶች ልጆች በሕዝቡ ዘንድ ልዩ ስፍራ ያላቸው በመሆናቸው፤ መለያየትን ል መጣ የምትችል ሴት ወደ ቤተሰቡ ንዳያመጣ ጠንቃቃ መሆን ነበረበት። ክህነ ዊ የትውልድ ሐረግ በንጽሕና መጠበቁን ሊያረጋግጥበት የሚችል ብቸኛ መንገድ ድንግል የሆነችውን ማግባት ነበር።

ለመጋቢዎች (ለሽማግሌዎች፤ ጳጳሳት) ና ዲያቆናት የተሰጠውን ማሟላት የሚገባቸውን ነገሮች (መስፈርት) በ1ኛ ጢሞቴዎስ 3 ና በቲቶ 1 ላይ በምትመለከቱበት ጊዜ፤ ለቤተ ክርስቲያን አገልጋይ ሚስቱና ቤተሰቦቹ የአገልግሎቱ አስፈላጊ ክፍሎች መሆናቸውን በመመልከት ልትቀበሉት ትገደዳላችሁ። ከአርባ ዓመት በላይ በቆየሁባቸው የአገልግሎት ጊዜያት፤ ሚስቶቻቸው ለመንፈሳዊ ነገር ምንም ፍላጎት ያልነበራቸው ከመሆናቸው የተነሣ ብቻቸውን በአገልግሎቱ ቸው ይጓዙ የነበሩ ከአንድ በላይ የሆኑ ክርስቲያን አገልጋዮችን አግኝቼአለሁ። የትዳር አጋራቸውን በመምረጥ ረገድ ሁሉም አማኞች ጥንቁቅ መሆን አለባቸው (1ኛ ቆሮ. 7:39፤ 2ኛ ቆሮ. 6:14-18)፤ ነገር ግን ክርስቶስን በማገልገል ላይ ያሉ ደግሞ የበለጠ ንቁ መሆን ይገባቸዋል።

የካህኑ ሴት ልጅ (ቃ. 9)። የካህኑ ልጅ ጋለሞ ከሆነችና የተበላሸ ሕይወትን የምትኖር ከሆነ፤ ካህኑ አገልግሎቱን አያጣም፤ ነገር ግን ሴት ልጁ ሕይወትዋን ጣለች። ምናልባት በድንጋይ ተወግራ ትሞ ለች (ዘዳግ. 22:21) ከዚያም ደግሞ ሬሳዋ ልክ

ንደ ተራ ቆሻሻ በ ሳት በመቃጠል ይዋረዳል (ኢያሱ 7:25፤ ደግሞ ዘሌዋ. 20:14ን ተመልከት)። ዛሬ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሽማግሌ «ነቀፋ የሌለበት፤ የአንዲት ሚስት ባል፤ ልጆቹም አማኞችና በመዳራት ወይም ባለመ ዘዝ ስማቸው የማይነሣ» መሆን አለበት (ቲቶ 1:6)። ይህ መመዘኛ አላስፈላጊ በሆነ መልኩ ጨካኝ መስሎ ሊ ይ ይችላል፤ ነገር ግን «አንድ ሰው የራሱን ቤት ማስተዳደር ካለውቀበት፤ የ ግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን ንዴት ሊጠብቅ ይችላል? (1ኛ ጢሞ. 3:5፤ ኢ.መ.ት)።

ሊቀ ካህናቱ (ቀ. 10-15)። ሊቀ ካህናቱ በተለየ መልኩ የተቀባና ቅዱስ የሆኑ አልባሳትን የለበሰ በመሆኑ (8:7-12፤ 16:4)፤ ጌ ን በ ማኝነት ለማገልገልና ስሙን ለማክበር ላቅ የሆነ ግዴ አለበት። ተራ የሆኑት ካህናት በቤተሰባቸው አባል ሙት አካል መርከሳቸው ተቀባይነት ነበረው፤ ነገር ግን ሊቀ ካህናቱ ያንን ንኳ ንዲያደርግ አልተፈቀደለትም፤ በተለመዱ መንገዶች ንዘኑን መግለጥም ንዲሁ አልተፈቀደለትም ወይም ቀብር ለመሄድ የማደራያው ድንኳን ቅጥር ግቢ ትቶ መሄድም ንዲሁ አልተፈቀደም (10:6-7ን ተመልከቱ)። አሮን ና ወንዶች ልጆቹ ከማደራያው ድንኳን በስተ ምሥራቅ ድንኳናቸውን ተክለዋል (ዘኁል. 3:38)፤ ንዲሁም በተግባራቸው ላይ ንዲቆዩ ይጠበቅባቸዋል

ንዲሁም በሰፈሩ ውስጥ ባሉ ሌሎች ንቅስቃሴዎች ውስጥ መሳተፍ የለባቸውም (2ኛ ጢሞ. 2:4ን ተመልከቱ)።

የሊቀ ካህናቱ የበኩር ልጅ ቀጣዩ ሊቀ ካህናት ስለሚሆን፤ ንግዳ የሆነ የቱም ነገር ቤተሰቡን መውረር የለበትም፤ ስለዚህም ሊቀ ካህናቱ ድንግል የሆነችውን ብቻ ነበር ማግባት የሚችለው (ዘሌዋ. 21:13-14)። በአብዛኛው፤ ካህናት ከሌዊ ነገድ ነበር ሚስቶችን የሚመርጡት (ሉቃስ 1:5)፤ ደግሞም ይህ በተለይ ለሊቀ ካህናቱ የሚደረግ ነበር። የማትመጥን ሴት ማግባት ዘሮቹን ሊያበላሽበት ይችላል፤ ይህም ደግሞ፤ ግዚአብሔር የቀደሰውን ክህነት (ሥርዓተ ክህነት) ያረክሰዋል (ዘሌዋ. 21:8፤ 15)።

ነዚህ ልዩ ድንጋጌዎች ዛሬ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ባሉ አገልጋዮች (ሠራተኞች) ላይ የማይሠሩ ሲሆኑ፤ መርኅቶቹ አሁንም

አስፈላጊ ና ሊሠሩ የሚችሉ ናቸው። በአገልግሎት ውስጥ የግዚአብሔር በረከት ንዲኖረን የምንፈልግ ከሆነ፤ ራሳችንን፤ ትዳራችንን ንዲሁም ቤተሰቦቻችንን ንጹሕና በግዚአብሔር ፊት የተቀደሱ አድርገን መያዝ ይኖርብናል። መልካም ልጆች ያሉበት መልካም ጋብቻ ከ ርሱ በመነሣት የግዚአብሔር አገልጋዮች ለግዚአብሔር ጦርነትን ለማድረግ የሚነሡበት መንፈሳዊ ምሽግ ነው። ክርስቲያኖች ለመጋቢዎችና ለሌሎች መንፈሳውያን መሪዎች ደግሞም ለቤተሰቦቻቸው መጸለይ ይኖርባቸዋል፤ ምክንያቱም በመሪነት ላይ ያሉ ሰዎች የጠላት ልዩ ዒላማ ናቸውና።

2. አካላዊ ባሕርያት (ዘሌዋ. 21:16-24)

ከአዳም ዘር የሚወለድ ያንዳንዱ ሰው አሳዛኝ በሆነው የአዳም ውድቀት ውጤቶች የሚሠቃይ ጢአተኛ ነው፤ ነገር ግን አካላዊና ሞራላዊ ጉድለቶቻችን ለድነትም ሆነ ለአገልግሎት ዕንቅፋቶች አይደሉም። ግዚአብሔር ንዲድኑ የጠፋትን በሚጋብዝበት ጊዜ፤ «ድኾችንና አካለ ስንኩሎችን፤ ዐዓይነ ስውሮችንና ዐንካሶችን» ይጣራል (ሉቃስ 14:21፤ ኢ.መ.ት)፤ ነዚህም ኢየሱስ በምድር ላይ በነበረበት ጊዜ ያገለገላቸው ሰዎች ናቸው (ማቴ. 4:23-25)። ሁሉም አማኞች ለጌ ሊገዙ ይችላሉ። ንዲሁም ምንም ዓይነት የአካል ጉድለት ይኑርባቸው፤ ለክብሩ «ሕያው መስዋዕቶች መሆን ይገባቸዋል።»

ላቁ መዝሙር ጸሐፊ፤ ፋኒ ክሮስቢ፤ ዓይነ ስውር ነበር፤ ደራሲና የመዝሙር ጸሐፊው ጆርጅ ማቲሰንም ንደዚሁ ዓይነ ስውር ነበር። አሚ ካርማይክል በሕንድ የነበረውን የወንጌል ተልዕኮ ሥራ ምማ በተኛችበት አልጋ ላይ ሳለች ትመራው ነበር። ስኮት ላንዳዊው ከፕሬስበቴሪያን ወገን የሆነ ሰባኢ፤ ሮበርት ሙሬ ማክፔኒ ዘወትር የልብ ድካም በሽኑ ንደ ነበረበት ይነገርለን ል። ንዲሁም ቻርለስ ስፐርጀን የጤናውን ሁኔታ ለማሻሻል በክረምት ወራት ለንደንን ለቅቆ በፈረንሳይ ለመኖር ይሄድ ነበር። ኛ ሙሉ በሙሉ በግዚአብሔር ጸጋ ላይ የምንደገፍ ከሆነ፤ አካላዊ ጉድለቶች ዕንቅፋቶች ሊሆኑብን አያስፈልግም (2ኛ ቆሮ. 12)።

ይሁን ንጂ፤ በ ስራኤል ሕዝብ ዘንድ ያንዳንዱ ካህን

ከጉድለቶች ና ከ ንክኖች ሁሉ ነፃ ንዲሆን ግዚአብሔር ፈለገ። ለዚህ አስፈላጊ የሆነ ነገር ሁለት ምክንያቶች ነበሩ። የመጀመሪያው፣ ሕዝቡ ወደ ጌ የሚያመጣቸው መስሪያቶች ፍጹም መሆን ነበረባቸው። ይህ ተግባራዊ ሊሆን የሚችለው በመሠዊያው ላይ መስሪያቶቹን የሚያቀርቡት ሰዎች ከጉድለት ውጭ ሊሆኑም ጭምር ነበር። ሁለተኛው፣ ስለዚህም በ ርሱ ዘንድ ምንም ግድፈት የሌለበት ላቅ ሊቀ ካህናት ሊመጣ ንዳለው ካህናቱ በምሳሌነ ቸው ያሳያሉ።

የቱም የአካል ችግር ጉድለትን የገጠመው ካህን በ ስራ-ኤል ሰፈር ልክ ንደ ሁለተኛ ዜጋ ይቈጠራል የሚለውን የምናምንበት ምንም ምክንያት የለንም። የአካል ጉድለት ያለባቸው ካህናት በመሠዊያው ወይም በተቀደሰው ስፍራ ማገልገል ባይችሉም፣ አሁንም ንደ ካህናት ይቈጠራሉ ንዲሁም ከመስሪያቱ በሚገኝ ምግብ ድርሻቸውን ከቤተሰቦቻቸው ጋር ይካፈላሉ (ዘሌዋ. 2:3፣ 10፣ 6:14-18) ደግሞም የሌዊ ነገዶች የሚደርሱዋቸውን ሌሎች ነገሮችንም በደስ ያጣጥማሉ።

ጉድለቶች ተብለው በዚህ አንቀጽ ውስጥ የተዘረዘሩትን በተመለከተ የዕብራይስጥ ስያሜዎችን ትርጉሞች በሙሉ ርግጠኞች አይደለንም፣ ነገር ግን «ዓይነ ሥውር፣ አንካሳ፣ ሽንካላ ወይም ቅርጹ የተጣመመ» የሚሉቱ ሁሉንም የሚያጠቃልሉ ይመስላሉ (21:18)። ከ ነዚህ አንዳንዶቹ በወሊድ ወቅት የተከሰቱ ችግሮች ይሆናሉ፤ ሌሎች የበሽ ወይም የአደጋ አሳዛኝ ውጤቶች ሊሆኑ ይችላሉ። የጥንት ሰዎች ንደ ዛሬው ሐኪሞች የተሰበሩ አጥንቶችን ወይም ልዩ ልዩ በሽ ዎችን አክሞ በማዳን ረገድ ምብዛም የተካኑ አልነበሩም። በቀጥታ 20 ላይ «የተሰበሩ ድንጋዮች» የሚለው ስለ ተጐዱ ቈለጦች የሚያመለክት ነው። ጃንደረቦች ግዚአብሔርን በሚያመልኩ ስራ-ኤላውያን መካከል ንዲገኙ አይፈቀድላቸውም ነበር (ዘዳግ. 23:1) ንዲሁም በመሠዊያው ላይ ንዲያገለግሉ በፍጹም አይፈቀድላቸውም። ልጆችን መውለድ አስፈላጊ ነገር ነበር። ደግሞም በተለየ ሁኔ የካህንነት መስሪያ ንዲቀጥል የበለጠ አስፈላጊ ነበር።

ንደገናም፤ ይህ የመጽሐፍ ቅዱስ አንቀጽ ዛሬ አካላዊ ጉድለት ያለባቸውን ሰዎች ዝቅ አድርጎ ለመመልከት ጥቅም ላይ መዋል የለበትም። ለዚያ ዓላማ ከቶ አልተጻፈም። ካህናቱ አስፈላጊ የሆነ ተግባርን ለማከናወን የተለዩ ልዩ ሰዎች ነበሩ፤ ደግሞም ግዚአብሔር በአካል ረገድ ጥሩዎች (የተመረጡ) ንዲሆኑ ፈልጓል። ውቧ ነፍስ በተጉዳው አካል ውስጥ ትኖራለች፤ ደግሞም ንዲዚያ ያሉ ሰዎችን ግዚአብሔር በ ይል ሊጠቀምባቸው ይችላል።

ወደ ፊት የ ላቂን ሙዚቃ አቀናባሪ አርቱሮ ቶስካኒኒን የሙዚቃ ቅንብር በምትሰሙበት ጊዜ፤ ይህን ስኬት ያገኘው የአካል ጉድለት ያለበት ሆኖ፡- ከርቀት የማያይ ንደ ሆነ አስ ውሱ። በአሥራ ዘጠኝ ዓመቱ መሰንቆ መሳይ የሙዚቃ መሣሪያን በትንሽ አውሮፓዊ ኦርኬስትራ (የሙዚቃ ባንድ) ውስጥ ሆኖ በሚጫወትበት ጊዜ፤ ከሙዚቃ ጓዱ በስተኋላ በመቀመጡ ምክንያት ሙዚቃውን በደንብ አይቶ ለማንበብ አይችልም ነበርና ሙሉውን የሙዚቃውን ኖ በአ ምሮው ማስ ወስ ነበረበት። አንድ ቀን መሪው መመና፤ ደግሞም ሙዚቃውን በሙላት የሚያውቅና በዚያ የሚገኝ ሰው ቶስካኒኒ ብቻ ነበር። ስለሆነም ከትውስ ው በመነሣት የሙዚቃውን ድግሥ በመምራት ተ ወጣው። ይህም ጉልህ የሆነው ተግባሩ የመጀመሪያው ነበር፤ ሁሉም ነገር፡- ጥሩ ትውስ በነበረው የአካል ጉድለት በነበረበት ሰው ተከናወነ።

3. ሙያዊ ትኩረቶች (ዘሌዋ. 22:1-33)

ለአንድ ካህን ጌ ን ተቀባይነት ባለው መንገድ ለማገልገል፤ የአሮን ልጅ መሆኑና ከአካል ጉድለት ነፃ መሆኑ ብቻ በቂ አያደርገውም ነበር። ግዚአብሔር በ ርሱ የሚደሰትበትን አገልግሎት ማከናወን አለበት። አምላኪዎቹ ውጫዊ የሆነውን ሥነ ሥርዓት ይመለከቱ ይሆናል፤ ነገር ግን ግዚአብሔር በልብ ውስጥ ያለውን ይመለከ ል።

«ራሳቸውን ከተቀደሱ ነገሮች ይጠብቁ» (ቀ. 2) የሚለው ሐረግ የምዕራፉን ጭብጥ ይዞአል። «በአሳቢነትና በአክብሮት» መያዝ

አለባቸው ወይም «በአያያዝ ጠንቃቃ መሆን» ማለት ነው። ካህናቱ ቀኑን መሉ ዓመቱን ሁሉ መስዋዕትን ያቀርባሉ። ለ ነርሱ «መያዊ» ዝንባሌን በቀላሉ ማዳበር የሚቻልበት ሁኔ ሊፈጠርባቸው ይችላል፤ ይህም የተቀደሰ የአምልኮ ሥርዓት ወደ ጥልቀት-አልባ ድግግሞሽ ይለውጠዋል። የረጅም ልብ ወለድ ጸሐፊው ጆርጅ ማክዶናልድ ንዲህ አለ፡- «ቅዱስ የሆኑ ነገሮችን ውጫዊ ገጽ ይዞ የተለመዱ ድርጊቶች አድርጎ ንደ መውሰድ መለኮትን የሚያሳዝን ነገር የለም።» ይህ ማስጠንቀቂያ የተሰጠው ለዚህ ነው።

ኔ በሴሚናሪየም ውስጥ ተማሪ በነበርሁበት ጊዜ፣ በአንድ ከሰዓት በኋላ ሁለት ተማሪዎች ርስ በርስ ተጠራርተው ይነጋገሩት የነበረውን ነገር በሰማ ጊዜ ግድ ስለ ተሰኘበት ነገር ከአስተማሪዎቹ አንዱ ነገረን።

«የት ነው የምትሄደው?» ሲል የመጀመሪያው ጠየቀ።

«ከማዲሰን መንገድ በላይ!» የሚል ምላሽ መጣ።

« ዚያ ምን አለ?»

«አህ፣ ጠንካራ ነገርን ማንበብ ይኖርብኛል!»

መምህሩ ከተማሪዎቹ አንዱ ክርስቲያናዊ የቀብር ሥነ ሥርዓትን «አስቸጋሪ ነገር ንደ ማንበብ» አድርጎ መግለጹን ሲያስበው ተቈጥቶአል፤ ተጐድቶበ ልም። ይህ ዝንባሌ ራልፍ ጂ. ተርንቡል «የባለሙያነት መንፈስ» ያለው ነው፤ ይህም የአገልግሎት ክንውኖችን ማከናወን፣ ነገር ግን በልብህ ያለመንክበት ማለት ነው።³ በውጭአዊ፣ ሁሉንም ትክክለኛ (ተገቢ) ነገሮች በትክክለኛው መንገድ ደርጋላችሁ፣ ነገር ግን ግዚአብሔር በሚመለከትበት ጊዜ፣ ምንም ትክክል የሆነ ነገር የለም። በነቢዩ በሚልክያስ ዘመን፣ የባለሙያነት መንፈስ የካህናትን ሥራ ሁሉ አጨልሞት ነበር (ሚልክ. 1:6-2:9)።

ቸልተኝነትና የባለሙያነት ሁኔ በመሠዊያው ላይ ራሱን በሦስት መንገዶች ይገልጻል፡- ይህም ንጹሕ ባልሆኑ ካህናት (ዘሌዋ. 22:3-9)፣ መመዘኛዎችን በማያሟሉ ንግዶች (ቊ. 10-16)፣ ንዲሁም ተቀባይነት በሌላቸው መስዋዕቶች (ቊ. 17-33) በኩል

ነበር። ካህኑ ራሱን፤ መስዋዕቶቹንና ግዚአብሔርን ለማገልገል በቆመበት ስፍራ ያለውን መሠዊያ በማርከስ አገልግሎቱን ይቋጫል።

ንጹሕ ያልሆኑ ካህናት (ቍ. 3-9)። አንድ ካህን ረከሰ ነገር ግን ስለዚህ ምንም አላደረገም ንበል። ርሱ ንጹሕ ስላለመሆኑ ማንስ ቢሆን ንዴት ሊያውቅ ይችላል? በመሠዊያው ላይ ሊያገለግል፤ መስዋዕቶቹን ሊያከናውን፤ ሕጋዊ የሆነ ከመስዋዕቶቹ የሚደርሰውን ድርሻ ንኳ ሊመገብ ይችላል፤ ላይ ወቅበትም ሊዘልቅ ይችላል። ነገር ግን ግዚአብሔር ያውቃል፤ ደግሞም ካህኑ በሞት አደጋ ላይ ነው ያለው (ቍ. 9)።

ንዲህ ዓይነቱ ጠባይ ካህኑ ራሱን ከ ግዚአብሔር ማስቀደሙን ንዲሁም ከጠባዩ ይልቅ ስለ ተሰሚነቱ የሚጨነቅ መሆኑን ያመለክ ል። የዚህ ጢአት ስም ግብዝነት ነው። ርሱ ንጹሕ አለመሆኑን ሰዎች ማወቃቸው ያስጨንቀዋልና፤ ነገር ግን ግዚአብሔር ርሱን የለየበትን የተቀደሰ ተግባር ማርከሱ አላስጨነቀውም። ጌ በምድር ላይ በሚያገለግልበት ዘመን ንደ ነበሩት ፈረሳውያን፤ ይህ ካህን ንጹሕ መስሎ ቀርቦ ነበር፤ ነገር ግን በ ውነቱ «ቈጥቋጭ» ነበር (ማቴ. 23:25-28)።

ጌ ን ና የ ርሱን ሕዝቦች የሚያገለግሉ ሰዎች በ ግዚአብሔር ፊት ግልጽና ማኝ መሆን ይኖርባቸዋል ንዲሁም በመጀመሪያ ደረጃ ርሱን ለማስደሰት ማገልገል ይኖርባቸዋል። «ከ ግዚአብሔር ዐይን የተሰወረ ምንም ፍጥረት የለም፤ ስለ ራሳችን መልስ መስጠት በሚገባን በ ርሱ ፊት ሁሉም ነገር የተራቁተና የተገለጠ ነው» (ዕብ. 4:13፤ አ.መ.ት)። የሴፍ ትፈትነው ለነበረችው ሴት፤ « ንዴት ይህን ክፉ ነገር አደርጋለሁ? በ ግዚአብሔር ፊት ንዴት ጢአትን ሠራለሁ?» (ዘፍጥ. 39:9) ባለ ጊዜ የሴፍ የወሰደው ያንን አቀራረብ ነበር። ይህ ጳውሎስ ስለ አገልግሎት የነበረው አቀራረብ ጭምር ነበር። «ስለዚህ በ ግዚአብሔርና በሰው ፊት ንጹሕ ሊና ንዲኖረኝ ሁልጊዜ ጥራለሁ» (የሐዋ. 24:16፤ አ.መ.ት)።

ከሙያተኝነትና ከግብዝነት መጠበቂያው ትልቁ ከለላ ንጹሕ

በሆነ ሕሊና የሚገለጥ ፈሪህ ግዚአብሔር ነው (2ኛ ቆሮ. 1:12፤ 4:2፤ 5:11)። ሕሊና ብርሃን ንዲገባ ንደሚፈቅድ መስከራ ነው። መስከራ ቆሻሻ በሚሆንበት ጊዜ፤ ብርሃኑ ቀስ በቀስ የጨለመ ይሄዳል። ሕሊና አንድ ጊዜ ከረከሰ (ቲቶ 1:15)፤ ቀስ በቀስ የባሰበት ይሄድና ብዙም ሳይቆይ ከናካቴው ተግባሩን ማከናወን ስኬታቸው ድረስ የደረቀ ይሆናል (1ኛ ጢሞ. 4:2)። ከዚያም «ክፉ ሕሊና» (ዕብ. 10:22) ይሆናል፤ ይህም የበጎ ሕሊና ተቃራኒ የሆነን ነገር የሚያደርግ ነው (1ኛ ጴጥ. 3:16)።

ብቁ ያልሆኑ ንግዶች (ቊ. 10-16)። አንድ ካህን የተወሰኑ መስዋዕቶችን ክፍል መመገብ ንዲሁም ለመብላት ብቁ ከሆኑት በቤተሰቦቹ ካሉ ሰዎች ጋር መካፈል ይችላል፤ ነገር ግን ርሱ በ ግዚአብሔር መስዋዕት በጣም ለጋስ ከሆነና ከዚህ ውጭ የሆኑትን ካካተተ፤ በ ግዚአብሔርና በ ንግዳው ላይ ጢአትን ይሠራል። ብቁ ያልሆነው ንግዳ የበደለ መስዋዕትና የቅጣት ክፍያ ያመጣ ይሆናል፤ ደግሞም ይህ በ ርግጥ ምግቡን ጅግ ውድ የሆነ ያደርገዋል!

በሌላ አነጋገር፤ ማኝ የሆነ ካህን ለ ራሱም (ዘሌዋ. 22:1-9) ሆነ ለሌሎች (ቊ. 10-16) ለሁለቱም ንቢ (አይሆንም) ለማለት ድፍረት ሊኖረው ይገባል። ይህም ከካህናት ቤተሰብ ውጭ የሆኑ የትኞቹንም ያገቡ ሴት ልጆች ሊያካትት ይቻላል (ቊ. 12-13)። የ ርሱ አፍቃሪ ልብ በግብዣው ላይ ንዲካተቱ ማድረግ ሊሆን ይችላል፤ ነገር ግን ያንን ንዲያደርግ አይፈቀድለትም። ነርሱን ማካተት ይጎዳቸዋል፤ ደግሞም መቀጫ ንዲክፍሱ ያደርጋቸዋል።

በክርስቲያናዊ አገልግሎት ውስጥ በጣም አስቸጋሪ ከሆኑት ነገሮች መካከል አንዱ ምቢ ማለት ነው፤ ነገር ግን ከ ግዚአብሔር ጋር ያለንን ንጹሕ ብረት ለመጠበቅ አንዳንድ ጊዜ ይህን ማድረግ ይኖርብናል። አማኝ የሆነ ወገንን ከማያምን ወገን ጋር አላጋባም የሚል መጋቢ፤ በተለይ ከቤተሰቦቻቸው ጋር ዘወትር ጠላትነትን ይፈጥራል፤ ነገር ግን ሕሊናው በ ግዚአብሔር ፊት ንጹሕ ይሆናል። የሚጎዳ ግንኙነትን ለማቆር የሚሹ ልጆቻቸውን

ንዲያቆሙ የሚከለክሉ ወላጆች በተሳሳተ መንገድ ሊ ዩ ንዲሁም አንዳንድ ጊዜ ሊ መ ይችላሉ፤ ነገር ግን ያደረጉት ያሉት የ ግዚአብሔርን ፈቃድ ነው። የሚያድን ምነት ምልክቶችን ያላሳዩ ሰዎችን አባል ማድረግን ንቢ ያሉ አብያተ ክርስቲያናት «ከሆኑት በላይ የተቀደሱ» በመባል ዘወትር ይጠራሉ፤ ነገር ግን ምቢ ለማለት ድፍረቱ አላቸው።

ተቀባይነት የሌላቸው መስዋዕቶች (ቀ. 17-32)። ልክ ካህናቱ ከአካላዊ ጉድለቶች ነፃ መሆን ንዳለባቸው ሁሉ፤ ንዲሁ የሚያቀርቡዋቸው መስዋዕቶቹም ፍጹም መሆን ነበረባቸው፤ አሊያም ጌ አይቀበላቸውም ነበር። ካህናቱ ለምን ያህል ጊዜ አምላኪውን ና መስዋዕቱን አንቀበልም ብለው መመለስ ንዳለባቸው ሳስብ ግራ ጋባለሁ፤ ምክንያቱም ሰውዬው ለጌ ዝቅተኛ የሆነ ማለትም በመንጋው ውስጥ ንዲሆን ለምንም የማይጠቅምና መሸጥ የማይችል ንስሳ ለመስጠት በመጣሩ ነበር። «‘በቅሚያ የመጣውን፤ አንካሳውንና የ መመውን ንስሳ ቀርባን አድርጋችሁ ስ ቀርቡ ከ ጃችሁ መቀበል ይገባኛልን?’ ይላል ግዚአብሔር» (ሚልክ. 1:13፤ አ.መ.ት)። «‘ያንኑ ለገዢችሁ ብ ቀርቡ፤ በ ናንተ ደስ ይለዋልን? ወይስ ይቀበለዋልን?’ ይላል የሠራዊት ጌ ግዚአብሔር» (ሚልክ. 1:8፤ አ.መ.ት)።

የ ግዚአብሔር አገልጋዮች ጢአትን መስራትን ለሕዝቡ ቀላል ማድረግ (ዘሌዋ. 22:10-16) የማይገባቸው ብቻ ሳይሆን፤ ነገር ግን የበለጠ ነገራቸውን ለጌ ንዲሰጡ ሕዝቡን ማበረ ት ጭምር ይኖርባቸዋል። የዳዊት ዝንባሌ ትክክል ነበር፡- «ለአምላኬም ለ ግዚአብሔር የሚቃጠል መስዋዕት ያለ ዋጋ አላቀርብም» (2ኛ ሳሙ. 24:24፤ አ.መ.ት)። አገልግሎቱን የሚያከብር ንዲሁም ለ ግዚአብሔር ለሚቀርቡ መስዋዕቶች ላቅ ያለ አክብሮት ያለው አንድ ካህን የ ግዚአብሔርን መመዘኛዎች የሚያሟሉ መስዋዕቶችን ብቻ ይቀበላል። አንድን አምላኪ ስለ ጢአቱ ስርየት የሐሰት ዋስትና ሰጥቶ ከመሠዊያው መሸኘት በሕይወቱ/ በሕይወቷ ላይ ላቅ ጉዳትን/ጥፋትን ማምጣት ነው።

የመስዋዕቱን ዕድሜ በተመለከተ (ዘሌዋ. 22:26-28፤ ደግሞ

ዘጸአ. 22:30ን ተመልከት) ልዩ የሆነ መመዘኛው ፈጣሪ ፍጡራትን በተመለከተ ያለውን ቅን አሳብ (ዮናስ 4:11፤ ዘዳግ. 22:6-7) ያሳያል። ከአንድ ሳምንት ያነሰ ዕድሜ ያለው ጥጃ ወይም ጠቦት ከየትኛውም ርቀት ወደ መቅደሱ በሚመጣበት ጊዜ በሂደቱ ላይ ሊሞት ይችላል። ናቲቱንና ልጁዋን በአንድ ቀን መግደል (መሠዋት) ለየትኛውም ዓላማ ቢሆን፤ ለ ኔ ጭካኔ ይመስለኛል። ሃይማኖ ዊ ተግባራ ችንን በምንፈጽምበት ጊዜ፤ ግዚአብሔር አዘጋጅቶ ያቀረበልንን ነገር በምንጠቀምበት መንገድ ልበ ቢሶች ና ጥንቃቄ የጐደለን ንዳንሆን መጠንቀቅ ይኖርብናል። «ለ ንስሳቱ የደረሰው ቀስ በቀስ ለሰዎቹም ይደርሳል» የሚለውን ከአንድ በላይ የሆኑ ማ በረሰባዊ ሃያሲያን ግልጥ አድርገው አውጥተው ል። «በ ንስሳት ላይ የተፈጸመ ነገር ሁሉ፤ ብዙም ሳይቆይ በሰዎች ላይ ይከሰ ል፤» አለ ትውልደ አሜሪካዊው ጅፍ ሲያትል፤ «ሁሉም ነገሮች የተያያዙ ናቸው።»

አንድ ካህን፤ «የ ግዚአብሔርን መስላሰቦች ንዲሁም ርሱ የሰጠኝን አገልግሎት የማከብረው ለምንድን ነው?» ብሎ ጠየቀ ንበል።

የዚህ ምዕራፍ መደምደሚያ የሆኑት ሦስት ቊጥሮች ያንን ጥያቄ በግልጽ ይመልሱ ል።

(1) ነዚህ የ ግዚአብሔር ት ዛዛት ናቸው፤ ናም ሊ ዘዙዋቸው ይገባል። ለ ኛ ምርጥ ያልሆኑ የትኞቹንም ነገሮች ግዚአብሔር ከቶ አያዝዘንም።

(2) ይህ የ ግዚአብሔርን ላቅ ስም የምናከብርበት ንዲሁም በሕዝቡ ፊት ርሱን የምንቀድስበት መንገድ ነው።

(3) የሚያዝዘን ጌ ከባርነት የተቤዠን ነው፤ ደግሞም የ ርሱ ልዩ ሕዝብ ንድንሆን የለየን ርሱ ነው። ሁሉንም ለ ርሱ ማስ ረከብ አለብን!

ምን ዓይነት ላቅ መነሣሣት ያስፈልገናል?

የወደፊቱን የሚናገር የቀን መቀጠሪያ

ሥርዓት አልበኝነት ና ግራ መጋባት ወዳለበት ዓለም ለመግባት የምትፈልግ ከሆነ፤ የዘመናዊ ቀን መቀጠሪያ ንዴት ንደ ጉለበተ አጥና።

በጁሊየስ ቄሣር ዘመን፤ የቀን መቀጠሪያው ከተፈጥሮ ጅግ የወጣ ነበረና ነገሮችን ንዲያስተካክል ቄሣር ግሪካዊ ሰው ሶሲግኔስ የተባለ የከዋክብት ቁጠራ ባለሙያን አዘዘው። የሰማያትን

ንቅስቃሴ መቀየር ባለመቻሉ፤ ሶሲግኔስ በቀን መቀጠሪያው ላይ ወደ ሦስት ተጨማሪ ወሮችን ገደማ በማክል፤ ለ46 ዓ.ዓ. 445 ቀናትን በመስጠት ችግሩን አስወገደው! በዚያ ዓመት የተወለዱ ሰዎች የልደት ቀናቸውን ለመናገር ከጊዜ በኋላ አስቂኝ ሳይሆንባቸው አልቀረም።

ጳጳስ ግሪጎሪ XIII (አሥራ ሦስተኛ) (1502-85) ዛሬ ኛ የምንጠቀምበትን ጥቅም ላይ ንዲውል አዘዙ። በ ርግጥ፤ ይህ የአሮጌው ጁሊያን የቀን መቀጠሪያ የ ደሰበት ነው። ላቋ ብሪ

ኒያና የቅኝ ግዛቶቻቸው የጎርጎሳውያንን ቀን መቀጠሪያ በ1752 መጠቀም በጀመሩበት ጊዜ፤ መስከረም 3 መስከረም 14 ሆነ፤ ደግሞም ከብሪ ኒያ ርክ ውስጥ አሥራ አንድ ቀናት ጠፉ። የሃያ ሁለት ዓመቱ ጆርጅ ዋሺንግተን የልደት ቀን ከየካቲት 11 ወደ የካቲት 22 ሄደበት። ምናልባት የልደት ቀኑን በዓመት ሁለቱ ሳይከበረው አልቀረም።

የጊዜ (የቀንን) መቀጠሪያዎች የዘመናችን ባተሌ ዓለም የተለመደ ክፍል ናቸው፤ ነገር ግን በሙሴ ዘመን ለ ስራኤል ሕዝቦች

ያን ያህል ጠቃሚ አልነበሩም። አይሁድ ወሮችን በጨረቃዋ መልክና መጠን የቈጠሩ፤ ንዲሁም ወቅቶቹ ሲመጡና ሲሄዱ የተመለከቱ ፀሐይ ከሚወጣበት ስከሚጠልቅበት ይሠሩ ነበር።

ግዚአብሔር «በምድር ዘመን ሁሉ መዝራትና ማጨድ፤ ብርድና ሙቀት፤ በጋና ክረምት፤ ቀንና ሌሊት አያቋርጡም» (ዘፍጥ. 8:22) ብሎ ተስፋ ሰጥቶአቸው ነበር። ያንዳንዱ ቀን ከ ግዚአብሔር የተሰጠ ቅዱስ ስጦ ነበር።

ግዚአብሔር ለ ስራኤል ከወቅቶች መፈራረቅና ከሕዝቡ ሪክጋር የተያያዘ የቀን መቀጠሪያ ሰጣቸው። የቀን መቀጠሪያው ያልተለመደ ነበር፤ ምክንያቱም ግዚአብሔር ባለፈው ጊዜ ያደረገላቸውን ነገሮች ብቻ ጠቅለል አድርጎ የያዘ አልነበረም፤ ነገር ግን ግዚአብሔር ወደፊት የሚያደርግላቸውንም ነገር ቀድሞ የሚጠቁም ነበር። የቤተ ክርስቲያን ራስ የሆነው የኢየሱስ ክርስቶስ የድነት ሥራ፤ ንዲሁም የ ስራኤል ሕዝብ የወደፊት ዕድል ፈን ሁሉም በ ነዚህ ሰባት በዓላት ተምሳሌ ዊ በሆነ መልኩ ተቀምጠዋል።

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ፤ ነዚህ ልዩ ቀናት ዘጠኝ ጊዜ «ግብዣዎች»፤ አሥር ጊዜ «ቅዱስ ስብሰባዎች» በመባል ተጠርተዋል። «ግብዣዎች» ከመብላት ጋር ምንም ግንኙነት የላቸውም። በ ርግጥ፤ በማስተሰሪያ ቀን ሕዝቡ ይጸሙ ነበር። ቃሉ «የተቀጠረው ጊዜ» ማለት ብቻ ነው። «በዓላት» በ ነዚህ በ ያንዳንዳቸው ግብዣዎች ወቅት ሁሉም ሰዎች ንደ ማ በረ ም መናን በአንድነት ይሰበሰባሉ፤ ነገር ግን ይህም ንዲሁ ውነት አልነበረም። ከልዩ ቀናቱ በአንዳንዶቹ ልዩ ስብሰባዎች (መስጠት) ነበሩ፤ ዳሩ ግን ቃሉ በመሠረ ዊነት «አዋጅ» ወይም «ማስ ወቂያ» ማለት ነው። ሕዝቡ በ ማኝነት ሊያከብሩዋቸው የሚገቡ ነዚህን ክስተቶች ጌ «ቀን ቀጥሮላቸዋል ደግሞም አሳውቋቸዋል።»

1. ሳምን ዊው ሰንበት፡- ግዚአብሔር ለጊዜያችን ሥርዓትን አበጅቶለ ል (ዘሌዋ. 23:1-3)

ሳምን ዊው ሰንበት ከዓመ ዊ ክብረ በዓላት አንድ አልነበረም (ዘጸአ. 20:8-11)፤ ነገር ግን ለአይሁድ ሕዝቦች አስፈላጊ የሆነ ቀን

ነበር፤ ደግሞም ሊያከብሩት ይጠበቅባቸዋል። ርሱን አለማክበር ሞትን ያስከትላል (ዘኁል. 15:32-36)።

ግዚአብሔር ሰንበትን ለ ስራኤል የሰጠበት ብዙ ምክንያቶች ነበሩ። የመጀመሪያው፤ ለሕዝቡ፤ በ ርሻ ሥራ ላይ ለሚሰማሩ ንስሳት ንዲሁም ለምድሪቱ ተፈላጊ የሆነውን ዕረፍት ና ዘና ማለትን ያስገኝላቸዋል። («ሰንበት» ከዕብራይስጥ ቃል የመጣ ሲሆን፤ «ማረፍ፤ የጉልበት ሥራን ማቆም» ማለት ነው።) በዘፍጥረት 2:1-3 መሠረት፤ ሳምን ዊው ሰንበት ለአይሁድ ግዚአብሔር ፈጣሪ መሆኑን ነርሱ ደግሞ የ ርሱ የልግሥና ስጦታዎች ተንከባካቢ ንደ ሆኑ ያስ ወሳቸዋል። ምድሪቱን ከመበዝበዝ አይሁዶችን ለመጠበቅና ርስቱን ከማግኘትም ንዲጠበቁ ለማድረግ ጌ የሰንበት ዓመትን ንዲሁም የኢየሱዌል ዓመትን ለይቶ ቀደሳቸው (ዘሌዋ. 25)። ግዚአብሔር ለፍጥረቱ ያለው የፍቅር ግድ መሰኘት በሰንበት ሕጎች ውስጥ ይ ያል።

ሰንበት በ ግዚአብሔርና በቃል ኪዳን ሕዝብ መካከል ያለ ልዩ ምልክትም ጭምር ነበር (ዘጸአ. 31:12-17)። ሌሎች ሰዎች በሰባተኛው ቀን ሊሠሩ ደግሞም ቀኑን ንደ ማንኛውም ቀን ሊቈጥሩት ይችላሉ፤ ነገር ግን ስራኤላውያን በሰባተኛው ቀን ያርፋሉ በዚህም ነርሱ የጌ መሆናቸውን ይመሰክራሉ (ነህ. 13:15-22፤ ኢሳ. 58:13-14)። መዝሙር 147:19-20 ሕጉ ለአሕዛብ ሕዝቦች ከቶ ንዳልተሰጠ የሚያመለክት ሆኖ ሳለ፤ ነህም ወደ ሲና ተራራ ስኪመጡ ድረስ የሰንበት ሕግ ለ ስራኤል አለመሰጠቱን (ነህ. 9:13-14) ግልጥ አድርጎ ያስቀምጣል። ምንም ንኳ አማኞች በዚህ ዘመን «ሰንበት ጠብቁ» ተብለው ባይ ዘዙም (ሮሜ 14:1፤ ቄላ. 2:16-17)፤ ከሰባቱ ቀን በአንዱ የማረፍ መር መልካም ነው።

2. ፋሲካ፡- ክርስቶስ ስለ ጢኦ ችን ሞተ (ዘሌዋ. 23:4-5)

ፋሲካ ስራኤላውያን ነፃ የወጡበትን ቀን የሚያከብሩበት ክብረ በዓል ነው፤ ቍልፍ የሆነው ምንባብ ዘጸአት 12 ነው። ንጹሕ የሆነው በግ ስለ በኩር ልጁ ሞተ፤ ምክንያቱም የበጉ ደም በበሩ መቃንና ጉበን ላይ በ ምነት ስለ ተቀባ፤ በኩር ልጆች ከሞት ድነው ነበር። ይህ «የጌ ፋሲካ ማለፍ» ነበረ ደግሞም በዚያ

አስፈሪ ምሽት የሞት መልአክ በግብጽ ምድር ላይ ባለፈ ጊዜ፣ ብቸኛው ነፃ መውጫ መንገድ ነበር። የቡን ደም አለመጠቀም ፍርድንና ሞትን መቀበል ነበር።

ቡ (ጠቦቱ) በዓለም ላሉ ለጠፉ ጢአተኞች ሁሉ ደሙን በመስቀል ላይ ያፈሰሰው ኢየሱስ ክርስቶስን በትክክል ያሳያል (ዮሐንስ 1:29፤ 1ኛ ጴጥ. 1:19-20)። «ፋሲካችን ክርስቶስ ስለ ኛ ርዶአልና» (1ኛ ቆሮ. 5:7)። የፋሲካ በግ ፍጹም መሆን ስለ ነበረበት፣ በወሩ በአሥረኛው ቀን ይመረጣል፤ በወሩ አሥራ አራተኛ ቀን ስኪ ረድ ድረስ በጥንቃቄ ይጠበቃል። ኢየሱስ ክርስቶስ « ጢአትን አላወቀም» (2ኛ ቆሮ. 5:21)፤ « ጢአትን አላደረገም» (1ኛ ጴጥ. 2:22)፤ ደግሞም «በ ርሱ ጢአት የለም» (1ኛ ዮሐንስ 3:5)።

በግብጽ ያሉ በኩር ልጆች፣ ቡን በማድነቅ፣ ለቡ ንክብካቤ በማድረግ፣ ወይም ቡን በመውደድ አልዳኑም። ቡ መ ረድ ነበረበት ደግሞም በ ያንዳንዱ አይሁዳዊ ቤት በር ጉቡንና መቃን ላይ ደሙ መቀባት ነበረበት። በክርስቶስ ምሳሌነትም ሆነ በክርስቶስ አስተማሪነት አልዳንንም። ኛ የዳንነው በኢየሩሳሌም ቤተ መቅደስ የፋሲካ በጎች በሚ ረዱበት በተመሳሳይ ሰዓት ሕይወቱን በ ኛ ምትክ በመስቀል ላይ በሰጠው፣ ምትክ በሆነው በክርስቶስ ነው።

በተጨማሪም አይሁድ በጎቹን ይመገቧቸው ነበር፤ ደግሞም ይህ ከፊ ቸው የሚጠብቃቸውን መንገድ ለመንዝ ጥንካሬን ሰጣቸው። የፋሲካ ግብዣን ለመብላት ከ ነርሱ ወገን ያልሆነ ሰው አይፈቀድለትም (ዘጸአ. 12:43-51)። አንተ ወይ በዚያ ቤተሰብ ውስጥ መወለድ (ቊ. 48-49) አሊያም መገዛት ይኖርብሃል፤ ንዲሁም ወንዶች የቃል ኪዳንን ምልክት በሥጋቸው ላይ መሸከም ይኖርባቸዋል። ኢየሱስ ክርስቶስን ያል መኑ ሰዎች በቃሉ አማካይነት ርሱን ሊመገቡትና ለሕይወት ጉዞ ጥንካሬ ሊያገኙ አይችሉም። በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን የ ግዚአብሔር ቤተሰብ ለመሆን ደግሞ የተወለዱ፣ በደሙ የተገዙና በመንፈስ ቅዱስ የአዲሱ ቃል ኪዳን ልጆች ሆነው ምልክትን የተቀበሉ ሰዎችን ኢየሱስ ክርስቶስ በቃሉ አማካይነት ሊመግባቸው ይችላል።

ፋሲካ በአይሁድ ሃይማኖት ዋናው መጀመሪያው ነበር (ቀ. 1-2)፤ ደግሞም ጢአተኞች በክርስቶስ በሚያምኑበት ጊዜ፤ ለ ነርሱ የአዲስ ሕይወት ጅማራ ምልክት ይሆንላቸዋል (2ኛ ቆሮ. 5:21)።

ስራኤል ከፍርድ ያመለጠች ብቻ አልነበረችም፤ ሕዝቡ ከግብፅ ባርነትም ጭምር ድነው ወደ ተስፋይቱ ምድራቸው ለመሄድ ነፃ ወጥተዋል።

3. ያልቦካ ንጀራ፡- ከ ጢአት መለየት (ዘሌዋ. 23:6-8)

ፋሲካን ተከትሎ ለሰባት ቀናት አይሁድ ከማባያቸው ጋር ርሾ የሌለው/ያልቦካ ንጀራን ይመገባሉ፤ በጥንቃቄ ርሾችን ሁሉ ከቤቸው ያስወግዳሉ (ዘጸአ. 12:15-20)። በ ግዚአብሔር ቃል በብዙ ቦታዎች፤ ርሾ ጢአትን ይወክላል። ስለሆነም ርሾን ማስወገድ አንድ ሰው/አንዲት ሴት በደሙ ላይ ባለ ምነት ከዳነ/ከዳነች በኋላ ሕይወቱ/ሕይወቷ መጽዳቱን ተምሳሌ ዊ በሆነ መልኩ ያሳያል/ሳያለች (2ኛ ቆሮ. 6:14-7:1)።

«የአሮጌውን ሕይወት» ርሾ ማስወገድ ይኖርብናል (1ኛ ቆሮ. 5:7)። ባልተለወጥንባቸው ጊዜያት የነበሩ ነገሮች በአዲሱ ክርስቲያናዊ ርምጃችን ስፍራ አይኖራቸውም (1ኛ ጴጥ. 4:1-5)። በተጨማሪም፤ «የሐሰትንና የተንኮልን» ርሾ (1ኛ ቆሮ. 5:8፤ ኤፌ. 4:31-32)፤ የግብዝነትን (ሉቃስ 12:1)፤ ንዲሁም የሐሰት ትምህርት (ገላ. 5:7-9) ርሾን ማስወገድ ይኖርብናል። «የሄሮድስ ርሾ» (ማርቆስ 8:15) በዚያ ክፉ ንጉሥ ሕይወት ውስጥ በገሃድ የ የውን የኩራት (ትዕቢት) ና ዓለማዊነትን ዝንባሌ የሚወክል ነው። ደግሞም «የሰዱቃውያን. . . ርሾ» አለማመን ነበር (ማቴ. 16:6)።

ሰዎቹ ርሾዎችን በማስወገድ ከሞትና ከ ስራት አልዳኑም፤ ነገር ግን ነርሱ የዳኑት የበጉን ደም በ ምነት ለ ራሳቸው በማድረግ ነበር። ዛሬም ሰዎች የ ደሱ ወይም መጥፎ ልማዳቸውን በማስወገዳቸው የዳኑ ንደ ሆኑ ያስባሉ፤ ነገር ግን ነዚህን ነገሮች ማድረግ መልካም ሆኖ ሳለ፤ የክርስቶስ ደም ብቻ ሊያደርጋቸው የሚችላቸውን ነገሮች ሊያደርጉ አይችሉም። ደ ንገት ጢአት-አልባ በሆነው በ ግዚአብሔር በግ፤ በክርስቶስ ደም በኩል ብቻ

የሚገኝ ነው፤ ነገር ግን «የጌ ን ስም የሚጠራ ሁሉ ከዓመፅ ይራቅ» (2ኛ ጢሞ. 2:19)።

የክርስትና ሕይወት ራሷ ወይም መቃብር አይደለም፤ ግብዣ ነው። «ሰለዚህ በቅንነትና በ ውነት ቂጣ በዓልን ናድርግ» (1ኛ ቆሮ. 5:8)። ጢኦት በስውር ወደ ሕይወ ችን ሊገባ ንዲሁም ውስጣዊው ሰውን ስከ መበክል ድረስ በጸጥ ሊያድግ ይችላል። በቂ ጊዜ ከተሰጠው፤ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያለ አንድ መርዘኛ ሰው መላው አካሉን ማርከስ ይችላል። ንዲያድግ ከተፈቀደለት፤ አንድ የስሕተት ትምህርት መላው አገልግሎቱን ሊያጠፋው ይችላል።

በብዙ የምዕራቡ ዓለም ክፍሎች፤ በአንድ ወቅት የክርስትና ምነትን በ ውነት ያራምዱ የነበሩ አብያተ ክርስቲያንና ትምህርት ቤቶችን ገኛላችሁ፤ ነገር ግን አሁን ያንን ምነት ክደዋል። ይህ ንዴት ሊከሰት ቻለ? በአንድ ወቅት የአመራር አካሉ ቡድን አባላት (ቦርድ) የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያን የ ምነት መግለጫን በሙሉ ልብ ያልተቀበለ አስተማሪ ወይም መጋቢ ይቀጥራሉ፤ ደግሞም የሐሰት ትምህርት ርሾ ቀስ በቀስ ይገባል። ብዙም ሳይቆይ፤ መላው ሊጡ ይቦካል፤ ንዲሁም ከዚያም በኋላ የሚሰጠው አገልግሎቱ የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያን አይሆንም። ክርስቲያን መሪዎች መከላከያ ሊኖራቸው ይገባል ደግሞም በተቻለ መጠን የ ግዚአብሔርን ሥራ ከ ርሾ ነፃ ንዲሆን በድፍረት መሻት አለባቸው።

4. በኩሮች፡- ክርስቶስ ከሙ ን ተነሥቶአል (ዘሌዋ. 23:9-14)

ፋሲካን ተከትሎ ከሚመጣው ሰንበት በኋላ ያለው ቀን፤ የሳምንቱ የመጀመሪያው ቀን ነው፤ አንድ ካህን የመጀመሪያውን የገብስ ነዶ ከሜዳ ይወስድና መሥዋዕት አድርጎ በጌ ፊት ይወዘውዘዋል። የመጀመሪያውና ምርጡ ለ ግዚአብሔር ይገባል የሚል አባባል አለ፤ ደግሞም ይህ ይደረግ የነበረው ስራኤላውያን ለ ራሳቸው መከሩን ከመሰብሰባቸው በፊት ነበር (ዘጸአ. 23:19፤ ነህ. 10:34-37፤ ምሳሌ 3:9)። በተጨማሪም፤ መከሩን ስለ ሰጣቸውና የዕለት ንጀራቸውን ስላዘጋጀላቸው ጌ ን የሚያመሰግኑበት ነበር። በኩሩ

በመጀመሪያ ለጌ ስኪሰጥ ድረስ አይሁድ ከመከሩ ንዲመገቡ አልተፈቀደላቸውም ነበር (ዘሌዋ. 23:14)፤ ይህም የማቴዎስ 6:33 ብሉይ ኪዳናዊ መግለጫ ነው።

የሚቃጠል መስዋዕት ሆኖ የተሠዋው ወንዱ ጠበት ሕዝቡ ለ ግዚአብሔር የተቀደሰ መሆኑን ይናገራል። የመብሉና የመጠጡ መስዋዕት ሁለቱ የምግብ መስዋዕቶች፤ ብስትና ወይኑ ከ ግዚአብሔር የመጡ መሆናቸውን የሚያስ ወሷቸው ነበሩ (መዝ. 104:14-15)።

ይህ ሥርዓት/ክብር ጥልቀት ያለው ትርጉም አለው፤ ይሁን ንጂ፤ ኢየሱስ ክርስቶስ «ላንቀላፉት ሁሉ በኩር» ነው (1ኛ ቆሮ. 15:20)። ኢየሱስ ሞቱንና መቃብሩን ከዘር መዝራት ጋር አመሳክሮ ል (ዮሐንስ 12:23፤ ንዲሁም ጳውሎስን የክርስቶስን ትንሣኤ የ ህሉ መከር ንደ ሆነ በማቅረብ ይህን ተምሳሌ ዊ መግለጫ የበለጠ አስፋፍቶ ል (1ኛ ቆሮ. 15:35-49)።

ዚህ ላይ ሁለት መሠረ ውያን ውነ ሾች ብቅ ይላሉ። በመጀመሪያ፤ ግዚአብሔር የመላው መከርን ነደ ተቀብሎ ል፤ ደግሞም አብ ኢየሱስ ክርስቶስን የተቀበለው በመሆኑ ኛም በ ርሱ ተቀባይነትን አግኝተናል (ኤፌ. 1:6)። ሁለተኛ፤ ነደው ልክ ንደ መከር ነው። ካህኑ የገብስ መከርን በውክልና ለማሳየት የዘንባባ ቅርንጫፎችን አይወዘውዝም፤ ርሱ የሚወዘውዘው የገብስ ነደን ነበር። በኩር ሆኖ ከሙ ን ንደሚነሣ፤ አንድ ቀን ሕዝቡ ለሆኑት ያለውን አሁን ኢየሱስ ሆኖ ል። በመከሩ ትንሣኤ (መከር በሚሰበሰብበት ጊዜ) ኛም ርሱን ንመስላለን (1ኛ ቆሮ. 15:49፤ ፊልጵ. 3:20-21፤ 1ኛ ዮሐንስ 3:1-3)።

ይህ የአምልኮ ሥርዓት በሳምንቱ የመጀመሪያ ቀን፤ በጌ ቀን፤ የሚከናወንበት ውነ ጉልህ ነው፤ ምክንያቱም ኢየሱስ ክርስቶስ በሳምንቱ የመጀመሪያ ቀን ከሙ ን ተነሥቷልና መዝሙር 118:17-24 ጠላቶቹን ሁሉ አሸንፎ መሢሐ በትንሣኤ ያገኘውን ድል የሚዘረዝር ይመስላል (ማቴ. 21:1-11፤ 42-46)፤ ንዲሁም መዝሙር 118:24 ንዲህ ይላል፡- « ግዚአብሔር የሠራት ቀን ይህች ናት፤ ሐሢትን ናድርግ በ ርሷም ደስ ይበለን።» ይህ

የሳምንቱን የመጀመሪያ ቀን፤ የትንሣኤን ቀን የሚያመለክት ሊሆን ይችላል።

5. በዓለ ጎምሳ፡- የቤተ ክርስቲያን ልደት ቀን (ዘሌዋ. 23:15-21)

ይህ ልዩ ቀን «የግብዣ ሳምን ት» በመባልም ጭምር ተጠርቷል። «በዓለ ጎምሳ» ማለት «ጎምሳኛው» ማለት ነው ደግሞም ግብዣው ከበኩራት፤ ከሰባት ሳምን ት በኋላ የሚካሄድ በመሆኑ፤ ይህም ንደዚሁ ይከበር የነበረው በሳምንቱ የመጀመሪያ ቀን፤ በጌ ቀን ነበር። ያንዳንዱ የጌ ቀን የክርስቶስን ትንሣኤ ቀን፤ የመንፈስ ቅዱስ መምጣትን፤ ንዲሁም የቤተ ክርስቲያንን መወለድ ያስ ውሳል።

ካህኑ ነዶዎችን በጌ ፊት በመወዝወዝ ፈን ፣ ርሾ ባለበት የተጋገሩ ሁለት ቊራሽ ንጀራዎችን ይወዘውዛል። ቊራሾች ይኖሩ ዘንድ፤ ህሉ ዱቄት ንዲሆን ያስፈልጋል፤ ዱቄትም በቊራሽ መልክ ይጋገራል። የዚህ ተምሳሌ ዊ መገለጫ ፍጻሜውን ከክርስቶስ ትንሣኤ በኋላ በጎምሳኛው ቀን፤ መንፈስ ቅዱስ መጥቶ ወደ አማኞች ቤተ ክርስቲያን በመጨመር አንድ ባደረገበት ዚህ ላይ በሁለት ቊራሾች (አይሁድ ና አሕዛብ) ተምሳሌ ዊ በሆነ መንገድ በተወከለበት በሐዋርያት ሥራ ምዕ. 2 ላይ ተመዝግቦ ናገኛለን።¹ በሁለቱ ቊራሾች ውስጥ ርሾ አለ፤ ምክንያቱም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ጢአት አለ (ዘሌዋ. 2:11)። ቤተ ክርስቲያን ጌ ን በክብሩ ስክም የው ድረስ «ቅዱስና ንክን የሌለባት» ልትሆን አትችልም (ኤፌ. 5:27)።

ግብዣው ለአንድ ቀን ነበር፤ ቀኑም ሕዝቡ ሥራ የማይሠራበት ነበር፤ ነገር ግን በጌ ፊት የሚደሰትበት ንዲሁም ርሱ ከሰጣቸው መክር መስዋዕት የሚቀርቡበት ነበር (ዘዳግ. 16:9-12)። ይህ አጋጣሚ የስንዴ መክር ማለቁን ያሳያል፤ ደግሞም ግዚአብሔር በልግሥና የሰጣቸውን የ ህል መክር በሚሰበስቡበት ጊዜ አይሁድ ድሆችን ንዲያስቡ ዝዘዋል (ዘሌዋ. 23:22፤ ደግሞ ዘዳግ. 24:19-22 ተመልከት)። በዚህ ት ዛዝ ምክንያት፤ ሩት በቦዴዝ ርሻ ውስጥ መቃረም ችላለች (ሩት 2)። በውጤቱም፤ ቦዴዝን አገባች፤ ደግሞም ብዙም ሳይቆይ ዳዊት ተወለደ (ሩት 4)።

ከሚወዘወዙት ቊራሾች ጋር፤ አሥራ ሦስት የተለያዩ የ ንስሳት መሥዋዕቶች ለጌ ይቀርባሉ፡- ሰባት ጠቦቶች፤ አንድ ለጋ ወይፈን፤ ንዲሁም ሁለት አውራ በጎች ለሚቃጠል (ለመሰጠት) መሥዋዕትነት፤ አንድ የፍየል ግልገል ለ ጢአት (ለስርየት) መሥዋዕት፤ ሁለት ጠቦቶች ደግሞ ለሰላም (ለ ርቅ፤ ለ ብረት) መሥዋዕቶች ይቀርባሉ፡፡ ኢየሱስ ክርስቶስ ባይሞት፤ ከሙ ን ባይነሣ፤ ንዲሁም ወደ ሰማይ ባይመለስ ኖሮ፤ መንፈስ ቅዱስ ለማገልገል ወደ ምድር መምጣት ባልቻለ ነበር፡፡ ነዚህ ሁሉ መሥዋዕቶች በመስቀል ላይ ርሱ ባቀረበው አንድ መሥዋዕት ተ ፈጽመዋል (ዕብ. 10:1-18)፡፡

ከመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት ውጭ፤ በዚህ ዓለም ውስጥ የ ግዚአብሔር ሰዎች ተገቢ በሆነ መልኩ ተግባራቸውን ማከናወን አይችሉም፡፡ አማኞችን ወደ አካሉ በጥምቀት የሚያስገባ መንፈስ ቅዱስ ነው (የሐዋ. 1:5፤ 1ኛ ቆሮ. 12:13) ንዲሁም ለአገልግሎትና ለምስክርነት የሚያስ ጥቃቸው ርሱ ነው (የሐዋ. 1:8፤ 4:8፤ 31)፤ ለጌ ክብር ስደትና መከራን መቋቋም የሚያስችላቸው ርሱ ነው፡፡

የበዓለ ጎምሳን በዓል (ክብረ በዓል) ተከትሎ የሚቀጥለው ግብዣ (ክብረ በዓል) ከመድረሱ በፊት በ ግዚአብሔር የቀን መቅረብ ላይ የአራት ወራት ክፍተት አለ፡፡ ይህ ክፍተት ኛ አሁን ያለንበትን ዘመን፤ የቤተ ክርስቲያንን ዘመን፤ በ ርሱ ወቅት በመከፋ ሥራ ኛ ሁለንተናችንን የምንሰጥበትን ዘመን (ማቴ. 9:36 -38) ደግሞም በጉጉት የመለኮቱን ድምፅ የምንጠባበቅበትን ዘመን (1ኛ ቆሮ. 15:51-58፤ 1ኛ ተሰ. 4:13-18) ሊወክል የሚችል ነው፡፡

6. መለኮቶች፡- የ ግዚአብሔር ሰዎች መጠራት (ዘሌዋ. 23:23-25)
የመጨረሻዎቹ ሦስቱ በዓላት በሰባተኛው ወር፤ በዘመናችን ከመስከ ረም ስከ ጥቅምት ይከበሩ ነበር፡፡ ቊራጥር ሰባት በቀን መቅረብ ያው ንዲሁም ግዚአብሔር ለ ስራኤል ባለው ዕቅድ ውስጥ አስፈላጊ ነው (ዳን. 9:20-27)፡፡ ሰባት በዓላት አሉ፤ ሦስቱ በሰባተኛ ው ወር የሚከበሩ ናቸው፡፡ ሰንበት የሳምንቱ ሰባተኛው ቀን ነው፡፡

ጳጳሳዊነት ከበኩራት በዓል ጎምላ ቀናት በኋላ የሚከበር ነበር (ይህም ሰባት ሲባዛ ሰባት ሲደመር አንድ ነው)። የቂጣው በዓልና የዳስ በዓል ያንዳንዳቸው ለሰባት ቀናት የሚከበሩ በዓላት ናቸው።

«ሰባት» የሚለው የዕብራይስጡ ቃል የመጣው «ሙሉ መሆን፤ መጥገብ» የሚል ትርጉም ካለው ሥርወ ቃል ነው። በተጨማሪም ርሱ «መማል፤ ስዕለት መሳል» የሚል ትርጉም ካለው ቃል ጋር ይዛመዳል። ግዚአብሔር አንድን ነገር «በሰባት» ሲያስቀምጠው፤ ርሱ የሚናገረውም ሆነ የሚያደርገው የተሟላ ና የሚደገፉበት መሆኑን ለሕዝቡ ያስ ወሳቸው ነው። ምንም ነገር በ ርሱ ላይ ሊጨመርበት አይችልም።

በዘኁልቀ 10:1-10 መሠረት፤ ካህናቱ የብር መለኮቶቻቸውን ለሦስት ክንዋኔዎች ይነፉ ነበር፡- ሕዝቡን በአንድ ላይ ለመሰብሰብ፤ ጦርነትን ለማወጅ፤ ንዲሁም ንደ አዲስ ጨረቃ ያሉ ልዩ ጊዜ ያትን ለማስ ወቅ የሚነፉ ናቸው። የመለኮቶች በዓል በሰባተኛው ወር የመጀመሪያ ቀን የሚከበር ሲሆን፤ በአዲሱ ሕዝባዊ ዓመት (ሮሽ ሃሽና)፤ «የዓመቱ ራስ») ግልጋሎት (መስተንግዶ) ይደረግል ል። ለመለከት በዓል የሚቀርቡ መሥዋዕቶች በዘኁልቀ 29:1-6 ተዘርዝረዋል።

ስኮትላንዳዊው ሰባኪ፤ አሌክሳንደር ዋይት በአንድ ወቅት ንዲህ አለ፡- «ድል አድራጊው የክርስቲያን ሕይወት፤ ተክ ይ የሆኑ አዲስ ጅማራዎች ናቸው።» ግዚአብሔር ለሕዝቡ የአዲስ ጅማራዎችን አጋጣሚዎች (ዕድሎች) ይሰጣል፤ ደግሞም በከንቱ የምናባክናቸው ከሆንን ሞቾች ነን። ከዘመናዊው የአዲስ ዓመት አከባቢራችን ጋር ባልተገናኘ መልኩ፤ አይሁድ የአዲስ ዓመቱ ቸውን የመጀመሪያ ቀን ለጸሎት፤ ለማሰላሰል ንዲሁም ለ ጢአት ኑዛዜ ይጠቀሙበት ነበር። ከጌ ጋር አዲስ ጅማራን ለማድረግ ይሹበት ነበር።

ከዚህ በዓል ጋር የተገኘ ትንቢ ዊ መል ክት አለ። ክርስቶስን ባለማመናቸውና በመቃወማቸው ምክንያት፤ ስራኤላውያን የተበተኑ ሕዝቦች ሆኑ (ዘሌዋ. 26:27-33፤ ዘዳግ. 28:58-67)፤ ነገር ግን በመጨረሻዎቹ ቀናት ግዚአብሔር ንደገና ይሰበስባቸዋል

(ኢ.ሳ. 11:1-12፤ 27:12-13፤ ማቴ. 24:29-31)። ስራኤል በግንቦት 14፣ 1948 (.ኤ.አ) ንደ አንድ ሕዝብ በምትሰበሰብበት ጊዜ፣ የግዚአብሔርን ጥን ዊ የተስፋ ቃሎች ዓለም አስ ውሏቸው ነበር፤ ደግሞም በ ውነተኞቹ መካከል «በሚቀጥለው ዓመት በኢየሩሳሌም ንገናኝ!» የሚለው ከፋሲካ መፈክር የበለጠ ሆኖ ነበር።

መሠረ ዊ የሆነው የዚህ በዓል ትርጓሜ ከ ስራኤል ጋር ይገናኛል፤ ነገር ግን ለቤተ ክርስቲያን ተግባራዊ ተዛምዶ ማበጀት ንችላለን። ከቅዱሳን አንዳንዶቹ በሰማይ ሲሆኑ አንዳንዶቹ ደግሞ በምድር ናቸው፤ ደግሞም በምድር ያሉቱ በብዙ ጎሳዎችና ሕዝቦች መካከል ተበትነዋል። ነገር ግን ሁላችንም የመለከቱን ድምፅ ንዲሁም «ወደ ርሱ መሰብሰባችንን» (2ኛ ተሰ. 2:1) በጉጉት የጠበቅን ነን።

7. የማስተሰሪያ ቀን፡- የ ጢአት ይቅር (ዘሌዋ. 23:20-32)

ይህን አስፈላጊ የሆነ ክስተት በምዕራፍ 6 ውስጥ በዘሌዋውያን 16 ተመልክተነዋል። ዚህ ላይ ነፍሳቸውን ያስጨነቁ ሰዎች (በመጾም፣ በመጸለይ፣ ጢአ ቸውን በመናዘዝ) ንዲሁም ከሁሉም ሥራ የራቁ ሰዎች ላይ አጽንኦት መስጠቱን ልብ ይበሉ። « ንደ ምሕረቱ መጠን አዳነን ንጂ፣ ኛ ስላደረግነው በጽድቅ ስለ ነበረው ሥራ አይደለም» (ቲቶ 3:5)።

በምዕራፍ 6 ውስጥ ልብ ንደምንለው፣ የማስተሰሪያው ቀንም ንደዚሁ ትንቢ ዊ መል ክትን ይይዛል። ስራኤል በምድርዋ ከተሰበሰበች በኋላ፣ አይሁድ ያልተቀበሉትን መሢሐቸውን ያዩ ል፣ በ ጢአ ቸውም ንስሐ ይገባሉ (ዘካ. 12:10-13)፣ ይነጻሉም። የተበ ተነው ሕዝብ ይሰበሰባል ንዲሁም ጢአተኛው ሕዝብ ይነጻል። ያ ምን ዓይነት የከበረ ቀን ይሆናል!

8. ዳሶች፡- የጌ ደስ (ዘሌዋ. 23:33-44)

የ ስራኤል ሕዝብ የተበተኑና ጢአተኞች ብቻ አይደሉም፤² ነገር ግን መከራ የተቀበሉም ሕዝቦች ናቸው። በ ሪክ ውስጥ ንደ አይሁዶች የተሠቃዩ ሕዝብ የለም፤ ነገር ግን አንድ ቀን

መከራቸው ወደ ክብርና ደስ ይቀየራል።

የዳዮች በዓል ባለፉት ጊዜያት ግዚአብሔር የሰጣቸውን በ ረከቶች ለ ስራኤል ያስ ወሳል (ቊ. 42-43)። ርሱ ከግብፅ ባርነት አውጥቷቸዋል፤ በምድረ በዳ ተንከባክቧቸዋል፤ ንዲሁም ተስፋ ወደ ተገባላቸው ርስ ቸው አምጥቷቸዋል። በአንድ ወቅት በዳዮች (በድንኳኖች) ውስጥ ይኖሩ ነበር፤ ነገር ግን አሁን በከነዓን በቤቶች ውስጥ ይኖራሉ!

ይህ በዓል «የመሰብሰብ በዓል» ተብሎም ጭምር ይጠራ ነበር፤ ምክንያቱም መከሩን ከማጠናቀቅ ጋር የሚጓዳኝ ነበርና (ቊ. 39)። ልክ በተባበሩት የአሜሪካ መንግሥ ት ንዳለ የምስጋና ቀን፤ የግብዣ፤ የደስ ንዲሁም ውብ ስለሆኑ ስጦ ዎቹ ምስጋናን ለ ግዚአብሔር ማቅረቢያ ጊዜ ነበር (ዘዳግ. 16:13-15)። ነገር ግን ደስ ሁልጊዜ መንጻትን ንደሚከተል ደግሞም የማስተ ሰሪያ ቀን ይህን በዓል ንደሚቀድም (መዝ. 51:12 ተመልከት) ማስ ወስ ይኖርብናል። ያለ ቅድስና ደስ ን የሚፈልጉ ሰዎች ለተ ሰፋ መቀራረጥ የተመደቡ ናቸው።

በክብረ በዓሉ ሳምንት፤ ካህኑ መሥዋዕቶችን የሚያቀርብበትን የተብራራ የጊዜ ሰሌዳ ይከተላል (ዘኁል. 29)፤ ደግሞም በስምንተኛ ው ቀን፤ 199 ንስላት ለመሥዋዕት ያቀርባሉ! ይህም ከ ግዚአብሔር ጸጋ ባሻገር ምንም በረከት የሌለበት ንዲሁም ስለ ኛ በመስቀል ላይ ከቀረበው ክልጁ መሥዋዕት ባሻገር ምንም በ ረከት የሌለ መሆኑን በ ርግጠኝነት ያስ ወሰናል።

የዳስ በዓል መሲሐቸው በሚመለስበትና ርሱን በሚቀበሉበት ጊዜ ግዚአብሔር ለ ስራኤል ያዘጋጀውን የወደፊቱ መንግሥቱን በሥዕላዊ መግለጫ ያመለክ ል (ዘካ. 12:10-13:1፤ ኢሳ. 35፤ ሉቃስ 1:67-80 ደግሞ ተመልከት)። ነቢዩ ዘካርያስ የምድሪቱ ፊት ንዴት ንደሚለወጥ ደግሞም የዳስ በዓልን ከአሕዛብ ወገን የሆኑ ሕዝቦች ንዴት ከአይሁድ ጋር ንደሚያከብሩት ዘርዘሯል (ዘካ. 14:16-19)።

ለ ስራኤል፤ ምርጥ የሆነው ገና ይመጣል ል! የተበተኑት ሰ ዎች ይሰበሰባሉ፤ ጢአተኞች ሰዎች ከ ጢአ ቸው ይነጻሉ፤

የሚያዝኑም ሰዎች ይደሰሱ ሉ። ደግሞም አማኝ ለሆኑት ክርስቲያኖች፤ ምርጥ የሆነው ገና ይመጣላቸዋል፤ ምክንያቱም ያንዳንዱ ነቀፋ ተወግዶ፤ ከጌ ና ከሕዝቡ ጋር ልንሆን፤ ንዲሁም በ ርሱ መገኘት ደስ ልንሰኝ ይገባናል።

የዳስ በዓልን በሚያከብሩበት ጊዜ በምድረ በዳ የነበረውን የ ግዚአብሔርን በረከቶች ያስ ውሱዋቸው ዘንድ አይሁድ ሁለት ተጨማሪ የዳስ በዓላትን መጨመራቸው ልብ ሊባል ይገባል። የመጀመሪያው ግዚአብሔር በምድረ በዳ ያዘጋጀላቸውን (የሰጣቸውን) ው በማስ ወስ ከሰሊሆም መጠመቂያ ው ን ማፍሰስ ነበር፤ ሁለተኛው ደግሞ በምሽት ሕዝቡን በ ሳት ዓምድ የመራበትን ሁኔ ለማስ ወስ አራት ትላልቅ የበሩ ሻማዎች ማስቀመጥ ነበር።

ኢየሱስ ነዚህን ሁለቱንም ልማዶች ከ ራሱ ጋር አዛምዶአል። ው ው በሚረጭበት በዳስ በዓል ወቅት ነበር ኢየሱስ «ማንም የተ ጠማ ቢኖር ወደ ኔ ይምጣና ይጠጣ» ብሎ የጮኸው (ዮሐንስ 7:37)። በቤተ መቅደስ ለተሰበሰቡ ሰዎችም ንደዚሁ፤ « ኔ የዓለም ብርሃን ነኝ» (ዮሐንስ 8:12) ብሏቸዋል። አይሁዶች ወጎቻቸውን በመጠበቅ ረገድ ጠንቃቃ በመሆናቸው፤ በመካከላቸው የነበረ መሢሐቸውን ሙሉ በሙሉ ማጣ ቸው ምን ዓይነት አሳዛኝ ነገር ነበር!

በየዓመቱ፤ ሦስት የተለዩ በዓላትን፡- ፋሲካን ና የቂጣውን በዓል ንዲሁም የዳስ በዓልን፤ ለማክበር ያደጉ ወንዶች ሁሉ በ ግዚአብሔር ፊት መቅረብ ነበረባቸው (ዘጸአ. 23:14-19)። ነዚህ ሦስት በዓላት የክርስቶስን ሞት፤ የክርስቶስን መነሣት፤ ንዲሁም ክርስቶስ መንግሥቱን ለመመሥረት መመለሱን ያስ ውሱናል። ክርስቶስ ስለ ጢኦ ችን ሞተ፤ ክርስቶስ ይኖራል፤ ክርስቶስ ተ መልሶ ይመጣል! ሃሌሉያ፤ ምን ዓይነት አዳኝ ነው!

ቅዱስ፣ ቅዱስ፣ ቅዱስ

በስራኤል ሰፈር ውስጥ ጅግ የተዋቀረ ነገር ቢኖር ካህናቱና ሌዋውያን ግዚአብሔርን የሚያገለግሉበት ንዲሁም ግዚአብሔር የሚኖርበት የማደሪያው ድንኳን ነበር። የድንኳኑ አርማ ውጫዊ ሽፋን የሚማርክ አልነበረም፤ ነገር ግን በመሰብሰቢያው ድንኳን ውስጡ ውብ፣ ውድ ና የከበረ ነበር። ልክ የ ግዚአብሔር መንፈስ በአማኞች ውስጥ መገኘቱ ነርሱን ከዓለም የተለዩ ንዲሁም ለ ግዚአብሔር በሙላት የተሰጡ ንደሚያደርጋቸው ሁሉ፣ ሰፈሩን ቅዱስና ለ ግዚአብሔር የተለየ የሚያደርግ የመገናኛው ድንኳን (ቤተ መቅደስ) ነበር (1ኛ ቆሮ. 6:19-20፤ 2ኛ ቆሮ. 6:14-18፤ ኤፌ. 1:13-14)።

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ፣ ሦስት ቅዱስ ነገሮችን በተመለከተ ጌ ለሙሴ መመሪያዎችን ሰጠው፡- ነዚህም ለመቅረዙ ቅዱስ የሆነ ዘይት (ዘሌዋ. 24:1-4)፣ ለገበ ው (ቍ. 5-9)፣ ንዲሁም ሁሉም ሰው ሊያከብረው የሚገባ (ቍ. 10-23) የተቀደሰው የጌ ስም ናቸው።

1. የተቀደሰ ዘይት (ዘሌዋ. 24:1-4)

መጋረጃው የማደሪያውን ድንኳን ሁለት ኩል፣ በቅድስትና ቅድስተ ቅዱሳን፣ ይከፍለዋል። በቅድስት ሦስት ዕቃዎች፡- ከወርቅ የተሠራ የዕጣን መሠዊያ፣ የ ብስቱ ገበ ፣ ንዲሁም የወርቁ መቅረዙ ነበሩ። ካህኑ የዕጣን መሠዊያው ፊት በሚቆምበት ጊዜ፣ የ ብስቱ ገበ በስተቀኙ ንዲሁም መቅረዙ በስተግራ ይሆናሉ።

በማደሪያው ድንኳን መስኮቶች ስላልነበሩ፤ በተቀደሰው ስፍራ ማብራት አስፈልጎ ነበር፤ ስለዚህም አገልግሎት በሚሰጡበት ጊዜ ካህናቱን ማየት ያስችላቸዋል። የወርቁ መቅረዝ ያንን ብርሃን ይሰጣል። ከንጹሕ ወርቅ ወጥ ሆኖ የተሠራ ሲሆን፤ ማዕከላዊ ዘንግ ያለው ሆኖ ስድስት ቅርንጫፎች አሉት፤ በቅርንጫፎቹ ውስጥ ንጹሕ የወይራ ዘይት ይሞላል (ዘጸአ. 25:31-39፤ 27:20-21፤ 30:7-8፤ 37:17-24፤ 40:24-25 ተመልከት።)

በ ያንዳንዱ ማለዳና ምሽት፤ ሊቀ ካህናቱ በወርቁ መሠዊያ ላይ ዕጣን በሚያጤስበት ጊዜ፤ በመቅረዙ ላይ ያሉ መብራቶች በቀጣይነት መሰጠ ችውን ርግጠኛ በማድረግ ረገድ ጠንቃቃ መሆን አለበት።¹ ክሮቹን ከዘይቱ ለመሳብ ንዲሁም ነርሱን ለማስተካከል ልዩ የወርቅ መሣሪያዎች ያስፈልጉ ነበር።

በዘሌዋውያን 24:1-4 ያለው ትዛዝ ሁለት መሠረ ውያን ነገሮችን አጉልቶ ያሳያል፡- (1) የ ስራኤል ሕዝቦች በመደበኛነት የወይራ ዘይቱን ማቅረብ ነበረባቸው፤ ንዲሁም (2) ተወቅጦ የጠለለ ንጹሕ መሆን ነበረበት (ዘጸአ. 27:20-21)። በሙቀት ዘይትን የማውጣት መንገድ ነበረ፤ ነገር ግን ወይራዎቹን ማድቀቅ ና ንጹሕ ያልሆኑ ነገሮችን ማስወገድ ደግሞ ምርጥ የሆነ የወይራ ዘይትን ይሰጣል። ናም የ ስራኤል አምላክ ጅግ ምርጥ የሆነው ዘይት ያስፈልገዋል።

የመጽሐፍ ቅዱስ ተማሪዎች አጠቃላይ በሆነ አነጋገር ለቅብዓት የሚሆን ዘይት የ ግዚአብሔርን ሕዝቦች አገልግሎት የሚቀጣው የ ግዚአብሔር መንፈስ በመሆኑ ላይ ይስማማሉ (2ኛ ቆሮ. 1:21፤ 1ኛ ዮሐንስ 2:27)፤ ነገር ግን ይህ የተለየ ዘይት ለመብራትነት ንጂ ለመቀባት አይደለም። ዘካርያስ 4:1-6 የሚነድድ የመብራትን ዘይት ከመንፈስ ቅዱስ ጋር አገናኝቶ ል ደግሞም ያንን መቅረዝ ከሁለት ማኝ የ ግዚአብሔር አገልጋዮች ጋር አመሳሰሎ ል። የማደሪያው ድንኳን መቅረዝ የሚያመለክተው ምንን ነበር?

ኔ በግሌ የወርቁ መቅረዝ በመጀመሪያ ደረጃ በዚህ የጨለማ ዓለም ውስጥ ግዚአብሔር የሰጠን ብርሃንን፤ የ ግዚአብሔርን ቃል፤ በተምሳሌነት ያመለክ ል (መዝ. 119:105፤ 130፤ 2ኛ ጴጥ.

1:19) ብዬ አስባለሁ። ያልተለወጡ ሰዎች የ ግዚአብሔርን ቃል ብርሃን ሊያዩት ወይም ሊረዱት አይችሉም፤ ምክንያቱም፤ የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎትን አጥተው ልና (1ኛ ቆሮ. 2:9-16)። ከቅድስት ውጭ ያለ ማንም ሰው ብርሃኑን ከወርቁ መቅረዝ መመልከት አይችልም፤ ነገር ግን ከውስጥ ያሉቱ ሰዎች ብርሃኑን ማድነቅ ይችላሉ።

ከቃሉ ብርሃን ውጭ፤ የ ግዚአብሔር አገልጋዮች ነርሱ የት ንዳሉ፤ ወይም ምን ያደረጉ ንደ ሆነ ማየት አይችሉም፤ ግዚአብሔርንም ውጤ ማ በሆነ መንገድ ሊያገለግሉት አይችሉም። መቅረዙ ብርሃን ይሰጥ ነበር፤ ስለዚህም ካህኑ በወርቁ መሠዊያ ላይ ዕጣን ማጤስ ይችላል፤ ደግሞም ከቅዱሳት መጻሕፍት ረዳትነት ባሻገር ውጤ ማ ጸሎት መጸለይ አንችልም (መዝ. 141:1-2፤ ዮሐንስ 15:5፤ ዮሐዋ. 6:4)። በመቅረዙ ያለ ብርሃን በቅድስት ውስጥ ተንጠልጥለው ያሉ ውብ ነገሮችን ያደምቃቸዋል። ንዲሁም በወርቁ ገበ ላይ ያለውን ንጀራ ይገልጠዋል። የመንፈስ ቅዱስ የአብሪነት አገልግሎቱ የ ግዚአብሔር ነገሮች ለ ኛ ውነትና ግልጽ ንዲሆኑ ያደርግልናል።

ልክ በቀጣይነት የምናጠናቸው በወርቁ ገበ ላይ ያሉት አሥራ ሁለት ዳቦዎች (ብስቶች) ንደሚያደርጉት ሁሉ፤ መቅረዙ የ ስራኤልን ሕዝብ በሥዕላዊ መግለጫነት ያመለክ ል የሚል አሳብ ላቀርብ ወድዳለሁ። በጣም ጨለማ በሆነ ዓለም ውስጥ የም በራ ብርሃን ንድትሆን ግዚአብሔር ስራኤልን ጠርቷል፤ ነገር ግን አረማዊ ለሆኑ ጎረቤቶቻቸው መመስከር ከመቻላቸው በፊት፤ በመጀመሪያ በፊቱ ማብራት ይኖርባቸዋል (ኢሳ. 58:8፤ 60:1-3 ተመልከት)። የሚያሳዝነው፤ ክህነቱ ክፉ ሆነ፤ የሕዝቡን ብርሃን ደግሞ በ ግዚአብሔር ፊት በመጠበቅ ረገድ ወደቁ (1ኛ ሳሙ. 3)።

በ ርግጥ፤ ብርሃኑ ኢየሱስ ነው (ሉቃስ 2:32፤ ዮሐንስ 1:4፤ 9፤ 8:12፤ 9:5)፤ ደግሞም በ ርሱ በኩል ብቻ ነው መንፈሳዊ ነገሮችን ልናይም ሆነ ልናወድስ የምንችለው። ሐዋርያው ዮሐንስ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያንን ከ ያንዳንዱ የወርቅ መቅረዝ ጋር

አወዳድሮአል፤ ነዚህም ሊያበሩና በየከተሞቻቸው ምስክርነት ለመስጠት ይጠበቅባቸው ነበር (ራ ይ 1:12፤ 20፤ ደግሞ ማቴ. 5:16፤ ኤፌ. 5:8፤ ፊልጵ. 2:15ን ተመልከት)።

የ ስራ-ኤል ሕዝብ ተወቅጦ የጠለለውን የወይራ ዘይት ያላመጡ ቢሆን ኖሮ፤ መብራቶች በቅድስት መብራ ቸውን ባልቀጠሉም ነበር። ሕዝቡ ንዲህ ሊሉ ይችሉ ነበር፤ « ኛ መቅ ረዙን ንዲሁ በየትኛውም ሁኔ ልናየው አንችልም፤ ስለዚህ ዘይቱን ማምጣ ችን ምን ልዩነት ያመጣል?» መቅረዙ በዚያ የነበ ረው ሕዝቡ ያዩት ዘንድ አልነበረም፤ ነገር ግን ግዚአብሔር ያየውና ካህኑ አገልግሎቱን ሲፈጽም ይጠቀምበት ዘንድ ነበር። በ ግዚአብሔር መገኘት የሚከሰተው ነገር በሰፈሩ ውስጥ በየትኛ ውም ስፍራ ከሚከሰተው ነገር ይልቅ ጅግ በጣም አስፈላጊ ነው! ለመናገር በሚያሳዝን መልኩ፤ ብዙ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን፤ አባሎቻቸው ማኞች ካለመሆናቸው የተነሣ ከ ግዚአብሔርም ሆነ ከዓለም፤ ከሁለቱም ፊት ብርሃናቸው ተወስዷል። ለመጸለይ፤ ለመስጠት ንዲሁም መንፈስ ቅዱስ ንዲጠቀምባቸው በመፍቀድ ረገድ አልተሳካላቸውም። ብርሃኑ ማብራቱን ንዲቀጥል፤ አንድ ሰው ዘይት የመጨመሩን ተግባር ዘወትር መወጣት ይኖርበ ል።

2. የተቀደሰ ብስት (ዘሌዋ. 24:5-9)

ሕዝቡ ለመቅረዙ የሚሆን ንጹሕ የወይራ ዘይት ማምጣት ብቻ አይደለም፤ ነገር ግን አሥራ ሁለት ዳቦ በየሳምንቱ ከ ርሱ የሚጋገርበትን መልካም ዱቄትም ጭምር ማምጣት ነበረባቸው።

ነዚህም በ ያንዳንዱ ሳምንት በወርቁ ገበ ላይ ይቀመጡ ነበር፤ ከዚያም ደግሞ ይመገቡዋቸው ዘንድ የከረሙት ብስቶች ለካህናቱ ይሰጡ ነበር።

የ ነዚህ ዳቦዎች መጠን ለ ኛ ምሥጢር ነው፤ ምክንያቱም ምንባቡ በአሠራር መመሪያው ላይ ጥቅም ላይ የዋለውን መለኪያ አይነግረንም። ዕብራይስጡ፤ «ሁለት አሥረኛ ሊሆን ይገባል» የሚለውን ብቻ ያስነብበናል፤ ነገር ግን አ.መ.ት. የምን ሁለት አሥረኛ? ይላል፤ ይህም የዱቄቱን አራት ጅ ማለት ሲሆን፤ ነገር ግን በዕብራይስጡ ጥቅሱ ውስጥ «ኢፋ» (ephah) የሚል ቃል

የለም። ያን ያህል ዱቄት አንድ ጀግ ትልቅ ዳቦ ማስጋገር ይችላል፤ ደግሞም አሥራ ሁለት ትላልቅ ዳቦዎች ሁሉም በገበ ውሃ ላይ በቂ ስፍራ አግኝተው ይቀመጣሉ የሚለው አጠራጣሪ ነው። ምናልባት ዳቦዎቹ አንዱ በሌላው ላይ ተነባብረው ሁለት ንብርብሮች በስድስት መደብ ሆነው ይቀመጡ ይሆናል፤ በ ያንዳንዱ ንብብሮቹም አንድ ዕጣን የያዘ ትንሽ ዕቃ ይቀመጣል።

ነዚህ ዳቦዎች ከዕጣን ጋር ሙሉ ሆነው ንደ ምግብ መሥዋዕት ይቈጠሩ ነበር (2:1-11)። በሰንበት፣ ዳቦዎቹ በሚተኩበት ጊዜ፣ ካህኑ ከአንዱ ዳቦ «የመ ሰቢያ ክፍልን» ይወስዳል፤ ዕጣንም ይጨምራል ከዚያም ከዕለ ዊው መሥዋዕት ጋር በመሠዊያው ላይ ያቃጥለዋል። ከዚያም ካህናቱ የሰነበቱትን ዳቦዎች መመገብ ይችላሉ፤ ነገር ግን በተቀደሰው ቦ ሊያደርጉት ይገባቸዋል (24:9)።

ይህ የምን ተምሳሌት ነበር? ካህናት ብቻ (ከሌዊ ነገድ) በተቀደሰው ስፍራ መገኘት ይፈቀድላቸዋል፤ ነገር ግን ሌሎቹ ወገኖች በሁለት መንገዶች በዚያ ይወክላሉ፡- ይህም በሊቀ ካህናቱ አልባሳት ላይ ባሉ ጌጣጌጦች (ዘጸአ. 28:6-21)፤ ንዲሁም በገበ ውሃ ላይ ባሉ አሥራ ሁለት ዳቦዎች ነው። ገበ ቸው « ብስተ ገጽ ገበ » (ዘጸአ. 25:30) በመባል የሚጠራ ሲሆን፤ «የመገኘቱ ብስት» በመባል ይጠራም ነበር። ግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር ይገኝ ነበር ደግሞም ነርሱም በማደራያው ድንኳን የ ርሱ መገኘት ባለበት ይኖሩ ነበር። አይሁድ በሰፈሩ ውስጥ በየትኛውም ስፍራ ይኑሩ፤ ነገዳቸው በተቀደሰው ስፍራ ባለ የወርቅ ገበ ላይ መወከሉን ለ ራሳቸው ማስ ወስ ያስፈልጋቸዋል። አዲስ ኪዳናዊ የሕይወት ማዛመጃው ቈላስይስ 3:1 ሊሆን ይችላል።

ከካህኑ አመለካከት አንጻር፣ ዳቦዎቹ የ ርሱ አገልግሎት ለ ውነተኞቹ ሰዎች መሆኑን ያስ ወሱ ል። ዕለት ተዕለት በማደራያው ድንኳን ቅጽር ግቢ በሆነ መልኩ ተለይተው መኖራቸው፣ በ ግዚአብሔር ፊት ወክለዋቸው ከሚቀርቡ ሕዝቦች ጋር የሚኖራቸውን ግንኙነት በቀላሉ «አይደረስ» ሊያደርግባቸው ይችላል። ከሕዝቡ የሚመጣው ዘይት ለካህናቱ ብርሃን የሚሰጠውን መቅረዝ ሙሉ ያደርገዋል፤ ደግሞም በየሰንበቱ የሚመገቡት

ብስት ሕዝቡ ከሚሰጠው ዱቄት የመጣ ነበር። አሥራ ሁለቱ ዳቦዎች ሁሉም ነገዶች በ ግዚአብሔር ፊት መወከላቸውን ንዲሁም የ ግዚአብሔር ሕዝቦች መሆናቸውን ለካህናቱ ያስ ወሳቸዋል።

ነዚህ ሁሉ ካህናት የበለጠ ነገዶችን ንዲያደንቁ ንዲሁም ምርጥ በሆነ መንገድ ነርሱን ለማገልገል የበለጠ ንዲንጉ ያደርጋቸዋል።

በዚያ አንድ ዳቦ ብቻ ቢኖር፤ የሕይወት ንጀራ የሆነው የኢየሱስ ክርስቶስ (ዮሐንስ 6:35) አምሳያ ንደ ሆነ ተደርጎ ይቈጠር ነበር፤ ነገር ግን በዮሐንስ 6 ላይ ያለው ተምሳሌ ዊ መግለጫ መና ንጂ በማደራያው ድንኳን ንዳለው ዳቦ አይደለም። ማቴዎስ 6:11ም ንደዚሁ ወደ አ ምሮ ይመጣል፡- «የዕለት ንጀራችንን ስጠን።» ለውስጠኛው ሰው የሚሆን መንፈሳዊ ምግብም ሆነ ለሰውነ ቸን የሚሆን ንጀራ ሲያስፈልገን፤ ወደ ግዚአብሔር ብቻ መመልከት ይኖርብናል።

በተቀደሰው ስፍራ ዘይት ና ዕጣን ለማግኘት ንጠብቅ ይሆናል፤ ነገር ግን ንጀራን አንጠብቅም። ለነገሩ፤ ንጀራ የተ ለመደ ምግብ ነው። ነገር ግን በማደራያው ድንኳን ውስጥ የ ብስቱ መገኘት ግዚአብሔር በኑሮአችን ውስጥ ያሉ ተግባራዊ የሆኑ ነገሮችን በተመለከተ ግድ የሚሰኝ መሆኑን ንዲሁም በክርስቲያን ሕይወት ውስጥ «ዓለማዊ» ና «የተቀደሰ» የሚሉ ነገሮች አለመኖራቸውን ያረጋግጥልናል። ይህን «የህልውና ብስት» ነበር ዳዊትና ሰዎቹ ዳዊት ከሳኦል በሸሸበት ጊዜ የተመገቡት (1ኛ ሳሙ. 21:1-6፤ ደግሞ ማቴ. 12:1-4ን ተመልከት)።

3. የተቀደሰው የ ግዚአብሔር ስም (ዘሌዋ. 24:10-23)

የዘሌዋውያን መጽሐፍ ፍርድን ስለ ተቀበለ ስለ አንድ ተሳዳቢ ሰው ለመናገር በዚህ ነጥብ ላይ መገ ቱ ለ ኛ ንግዳ ሊመስለን ይችል ይሆናል፤ ነገር ግን ትረካው ምሳሌያዊ ነው፤ የመገ ት (የመቋረጥ) ሁኔ አይደለም። ሕጉን ለመ ዘዝ መሠረቱ ፈሪህ ግዚአብሔር ነው፤ ደግሞም የተቀደሰ ስሙን የሚያስድቡ (የሚያረክሱ) ሰዎች በልቦቻቸው ውስጥ ምንም የ ግዚአብሔር ፍርሃት የለም።

የ ግዚአብሔርን ስም ማንቋሸሽ (ቊ. 10-11)። ያንዳንዱ

አይሁዳዊ ሦስተኛውን ት ዛዝ ያውቅ ነበር፡- «የ ግዚአብሔር የአምላክህን ስም በከንቱ አትጥራ፤ ግዚአብሔር ስሙን በከንቱ የሚጠራውን ከበደል አያነጻውም» (ዘጸአ. 20:7)። ስለዚህም ነበር አይሁድ ከመፍራቸው የተነሣ ቅዱሳት መጻሕፍትን በሚያነብቡበት ጊዜ «ያህዌህ» የሚለውን ስም «አዶናይ» በሚል የተከብት፤ ስለሆነም የ ግዚአብሔርን ስም ከቶውንም አይጠሩትም ነበር። ስምን ማክበር የዚያን ስም ባለቤት ማክበር ነው፤ ደግሞም ላቅ ያለው አክብሮት ችን ለጌ የሚገባ ነው።

የ ግዚአብሔርን ስም የሚሳደብ ከግብፃዊ አባትና ከዳን ነገድ ከሆነች ናት የተገኘ ሰው ነበር። ስሙ ያልተጠቀሰ በመሆኑ፤ ናቲቱ ልጅዋን ይዛ ከግብፅ በወጣች ጊዜ፤ በዚያው በግብፅ ቀርቶ ይሆን ወይስ ሞቶ ይሆን? ስንል ናስባለን። ይህን ያህል ነው ርግጥ የሆነው፡- ወንዱ ልጅ ለ ግዚአብሔርም ሆነ ለስሙ ተገዢውን ክብር የሰጠ በመማር አላደገም ነበር። በሙሴ ዘመን ንኳ፤ በአማኞችና በማያምኑ ሰዎች መካከል የሚፈጸመው ጋብቻዎች ችግሮችን ይፈጥሩ ነበር።² ሙሴ ስራኤላውያን ግብፅን ለቅቀው በሄዱ ጊዜ፤ ለጌ ነገር ውነተኛ ልብ የሌላቸውን «የተደባለቁ ሕዝቦች» መጥፎ ተጽዕኖ መጋፈጥ ነበረበት (ዘጸአ. 12:38፤ ዘኁል. 11:4፤ ደግሞ ነሀ. 13:23-31ን ተመልከት)።

ይህ ግብፃዊ አይሁዳዊ በሰፈሩ ውስጥ ካሉ አይሁዳዊ ጋር ተጣላ (ዘጸአ. 2:11-15 ተመልከት)፤ ደግሞም በጠቡ ጊዜ የ ግዚአብሔርን ስም ሰደበ። ባላንጣውን በ ግዚአብሔር ስም ረግሞ ይሆናል ወይም በቀጣላ ላይ ሳለ የ ግዚአብሔርን ስም ሰድቦአል። ምንም ነገር በልባችን ቢኖር ወዲያው ከአፋችን ይወጣል (ማቴ. 12:34-35)።

በ ርግጥ፤ ከመሐላ ባሻገር በሌላ መንገድ የ ግዚአብሔርን ስም መስደብ ይቻላል። በሐሰት መማል የ ግዚአብሔርን ስም ያዋርዳል (ዘሌዋ. 19:12)፤ ስርቆትም ንደዚሁ ነው (ምሳሌ 30:8-9)። ሕይወትንና ኑሮአችንን ንጹሕ ንዲሆን ሰዎች የምንለውን ያምኑ ዘንድ መማል ንደማያስፈልገን ኢየሱስ አስተምሮአል (ማቴ. 5:33-37)። ብዙ ቃላት ባሉበት የሆነ ስፍራ ላይ ጢአት የሚገኝ ለመሆኑ ማስረጃ ሊሆን ይችላል (ምሳሌ 10:19)።

የ ግዚአብሔርን ፈቃድ መለየት (ቍ. 12-16)። አንድ አይሁዳዊ አስከፊ የሆነውን የ ግዚአብሔርን ስም የመሳደብ ጢአት በሚሠራበት ጊዜ፤ ምን ማድረግ ንዳለበት ሙሴ ያውቃል፤ ነገር ግን ይህ ሰው በከፊል አይሁዳዊ በከፊል ደግሞ ግብፃዊ ነበር፤ ደግሞም ሕጉ ስለዚህ የሚናገረው ምንም የለውም። የብልህ ሰው አቀራረብን በመጠቀም ሙሴ ሰውዬውን በማረፊያ ቤት አቆየው ና ምን ማድረግ ንዳለበት ግዚአብሔር ንዲነግረው ተጠባበቀ።

ይህ ሙሴ ልዩ ስለሆኑ ችግሮች የ ግዚአብሔርን አሳብ ለማወቅ መሻቱ ከተዘገበባቸው የመጀመሪያዎቹ አራት አጋጣሚዎች አንዱ ነው። ሁለተኛው አጋጣሚ፤ በድን በመንካ ቸው ምክንያት ስለ ረከሱ ፋሲካን ማክበር ያልቻሉ ሰዎችን የሚመለከት ነበር። ጌ ግዚአብሔር በሚቀጥለው ወር ፋሲካን ንዲያክብሩ ፈቅዶላቸዋል (ዘኁል. 9:6-14)። ሦስተኛው አጋጣሚ ሰንበትን የጣሰውን ሰው የሚያካትት ሲሆን (15:32-36)፤ ይህ ሰው በድንጋይ ተወግሮ ሞተ። አራተኛው፤ የአምስቱን የሰለጸአድ ሴት ልጆች ውርስ የሚመለከት ነበር፤ ነርሱ የጠየቁት ጥያቄ ለአይሁድ ሴቶች የአባ ቸውን ርስት መውረስ የሚያስችላቸው ነበር (27:1-11፤ 36:1-)። በዚህ የመጨረሻው ቅጽበት አንዱ ውሳኔ ወደ ሌላው ይመራ ነበር፤ ይህም የ ግዚአብሔርን ፈቃድ ለምትሹበት ጊዜ ዘወትር የሚሆን ነው።

ሁሉንም ነገር ንደማያውቅ ደግሞም ምን ማድረግ ንዳለበት ግዚአብሔርን መጠየቅ ንደሚገባው ለመቀበል ሙሴ ትሑት ነበር። ይህም ዛሬ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያሉ መሪዎች ሊከተሉት የሚገባ መልካም ምሳሌ ነው። «ባሮችን በፍርድ ይመራል፤ ለገሮችም መንገድን ያስተምራቸዋል» (መዝ. 25:9)። ሃይማኖ ዊና ሕዝባዊ ሕይወ ቸውን ውጤ ማ በሆነ መልኩ ንዲያስተዳድሩ የሚያስፈልጉዋቸውን ሕጎች ሁሉ ግዚአብሔር ለ ስራኤላውያን ሰጠ፤ ነገር ግን ነዚህን ሕጎች ሙሴና የነገድ መሪዎች መተርጉምና አዲስ ተጨባጭ ሁኔ በሚገጥም ጊዜ ከዚያ ጋር ማዛመድ ነበረባቸው። መሪዎቹ ግልጽ የሆነ ምክር ወይም የሚከተሉት አሠራር በማይኖርበት ጊዜ፤ ትክክለኛውን አሳብ ከማሳለፋቸው በፊት የጌ ን ምሪት መፈለግ ይኖርባቸዋል።

ያልበሰሉ ክርስቲያኖች ያንዳንዱን የሕይወት አቅጣጫ (ክልል) የሚሸፍኑ መመሪያዎችና ደንቦችን ጌ ንዲሰጣቸው ይፈልጋሉ።

ኛ መጸለይ፣ ቅዱሳት መጻሕፍትን መመርመር፣ ከሌሎች አማኞች ጋር መመካከር፣ ንዲሁም ጌ ን በጽሞና መጠበቅ ከቶ የማይገባን ከሆነ፣ «መንፈሳዊ ጡንቻዎቻችንን» በፍጹም አንጠቀምም፣ ስለዚህም አናድግም። መጽሐፍ ቅዱስ ምክሮችን፣ መርኖችን፣ የተስፋ ቃሎችን፣ ንዲሁም በአንድነት ሆነው ኛም ለመምራት ብቁ የሆኑ የግል ምሳሌዎችን ይሰጠናል። የሞተር ክብብ ለአባላቱ ለጉዞ የሚሆናቸው ዝርዝር ነገሮችን የያዘ ካር ይሰጣቸዋል፣ ነገር ግን መጽሐፍ ቅዱስ በአብዛኛው ጉዞውን በተ መለከተ ያንዳንዱን ዝርዝር ያላካተተ በትክክለኛው አቅጣጫ ንድንንዝ የሚረዳን አቅጣጫ ይሰጠናል። «በ ምነት የምንመላለስ ነን ንጂ በማየት አይደለም» (2ኛ ቆሮ. 5:7)።

ግዚአብሔር ምን ማድረግ ንዳለበት ሙሴን አዘዘው። በደሉን የፈጸመው ሰው ከሰፈሩ ውጭ መላው ጉባኤ ርሱን ወደሚወግሩበት ስፍራ መወሰድ አለበት፣ ምክንያቱም ግዚአብሔርን መሳደብ በ ስራኤል የሞት ፍርድ የሚያስከትል ወንጀል ነበር (ማቴ. 26:65፣ የሐዋ. 6:11፣ 13፣ 7:58)። ሰውዬው ሲሳደብ በ ውነት የሰሙት ሰዎች በደለኛ መሆኑን በገሃድ ለማስ ወቅ ጀቻቸውን በራሱ ላይ ይጭኑበ ል። መስካሪው ሰው በደለኛውን በመውገር ረገድ የመጀመሪያው ይሆናል (ዘዳግ. 17:7)። በሌላ አነጋገር፣ ለ ስራኤላውያን የሚሠራው ያው ሕግ በዚያ ለሚኖሩ ንግዶች («ባዕዳን» ወይም «ተጓዦች») ማለትም በአይሁድ መካከል ለሚኖሩት ያው አንዱ ሕግ ተግባራዊ ይደረግ ነበር (ዘሌ. ዋ. 24:16፣ 22)። «ባዕዳን» የሆኑት ንጂ የ ስራኤልን አምላክ ስም መስደብ አይኖርባቸውም።

የ ግዚአብሔርን አሳብ መለየት (ቊ. 17:22)። ጌ ግዚአብሔር ይህን ሕጋዊ የሆነ ውሳኔ በሌሎችም የሕይወት ክልሎች (አቅጣጫዎች) ላይ ስፋ ባለ መልኩ ተግባራዊ ንዲሆን አድርጓል፣ ደግሞም ቅጣቱ ከወንጀሉ ጋር መመጣጠን አለበት የሚለውንም መመሪያ ሰጥቶአል (ዘጸአ. 21:22-25፣ ዘዳግ. 19:21 ተመልከት)። ይህ ሌክስ ሊኖረስ፣ (lex talionis)

«የብድራት ሕግ» በሚል የሚ ወቅ ሲሆን፤ ወንጀሉ ከሚጠይቀው በላይ በደለኛው በጣም ከባድ በሆነ መንገድ መቀጣት ንደማይኖርበት የሚያረጋግጥ መር ነበር። ነፍሰ ገዳዩ መገደል አለበት (ዘሌዋ. 24:17፤ 21፤ ዘፍጥ. 9:5-6)፤ ነገር ግን ለሌሎች ወንጀሎች የሚፈጸሙ ቅጣቶች ከወንጀሎቹ ጋር መመጣጠን አለባቸው።

ይህን መር በተሳሳተ መንገድ ስለ ተረዱት፤ ብዙ ሰዎች ጨካኝና ኢፍትሐዊ ብለው ይጠሩ ል። የፍቅርና የምሕረት አምላክ ንዴት ይህን ይፈቅዳል? ሲሉ ጠይቀዋል። ነገር ግን ይህ ሕግ በ ውነቱ የ ግዚአብሔር ፍትሕ ና ር ራኔ መገለጫ ነበር፤ ምክንያቱም የፖሊስ ይልና ፍርድ ቤት በሌለበት ማ በረሰብ ውስጥ በግል የሚደረግ ብቀላን የሚከለክል ነበር። ይህ ሕግ ባይሰጥ፤ ጉልበ ሞቹ በትንሽ በደል ምክንያት ደካሞቹን በጨፈላለቋቸው ነበር።

ፈሪሳውያን በግል የሚያደርጉትን የበቀል ልምምድ ተገቢ አድርገው ለማቅረብ ሌክስ ሊዮኒስ ይጠቀማሉ፤ ይህም ኢየሱስ በተራራው ስብከት ያወገዘው (ማቴ. 5:38-39) ልምምድ ነበር። ልክ ሌክስ ሊዮኒስ በግል ከሚደረግ ብቀላ አንድ ርምጃ ወደ ፊት ያለፈ ንደ ሆነ ሁሉ፤ ንዲሁ ማቴዎስ 5:38-39 ከሌክስ ሊዮኒስ አንድ ግዙፍ የሆነ ርምጃ ወደ ፊት የሄደ ነው። ይሁን ንጂ፤ በተ ራራው ስብከት ላይ፤ ለማያምኑ ሳይሆን ለሚያምኑ፤ ለሕዝቦች ሳይሆን ለግለሰቦች፤ የተሰጠውን የጌ ችንን መመሪያዎች በልባችን መያዝ ይኖርብናል። በዘመናዊ ፍርድ ቤቶቻችን «ቅጣቱ ከወንጀሉ ጋር ተመጣጣኝ ይሁን» የሚለው መር አሁንም የተተ ገበረ ነው።³

የ ግዚአብሔርን ፍትሕ ዕውን ማድረግ (ቀሩ. 23)። ሙሴና ሕዝቡ ከሰፈሩ ውጭ ሄደው ግዚአብሔር ያዘዛቸውን አደረጉ። ዛሬ፤ ብዙ ቅን ሰዎች፤ ያመኑም ሆኑ ያላመኑ ሁለቱም፤ በደለኛን መግደልን ይቃወማሉ፤ ነገር ግን ፍርዱ ይተገበራል። የሞት ቅጣት የሚያስከትል በደል ከሆነ፤ በደለኛው ሕይወቱን ያጣል።

የሞት ቅጣትን (ፍርድን) በተመለከተ የሚነሡ ክርክሮች ብዙም

ና የተለያዩ ናቸው፤ ነገር ግን የግል አመለካከት ችግር ወይም መረዳቶቻችንን የብረት ወይም የመንፈሳዊነት መለኪያ ልናደርገው አይገባም። የሙሴ ሕግ በነፍሰ ገዳይና በድንገት በጁ ላይ ሰው በሞተበት መካከል ልዩነትን አድርጓል (ዘጸአ. 21:12-14) ንዲሁም ስድስት «የመማጽኛ ከተሞችን» አብጅቶአል፤ በነርሱም ዘንድ ሆን ብሎ ሰው ያልገደለው ሰውዬ ጥበቃ ይደረግልል ደግሞም ጉዳዩ በዚያ ሆኖ ሳለ ይጣራል (ዘኁል. 35)። ይህ አሠራር መዘርጋቱ ምናልባት ሕጉን ጥሶ ጃቸው ለመፈጸም ይፈልጉ የነበሩትን የተቁጡ የሞተው ሰው ዘመዶችን ዕቅድ የሚያከሸፍ ነበር።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ፤ ነፍስ ማጥፋት ንደ ከባድ ወንጀል ነው የሚቈጠረው። ሰዎች በግዚአብሔር መልክ ነው የተፈጠሩት (ዘፍጥ. 1:26-27፤ 1ኛ ቆሮ. 11:7፤ ያዕቆብ 3:9)፤ ንዲሁም የሰውን ልጅ መግደል የግዚአብሔርን መልክ ማጥቃት ነው (ዘፍጥ. 9:4-6)። ሕይወት ከግዚአብሔር የተሰጠ ቅዱስ ስጦ ነው፤ ደግሞም ግዚአብሔር ብቻ ሊወስደው ወይም ንዲወሰድ ሊፈቅድ ይችላል። ግዚአብሔር የሰው መንግሥትን አቋቋሞአል ደግሞም ለሕዝቡ ባለሥልጣናት የሰይፍን ይል ሰጥቷል (ሮሜ 13:1-5)። የሞት ቅጣት ዓላማ ወንጀል ለመሥራት ዝንባሌውና ችሎ ው ያላቸውን ሰዎች መልካም ንዲሆኑ ማስፈራት አይደለም፤ ነገር ግን ሕጉን መተግበር፤ መጠበቅ ነው። ወንድ ና ሴት የተለዩ ናቸው - በግዚአብሔር መልክ ተፈጥረዋል፤ ስለዚህም ደግሞ ሕይወት በግዚአብሔር ይ የተቀደሰ ነው።⁴

የሞት ቅጣት በወንጀል ስ ቲስቲክ ላይ ተጽዕኖ ያሳርፍ - ሊያሳርፍ ዋናው ጉዳይ ይህ አይደለም። ከሕጎቻችን የፉም ቢሆን ወንጀልን የሚያግዱ ማድረጉ አጠራጣሪ ነው። ግድ የለሽ አሽከርካሪዎች አሁንም በፍጥነት ይነጻሉ፤ ሰዎች አሁንም መኪናዎቻቸውን በተከለከሉ ቦታዎች ላይ ያቆማሉ፤ የዕለት ደመወዛቸውን የሚቀበሉት ሰዎች የገቢ ግብርን በተመለከተ ስክ አሁን ያጭበረብራሉ፤ ሰርሳሪዎች አሁንም ይሰርቃሉ። ነገር ግን ከኛ መካከል ሕጉን በማስፈጸም ላይ ያሉ ሰዎቻችንን በፍጥነት በሚያሸከረክረው፤ ሕገ ወጥ በሆነ መንገድ ላይ መኪናውን የሚያቆመውን፤ የአንድን ሰው ገቢ ቀንሶ በሚያቀርበው ወይም በሚሰርቀው ሰው

ላይ ሕጉ ንዲሠራ ንዲያደርጉ የምንሻ አለን ወይ? በ ርግጥ የለንም! ለ ውነት፣ ለሕይወት፣ ንዲሁም ለንብረት የሚሆን አክብሮት የትክክለኛና ሰለማዊ ማ በረሰብ የማዕዘን ድንጋዮች ናቸው። በፍጥነት ለሚያሽከረክሩ የመቀጫ ተኬት መቀረጥ ፍጥነ ቸውን ከመጨመር ንደማይገድባቸው ሁሉ፣ የሞት ፍርድ የገዳዮችን ቁጥር አይቀንስ ይሆናል፣ ነገር ግን ሰዎች በ ግዚአብሔር መልክ የተፈጠሩ ናቸው ደግሞም ያ ሕይወት ቅዱስ ስጦ ነው የሚለውን ያውጃል።

መጽሐፍ ቅዱስ የሞት ቅጣትን ለወንጀል ሁሉ «መድ ኒት» አድርጎ አያቀርብም። መጽሐፍ ቅዱስ ለሕጉ ክብርን የሚያሳይ አንድ የቅጣት ዓይነት አድርጎ ነው የሚያቀርበው፣ ምክንያቱም ሕይወት ንዲሁም የሰው ልጆች በ ግዚአብሔር መልክ የተፈጠሩ ናቸውና። ር ሰ ጉዳዩን በቀንጽል መውሰድ ወይም ር ሰ ጉዳዩን በስሜ ዊ አቀራረብ መቅረብ ነጥቡን በሙሉ መሳት ነው።

ዘሌዋውያን 24 በተቀደሰው የማደሪያው ድንኳን ይጀምርና ከሰፈሩ ውጭ ይጨርሳል። በዘይት ና ብስት ይጀምርና በበደለኛ ሰው ደም መፍሰስ ይደመድማል። ነገር ግን አጽንኦቱ አንድ ዓይነት ነው። አምላካችን ቅዱስ አምላክ ነው ኛም ደግሞ ስጦ ችንን በማምጣትም ሆነ ስሙን በማክበር ልናከብረው ይገባል። ዛሬ ጌ ግዚአብሔር የሚሰደበውን አይገድልም፣ ነገር ግን በልብ ያለ ምስጢር ሁሉ የሚገለጥበት የሚመጣ የፍርድ ቀን አለ፣ ከዚያም ደግሞ ግዚአብሔር «ለ ያንዳንዱ ሰው ንደ ሥራው ይከፍለዋል» (ሮሜ 2:6)።

« ግዚአብሔር ለሰው ፊት አያደላምና» (ቀ. 11)።

«የጌ ን ስም የሚጠራ ሁሉ ይድናልና» (10:13)።

ምዕራፍ አሥራ አንድ

ዘሌዋውያን ምዕ. 25

ይህ ምድር የ ግዚአብሔር ምድር ነው

የምዕራፍ 25 ና 26 ትኩረት ስራኤላውያን በምድራቸው ስለሚሆኑበት ሁኔ ነው። በ ርግጥ፣ «ምድር» የሚለው ቃል በ ነዚህ ሁለት ምዕራፎች ውስጥ ሠላሳ ዘጠኝ ጊዜ ጥቅም ላይ ውሎአል። በቀሩጥር 2 ላይ (« ኔ ወደምሰጣችሁ ምድር በምትገቡበት ጊዜ») የሚለው የጌ ቃል ለሙሴ በተለይ ስራኤላውያን በቃዴስ በርኔ ውርሳቸውን መውሰድ ካልተሳካላቸውና በምድረ በዳ መንከራተት ዕጣ ፈን ቸው ከሆነ በኋላ፣ ለሙሴ ላቅ መጽናናትና መበረ ት ሳይሆንለት አልቀረም (ዘኁል. 13-14)።

ስራኤላውያን ምድራቸውን የሚወርሱና በምድራቸው የሚደሰቱ ከሆኑ፣ ጥቂት መሠረ ውያን ውነ ዎችን መገንዘብ ና ማክበር አለባቸው፤ ከ ነዚህም የመጀመሪያው ምድሪቱ የ ግዚአብሔር መሆንዎ ነበር (ዘሌዋ 25:2፣ 23፣ 38) ንዲሁም ርሱ መልካም መስሎ በ የው መልኩ ሊመራት የሚችል መሆኑ ነበር። በተጨማሪም የ ስራኤል ሕዝቦችም ንደዚሁ የ ግዚአብሔር ናቸው (ቀሩ. 55)፣ ምክንያቱም ርሱ ከግብፃውያን ባርነት ተ ቤሽቶቶአቸዋል። የ ርሱ በመሆናቸው ምክንያት፣ አይሁዶች አንዱ ሌላውን ንደ ወንድሞቹና ቶቹ (ቀሩ. 25፣ 35-38) መቀራመድ አለበት ንጂ፣ የግል ዕዳዎችን ወይም የንብረት ይገባኛል አሳብን በሚያነሣበት ጊዜ የግሉን ጥቅም ሊያስበልጥ አይገባውም። አይሁድ በ ርሻቸው ላይ ንዲተጉ ይጠበቅባቸው ነበር፣ ነገር ግን የሚባርከው (ቀሩ. 21) ንዲሁም የፀሐይ ብርሃን፣ ዝናብ ና መከሩን የሚሰጣቸው ግዚአብሔር ነበር። በሌላ አነጋገር፣ ለ ስራኤል ሕዝቦች ግዚአብሔር ንደ «መሬ ቸው ባለቤት» ነበር ደግሞም በቃሉ ምነው መኖር ነበረባቸው። ይህም ለት ዛባቱ መ ዘዝ ና የ ርሱን የተስፋ ቃሎች መ መን ማለት

ነበር።

ሌላው አስፈላጊ የሆነ ውነ ከዚህ ምዕራፍ የሚወጣ ነው፡-
ግዚአብሔር የዕለት መቀጠሪያቸውን ይቈጣጠር ነበር።
ግዚአብሔር ለሕዝቡ ምድራቸውንና ምግባቸውን የሰጠ ብቻ
አልነበረም፤ ነገር ግን ምድሪቱ ንዳትባክንና ንዳትበላሽ
ንዲይዟት ልዩ «ጊዜ» ሰጥቷቸው ነበር። ግዚአብሔር ስለ
ም ዳር ና ፍጥረቱን ስለምንይዝበት መንገድ ይገድደዋል። ልክ
ንደ ጥን ውያን አይሁድ፤ ዛሬ ችም የ ግዚአብሔር ስጦ ዎች
መጋቢዎች ከመሆን በቀር ምንም አይደለንም፤ በተሳሳተ መንገድ
ንዳንጠቀምባቸው ወይም ንዳናባክናቸው ጠንቃቃ መሆን
አለብን።

ስራኤላውያን ነዚህን መርፍዎች ዝዘው ቢሆን ኖሮ፤
የመዋዕለ ንዋይ መዋቅራቸው ያለ ችግር የሚንቀሳቀስ ይሆን ነበር፤
ምድሪቱም የሚያስፈልጋቸውን ሁሉ ቀርብላቸው (ትሰጣቸው)
ነበር፤ ደግሞም ያንዳንዱ ሰው በቂ የሆነ ንክብካቤ ያገኘ ነበር።
ይሁን ንጂ፤ ነርሱ ግዚአብሔርን አል ዘዙትም። ውጤቱም
ሀብ ሞቹ የበለጠ የበለጠጉ ሄዱ፤ ድሆቹ የበለጠ ያጡ ሄዱ፤
ደግሞም ምድሪቱ ቀውስ ውስጥ ገባች።

1. ዕረፍት ለምድሪቱ፡- የሰንበት ዓመት (ዘሌዋ. 25:1-7፤ 18-22)

ዘሌዋውያን ምዕ. 23 በምናጠናበት ጊዜ፤ የአይሁድ ቀን መቀጠሪያ
ያ ተከ ይ በሆኑ ሰባቶች መሠረት የተዋቀረ ንደ ሆነ ልብ
ንላለን። ሰባት ዓመ ዊ በዓላት ነበሩ፤ ሦስቱ በዓላት በሰባተኛው
ወር የሚገኙ ነበሩ፤ ንዲሁም የሳምንቱ ሰባተኛ ቀን ሰንበት፤ የዕ
ረፍት ቀን ነበር። ንግዲህ ሰባተኛው ዓመት ለምድሪቱ፤ ለሕዝቡ
ና ለ ንስሶቻቸው የዕረፍት ዓመት ንደ ሆነ ንማራለን።

በሰንበት ዓመት ወቅት ሕዝቡ በ ርሻ ሥራ አይሰማሩም ወይም
መከርን አያመቻቹም፤ ነገር ግን በ ራሱ በሚበቅልበት ጊዜ
የሚያስፈልጋቸውን ምግብ ይወስዱ ነበር። ድሆችንና መጸተኞችን
ጨምሮ ሕዝቡ ከሜዳ መሰብሰብ ይችላሉ ንዲሁም የ ግዚአብሔር
« ንግዶች» መሆን ይችላሉ (ዘጸአ. 23:10-12)።

ምድሪቱ ብቻ የም ርፍ አልነበረችም፤ ነገር ግን ሕዝቡና የ ርሻ

ንስሳት ያርፉ ነበር። ወንዶች መኖሪያ ቤቶች ንዳይወድቁ (ንዳይፈራርሱ) የሚያደርጉ አድካሚ የሆኑ የዕለት ተዕለት ተግባራትን ይፈጽሙ ነበር፤ ነገር ግን ልክ ንደ ማረስ፤ መዝራት ና ማጨድ (መከሩን መሰብሰብ) ያሉ በ ርሻ የሚተዳደሩ ማ በ ረሰቦች በየዕለቱ በሚፈጽሙዋቸው ተግባራት አይጠመዱም ነበር። ይህ ክልከላ ሁሉም ከዕለ ዊ ተግባራቸው የአንድ ዓመት ዕረፍት የተሰጣቸውን አገልጋዮችንና ንስሳትን ጭምር ያካት ል።

ዘዳግም 15:1-11 የግል ዕዳዎች በሰንበት ዓመት ንደሚሰረዙ ደግሞም ሕጋዊ የሆኑ አገልጋዮች ነፃ ንዲወጡ ያስ ውቀናል። በዘዳግም 15:1 ላይ «መለቀቅ» የሚለው ቃል «መፍ ት፤ መተ ው» ማለት ነው። የዕዳን መሰረዝ ንዲሁም ባሮችን ነፃ ማድረግን ያካት ል። ሕዝቡ ለድሆችና ነፃ ለወጡ አገልጋዮቻቸው በሚያካፍሉበት ጊዜ፤ ሊጋስና ጃቸውን የዘረጉ መሆን ነበረባቸው። ሕዝቡ የሚያደርጉዋቸውን ነገሮች ሦስት የልብ አሳቦች ሊዝቱዋቸው (ሊቈጣጠሩዋቸው) ይገባል፡- ነዚህም የ ግዚአብሔርን በረከቶች ማድነቅ (ዘሌዋ. 25:4፤ 6፤ 10፤ 14)፤ ግዚአብሔር ሕዝቡን ከግብፅ ነፃ ማውጣቱን ማድነቅ (ዘዳግ. 15:15)፤ ንዲሁም ለ ግዚአብሔር ት ዛዛት በቀላሉ መ ዘዝ (ቍ. 5) ናቸው። ግዚአብሔር ያዘዘው ነገር ለሕዝቡ መልካምነት የ ሰበ ነበር፤ ደግሞም የቱም አካል ርሱን ላለመ ዘዝ መብት የለውም። ኢየሩሳሌም በናቡከደነፆር በተያዘች ጊዜ፤ ንጉሥ ሰዴቅያስ ለባሮች ነፃነትን አወጀ፤ ነገር ግን በኋላ ሻረው (ኤር. 34:8)።

ካህናቱ ለሕዝቡ ሁሉ የዘዳግምን መጽሐፍ በሚያነብቡበትና ማብራሪያ በሚሰጡበት ጊዜ፤ የሰንበት ዓመት «የመጽሐፍ ቅዱስ ስብሰባ» ማድረጊያ ወቅትም ጭምር ነበር (ዘዳግ. 31:9-13)። ይህም በአዲስ ዓመት በሚስተናገደው በዓመ ዊው የዳስ በዓል ወቅት የሚደረግ ነበር። ሕዝቡ ግዚአብሔርን ለዕለ ዊ ምግባቸው ለመ መን ላቅ ምነት ይጠይቃቸዋል፤ ደግሞም « ምነት ከመስማት ነው፤ መስማትም በ ግዚአብሔር ቃል ነው» (ሮሜ 10:17)። በዚያ ልዩ ዓመት ወቅት፤ ሕዝቡ፤ «የዕለት ንጀራችንን ስጠን» የሚለውን ትርጉም ተማሩ። የሚ መነብትና የሚ ዘዙት ብቻ ከሆነ፤ ዓመቱን ሙሉ ሊጠብቃቸውና የሚያስፈልጋቸውን

ነገር ሊሰጣቸው ግዚአብሔር የተስፋን ቃል ሰጥቷቸዋል (ዘሌዋ. 25:18-22)::

አይሁድ የሰንበት ዓመትን ስለ ማክበራቸው ምንም ማስረጃ የለንም፤ በ ርግጥ፤ መጽሐፍ ቅዱስ አለማድረጋቸውን ያመለክ ል፡- «በኤርምያስ አፍ የተነገረው የ ግዚአብሔር ቃል ንዲፈጸም፤ ምድሪቱ ሰንበትን በማድረግም ስክ ርፍ ድረስ፤ በተ ፈ ችበትም ዘመን ሁሉ፤ ሰባ ዓመት ስኪፈጽም ድረስ፤ ሰንበትን አገኘች» (2ኛ ዜና 36:21):: ምድሪቱ የሚያስፈልጋትን ዕረፍት ገኝ ዘንድ ግዚአብሔር ስራኤልን በምርኮኝነት ወደ ባቢሎን ላካት (ኤር. 25:8-11፤ 29:10):: ይህም ወደ 500 ዓመ ት ገደማ የሰንበት ዓመትን በተመለከተ አይሁድ የ ግዚአብሔርን ሕግ ተ ላልፈዋል፡፡

የቱንም ነገር ከ ግዚአብሔር ብንሰርቅ፤ ራሳችንን ልንጠብቅም ሆነ ልናስደስት አለመቻላችን ይህ መሠረ ዊ መር ነው፡፡ በመጋቢነት አገልግሎቱ፤ በአሥራ ቸውም ሆነ በመባቸው ግዚአብሔርን የሚሰርቁ ሰዎች መጨረሻቸው ለሕክምና ወይም ለመኪና ማስጠገኛ ብዙ ገንዘብ መክፈል ንደ ሆነ ካጋጠሙኝ ሰ ዎች ተረድቻለሁ፡፡ አንድ የቤተ ክርስቲያን አባል ግዚአብሔርን መስረቅ ባቆመ ጊዜ ንዴት ንደ ተባረከ ሊያሳየኝ የቤተሰቡን በጀት (የውጪ ድልድል) ይዞ ቢሮዬ መምጣቱን አስ ወሳለሁ፡፡ የሠራው ሒሳብ ከ ግዚአብሔር የሚወስደው ያንዳንዱ ዶላር ድንገተኛ በሆነ ችግር ሳቢያ ንደሚጠፋ ያሳያል፤ ደግሞም ያንን ገንዘብ ራሱ አይጠቀምበትም፡፡

የሰንበት ዓመት ሕግን ባለመ ዘዝ፤ አይሁድ የመንፈሳዊ በ ረከቶችን ብቻ ሳይሆን፤ ነገር ግን የምድሪቱን ና የአገልጋዮቻ ቸውን ንዲሁም የ ርሻ ሥራ የሚያከናውኑ ንስሶቻቸውን ይል (ጥንካሬ) ጭምር ሰርቀው ነበር፡፡ በአንዱ መሬት ላይ ያለ ዕረፍት በየዓመቱ በመሥራት ህላቸውን አግኝተዋል፤ ነገር ግን ምድሪቱ ንድ ርፍ ንዲሁም ሠራተኞች ንዲያርፉ በመፍቀድ ሊመጣ ያለውን መ ደል አጥተው ል፡፡ ለችግረኞች በማካፈል የሚመጣውን በረከት ጭምር አጥተው ል፤ ደግሞም ምን ያህል

ርሱ ሕዝቡን ንደ ባረክ ሌሎች ሕዝቦች በሚመለከቱበት ጊዜ ሊቀበለው ያለውን የ ማዘከራራርን ክብር ሰርቀዋል። በ ነርሱ ወገን ዋጋ የሚያስከፍል ስሕተት ነበር፤ ውድ ዋጋም ከፍለውበ ል።

2. መለቀቅ ና መ ደስ:- የኢዮቤልዩ ዓመት (ዘሌዋ. 25:8-17፤ 23-24)

«ኢዮቤልዩ» የሚለው ቃል ከቊጥር 8-17 አምስት ጊዜ ጥቅም ላይ ውሏል ደግሞ ቃል በቃል ሲተረጎም «መለከቱን መንፋት» ማለት ነው። (የዕብራይስጡ ቃል ዮቤል (yobel) ሲሆን፤ «የአውራ በግ ቀንድ» ማለት ነው።) ለ ስራኤል ሕዝቦች፤ ያንዳንዱ ዓመት በሰባተኛው ወር በመጀመሪያው ቀን መለከት በመንፋት ይጀመራል፤¹ ደግሞም ከአሥር ቀናት በኋላ በጾም፤ በንስሐ ና ተ ገቢዎችን መሥዋዕቶች በማቅረብ ሕዝቡ የማስተሰሪያ ቀንን ያከብራል። ነገር ግን በ ያንዳንዱ አምስት ዓመት፤ የማስተሰሪያው ቀን መዝጊያ ላይ የኢዮቤልዩ ዓመት መጀመሩን ለማስ ወቅ ቀንደ መለከቶቹ ንደገና ይነፋሉ።

ይህ ልዩ ዓመት ለማክበር ከሕዝቡ በጣም ላቅ የሆነ ምነት ይጠበቃል፤ ምክንያቱም በቀደመው ዓመት - በአርባ ዘጠነኛው ዓመት- ርሻዎቹ፤ የወይን ተክል፤ የፍራፍሬ ስፍራ ያል ረሱ በመሆናቸው የሰንበት ዓመት ይሆናል። አይሁድ ለአርባ-ዘጠነኛውና ለሃምሳኛው ዓመት የሚያስፈልጋቸውን ንዲያዘጋጅላቸው በ ማዘከራራር መ መን ነበረባቸው፤ በተጨማሪም ደግሞ መከሩን የተጠባበቁ ባሉበት በሃምሳ አንደኛው ዓመት፤ በ ርግጠኝነት ማዘከራራር አይጥላቸውም፤ ነገር ግን ምነ ቸው ሊወድቅ ይችላል። በ ርግጥ፤ የ ስራኤል ሕዝብ የኢዮቤልዩ ዓመትን አክብረው ንደ ሆነ ምንም ማስረጃ የለም።

በኢዮቤልዩ ዓመት የትኞቹ ጉዳዮች ነበሩ የሚካተቱት?

ንስሐ (ቊ. 9)። የኢዮቤልዩ ዓመት አይሁድ ራሳቸውን « ንዲያስጨንቁ» ና ጢኦ ቸውን ንዲናዘዙ (16:29-34) በ ዘዙበት በማስተሰሪያ ቀን የሚጀምር መሆኑ ጉልህ ነው። በመጀመሪያ ማዘከራራር ነርሱን ካላነጻቸውና ይቅር ካላላቸው

ወደ ኢየሱስ ልዩ ዓመት መግባት አይችሉም። ልቦቻቸው ከ ግዚአብሔር ጋር የተስተካከሉ ካልሆኑ፤ ባሮቻቸውን ነፃ ማድረግ ወይም መሬትን ለመጀመሪያዎቹ ባለቤቶች መመለስ አይችሉም። ከ ግዚአብሔር ጋር ያለን ግንኙነት ሌሎች ሰዎችን የምንይዝበት ሁኔ ን ይወስናል።

ነፃ ማውጣት (ቍ. 10፣ 13)። «በምድሪቱ ሁሉ ወደ ነዋሪዎች ሁሉ ነፃነትን አውጁ» የሚለው በፊላደልፊያ የነፃነት አዳራሽ የነፃነት ደውል ላይ ተቀርጿል። የኢየሱስ ዓመት በሚጀምርበት ጊዜ፤ ወደ ምድራቸው (መሬታቸው) ወደ ቤተሰባቸው ይመለሱ ዘንድ ሕዝቡ አገልጋዮቻቸውን ነፃ ንዲያወጧቸው/ ንዲለቅቋቸው ዝዘዋል። አንድ ዕብራዊ አገልጋይ ማገልገል ያለበት ለስድስት ዓመት ብቻ ነበር ከዚያም ደግሞ ነፃ መደረግ ነበረበት (ዘጸአ. 21:2)። ከሕዝቦቻቸው አንዳንዶች በ ስራት ውስጥ ከሆኑ ንዲሁም ከሚወድዱዋቸው ሰዎች ና ከምድራቸው ከተለዩና አይሁድ ይህን ልዩ ዓመት ንዴት ማክበር ይችላሉ?

ዕረፍት (ቍ. 11-12)። በኢየሱስ ዓመት ወቅት፤ ሕዝቡ የተለመደውን የ ርሻ ተግባር ማከናወን ተከልክለዋል፤ ነገር ግን ምድሪቱ የም በቅለውን የትኛውንም ነገር የተጠቀሙ መኖር ተጨማሪ የዕረፍት ዓመት ሰጥቷቸዋል፤ የቀደመው ዓመት የሰንበት ዓመት ነበርና። የተስፋ ቃሎችን ንዲጠብቅ ንዲሁም ከሞላ ጉደል ለሦስት ዓመት በቂ ምግብ ንዲሰጣቸው በ ርሱ መ መን ነበረባቸው፤ ምክንያቱም ስከ ሃምሳ አንደኛው ዓመት ድረስ መሥራት አይችሉም፤ ከዚያም በኋላም ንኳ፤ መከሩ ስከደርስ ድረስ መጠበቅ ነበረባቸው።

ተሐድሶ (ቍ. 13-17)። የቱም የተሸጠ ንብረት ካለፈው የኢየሱስ ልዩ ዓመት ጀምሮ ለባለቤቶቹ ይመለሳል፤ ምክንያቱም ግዚአብሔር የሰጣቸው ምድር ለየነገዶቹና ጉሣዎቹ ንዲሁም ቤተሰቦቻቸው ርስት ሆኖ ንዲቀር ይፈልጋልና። ወላጆች ልጆቻቸውን ማሳደግ ንዲችሉ የሚያርሱት መሬት ያስፈልጋቸዋል፤ ደግሞም ንብረትን

በግል መያዝ ለመዋዕል ንዋይ መረጋጋትን ይሰጠዋል። ምድሪቱን በባለቤትነት የያዘው ግዚአብሔር ነው፤ ደግሞም ርሱ ለሕዝቡ ንዲጠቀምበት ሰጣቸው። ነርሱ የንብረቱ አስተዳዳሪነት ና ላፊነት ያለባቸው መሆኑ ንዲሰማቸው ይፈልጋል። ሰዎች ብዙውን ጊዜ ንክብካቤ የሚያደርጉት የገዛ ራሳቸው ይዞ ለሆነው ነገር ነው።

ቊራጭ መሬት በሚሸጥበት ጊዜ፣ የሚቀጥለው የኢየሱልዩ ዓመት መድረሻ የጊዜ ገደብ ዋጋውን ይወስነዋል፤ ምክንያቱም አዲሱ የመሬቱ ባለቤት ከአፈሩ ምን ያህል ምርት ንደሚያገኝ ይህ ይወስናልና። ገዢው በመጨረሻ መሬቱ ለባለቤቱ ንደሚመለስለት ስለሚያውቅ፣ ከምድሪቱ ከሚያገኘው ትርፍ በላይ በ ርግጠኝነት አይከፈለውም ነበር። «ምድሪቱ ስከ ወዲያኛው አትሸጥም» የሚለው የ ግዚአብሔር ሕግ ነበር (ዘሌዋ. 25:23)።

ነዚህ ሕጎች ጅግ በጣም ብዙ ሀብትን ለማከማቸትና ምጣኔ ሀብቱን ለመጣል ለተነሡ ጨካኝ ለሆኑ ሀብ ም የመኖሪያ ቤት ባለቤቶች መንገዱ ጨርቅ ንዳይሆንላቸው ያደርጉዋቸዋል። ጅግ ምስኪን ለሆነው ስራኤላዊ ንኳ መሬቱ ይመለስልል ል፣ ደግሞም በምድሪቱ ላይ በመሥራት ፍላጎቶቻቸውን ለማሟላት ምናልባትም ደግሞ የሌሎችን ፍላጎቶችን ለማሟላት የሚያስችል በቂ ሀብት ማግኘት ይችላሉ። የኢየሱልዩ ዓመት ነፃ ለተደረጉት ባሮች ና የመሬት ባለቤቶች አዲስ ጅማሬን ይሰጣቸዋል፤ ደግሞም ይህ ረሀብንና ኩል አለመሆንን ይቀንሰዋል። ሕዝቡ አንዱ ሌላውን ሊጨቁነው አይችልም (ቊ. 17)፣ ነገር ግን ምድሪቱ የ ግዚአብሔር ንደ ሆነች ነርሱ ደግሞ የ ርሱ ጢሰኞች ብቻ ንደ ሆኑ ማስ ወስ ይኖርባቸዋል (ቊ. 23-24)።

በኢየሱልዩ ዓመት ነቢዩ ኢሳይያስ ጌ ግዚአብሔር ሕዝቡን ነፃ በሚያደርግበት ና ወደ ምድራቸው የሚመልስበት ንዲሁም በተ ትረፈረፈ በረከት የሚባርክበትን (ኢሳ. 61:1-3) ጊዜ ተስፋ የተ ሰጠበትን የመሢሔን መንግሥት ተምሳሌት ተመለከተ። ኢየሱስ ይህን ምንባብ በናዝሬት ላቀረበው ስብከት የመናገሪያ ክፍል አድርጎ ተጠቀመበት (ሉቃስ 4፣16-30)፣ ደግሞም በሞቱና

በትንሣኤው «የጌ ዓመት» በሚለው ላይ ንባቡን አቆመ («የጌ ሞገስ ዓመት» ኢ.መ.ት) ደግሞም «ግዚአብሔር የሚበቀልበት ቀን» የሚለውን ክፍል አላነበበውም። በኢሳይያስ 6:2 ላይ፤ ይህ የአሁኑ የግዚአብሔር ጸጋ «የተወደደ ዓመት»፤ ከወደፊቱ «የፍርድ ቀን» በነጠላ ሰረዝ ተለይቷል! የግዚአብሔር አስደናቂ «የድነት ቀን» (2ኛ ቆሮ. 6:2) ስካለ ድረስ የሚሠራ ነበር፤ ምክንያቱም ግዚአብሔር ለረጅም ጊዜ ተሻግሮአል ደግሞም ጢአተኞች ወደ ንስሐ ንዲመጡ ይፈልጋል (2ኛ ጴጥሮስ 3:9፤ 15)።

ልክ ንደ የኢየሴልዩው ዓመት ማስ ወቂያ፤ ወንጌል ለድሆች የሚሰበክ የምሥራች ነው፤ ምክንያቱም ዕዳቸው ተከፍሎላቸዋል ደግሞ ሙሉ በሙሉ ይቅር ተብለዋል (ሉቃስ 7:36-50)። ሊያደርጉት የሚያስፈልጋቸው ነገር ቢኖር፤ አዳኙን መቀበል ና በአዲስ ጅማሬ መደሰት ነው። ልክ ባለዕዳዎችና ባሮች የኢየሴልዩ ዓመትን ንዲደሰቱበት ነፃ ንደሚደረጉ ሁሉ፤ ንዲያድናቸው በጌ በሚ መኑ ጊዜ ጢአተኞች ንዲሁ ነፃ ይሆናሉ። በጌ በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን በኩል የሚገኝ ደ ንነት «የኢየሴልዩ» ልምምድ ነው፤ ምክንያቱም የተለያዩ ቤተሰቦችን ንደገና በአንድነት ንዲሆኑ ያደርጋል ደግሞም የጠፉ በረከቶችን ይመልሳል ንዲሁም ከጌ ዘንድ «የመ ደስን ጊዜ» ያመጣል (የሐዋ. 3:19-21)።

3. መቤዝቸት፡- የሚቤዝቸ ዘመድ (ዘሌዋ. 25:25-55)

በሕይወት ለመኖር ሲል ድሀ ሰው ራሱን ወይም ንብረቱን በሚሸጥበት ጊዜ፤ ንብረቱንም ሆነ ነፃነቱን ዳግም ለማግኘት የኢየሴልዩ ዓመት ስኪመጣ ድረስ መቆየት አይኖርበትም። ነገር ግን አንድ ዘመድ፤ በሆነ መንገድ፤ አስፈላጊውን ዋጋውን ከፍሎ ርሱን ና ንብረቱን ለመዋጀት ከቻለና የሚፈልግ ከሆነ፤ ሊዋጀው ይችላል።

የመሬት መቤዝቸት (ቀ. 25-28)። የቀደመው የመሬቱ ባለቤት መሬቱን ለመቤዝቸት ጅግ ድሀ ከሆነ፤ ንግዲያውስ የቅርብ ዘመድ ይህን ለ ርሱ ሊያደርግለት ይችላል። ነገር ግን የቀደመው የመሬቱ

ባለቤት በሆነ መንገድ አስፈላጊው ሀብት በሚኖረው ጊዜ፤ ለ ራሱ ሊቤዝው ይችላል። በ ርግጥም፤ ዋጋው የሚከፈለው የኢየሱስ ዓመት ሊደርስ በቀሩት ዓመት የመከር ጊዜያት ቊጥር መሠረት ተወስኖ ነበር። አንድ ሰው ፈቃደኛ የሆነ የሚቤዥ ዘመድ ከሌለው ወይም አስፈላጊው ገንዘብ (ሀብት) ከሌለው፤ ንብረቱን ንደገና ለማግኘት የኢየሱስ ዓመት ስኪመጣ መጠበቅ ይኖርበ ል።

ቤቶችን መቤዝት (ቊ. 29-34)። በተመሽገ ከተማ ያለ ቤት ባዶ በሆነ ስፍራ ከተገነባ ቤት ይልቅ የበለጠ ጥቅም አለው፤ ምክንያቱም ከወራሪዎች ሊድን ይችላልና ነው። የቀደመው ባለቤት ቤቱን ለመቤዝት የአንድ ዓመት ብቻ ጊዜ አለው። ከዚያ በኋላ፤ የአዲሱ ባለቤት ንብረት ይሆናል፤ በኢየሱስ ዓመት ንኪ ለመጀመሪያው ባለቤት አይመለስለትም። ለነገሩ፤ ውድ የሆነ ቤት መግዛት፤ ቤተሰቡን ወደዚያ የሚያዘዋውር፤ ከዚያም ደግሞ በዚያ ለምን ያህል ጊዜ ንደሚኖር ሊጨነቅ የሚፈልግ ሰው አይኖርም!

ባልተመሽገ መንደር ያሉ ቤቶች በየትም ሰዓት መቤዝትን ሊያገኙ ይችላሉ ደግሞም በኢየሱስ ዓመት ለመጀመሪያው ባለቤት ሊመለሱለት ይችላሉ። አንድ ሌዋዊ ከአርባ ስምንት የመማመፀኛ ከተሞች በአንዱ ያለውን ቤቱን ቢሸጥ (ዘኁል. 35፤ ኢያሱ 21)፤ በየትኛውም ጊዜ ሊቤዝው ይችላል። ያልተቤዝው ከሆነ፤ ቤቱ ለ ርሱም ሆነ ለቤተሰቡ በኢየሱስ ዓመት ይመለስለ ል። ጌ የ ነርሱ ርስት በመሆኑ ሌዋውያን የነገዳቸውን የ ርሻ በ አልተካፈሉም (ኢያሱ 13:14፤ 33፤ 14:3-4፤ 18:7)፤ ነገር ግን በከተሞቻቸው አጠገብ ለግጦሽ የሚሆኑ መሬቶች ተሰጥቷቸው ነበር (ዘኁል. 35:1-5)። ነዚህ መሬቶች መሸጥ አይችሉም ነበር። (ለማንኛውም፤ የሐዋ. 4:34-37ን ተመልከት)።

የድሆች መቤዝት (ቊ. 35-55)። ሙሴ ከሦስት የሚያስኬዱ ሁኔ ዎች ጋር መስተጋብር አድርጓል።

በዕዳ የተያዘ ወንድም (ቊ. 35-38) ከወለድ ነፃ የሆነ በረጅም ጊዜ የሚከፈል ብድርን በመስጠት ወንድሞቹ የሆኑ አይሁዳውያንን

መጠየቅ ይችላል፤² ምክንያቱም አይሁድ ልክ ንደ ቤተሰብ አባል፣ አንዳቸው ሌላውን በር ራኔ መመልከት ይጠበቅባቸው ነበር። አይሁድ አሕዛብን ወለድ ለማስከፈል ተፈቅዶላቸዋል (ዘዳግ. 23:19-20)። የትኛውም ዕዳ በኢየሴልዩ ዓመት የሚሰረዝ በመሆኑ፣ ሌሎችን መርዳት በ ውነቱ የ ምነት ተግባር ነበር። ይሁን ንጂ፣ ሕዝቡን ከግብፅ በመቤዣቱ፣ ግብፃውያንን ንዲበዘብዙ በመፍቀዱ ንዲሁም የከነዓንን ምድር ለ ስራኤል በመስጠቱ፣ ግዚአብሔር ለ ስራኤል ጅግ መልካም በመሆኑ፣ የቱም አይሁዳዊ ንደኛው የሆነውን ሌላ አይሁዳዊ ለመበዝበዝ አይፈልግም። «በከንቱ ተቀብላችኋልና፣ በከንቱ ስጡ» (ማቴ. 10:8)። መበለቶችን ና ሌሎች ችግረኛ አማኞችን በመርዳት ረገድ ይህን መር ለመውሰድና ተግባራዊ ለማድረግ የጥንት ቤተ ክርስቲያን ፈጣን ነበረች (ዮሐዋ. 2:44-47፤ 4:34-5:1፤ 6:1-7 ደግሞ ዘዳግ. 10:18፤ 24:17 ተመልከት)።

ለአንድ አይሁዳዊ ባሪያ የሆነ ምስኪን ወንድም (ቍ. 39-46) ልክ ንደ ተቀጠረ ሠራተኛ መቈጠር ንጂ ንደ ባሪያ መ ሰብ አይችልም ነበር። ጌ ውም ርሱንና ቤተሰቡን በደግነት መያዝ ነበረበት፤ ምክንያቱም አይሁድ በአንድ ወቅት በግብፅ ባሮች ነበሩ፣ ደግሞም ጌ በቸርነቱ ነፃ አውጥቷቸዋል። አንድ አይሁዳዊ ጌ

ግዚአብሔር ነፃ ያወጣውን ወንድሙን ባሪያ ሊያደርገው ንዴት ይችላል? አንድ አይሁዳዊ የሆነ ባሪያ ለስድስት ዓመት ብቻ ካገለገለ በኋላ በሰንበት ዓመት ነፃ ይሆናል (ዘጸአ. 21:2)፤ ነገር ግን የኢየሴልዩ ዓመት ቀድሞ ከመጣ፣ ርሱ ነፃ ሰው ነበር።

አይሁድ በዙሪያቸው ካሉ ከአሕዛብ ወገን ወይም በምድራቸው ከሚኖሩ መጻተኞች ባሮች ንዲኖራቸው ተፈቅዶላቸዋል (ዘሌዋ. 25: 44-46)፣ ነገር ግን አንድ አይሁዳዊ ሌላውን አይሁዳዊ ከቶ ባሪያ ሊያደርገው አይገባም። ባሮች የባለቤቱ ንብረት ተደርገው ይቈጠሩ ነበር ደግሞም የቤተሰብ ውርስ አካል ሊደረጉ ይችሉ ነበር። በሌላ አነጋገር፣ ከአሕዛብ ወገን ለአይሁድ ባሪያ የሆኑቱ የተገዙበትን ዋጋ መመለስ ካልቻሉ፣ ወይም ደግሞ ጌ ቸው ነፃ ካላደረጋቸው በስተቀር ነፃ የሚወጡበት ተስፋ አልነበራቸውም።

በ ርስ በርስ ጦርነቱ ወቅት፤ አንዳንድ አሜሪካውያን ባሮች ይኖሩዋቸውም ሆነ ባሮችን መሸጥ ይችሉ ዘንድ ይህ መጽሐፍ ቅዱሳዊም ሆነ ትክክል መሆኑን ለማረጋገጥ ንደዚህ ያሉ የመጽሐፍ ቅዱስ ምንባቦችን ይጠቀሙ ነበር። ባርነትን ንዳላቋቋሙ ልብ ሊባል ይገባል፤ ነገር ግን የ ግዚአብሔር ሕጎች ተቈጣጠሩት፤ ንዲሁም በ ውነቱ የበለጠ ሰብአዊነት ያለበት አደረጉት። ባርነት ሙሴ ሕግን ከመስጠቱ በፊት ለብዙ መቶ ዓመት (ክፍለ ዘመናት) የኖረ ተቋም ነበር፤ ደግሞም የሙሴ ሕግ አንዱ አይሁዳዊ ሌላውን ባሪያ ንዳያደርግ ይከለክላል። የባርነትን ጉዳይ በአሕዛብ ሕዝቦች ዘንድ ልባት ከመስጠቱ በፊት ግዚአብሔር በ ስራኤል ሊያጠፋው ይገባ ነበር። አይሁድ ሕጉ ንደሚሻው አንዱ ሌላውን የሚመለከቱ ሆነው ቢገኙ ኖሮ፤ የጌ ን ጸጋና ደግነት በተመለከተ ስራኤላውያን በአሕዛብ ዘንድ ምስክርነት ይኖራቸው ነበር። በዚህ ፈን ፤ ስራኤላውን አል ዘዙም ና በመጨረሻው በመጽሐፈ መሳፍንት ንደ ተዘገበው ራሳቸው ባሮች ሆኑ።

በአዲስ ኪዳን ንኳ፤ የ ሪክ አዋቂዎች በዚያ ዘመን በሮማ ግዛት 60 ሚሊዮን ባሮች ንደ ነበሩ የሚነግሩን ቢሆንም፤ ኢየሱስም ሆነ ጳውሎስ በገሃድ ባርነትን ሲቃወሙ አ ገኙዋቸውም። ነገር ግን ኢየሱስ ና ጳውሎስ የድነትን መል ክት ለግለሰቦች አምጥተዋል፤ ደግሞም የባርነት ተቋም በመጨረሻ ሊወገድ የሚችለው በዳኑ ግለሰቦች አማካይነት ነበር። ክርስቲያኖች የምድር ጨውና የዓለም ብርሃን ናቸው (ማቴ. 5:13-16)፤ ደግሞም የሚያሳድሩትን ተጽዕኖ በምሳሌነ ቸውና በማሳመን ተግባራቸው አማካይነት ሊያሳድሩት ይገባል። ልክ አሌ ክሳንደር ማክለረን ንደ ጻፈው፤ «[የወንጌል መል ክት] ከፖለቲካም ሆነ ከማ በራዊ አወቃቀር ጋር በቀጥ የሚሄድ አይደለም፤ ነገር ግን መሠረ ዊ በሆነ መልኩ ነዚህን ውጤቶች የሚያስገኙ መርኖችን ይሰጣል፤ ደግሞም ወደ አጠቃላይ የ ብረተ ሰብ አሳብ ውስጥ ሰርገው ንዲገቡ ያደርጋቸዋል።»³

የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ባርነትን በመቃወም ቅዱስ ጦርት አውጃ ቢሆን ኖሮ፤ ክርስትና ፖለቲካዊ ንቅስቃሴ ተደርጎ በተቈጠ

ረ (በተፈረጀ) ነበር፤ ይህም ደግሞ በሮማውያን ግዛት ውስጥ የክርስትናን መስፋፋት በገ ው ነበር። በ ነዚያ ቀናት ዲሞክራሲም ሆነ ሕዝቡ የሚመርጥበት ሁኔ ስላልነበረ፤ ባርነትን አሸቀንጥሮ ለመጣል ቤተ ክርስቲያን ማንቀሳቀሻ አልነበራትም። በሕጋዊ መብት ንቅስቃሴ ላይ ቤተ ክርስቲያን ተጽዕኖዋን ለማሳደር የም ደርገው ትግል ንዴት አስቸጋሪ መሆኑን በምንመለከትበት ጊዜ፤ በቁሣር ዘመን ባርነትን በመቃወም ጦርነት ማካሄድ ምን ያህል አስቸጋሪ ይሆን!

ለ ርሱ ብቻ የ ወቁ በሆኑ ምክንያቶች፤ ጌ ሰዎችንና ማ በ ረሰብን ለመለወጥ የመረጠው ቀስ በቀስ ነው፤ ይህም ደግሞ በመንፈስ ቅዱስ አገልግሎትና በ ግዚአብሔር ቃል ውነት አማካይነት የሚደረግ ነው። የ ግዚአብሔር ፈቃድን በተመለከተ የተሰጡ መርፍቶች በዘመናት ሁሉ መካከል አንድ ዓይነት ሲሆኑ፤ በሙሴ ሕግ አገዛዝ ዘመን ለ ስራኤል የተሰጡ ደንቦችን ዛሬ ባለው ማ በረሰብ ላይ የምንጭንበት ሥልጣን የለንም።

ለአሕዛብ ባሪያ የሆነ አይሁዳዊ (ቀ. 47-55) ሊያደርገው ፈቃደኛ በሆነና ባለጠጋ በሆነ የቅርብ ዘመድ መቤዠትን ሊያገኝ ይችላል። ምንም ንኪ የአይሁድ የቃል ኪዳን ማ በረሰብ አባል ያልነበረ ቢሆንም፤ በ ስራኤል ምድር በ« ንግድነት የሚኖር» ከአሕዛብ ወገን የሆነ ሰው የሙሴን ሕግ የመ ዘዝ ግዴ የነበ ረበት መሆኑን ልብ ማለት አስፈላጊ ነገር ነው። አይሁዳዊው የሽያጩን ዋጋ ማግኘት ከቻለ፤ ነፃነቱን መግዛት ይችላል፤ ዋጋው ደግሞ የሚሰላው በኢየሴልዩ በዓል መሠረት ነበር። ከአሕዛብ ወገን የሆነ ጌ ከአይሁድ ወገን የሆነውን ባሪያ ንዴ ተቀጣሪ ሰው ንጂ በጭካኔ ሊመለከተው (ሊይዘው) አይጠበቅበትም። ካልተቤ ዠ፤ ባሪያው ና ቤተሰቡ በኢየሴልዩ ዓመት የሚለቀቁ (ነፃ የሚደ ረጉ) ይሆናሉ።

የቅርብ ዘመድ ተቤቶችን በተመለከተ ጥን ዊ የሆነ ዓይነተኛ ምሳሌ፤ ቦዴዝ ሩትንም ሆነ ውርስዋን ሁለቱንም በተቤዠበት ና ጎሏም ርሷን ባገባበት በመጽሐፈ ሩት ውስጥ ተዘግቦአል። ራሱን የመቤቸያ ዋጋ አድርጎ ያቀርብና ኛን ነፃ ያደርገን ዘንድ

ጌ ኢየሱስ ክርስቶስ ጢአት-አልባ የሆነ ሥጋን ለ ራሱ ወሰደ፤ «የቅርብ ዘመዳችንም» ሆነ (ዕብ. 2:5-18)፤ ሊደረግ ያለውን (የሚገባውን) ሊያደርግ ብቁ የሆነ ርሱ ብቻ ነበር፤ ደግሞም ሊያደርገው ፈቃደኛ ነበር። ርሱ ኛን የተቤዠን ብቻ አይደለም፤ ነገር ግን ርስትንም (ድርሻንም) ጭምር ሰጠን ደግሞም የውርሱ ተካፋይም አደረገን!

የአይሁድ ሕዝብ በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የተሰጡትን ሕጎች አለመ ዘዛቸው አለመ ደል ነው፤ ምክንያቱም ራስ ወዳድነ ቸውና ስግብግብነ ቸው በምድሪቱ ንዲሁም በምጣኔ ሀብትዋ መዋቅር ላይ ጥፋትን አመጣ። ነቢያት ድሆችን ስለ መበዘዘዛቸው ንዲሁም ቤቶቻቸውን፣ መሬቶቻቸውን ደግሞም ልጆቻቸውን ንኳ ስለ መስረቃቸው ባለጠጎቹን ገሠጿቸው (ኢሳ. 3:14-15፤ 10:1-3፤ አሞጽ 2:6-7፤ 5:11)። በየአካባቢው ያሉት ችሎቶች የ ግዚአብሔርን ድንጋጌዎች ቸል አሉ፤ ዳኞች፣ በ ጅ መንሻ ተምነሽንሸው ባለጠጎቹን የሚደግፍ ና ድሆችን የሚያደቅቅ ብያኔ ሰጡ። ነገር ግን ግዚአብሔር የድሆችን ጨኽት ሰማ ደግሞም አንድ ቀን በ ስራኤል ሕዝብ ላይ አስከፊ ፍርድን አመጣ።

ርሱ የሰጠንን ሀብቶች ንዴት መጠቀም ንዳለብንም ሆነ በገበያ ስፍራ አንዳችን ሌላውን ስለምናስተናግድበት ሁኔ ግዚአብሔር ግድ ይሰኛል። ሥነ ምህዳር ና ምጣኔ ሀብት፣ ሁለቱም ርሱ ግድ የሚሰኝባቸው ነገሮች ናቸው፤ ደግሞም በመጨረሻ ሌሎችን የሚበዘብዙትንና ከሰብአዊነት በ ች አድርገው የሚቈጥሩዋቸውን ሰዎች ይፈርድባቸዋል (አሞጽ 1-2)። የኢየሱስ ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን በብዙ ዓይነት የፖለቲካና የምጣኔ ሀብት አሠራር መዋቅር ውስጥ ዳብራላች፣ የየትኞቹም ጥገኛ አይደላችም፤ ነገር ግን ቤተ ክርስቲያን ሁልጊዜ የድሆችና የተ ጨቁኑት ሰዎችን መብት በማስጠበቅ ረገድ አሸናፊ ሆና መገኘት አለባት፤ ንዲሁም ጨቋኞችን ለማሸነፍ ያንዳንዱን መንፈሳዊ መሣሪያን መጠቀም ይኖርባል ል።

«ለድሆች የሚደረግ ጨዋ የሆነ አቅርቦት የሥልጣኔ ውነተኛ

መፈተኛ ነው፤» ብሏል ንግሊዛዊው ጸሐፊ፤ ሳሙኤል ጀንሰን።

« ግዚአብሔር ሆይ፤ የተገፋትን ምኞት ትሰማለህ፤ ልባቸውን በረ ለህ፤ ጆሮህንም ወደ ነርሱ ጣል ደርጋለህ፤ ከዐፈር የተፈጠረ ሰው ከ ንግዲህ ንዳያስጨንቃቸው፤ አንተ ለድኻ ዐደጉና ለተገፋው ትሟገ ለህ» (መዝ. 10:17-18፤ ኢ.መ.ት)።

«ቢሆን» የሚለው ትልቁ ቃል

«ቢሆን» የሚለው ቃል በ ንግሊዝኛ በጣም አጫጭር ከሆኑት «ቢሆን» የሚለው ትልቁ ቃል ጆግ አስፈላጊ ቃል ነው ተብሎ ይነገርል ል። ዌሊንግተን በዋተርሉ ተሸንፎ ቢሆን ኖሮ ወይም ሊ በጌትስበርግ አሸንፎ ቢሆን ኖሮ በዓለም ሪክ ውስጥ ምን ይከሰት ነበር በሚለው ላይ መከራከር ከንቱ ነው።

ዘከሌዋውያን 26-27 «ቢሆኖችን» በም ወጡበት ጊዜ፣ ፍቺውን ልትስቱት ትችላላችሁ፤ ምክንያቱም «ቢሆን» የሚለው ቃል ሠላሳ ሁለት ጊዜ ጥቅም ላይ ውሏል። የ ስራኤልን ሪክ በ ግዚአብሔር ቃል ኪዳን ውስጥ ከተካተቱት «ቢሆኖች» ውጭ በሙላት ሊረዱት አይችሉም። ወደ አይሁድ ሪክ ሲመጣ፣ «ቢሆን» ትልቅ ቃል ነው። በምዕራፍ 26 ውስጥ ያሉት ሦስት «የቢሆን» ሐረጎች የቃሉን አስፈላጊነት ያሳዩናል፡- ነዚህም «በሥርዓቱ ብትሄዱ» (ቍ. 3)፤ «ነገር ግን ባትሰሙኝ» (ቍ. 14)፤ «ነገር ግን በደላቸውን ቢናዘዙ» (ቍ. 40) የሚሉት ናቸው። ከጌ ጋር ባለን ግንኙነት፣ «ቢሆን» ብዙ ሽክም ተሸክማለች።

በዘሌዋውያን 26 ና 27 ግዚአብሔር ለ ስራኤል የሰጠው ሥርዓቶችና ት ዛዛት ያንዳንዱ ክርስቲያን ለጌ ያለበትን አራት ንላፊነቶች ተምሳሌ ዊ በሆነ መልኩ ያሳያሉ።

1. የ ርሱን ት ዛዛት መ ዘዝ (ዘሌዋ. 26:1-13)

በዘሌዋውያን ምዕ. 26፤ ለ ግዚአብሔር መ ዘዝ «በሥርዓቶቹ መሄድ» ነው (ቁ. 3)፤ ነገር ግን ርሱን አለመ ዘዝ ከጌ ተ ቃራኒ በሆነ መልኩ መጓዝ ና ሥርዓቶቹን ማጣጣል ነው (ቀ. 15፤ 21፤ 23-24፤ 27-28፤ 40-41)። «ተቃራኒ» በሚል የተተ ረገሙው ቃል «ከመ ገል ፍላጎት ጋር በጥል መጋጠም» ማለት ነው።¹

ኔ በአንድ አቅጣጫ የምንዝ ብሆንና ግዚአብሔር በሌላ አቅጣጫ የሚጓዝ ቢሆን፤ ከ ርሱ ሀልዎት ርቁ የተጓዘሁ ነው፤ ደግሞም ግዚአብሔር አቅጣጫውን መቀየር አይጠበቅብትም! ኔ ከ ርሱ በተቃራኒ መሄዴን ብቀጥል፤ ጅግ ከባድ አደጋዎችን ጋፈጣለሁ፤ ምክንያቱም «በውኑ ሁለት ሰዎች ሳይስማሙ በአንድነት ይሄዳሉን?» (አሞጽ 3:3)። ሙሴ ግዚአብሔርን መ ዘዝ ያለባቸው ለምን ንደ ሆነ አራት ጅግ በጣም ግሩም የሆኑ ምክንያቶችን ለሕዝቡ ሰጣቸው።

በ ግዚአብሔር ማንነት ምክንያት (ቀ. 1)። የ ስራኤል አምላክ፤ የጌ ችን የኢየሱስ ክርስቶስ አምላክና አባት፤ ሰዎች የፈጠሩት ጣዖት ሳይሆን፤ ውነተኛውና ሕያው የሆነው አምላክ ነው። ርሱ፤ « ኔ አምላካችሁ ግዚአብሔር ነኝ» በማለት ሕዝቡን ያስ ወሳቸዋል። ጌ የሚለው ቃል በመደበኛ አጻጻፍ በሚጻፍበት ጊዜ፤ ላቁን ኔ፤ በ ራሱ የሚኖረውን ከ ስራኤል ጋር የቃል ኪዳን ግንኙነት ያደረገውን፤ ደግሞም ለ ርሱ አይሁድ፤ « ግዚአብሔር የተናገራቸውን ሁሉ ናደርጋለን» ብለው የተናገሩለት ያህዌ ግዚአብሔርን ያመለክ ል (ዘጸአት 19:1-8ን ተ መልከት)።

ኤ. ደብሊው. ቶዘር ንዲህ ሲሉ ያስ ወሱናል፤ «የጣዖት አምልኮ ሥረ መሠረት ለ ግዚአብሔር ተገቢ ያልሆኑ አሳቦች ወደ ኛ መግባ ቸው ነው» (ዘ ኖውሌጅ አፍ ዘ ሆሊ፤ *The Knowledge of the Holy*² 11)። አይሁድ ለጣዖት አምልኮ ሲባል አምልኮተ ግዚአብሔርን በሚተወበት ጊዜ፤ ወይም ደግሞ ከዚህ በባሰም ንኳ፤ ግዚአብሔርንም ሆነ ጣዖ ትን በአንድ ላይ ለማምለክ በሞከሩበት ጊዜ፤ ከ ውነ ወደ ቅዠት፤ ከ ውነት ወደ

መሳት፣ ይመለሳሉ፣ ደግሞም ውጤቶቹ አጥፊ ነበሩ። ጌ ን ለመ ዘዝ ቃል የገቡ ቢሆኑም፣ ወደ ጣዖ ት በተመለሱ ጊዜ አይሁድ የመጀመሪያዎቹን ሁለቱን ት ዛዛት ጣሱ።

ግዚአብሔር ባደረገው ነገር ምክንያት (ቍ. 20)። «ሰንበ ት» የሚለው (የብዙ ቍጥር የሆነ) ቃል በአይሁድ ቀን መቍጠሪያ ውስጥ ያሉ ልዩ ቀናትን ሁሉ ንጂ፣ የሳምንቱን ሰባተኛ ቀን ብቻ የሚያመለክቱ አይደሉም። ይህን የቀን መቍጠሪያ በምዕራፍ ዘጠኝ ተመልክተናል፤ ንዲሁም ነዚህ ልዩ ቀናት ለአይሁድ የ ግዚአብሔርን መልካምነት ያስ ውሷቸዋል። ፋሲካ ከግብፅ ስለ መውጣ ቸው ያስ ውሳቸዋል፤ ደግሞም የዳስ በዓል በምድረ በዳ ውስጥ የነበረ የ ግዚአብሔርን ንክብካቤና ጥበቃ ለሕዝቡ ያስ ውሳቸዋል። በበኩራት ና በበዓል ኀምሳ ጌ ግዚአብሔር በ ርሻቸው ላይ የድካማቸው ፍሬ የሚባርክ መሆኑን የሚናገሩ የመከር «ክብረ በዓላት» ነበሩ። ደግሞም የዳስ በዓላት ግዚአብሔር ከወይን ተክል ና የፍራፍሬ መትከያ ስፍራ ስለ ሰጣቸው ፍራፍሬ ደስ ን የሚያጭዱበት ጊዜ ነበር።

ሳምን ዊው ሰንበት ንኪ አይሁድ ልዩ ሕዝብ መሆናቸውን የሚያስ ውስ ነበር፤ ምክንያቱም የሰንበት ቀን በ ግዚአብሔርና በ ስራኤል መካከል ምልክት ነበር (ዘጸአ. 31:13)። በሰባተኛው ቀን በሚያርፍበት ጊዜ፣ ስራኤልን የገዛ ራሱ ልዩ ጌጥ አድርጎ የወሰደው ውነተኛውና ሕያው የሆነው ግዚአብሔርን አይሁድ ማመስገን ይችላሉ። ለቀጣዩ ሳምንት ተግባራቸውን ንዲያከናውኑ ላበረ ቸው ለ ግዚአብሔር ምስጋና መስጠትም ጭምር ይችላሉ። የአይሁድ ሪክ ከግብፅ መውጣት በመጀመር ይክልሉ ወይም ካለፈው ሳምንት ጀምሮ የ ግዚአብሔርን መልካምነት ያሳለሱ፣ አይሁድ ግዚአብሔርን ለማመስገንም ሆነ ሥርዓቶቹን ለመጠበቅ የተትረፈረፉ ምክንያቶች ነበሩዋቸው።

ግዚአብሔር በሚኖርበት ስፍራ ምክንያት (ቍ. 20)። የ ስራኤል አምላክ በ ስራኤል ሰፈር ይኖራል! አይሁድ «የክብር ደመና» በላዩ የሰፈረበት የአምላካቸው ቅዱስ የሆነ ማደሪያ ድንኳን በመካከላቸው ነበራቸው። በዙሪያቸው ያሉ አሕዛብ በመቅደሶቻቸው

ውስጥ ሰው-ሠራሽ የሆኑ ጣዖት ነበሩዋቸው፤ ነገር ግን ስራኤል ላውያን በመካከላቸው የሚኖር ነርሱን የፈጠረ አምላክ ነበራቸው። በሰፈራቸው በመካከላቸው ለመኖር ርሱ ለ ነርሱ ጆግ ሆኖ ቅርብ በሚሆንበት ጊዜ፤ ርሱን አለመ ዘዝን ንዴት ሊያስቡት ይችላሉ? ሆኖ ብሎ ግዚአብሔርን አለመ ዘዝ ቅዱስ የሆነ ሕጉን መተላለፍ ብቻ አልነበረም፤ ነገር ግን መቅደሱንም ጭምር ማርከስ ነበር። ጢኦት መሥራት ማለት ሰፈሩን ማርከስ ማለት ነበር፤ ይህም ንጹሕ ያልሆኑ ሰዎች ሰፈሩን ለቅቀው ንዲሄዱ የሚደረገው ለምን ንደ ነበረ ያብራራል።

ዛሬ አንድ ክርስቲያን ይህን ተግባራዊ የሚያደርግበት ሁኔ ግልጽ ነበር። ሰውነት ችን የ ግዚአብሔር መቅደስ ነው፤ ናም ለ ግዚአብሔር ክብር ልንጠቀምበት ይገባል (1ኛ ቆሮ. 6:15-20)። የ ግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ በውስጣችን ይኖራል፤ ናም ቅዱስ ላልሆኑ ተግባራት ሰውነት ችንን በመጠቀም ልናሳዝነው አይገባንም (ኤፌ. 4:30፤ ደግሞ ቊ. 17-32 ተመልከት)። በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበረ አይሁዳዊው በመሠዊያው ላይ አሳማ ቢሠዋ ወይም የሰው አጥንቶችን በቤተ መቅደሱ አደባባይ ቢበትን፤ የ ግዚአብሔርን ቅዱስ ሕግ በከፍተኛ ሁኔ ጥሶአል። ሕገ ወጥ የሆነ ፍትወተ ሥጋ የሚፈጽሙ ወይም አስተሳሰባቸውን በክፉ አሳቦች የሚያ ረክሱ ክርስቲያኖች ልክ ንደዚያው ያለ ከባድ መተላለፍን የፈጸሙ በደለኞች ናቸው።

ግዚአብሔር በሰጣቸው የተስፋ ቃላት ምክንያት (ቊ. 3-13)። የ ስራኤል ልጆች በ ምነ ቸው ልጆች ነበሩ (ገላ. 4:1-7)፤ ደግሞም ሕፃናትን በቀዳሚነት የም ስተምሩት በሽልማቶችና በቅጣቶች አማካይነት ነው። ለልጆች በሥነ ምግባር ላይ ማብራሪያ ልትሰጡዋቸውና ይረዱ ል ብላችሁ ልትጠብቁ አትችሉም፤ ነገር ግን ቢ ዘዙ ንደምትሸልሟቸው ባይ ዘዙ ደግሞ ንደምትቀጡዋቸው ልትነግሩዋቸው ትችላላችሁ። ይህ አቀራረብ ራሳቸውን ከመጉዳት ይጠብቃቸዋል፤ ደግሞም ለደስተኛ ሕይወት መ ዘዝ ለምን ቊልፍ የሆነ ነገር ንደ ሆነ በማወቅ ንዲያድጉም ሆነ በተሻለ ንዲገነዘቡት ጊዜን ይሰጣቸዋል። ልጆች ቀስ በቀስ ት ዛዛትም ሆኑ ቅጣቶች፤ ሁለቱም ለዝግ ራሳቸው

መልካምነት የሚደረጉ የፍቅር መግለጫዎች መሆናቸውን ይማራሉ።

በኋላም ሙሴ ይህን «የበረከት ቃል ኪዳን» ሰፋ አድርጎ ያቀርባል (ዘዳግም ምዕ. 28-30)። ርሱ ሊሰጣቸው ተስፋ የገባላቸውን ምድር ተቀብለው ንዲደስቱበትና ንብረት ንዲኖራቸው ይህ ምድሪቱን የሚያስተዳድርበት የ ግዚአብሔር ድንጋጌ ነበር። ምድሪቱን የወሰዱት ግዚአብሔር ለአይሁድ በሰጠው የተስፋ ቃል ምክንያት ነበር (ዘፍጥ. 12:1-3፤ 13:14-17)፤ ነገር ግን ግዚአብሔር ለሙሴ የተሰጠውን ሕግ ካል ዘዙ በስተ ቀር በምድሪቱ ላይ በደስ መኖር አቆመ፤ በመጨረሻም በምርኮ ኝነት ይሠቃዩ ዘንድ ከምድራቸው ወደ ባቢሎን ተወሰዱ።

ንደ ግዚአብሔር ልጆች፤ ቀድሞውኑ ኛ «ለሕይወትና ግዚአብሔርን ለመምሰል» የሚያስፈልጉ ነገሮች ሁሉ አሉን (2ኛ ጴጥሮስ 1:3)፤ ምክንያቱም ኛ አሁን «በክርስቶስ በመንፈሳዊ በ ረከት ሁሉ» የተባረክን ነን (ኤፌ. 1:3)። ነገር ግን ነዚህን በ ረከቶች መያዝ አንድ ነገር ነው፤ ነርሱን በደስ ማጣጣም ደግሞ ሌላ ነገር ነው። የ ግዚአብሔርን የተስፋ ቃሎች በምናምንበት ደግሞም የ ርሱን ት ዛዛት በምን ዘዝበት ጊዜ፤ ወደ መንፈሳዊ ርስ ችን ቀርቦናል ንዲሁም ስኬ ማ በሆነ መልኩ ለመራመድና ውጤ ማ በሆነ መንገድ ለማገልገል ንችላለን። ልክ በከነዓን ምድር ንደ ነበሩት የ ስራኤል ሕዝብ፤ የምንዋጋቸው ውጊያዎች ንዲሁም የምንሠራቸው ሥራዎች አሉ፤ ነገር ግን ጌ ን በመ ዘዝ በምንጓዝበት ጊዜ፤ ለማሸነፍ፤ ምድሪቱን የ ኛ ለማለት፤ ደግሞም በረከቶችዋን በደስ ለማጣጣም ያስችለናል።

ለመጀመር ያህል፤ ግዚአብሔር ዝናብንና ፍሬያማ የሆነ መክርን ሊሰጣቸው ቃል ገብቶላቸዋል (ዘሌዋ. 26:3-5፤ 10)። ልክ በ ርሻ ሥራ ንደሚተዳደር ሕዝብ፤ ስራኤላውያን ለሰብላቸው ው ን ለማግኘት ና የቤት ውስጥ ፍላጎቶቻቸውን ለማሟላት በፀደይ በሚመጣው «በኋለኛው ዝናብ» ንዲሁም በበልግ በሚመጣው «የፊተኛው ዝናብ» ላይ የሚደገፉ ነበሩ። የበአል አምልኮ ለ ስራኤላውያን ወጥመድ የሆነበት ምክንያት በአል

የከነዓናውያን የነጐድጓድ አምላክ (ጣዖት) ስለ ሆነ ነው። አይሁድ ዝናብ በሚፈልጉበት ጊዜ፣ ወደ ያህዌ በመመለስ ፈን ፣ አንዳንድ ጊዜ ወደ በኣል ፊ ቸውን ያዞራሉ። ግዚአብሔር ሕዝቡን ለመገሠጽ በሚፈልግበት ጊዜ፣ በኤልያስ ዘመን ንዳደረገው ሁሉ ዘወትር ዝናብን ይይዛል (1ኛ ነገሥት 17-18)።

ጌ ግዚአብሔር በምድራቸው ላይ ሰላምን ና መክለልን ንደሚሰጣቸውም ጭምር ቃል ገብቶላቸው ነበር (ዘሌዋ. 26:5-8)። ምድራቸውን ሊወርሩ በሚችሉ የዱር ንስላት (አውሬዎችም) ሆነ በጠላቶቻቸው ፍርሃት ውስጥ ሆነው ወደ አልጋቸው መሄድ አይችሉም። ጠላት ከወረራቸው፣ የአይሁድ ጦር ወዲያው ያባርራቸዋል፤ ደግሞም አንድ የአይሁድ ወ ደር ከሃያ ስክ አንድ መቶ ለሚደርሱ የጠላት ወ ደሮች በቂ ነበር! ሌሎች ሕዝቦች ባላቸው የፈረሶች ና ሰረገሎች አቅርቦት ንዲሁም በጦራቸው ብዛት ጥበቃንና ዋስትናቸውን ይመሠር ሉ፣ ነገር ግን የ ስራኤል ድል የሚመጣው በጌ ላይ ባላቸው ምነትና ለቃሉ በመ ዘዛቸው በኩል ነው። « ነዚያ በሰረገላ ነዚያም በፈረስ ይ መናሉ፤ ኛ ግን በአምላካችን በ ግዚአብሔር ስም ከፍ ከፍ ንላለን» (መዝ. 20:7)።

ስራኤል ሕጉን የምት ዘዝ ከሆነ፣ ሕዝቧን ንደሚያበዛላት ግዚአብሔር የተስፋ ቃል ሰጥቷል (ዘሌዋ. 26:9)። በዛሬው ዘመን ብዙዎች ሕፃናትን ንደሚያስወርዱ ንዲሁም ብዙ የቤተ ሰብ አባላት መኖርን ከማይወድዱበት ሁኔ ጋር በማይጣጣም መልኩ፣ አይሁድ ብዙ የቤተሰብ አባላት ንዲኖራቸው ይፈልጉ ነበር ደግሞም ብዙ የቤተሰብ አባላት መኖር ንደ ግዚአብሔር በ ረከት ይቈጠር ነበር (ዘፍጥ. 17:6፤ ዘዳግ. 7:13-14፤ መዝ. 127-128)። ምጣኔ ሀብቱን በተረጋጋ ሁኔ ለመጠበቅ፣ ጐሳዎቹን ና ነገዶቹን ለመንክባክብ፣ ንዲሁም ሕዝቡን ከጥቃት ለመከላከል አዲሱ ትውልድ አስፈላጊ ነበር። አንድ ሕዝብ በቊጥር አናሳ ከሆነ፣ ይህ ከጌ ዘንድ የሆነ ቅጣት ነበር።

የጌ ሀልዎት (ዘሌዋ. 26:11-12) ተስፋ የተሰጠበት ላቂ በ ረከት ነበር፣ ምክንያቱም ሌሎች በረከቶች ያንዳንዳቸው በ ርሱ

ላይ የተመሠረቱ ናቸው። በመካከላቸው ሕያው የሆነ አምላክ መቅደስ ንዲሁም አምላካቸው በመካከላቸው የሚመላለስ ሌሎች ሕዝቦች የት አሉ? (ሮሜ 9:1-5)። የ ስራኤል አለመ ዘዝ ቤተ መቅደሱን የሌቦች ዋሻ ማድረጉ ንዴት አሳዛኝ ነበር (ኤር. 7:11)፤ ይህም ቤተ መቅደሱን ንዲያጠፋውና ሕዝቡን ወደ ምርኮ ንዲሄዱ ጌ ን አስገደደው። የጌ ን መገኘት (ሀልዎት) ስሜት ንዲሁም ርሱን በዚህ ለማገልገል ያን መ ደስ በምናጣበት ጊዜ ንግዲያውስ ቃሉን ማጣጣል ና ለት ዛዛቱ አል ዘዝ ማለት ንጀምራለን።

በዘሌዋውያን ውስጥ ዘጠኝ ጊዜ ጌ ሕዝቡን ርሱ ከግብፅ ነፃ ንዳደረጋቸውና ከዚህም በመነሣት የ ነርሱን መ ዘዝ ንዲሚያስፈልገው ያስ ውሳቸዋል (ዘሌዋ. 11:45፤ 19:36፤ 22:33፤ 23:43፤ 25:38፤ 42፤ 55፤ 26:13፤ 45)። በዘዳግም ውስጥ፤ ስለ ነርሱ ባደረጋቸው ነገሮች ሁሉ ምክንያት ለ ርሱ ሊኖራቸው የሚገባው መ ዘዝ ለጌ ባላቸው ፍቅር የሚነሣሣ ሊሆን ንዲሚገባ፤ ሙሴ በአጽንኦት ይናገራል።

ይህ የበረከት ቃል ኪዳን ለ ስራኤል ብቻ የተሰጠ ነበር፤ ዛሬ ለቤተ ክርስቲያን የሚሠራ አይደለም የሚለው በጉልህ ሊቀመጥ ይገባል። ግዚአብሔር የሚ ዘዙትን ሰዎች በ ርግጠኝነት ይባርካል፤ ነገር ግን የ ርሱ በረከት ሁልጊዜ ሀብት፤ ጤና ና ስኬት አይደለም። ከ ላላቅ የ ምነት ጀግኖች አንዳንዶቹ በመ ዘዛቸው ምክንያት መከራ ተቀበሉ ደግሞም ነፃ የሚወጡበትን ተአምርም ሆነ የጌ ን አዘጋጂነት ከቶ አልተ ለማመዱትም ነበር (ዕብ. 11:36-40)። በሚሊዮን የሚቈጠሩ ክርስቲያኖች በጠላቶቻቸው ጅ ንዲወድቁም ሆነ ለ ምነ ቸው ሰማዕት ንዲሆኑ ተፈቅዶአል። ይህ ቃል ኪዳን በምድሯ ላይ ሳላች ለ ስራኤል ብቻ የተሰጠ ነበር። ደግሞም ማኝነትንና መ ዘዝን ለ ነርሱ ያስተማረበት የ ግዚአብሔር መንገድ ነበር።

ዛሬ አንዳንድ «የብልጥግና ሰባኪያን» ነዚህ የቃል ኪዳን «በ ረከቶች» ለቤተ ክርስቲያን የሚሠሩ ናቸው ብለው ይናገራሉ፤ ነገር ግን ፍርዱን (ቅጣቱን) ለሌሎች ለመስጠት ይመርጣሉ! ይህ ቃል

ኪዳን ዛሬ ለ ግዚአብሔር ልጆች የሚሠራ ከሆነ፤ ንግዲያውስ ርሱን በማን ዘዝበት በየትኛውም ጊዜ ቅጣቶችንም መቀበል ይኖርብናል። ይሁን ንጂ፤ ብዙዎቹ ማኝ የሆኑ የ ግዚአብሔር ልጆች በመከራና በአስቸጋሪ ሁኔ ዎች ውስጥ ሲያልፉ ሳለ የሚያመቻምቹ በጣት የሚቈጠሩ ጥቂቶች ብቻ በረከት፤ በጤና ና በሀብት ውስጥ ሊሆኑ ንደሚችሉ ልምምድ ያሳየናል (መዝ. 73 ተመልከት)።

2. ለቅጣቶች ራስን መስጠት (ዘሌዋ. 26:14-39)

«ኔ የሚወደውን ይቀጣዋልና፤ የሚቀበለውንም ልጅ ሁሉ ይገርፈዋል» (ዕብ. 12:6፤ ደግሞ ምሳሌ 3:11-12 ተመልከት)። ከያህዌህ ጋር ስራኤል ያላት ልዩ የሆነ ግንኙነት ድምፁን የመ ዘዝ ና ስሙን የማክበር ግዴ ን ከ ራሱ ጋር ይዞ መጥቷል። « ኔ ከምድር ወገን ሁሉ ናንተን አውቄአችኋለሁ፤ ስለዚህ ስለ ጢኦ ችሁ ሁሉ በቀላችኋለሁ» (አሞጽ 3:2)። መልካም ዕድል ከ ርሱ ጋር ንላፊነትን ያመጣል፤ ደግሞም ከ ስራኤል ሕዝብ በላይ መልካም የሆነ ዕድልን (መ ደልን) በደስ ያጣጣመ ሕዝብ የለም።

ስድስት የቅጣት ዘመናት ተዘርዝረዋል (ዘሌዋ. 26:16-17፤ 18-20፤ 21-22፤ 23-26፤ 27-31 ና 32-39)፤ የመጨረሻው ጅግ የከፋ ነበር። በመጀመሪያዎቹ አምስት ቅጣቶች፤ ያህዌህ ሕዝቡን የቀጣቸው በገዛ ራሳቸው ምድር ነበር፤ ነገር ግን በስድስተኛው ቅጣት ከምድራቸው ተወስደው ነበር ደግሞም በአሕዛብ ሁሉ መካከል ተበትነው ነበር። አንዳንዶቹ ቅጣቶቹ ከዘመን ዘመን ተደጋግመዋል፤ ነገር ግን ንደሚከተለው ሊጠቃለሉ ይችላሉ፡- መ ከት ና ፍርሃት፤ በሽ ፤ ድርቅ ና ራብ፤ በጠላቶቻቸው ፊት መሸነፍ፤ በጦርነት፤ በአውሬዎችና በወረርሽኝ መሞት፤ የከተሞችና የሕዝቦች መደምሰስ (ጥፋት)፤ በአሕዛብ መንግሥት መሃል መበተንና ምርኮኛ መሆን ናቸው። በኋላም ሙሴ ነዚህን ቅጣቶች ዘርዘር አድርጎ አቅርቧቸዋል (ዘዳግ. 28:15)። ስለ ወላጆቻቸው ጢኦት ምንም የማያውቁ ሕፃናት መሠቃየ ቸው ንዴት አሳዛኝ ነበር (ዘሌዋ. 26:22፤ 29)።

በ ነዚህ ማስጠንቀቂያዎች ውስጥ «ሰባት ጥፍ ቀጣችኋለሁ» የሚለው ሐረግ አራት ያህል ጊዜ ተደጋግሞአል (ቊ. 18፣ 21፣ 24፣ 28)፤ ይህም ሰባት በዕብራይስጥ ቋንቋ ሙሉዕነትን የሚያመለክት በመሆኑ፤ «ሙሉ የሆነ ቅጣት» ማለት ነው። ያንዳንዱ የቅጣት ዘመን ምንም ጉድለት ሳይኖረው ሙሉና የተጠናቀቀ ይሆናል፤ ደግሞም የሚቀጥለው ዘመን ከመጀመሪያው ይልቅ የከፋ ነበር።

ቊጥር 16-17። «ድንገተኛ ፍርሃት» የአሳብ መመስቃቀል፤ የሚሆነው ነገር መቈጣጠር በማትችሉበት ጊዜ የሚፈጠር ዓይነት ማለት ነው። «መሰልሰል» ልክ ንደ ሳንባ በሽ ቀስ በቀስ ሰውነትን የሚጨርስ በሽ ን ይገልጻል። የመጽሐፈ መሳፍንት ሪ ክ በተፈጸመበት ጊዜ፤ የአሕዛብ መንግሥት በመክር ጊዜ ስራ-ኤልን ይወርሩና ሰብሎቹን ይወስዱ ነበር። ስራ-ኤላውያን ዝዘው ቢሆን ኖሮ፤ የ ግዚአብሔር ፊት «በላያቸው (ያበራ) ነበር» (ዘኁል. 6:22-27)፤ ነገር ግን አለመ ዘዛቸው ከ ነርሱ ፊቱን ንዲያዘር አድርጎት ነበር (ዘሌዋ. 26:17ን ከምሳሌ 28:1 ጋር አወዳድር)።

ቊጥር 18-20። የ ግዚአብሔር ዓላማ «የትዕቢ ቸውን ንይል መስበር» ነበር (ቊ. 19፤ አ.መ.ት)። ዝናብ መዝነብ ያቆማል ደግሞም መሬቱ ጅግ ከመድረቁ የተነሣ ዘሩ አይበቅልም ነበር። ብዙ ይደክሙ ነበር ነገር ግን የሚሰበስቡት ምንም መክር አልነበረም (አሞጽ 4:6-13)። ነዚህ ሁሉ መከራዎች ሕዝቡን በንስሐ ጉልበቱን ወደ ማንበርከክ ያመጡ ል ብለህ ስብ ይሆናል፤ ነገር ግን ንስሐ መግባትን ንቢ አለ። በመጨረሻው ዘመን ግዚአብሔር ፍርድን በመላው ዓለም ላይ በሚልክበት ጊዜ የሰዎች ምላሽ ንደዚህ ያለ ነው የሚሆነው (ራ ይ 16፤ በተለይ ቊ. 9 ና 11)።

ቊጥር 21-22። አንድ የፍርድ ዓይነት ዚህ ተጠቅሷል፡- ይህም ከብቶችንና ሰዎችን፤ በተለይ ልጆች የሚገድሉ የአውሬዎች ወረራ ነው። የተራቡ አውሬዎች የሚያደቡ ከሆኑ በሕዝቡ ላይ የሚነግሠውን ፍርሃት አስቡ! ለልጆቻቸው ብቻ ሲሉ፤ ትላልቆቹ ንስሐ በገቡና ወደ ግዚአብሔር በተመለሱ ትሉ ይሆናል።

ቊጥር 23-26። ጦርነት፤ ራብ፤ ና ወረርሽኝ በአብዛኛው አብ

ሬው የሚሄዱ ነገሮች ናቸው። ሰዎች በተመሸገች ከተማ ተሰብስበው በሚገኙበት ጊዜ፣ በጠላቶቻቸው በሚከበቡበት ወቅት፣ ከምግብ ውጭ ይሆናሉ፣ ከዚያም ይመማሉ፣ ደግሞም አስከፊ የሆነ ወረርሽኝ ተነሥቶ መሠራጨት ይጀምራል (ሕዝ. 5 ተመልከት)።

ቊጥር 27-31። ራብ የገዛ ራሳቸውን ልጆች ንደ መመገብ ያሉ ኢሰብአዊ የሆኑ ድርጊቶችን ንዲፈጽሙ ሰዎችን ያስገድዳቸዋል (2ኛ ነገሥ. 6:29፤ ኤር. 19:9፤ ሰቆ. 4:10)። የጠላት ሠራዊቶች አይሁድ የሠሯቸውን የጣዖት አምልኮ ማኪያሄጃ መስገጃዎች ያፈራርሱባቸዋል፤ ደግሞም ነርሱን ሊያድኑባቸው ወደማይችሉ ጣዖቶቻቸው ሬሳዎቻቸውን ይጥላሉ። ዘሌዋውያን 26:31 ሕዝቡ አምልኮተ ግዚአብሔርን ንደገና ንዲያንሰራራ ለማድረግ የሚጥሩ መሆኑን፣ ነገር ግን ጅግ የዘገዩ መሆናቸውን ያስረዳል። ከተሞቻቸውና መቅደሶቻቸው ይፈራርሳሉ።

ቊጥር 32-39። ይህ ክፍል የ ግዚአብሔርን ቅጣት ከፍ ያሳያል፤ ይህም አስፈላጊ የሆነው የሕዝቦቹ ልብ ደንዳና በመሆኑ ምክንያት ነው። ስከዚህ ነጥብ ድረስ፣ ርሱ ሕዝቡን በገዛ ራሳቸው ምድር ላይ ነበር የቀጣቸው፤ አሁን ግን ነርሱን ከምድራቸው አስወገዳቸው። በ722 ቅ.ል.ክ፣ አሦራውያን የ ስራኤልን ሰሜናዊ ክፍል (በሰሜናዊ ክፍል ያለውን ሕዝብ) ማርከው ወሰዱ፤ ከዚያም ደግሞ በ605 ቅ.ል.ክ፣ ባቢሎናውያን ደቡባዊ ክፍሉን፣ ይሁዳን (በይሁዳ ያለውን ሕዝብ) መማረክ ጀመሩ። የሰባው ዓመት የባቢሎናውያን ምርኩም ምድሪቱን ንድ ርፍና «ሰንበ ቶችዋን በደስ ንድ ጣጥም» አደረጋት (ቊ. 34-35፣ 43፤ 2ኛ ዜና 36:21፤ ኤር. 25:11)።

ጌ በምሕረቱ የአይሁድን ቅሬ ዎች ወደ ምድሪቱ አመጣቸው፣ ነገር ግን መንግሥቱ የቀደመ ይሉንም ሆነ ክብሩን ከቶ አላገኘም። ንደ መቃባውያን ባሉት አመራር ሥር ለጥቂት አይሁድ ሁልጊዜ በሆኑ የወጪ ይላት ቁጥጥር ሥር ነበሩ። የመጨረሻውና ላቁ መበተኛቸው የተከናወነው የሮም ሠራዊት ኢየሩሳሌምን ወርሮ በማረከበት ጊዜ ከ70 ዓ.ም በኋላ ነበር።

የኢየሩሳሌም መያዝ በዘሌዋውያን 26:22 ና 29 ከተተነበዩ ትንቢቶች የበለጠ የተፈጸሙበት ነው።

3. ቃል ኪዳንን ማመን (ዘሌዋ. 26:40-46)

ጅግ አስከፊ በሆኑ ሁኔታዎች ውስጥ ንኳ፤ ሁልጊዜ ተስፋ አለ፤ ምክንያቱም ጌ ግዚአብሔር «መሐሪ፤ ሞገስ ያለው፤ ጋሽም ባለ ብዙ ቸርነትና ውነት፤ ስክሊህ ትውልድም ድረስ ምሕረትን የሚጠብቅ፤ አበሳንና መተላለፍን ጢአትንም ይቅር የሚል» ነው (ዘጸአ. 34:6-7)። ከሕዝቡ ጋር ያደረገው ቃል ኪዳን ከቶ አይለወጥም፤ ደግሞም ጢአቶቻችንን ብንናዘዝና ንስሐ ብንገባ፤ ይቅር ይለናል ወደ ቀደመውም ሁኔታችን ያድስናል (ዘሌዋ. 26:40፤ 1ኛ ነገሥ. 8:33-34፤ ነህ. 9:2፤ 1ኛ ዮሐንስ 1:9)። በበረከት፤ በቅጣት ቢሆን ወይም ይቅር በማለት፤ ግዚአብሔር ሁልጊዜ ቃል ኪዳንን ይጠብቃል ንዲሁም ለቃሉ ማኝ ነው።

ግዚአብሔር ሕዝቡን ይቀጣ ይሆናል፤ ነገር ግን ነርሱን ከቶ አይጥላቸውም ወይም አይተዋቸውም (ሮሜ 11)። በርግጥ፤ የሚቀጣበት አንዱ ምክንያት የሳቱ ሕዝቦችን መልሶ ወደ ፍቅር ክንዶቹ በመመለስ በነርሱ ሊደሰትና ንደገና ሊባርካቸው ነው (ዕብ. 12:1-3)። የግዚአብሔር ሕዝቦች ሕጉን ይረሱ ይሆናል፤ ነገር ግን ግዚአብሔር ቃል ኪዳንን ያስ ውሳል። ምድሪቱንም ጭምር ያስ ውሳል፤ ምክንያቱም ምድሪቱ የርሱ ናትና (ዘሌዋ. 25:23)።

ተስፋ የሰጠበትን መንግሥቱን ሊመሠርት ክርስቶስ ወደ ምድር ከመምጣቱ በፊት ስራ-ኤላውያን ወደፊት በምድራቸው ላይ የሚያደርጉት መሰብሰብ ይኖራል። (በዚህ መጽሐፍ በምዕራፍ 9 ውስጥ በዳስ በዓል ላይ የተደረጉ ውይይቶችን ተመልከት።)

ግዚአብሔር ምድሪቱን ለአብርሃምና ለዘሮቹ ሰጣቸው፤ ደግሞም ቃሉን ተመልሶ አይቃወምም።

የስራ-ኤላውያን ዓመባ ምክንያቱ «ያልተገረዘ ልብ» ነበር፤ ይህም በጌ ከቶ ያልተለወጠ ልቦች ማለት ነው (26:41)። አይሁድ በአካል የተገረዙ በመሆናቸው ይመኩ ነበር፤ ነገር ግን ያ ሊያድናቸው የሚበቃ አልነበረም (ማቴ. 3:7-12)። በአካላቸው ላይ ያለ ምልክት የቃል ኪዳን ውጫዊ ማ ተም ነበር፤ ነገር ግን ልብን

ለመለወጥ ከዚያ የሚበልጥ ነገር ያስፈልጋል (ዘዳግ. 10:16፤ 30:6፤ ኤር. 4:4፤ 9:28፤ ሮሜ 2:29)።

ጌ ን በማን ዘዘበት ጊዜ፤ ግዚአብሔር ከ ኛ ጋር ስለ ተጣላ ምንም ተስፋ የሌለን ንደ ሆንን አድርገን ንድናምን ጠላት ይፈልጋል ደግሞም ይከስሰናል (2ኛ ቆሮ. 2:1-11)። « ማኞች ሆነን ባንገኝ ርሱ ማኝ ንደ ሆነ ይኖራል፤ ራሱን ሊክድ አይችልምና» (2ኛ ጢሞ 2:13፤ አ.መ.ት)። ቤተ መቅደሱን በመረቁ ጊዜ ንጉሥ ሰሎሞን የ ጢአት ይቅር ተስፋ ቃሎችን ዘርዘሮ አውጥቶአቸዋል (1ኛ ነገሥት 8:31-53)፤ ደግሞም ጢአቱን በተናዘዘ ጊዜ ዮናስ የተናገራቸው ነዚያን ይቅር ዎች ነበር (ዮናስ 2:7)።

በዮሐንስ 1:9 ውስጥ ያለው የ ጢአት ይቅር ተስፋ፤ ለ ጢአት ምክንያት ንደ ማቅረቢያ ሊደረግ ከቶ አይገባም፤ ነገር ግን ጢአትን በሚሠሩ ጊዜ ለ ግዚአብሔር ሕዝቦች አስደናቂ የሆነ መጽናኛ ነው። «በአንተ ዘንድ ይቅር አለ፤ ይህም የተፈራህ ትሆን ዘንድ ነው» ንደ ተባለው (መዝ. 130:4)፤ ግዚአብሔር ለቃሉ ና ለቃል ኪዳኑ ማኝ መሆን ለአማኙ ላቅ ዋስትና ነው። ቃሉ ከቶ የማይለወጥ በመሆኑ፤ ደግሞም የ ግዚአብሔር ባሕርይ ከቶ የማይለወጥ በመሆኑ፤ ወደ ርሱ ለመምጣት ና አዲስ ጅማራን ለማድረግ ብዙ የምንደፍርበት ነገር አለን።

4. ለጌ ያሉን መስጠቶች መጠበቅ (ዘሌዋ. 27:1-34)

ይህ መጽሐፍ የ ግዚአብሔርን ክብር ና ቅድስና የሚገልጽ ልዩ ማሳያን ከመተረክ ይልቅ በመሐላዎች ማለቁ ግድ መሆኑ ንግዳ ነገር ሊመስል ይችላል። ነገር ግን የ ርሱ ቃል ኪዳን ለ ኛ ንደ ሆነው ሁሉ፤ ንዲሁ ለ ርሱ የገባንለት ቃል የማይጣስ መሆን አለበት። «በአፍህ አትፍጠን፤ በ ግዚአብሔርም ፊት ቃልን ይናገር ዘንድ ልብህ አይቸኩል» (መክ. 5:2)። «ሰው በችኩላ፡- ለ ግዚአብሔር የተቀደሰ ነው ብሎ ቢሳል፤ ከተሳለም በኋላ ቢጸጸት ወጥመድ ነው» (ምሳሌ 20:25)።

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ካሉ ደንቦች በስተ ጀርባ ያለ መር ለ ግዚአብሔር በተቀደሰ ነገር ማለትም በሰው፤ በ ንስሳ ወይም

በሆነ ንብረት ምትክ ገንዘብን መተካት ንዲሁም ያንን ገንዘብ የመቅደሱን ተግባር ለማስቀጠል ለካህናቱ መስጠት ነው። ካህኑ በዚህ ምዕራፍ ውስጥ በተቀመጡ መመሪያዎች መሠረት ስጦ ውን ይገመግማል። ለስጦ ው በሚሆን ምትክነት ገንዘብን በመስጠት፤ አምላኪው ስጦ ውን የተቤዠው ነበር። ነገር ግን መሐላውንም (ስዕለቱን) የፈጸመ ነበር። ነዚህ መሐላዎች (ስዕ ለቶች) ጥብቅ በሆነ መልኩ በፈቃደኝነት የሚደረጉ ነበሩ። ደግሞም በረከቶቹን በተመለከተ አምላኪው ለ ግዚአብሔር ያለውን ምስጋና የሚገልጽባቸው ነበሩ።

መቤዠት የሚችሉ ነገሮች (ቍ. 1-25)። ይህ ሰዎችን መርቆ ለ ግዚአብሔር ከመስጠት ይጀምራል (ቍ. 1-8)። አንድ ጌ ን የሚያመልክ ሰው በሕይወቱ ዘመን በመቅደሱ ጌ ን ለማገልገል ራሱን ለጌ በስዕለት ይሰጥ ይሆናል። ይሁን ንጂ፣ ጅግ ብዙ የሆኑ ሌዋውያን ስላሉ፣ ደግሞም ነርሱ በተለየ ሁኔ ለቤተ መቅደስ አገልግሎት የተለዩ በመሆናቸው፣ የተሰጠው ሰው በገንዘብ የመዋጀቱ ጉዳይ የሚጠበቅ ይሆናል፤ ደግሞም ለካህናቱ የሚሰጠው ገቢ ለመቅደሱ አገልግሎት ንዲውል ይደረጋል። የሳሙኤልን ሁኔ በተመለከተ (1ኛ ሳሙ. 1-2)፣ ልጁ በ ርግጥ ለሊቀ ካህኑ ተሰጥቶ ነበር ደግሞም ርሱ በቤተ መቅደስ ውስጥ ንዲያገለግል ሥልጠና ተሰጥቶ ል። ልጆች መቤዠትን ሊያገኙ ወይም ንደ ሳሙኤል ባደጉ ጊዜ ወደ አገልግሎት ሊሰማሩ ይችላሉ።

ለ ያንዳንዱ የዕድሜ ክልል የተመደበው ገንዘብ ከግለሰቡ ማንነትም ሆነ ጠቃሚነት አንጻር የሚ ይ ፋይዳ አልነበረውም። ያንዳንዱ ሰው ለጌ ውድ ነበር። ቍልፉ አሳብ ምን ያህል ሥራ መሥራት ይችላሉ የሚለው ነበር። አንድ ሰቅል ምንም ንኪ የመግዛት ዓቅሙ ምን ያህል ንደ ሆነ የማናውቅ ቢሆንም፣ ከአንድ ሠራተኛ የወር ደመወዝ ጋር ተመጣጣኝ ነበር። ስለሆነም ከሃያ ስከ ስልሳ ዓመት ለሚሆነው ወንድ የሚመደብለት ገንዘብ የአራት ዓመት ደመወዝ ያህል ነበር። ይህን በዘመናዊው የምጣኔ ሀብት ተመን አስቀምጡ፣ ደግሞም ንደዚህ ወዳለ ስሕተት ሰዎች ዘው ብለው የማይገቡ ስለ መሆናቸው ድምዳሜ ላይ በትክክል

ትደርሳላችሁ። ለጌ የተገባን ስዕለት ለመፈጸም የአንድን ሰው የአራት ዓመት ደመወዝ መክፈል በ ርግጥም ጅግ ላቅ ዋጋ የሚያስከፍል ነበር።

ንስሳት ለጌ ሊሰጡ ከዚያም በኋላ ሊዋጁ ይችላሉ (ዘሌዋ. 27:9-13)። ለጌ የተሰጠ ያንዳንዱ ንስሳት ቅዱስ ተደርጎ ይቈጠር ነበር (ቊ. 9-10)፤ ማለትም የተለየ («የተቀደሰ») ሆኖአልና ለጌ የሚገባ ነበር። ሰጪው ዝቅ ያለ ንስሳ ለመስጠት ቢፈልግ፣ ሁለቱም ንስሳት ለጌ ይሆናሉ (ቊ. 10)። ይህ በሚልክያስ ዘመን ከነበረ ከካህናቱ ጢአት አንዱ ነው (ሚል. 1:13-14)። ንስሳትን በተመለከተ፣ ካህኑ በገመተው ላይ ሰጪው 20 በመቶ ሊጨምርበት ይገባው ነበር።

ንብረት ደግሞ ለጌ ሊሰጥ ና ሊዋጅ ይችላል (ዘሌዋ. 27:14-25)፤ ነገር ግን ባለቤቱ ገንዘቡ ለካህኑ ሲሰጠው በተተመነው ላይ 20 በመቶ ሊጨመርበት ይገባው ነበር። አንድ ርሻ ይኖረው የነበረ ዋጋ በሚሰጠው ምርት መጠን ንዲሁም በኢዮቤልዩ ዓመት ባለው የጊዜ ርቀት መጠን ነበር። ባለቤቱ ለጌ ከሰጠው በኋላ በሆነ ምክንያት መሬቱን ቢሸጠው፣ በኢዮቤልዩ ዓመት መሬቱን ንዲያጣ በማድረግ ይቀጣል፤ ለካህናቱ ይሰጣል፤ ደግሞም ከቶ ሊቤሽር አይችልም። በጌ ፊት ቃል በምንገባበት ጊዜ፣ ልንጠብቀው ግድ ነው።

መቤዠት የማይቻሉ ነገሮች (ቊ. 26-34)። ሦስት መቤዠት የማይቻሉ ነገሮች አሉ፡- ነዚህም የ ንስሳት በኩሮች፣ ግዚአብሔር ዕገዳ የጣለበት ማንኛውም ነገር፣ ንዲሁም አስፈላጊዎቹ አሥራቶች ናቸው።

የ ንስሳት የመጀመሪያ በኩራት (ቊ. 26-27) በመጀመሪያው ፋሲካ ለ ግዚአብሔር ተለይተው ነበር (ዘጸአ. 13:2፤ ደግሞ 34:19-20)። ነዚህ ንስሳት የ ስራ-ኤላውያንን በኩሮች፣ ማለትም ከፍርድ ያዳናቸውን የበጉን ደም፣ ስፍራ ወስደዋል። ነዚህ ንስሳት መቤዠትን አላገኙም። ነገር ግን ንስሳው «ንጹሕ ካልሆነ»፤ ማለትም በሆነ መንገድ ንክን ያለበት ከሆነ፣ አቅራቢው የተመነበትን ዋጋ ና በ ርሱም ላይ 20 በመቶ በመጨመር

በመክፈል ሊቤዠው ይችላል። (ንክን ያለበት ንስሳ መሠዊያው ላይ ማድረግ አይቻልም፤ ደግሞም «ንጹሕ አይደለም» ተብሎ ዝርዝር ላይ ያለ ንስሳ ካህን በፍጹም አይቀበልም።)

ለጌ «የተሰጠ» ነገሮች (ቍ. 28-29) በኢያሪኮ ጦርነት ጊዜ ንደ ተደረጉ፤ ጌ ለ ራሱ ንደ ለያቸው ያሉ ነገሮች ናቸው (ኢያሱ 6:17-19፤ 7:11-15)። የ1954ቱ (የቀድሞው) ትርጉም ተብሎ በሚጠራው የመጽሐፍ ቅዱስ ትም ላይ « ርም የሆነ ነገር ሁሉ» የሚለው ሐረግ ነዚህን ነገሮች ግዚአብሔር ረግሞአቸዋል ማለት አይደለም፤ ነገር ግን ሙሉ በሙሉ ለ ርሱ ንዲሆኑ ከመሐላ ሥር አውሏቸዋል። ርሱ አትንኩ ብሎ ቀድሞውኑ ከመሐላ ሥር ያዋላቸውን ነገሮች፤ ማለትም አማሌቃውያንንና ብልጥግናቸውን ሁሉ፤ ለ ግዚአብሔር ሊሰጥ በመሞከሩ ንጉሥ ሳኦል ይህን ሕግ ተላለፈ (1ኛ ሳሙ. 15)።

የሰብል አሥራት (ቍ. 30-33) ቀድሞውኑ ለጌ የተሰጠ ነበር። ደግሞም በየትኛውም መንገድ ጥቅም ላይ አይውልም ነበር። አይሁድ ሦስት አሥራቶችን የሚከፍሉ ይመስላል ነርሱም፡-

ንዲሁ በተራቸው ለካህናት አሥራት የሚከፍሉበት ለሌዋውያን የሚሰጥ አሥራት (ዘኁል. 18:21-32)፤ ወደ መቅደሱ የሚመጣ

ንዲሁም «በ ግዚአብሔር ፊት» የሚበላ አሥራት (ዘዳግ. 14:22-27)፤ በየሦስት ዓመቱ ለድሆች የሚሰጥ አሥራት (ቍ. 28-29)። የቱም ገበሬ የጌ ን አሥራት ሊያስቀርና በገንዘብ ሊዋጀው አይችልም። ጌ ንዳዘዘው ሊሰጥ ይገባዋል።

የዚህ ምዕራፍ ዋናው ትምህርት ለ ርሱ የገባናቸውን ቃሎች መጠበቅን ጌ ከ ኛ ይጠባበቃል ደግሞም ከ ርሱ ጋር ባለን ንግግሮች ሁሉ ማኝ ንድዝሆን ይሻዋል የሚል ነው። «የተሻለ ስምምነት» ላይ ለመድረስ መደራደርን ወይም ከ ላፊነት ለማምለጥ መሞከር የለብንም። ገንዘብን ለጌ መስጠት ጥሩ ነው፤ ነገር ግን ለጌ ያለንን መስጠት ለመግለጥ ገንዘብ ሁልጊዜ ተቀባይነት ያለው መንገድ አይደለም። ማለትም ገንዘብ ለጌ ልናበረክተው የሚገባ አገልግሎት ምትክ ሊሆን ይችላልና።

ሳሙኤል ለንጉሥ ሳኦል የተናገረው ነገር ዛሬ ሊደመጥ ይገባል፡-

« ነሆኝ መ ዘዝ ከመስዋዕት፣ ማዳመጥም የአውራ በግ ስብ ከማቅረብ ይበልጣል» (1ኛ ሳሙ. 15:22)።

በመጨረሻም፣ ኢየሱስ ክርስቶስ ለ ጢአተኞች የመቤዣውን ዋጋ በ ራሱ መክፈሉን ማስ ወስ ይኖርብናል፤ ደግሞም ይህ ለ ኛ የሚገባን አልነበረም። ርሱ ኛን የዋጀን በወርቅና በብር አይደለም ነገር ግን ክቡር በሆነው በገዛ ራሱ ደም ነው (1ኛ ጴጥሮስ 1:18-19)። ኛ ለ ርሱ የምናቀርበው የቱም መስዋዕት ርሱ ለ ኛ ካቀረበው መስዋዕት ጋር የሚነጻጸር አይደለም።

ከዘሌዋውያን መጽሐፍ መማር

ግዚአብሔር መላው መጽሐፍ ቅዱስን በቅድስና ላይ ንዲናገር የማድረጉ ውኃ ርስ ጉዳይ አስፈላጊ ናቸው። ሌላው የማይገባ መሆኑን ያመለክ ል። በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ልናጠናቸው ያልቻልን ብዙ አስገራሚ የሆኑ ዝርዝር ጉዳዮች አሉ፤ ነገር ግን ዋናው ትምህርት በግልጽ ተቀምጦአል። ከ ነዚህ ትምህርቶች ጥቂቶቹን ጠቅለል አድርገን ንመልከትና ዛሬ ለክርስትና ሕይወት የሚጠቅም በተግባር የምናውላቸውን ነገሮች (የምንተገብራቸውን ነገሮች) ናስፍር።

1. አምላካችን ቅዱስ የሆነ አምላክ ነው

የ ግዚአብሔርን ቅድስና በምናሳንስበት ጊዜ፤ የሰዎችን ጠላት ጎንጎል የማሳነስ አደጋ ውስጥ ነን፤ ደግሞም የ ነዚህ የሁለቱ ስሕተቶች ውሕደት (ጥምረት) ውጤቱ የኢየሱስ ክርስቶስን የመስቀል ሥራ ማሳነስ ይሆናል። ወንጌልን ለመስበክ የምንፈልግ ከሆነ፤ ጠላትን የሚጠላ፤ ደግሞም ለማጥፋት ራሱን ያስከፈለ ትልቅ ክፍያን የከፈለ አምላክ ሊኖረን ይገባል። « ርቅ የተዘጋጀው ግዚአብሔር ቅዱስ ንዲሁም ደግሞ አፍቃሪ በመሆኑ ምክንያት ነው።» ሲሉ የነገረ መለኮት አዋቂው ካርል ኤፍ. ኤች. ሄንሪ ጽፈዋል።¹

የ ግዚአብሔር ቅድስና ጠላተኛ ከሆነ ከየትኛውም ነገር «መለየቱ» ነው። የተለመደ ከሆነው ነገር ሁሉ የተለየ ነው፤ ከሚያ

ረክሰው ነገር ሁሉ የተሰየ ነው። ነገር ግን የ ግዚአብሔር ቅድስና ልክ ንደ ግግር በረዶ ዝም ብሎ የቆመ ነገር አይደለም። የ ርሱ ቅድስና የሚንቀሳቀስ ሕያው ነው፤ «በ ሳትም የተቀላቀለውን የብርጭቆ ባሕር የሚመስለውን አየሁ» (ራ ይ 15:2)። የ ግዚአብሔር የሆነ ነገር ሁሉ ቅዱስ ነው፡- ጥበቡ፣ ይሉ፣ ፍርዶቹ ንዲሁም ፍቅሩ ንኢ ቅዱስ ነው። ፍቅሩ ቅዱስ ፍቅር ባይሆን ኖሮ፣ ለዓለም ጢአት ይሞት ዘንድ አንድያ ልጁን አይልከውም ነበር ደግሞም የገዛ ራሱን ቅዱስ ባሕርይ ና የገዛ ራሱን ቅዱስ ሕግ መሻቶች ባላሟላም ነበር።

ኔ ተሳስቼ ሆናለሁ፣ ነገር ግን ብዙዎቹ የ ግዚአብሔር ሰዎች ዛሬ የ ግዚአብሔር የቅድስናው ፍርሃት ስሜትን አጥተው ል። ለምን?

አንድ ምሳሌ ብንወስድ፣ በየአብያተ ክርስቲያናችን ቅድስና ላይ አጽንኦት አንሰጥም። ልክ በካምፕፋየር ስብሰባ ንዳሉ ተጓዥ አላሽ ወንዶች፣ «የአምልኮ አገልግሎቶቻችን» የተነቃቁና አስደሳች ናቸው፤ ነገር ግን ለ ግዚአብሔር ቅድስና በአስፈላጊው መልኩ አጽንኦት መስጠት ሙሉ በሙሉ የጠፋበት ሁኔ ነው ያለው። ስብከቶቻችን አምልኮአቸውንና መ ዘዛቸውን ወደሚሻ ቅዱስ አምላክ በማመልከት ፈን ፣ ሰውን ማዕከል ያደረጉ፣ የሰዎችን ቍስሎች ፈልገው ማክክ ላይ ያማከሉ ናቸው። በ ግዚአብሔር ላቅነት ና ቅድስና አ ምሮአቸው የተሞላ ሰዎች ስለሚያሳክካቸው ነገር ብዙም አይጨነቁም።

የቤተ ክርስቲያን ተግሣጽ አለመኖር ንዲሁም ላቅ ያለ የክርስቲያናዊ ሥነ ምግባር መጥፋት፣ ቅድስናን አጥብቀን የማንይዘው መሆኑን ያመለክ ል። በማስተዋወቂያ ተግባራችን ክርስትና «መሳቅ መጫወት» ነው ደግሞም ያንዳንዱ አረማዊ ይህን ቡድን ሊቀላቀልና ፀሐያማ በሆነው መንገድ ዳር መኖርን ሊጀምር ይገባል በሚል መጽሐፍ ቅዱሳዊ ያልሆነ አስተሳሰብ ቤተ ክርስቲያንን ለዓለም «ልንሸጥ» ንሞክራለን። በአንድ ወቅት አንድ መጋቢ ማስ ወቂያ ሲናገር፣ «በዚህ ምሽት በሚኖረን አገልግሎት ለመገኘት ርግጠኞች ሁኑ። አስደሳች የጭውውት ጊዜ ይኖረናል»

ሲል ሰማሁት። ለዓለማውያን ሰዎች የተናገረውን የያዕቆብን ቃሎች አሰብሁ፡- «ተጨነቁና ዘኑ አልቅሱም ሳቃችሁ ወደ ኀዘን፤ ደስ ችሁም ወደ ትካዜ ይለወጥ» (ያዕቆብ 4:9)።

የ ግዚአብሔርን ክብር በሲና ተራራ ላይ የተመለከቱ ሳሎ ሙሴንና ሽማግሌዎቹን «የደስ ና የጨዋ ጊዜ ስለ ማድረግ ንዲስማሙኝ ላደርጋቸው አልችልም። ንዲሁም ጌ ን ረጅምና ከፍ ባለ ዙፋኑ ላይ በመቅደሱ ተመልክቶ ይህን የተናገረ ሳለ (ኢሳ. 6:1) ኢሳይያስ «የሳቅና የጨዋ » ጊዜ ነበረው ማለት አልችልም። ከ ኔ በላይ ጥሩ ቀልድንና ጤናማ የሆነ ሳቅን የሚወድድ የለም፤ ነገር ግን ጢአተኝነቴንና የ ግዚአብሔርን ቅድስና ያሰላሰልሁ ሳለ ከኢዮብ፤ ከኢሳይያስ፤ ከጴጥሮስ ና ከዮሐንስ ጋር አብሬ በአክብሮትና በተቀደሰ ፍርሃት በፊቴ መውደቅ ፈልጋለሁ።

2. ግዚአብሔር ሕዝቦቹ ቅዱስ ንዲሆኑ ይፈልጋል

በ ግዚአብሔር ቃል ውስጥ በየስፍራው ግዚአብሔር « ኔ ቅዱስ ነኝና ናንተም ቅዱሳን ሁኑ» ብሏል። የ ግዚአብሔር ት ዛዛት የ ግዚአብሔር ማስቻልን የያዘ በመሆኑ፤ ቅዱስ ሕይወት መኖር የሚቻል መሆኑን ይህ ት ዛዝ ያረጋግጥልናል። ጤና ለሰውነት የሆነውን ሁሉ፤ ቅድስናም ንደዚሁ ለነፍስ ወሳኝ ነገር ነው፤ ደግሞም ላቁ ሐኪም የሚያስፈልገንን መንፈሳዊ ጤንነትና ሙሉነት ሊሰጠን ይችላል።

ግዚአብሔር ሕዝቡ ስራኤላውያን «ቅዱስ ሕዝብ» (ዘጸአ. 19:6) ንዲሆኑለት ይፈልጋል፤ ደግሞም ይህ የላቀ ጥሪ ዛሬ ለክርስቲያኖችም የሚሠራ ነው (1ኛ ጴጥሮስ 2:9)። ቤተ ክርስቲያን በዚህ ዘመን ስለ የትኞቹም ነገሮች፡- ስለ ሕንፃዎች፤ የበጀት አመዳደብ፤ የብዙ ሕዝብ መሰብሰብ፤ የተጨናነቁ መንፈሳዊ አገልግሎቶች የሚሰጡባቸው መርሐ ግብሮች - ት ወቅ ይሆናል ንጂ፤ በ ርግጠኝነት በቅድስና የ ወቀች አይደለችም። « ርሱ የ ግዚአብሔር ሰው ነው» ወይም « ርሷ የ ግዚአብሔር ሰው ናት» ብላችሁ የምትመሰክሩላቸውን ምን ያህል ሰዎች ገኛ ላችሁ? ምን ያህል «ስመ ጥር የሆኑ ክርስቲያኖች» ለዚህ

ይመጥናሉ?

ስራኤል ቅዱስ ሕዝብ በመሆን ረገድ ወደቀች፤ ስለዚህም ደግሞ ግዚአብሔር ለዓለም ልትመስክረው የሰጣትን ምስክርነት በማቅረብ ረገድ ሳይሳካለት ቀረ። ስራኤላውያን ስለ ጢኦ ቸውብቻ የተሠቃዩ አይደሉም፤ ነገር ግን ነርሱ የ ግዚአብሔር በመሆናቸው ምክንያት ሊ ይ የሚገባው ልዩነት ባለመ የቱ አረማውያን የሆነው ዓለም በሙሉ ተሠቃይቶአል። ቤተ ክርስቲያን መንፈሳዊ ባሕርይና ጠባይን ቸል በማለት ለአፍአዊ ምስክርነት ብቻ አጽንኦት ትሰጣለች፤ ደግሞም ሁለቱም አስፈላጊዎች ናቸው። ኢየሱስ፤ « ናንተ የዓለም ከናፍርት ናችሁ» አላለም፤ ነገር ግን ርሱ ያለው « ናንተ የዓለም ብርሃን ናችሁ» ነው። ርሱ፤ « ናንተ በምድር ላይ ስብከቶች ናችሁ፤» አላለም፤ ነገር ግን « ናንተ የምድር ጨው ናችሁ፤» ብሏል። ቅዱስ የሆነ ሕይወት ጨለማን ያስወግዳል ደግሞም መበስበስን ይገ ል።

3. ቅድስና ከመሠዊያው መጀመር አለበት

የዘሌዋውያን መጽሐፍ በጸሎት ስብሰባ፤ በምስጋና አገልግሎት፤ ወይም ማዕድን በሚካፈሉበት አገልግሎት አይጀምርም። ንጹሕ የሆኑ መሥዋዕቶች ለ ጢኦተኞች ደማቸውን በሚያፈስሱበት በመሠዊያው ላይ ይጀምራል። ሁላቸውም ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ ና በመስቀል ላይ ወዳክናወነው ሥራው በሚያመለክቱ አምስት መሥዋዕቶች መዘርዘር ይጀምራል።

ወደ ቅድስና የሚደረገው የመጀመሪያው ርምጃ የገዛ ራሴን ጢኦተኝነት መቀበል ና ክርስቶስ ብቸኛው አዳኜና ከ ጢኦት ነፃ አውጪዬ ንደ ሆነ መገንዘብ ነው። ቅን በሆኑ ድርጊቶቼ፤ በሃይማኖት ልማዶቼ፤ ወይም በመለኮ ዊ ውቀት ምክንያት ቅዱስ መሆን ንደምቸል የማስብ ከሆነ፤ ወደ ተወሰኑ ውድቀቶች ያመራሁ ነኝ ማለት ነው። ውነት ነው፤ መንፈሳዊ ውቀት ያስፈልገናል፤ ደግሞም መንፈሳዊ ልማዶችን ለማጨድ ድርጊቶቻችንን ከወዲሁ ማሳመር ያስፈልገናል፤ ነገር ግን ያለ ኢየሱስ ክርስቶስ መሥዋዕት፤ ነዚህ መልካም ነገሮች ሁሉ ጐጂ ንኳ ባይሆኑ ጥቅም-አልባ ናቸው።

መስቀሉ ግዚአብሔር ጢአትን ንደሚጠላ ይገልጻል። ጢአ ቸን አገድያ ልጁን ገደለው። የ ግዚአብሔር ልጅ ንዲሠቃይና ንዲሞት ምክንያት ከሆነው ነገር ጋር ንዴት ዘመዳም ሆኜ ገለልተኛ መሆን ችላለሁ? ጢአትን መጥላት ካልተማርሁ በስተቀር፣ ቅድስናን ከቶ ማጨድ አልችልም።

ነገር ግን መስቀሉ ጢአትን ለማሸነፍ የሚሆነውን የ ግዚአብሔርን ይል ጭምር ይገልጻል። የክርስቶስ ደም ያነጻናል (1ኛ ዮሐንስ 1:7፣ 9)፣ ወደ ግዚአብሔር ያመጣናል (ኤፌ. 2:13)፣ ንዲሁም ከ ጢአት ያነጻናል (ዕብ. 9:14)። የተፈጸመ ሥራውን ንዲሁም በ ርሱ ዘንድ ያለንን የቅዱስነት ይዞ በመቀበል (13:12)፣ የቅድስና ሕይወት ለመኖር ያንን የመጀመሪያ ርምጃ ንወስዳለን።

4. ቅድስና መ ዘዝን ና ተግሣጽን ያካት ል

ግዚአብሔርን ለሚያመልክ አይሁዳዊ ወደ መሠዊያው መሥዋዕት ማምጣት ንዲሁም የ ርሱ ወይም የ ርሷ ጢአት ይቅር መባሉን አውቆ መሄድ በቂ አልነበረም። የቱ ቅዱስ ና የቱ ቅዱስ ያልሆነ መሆኑን በተመለከተ፣ ጌ ለሕዝቡ የሰጣቸውን መመሪያዎችና ደንቦች በተመለከተ አምልኮተ ግዚአብሔር የሚፈጽመው ሰው መ ዘዝ ይኖርበት ነበር። በሌላ አነጋገር፣ ቅዱሱ አምላካችንን የቱ ትክክል የቱም ስሕተት ንደ ሆነ ሊነግረን መብት አለው።

ዛሬ አማኞች ለአይሁድ የምግብ ሕግጋት ትኩረት አይሰጡም፣ ነገር ግን በተምሳሌነት የሚያመለክቱት ነገርን ልብ ማለት አለብን፡-

ግዚአብሔር ማረጋገጫውን ያነሣቸው በመሆኑ፣ በአኗኗራችን ውስጥ ልናስገባቸው የማይገቡ አንዳንድ ነገሮች በዚህ ዓለም ውስጥ አሉ። የሙት ሬሳን ለመንካትም ሆነ አጥንትን አንሥቼ ለመያዝ አልፈራም፣ ነገር ግን «ከዓለም ነቀፋ/ነውር ራሴን ለመጠበቅ» ጠንቃቃ መሆን አለብኝ (ያዕቆብ 1:27)። ክርስቲያናዊ ነፃነት ለ ኛ መልካም ባልሆኑ ነገሮች ላይ ለመሳተፍ ፈቃድ አይሆንም።

በክርስቲያኖች መካከል በሚደረጉ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናቶች በዘመኑ ለሚደረግ ትኩረት አጨበጭባለሁ። ንዲሁም ባሉን ብዙ ጅግ ግሩም የሆኑ መሣሪያዎች ደስ ለሁ። ነገር ግን መጽሐፍ

ቅዱስን ማንበብና ማጥናት ብቻ በቂ አይደለም፡፡ «የ ርሱን ት ዛዛት መጠበቅ ና በ ርሱ ፊት መልካም የሆኑ ነገሮችን ማድረግ» ይጠበቅብናል (1ኛ የሐንስ 3:22)፡፡ በጨዋነት የሚደረግ መ ዘዝ የቅዱስ ኑሮዎችን አስፈላጊ ክፍል ነው፡፡ ውነቶችን በዕለት ተዕለት ሕይወ ችን ከመተግበር ይልቅ በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ላይ ውይይት ማድረግና መከራከር ጅግ በጣም ይቀልላል፡፡

የብሉይ ኪዳን አይሁድ ከመርከስ ለመጠበቅ (ኤፌ. 5:15) በጥንቃቄ መመላለስ አለባቸው፡፡ የ ግዚአብሔርን የቅድስና መስፈርት በዕለ ዊ ሕይወ ችው በ ያንዳንዱ አቅጣጫ ማስራጨት ይኖርባቸዋል፡- ነዚህም የሚለብሱዋቸው አልባሳት፣ የሚመገቡዋቸው ምግቦች፣ የሚነኩዋቸው ነገሮች፣ ከ ነርሱ ጋር ብረት የሚያደርጉ ሰዎች ናቸው፡፡ ባሎችና ሚስቶች የትኞቹንም ጅግ የተቀራረቡባቸውን ልምምዶች በ ግዚአብሔር ተግሣጽ ማዋል ይኖርባቸዋል፡፡ በብሉይ ኪዳን ለነበሩ ቅዱሳን ንደ «ዓለማዊ» ና «የተቀደሰ» የሚሉ ነገሮች አልነበሩም፤ ምክንያቱም በሕይወት ያሉ የትኞቹም ነገሮች ለ ግዚአብሔር የተለዩ ናቸው፡፡

ዛሬ አማኞች በሳምንት አንድ ጊዜ ቤተ ክርስቲያን ከሄዱ ደግሞም በቀሪዎቹ ስድስት ቀናት በጥሞና መጽሐፍ ቅዱስን ከአነበቡ መንፈሳውያን ንደ ሆኑ ያስባሉ፡፡ ቅዱስ በመሆን ረገድ መሻሻልን ያሳየን ነው ማለት የምንችለው የ ግዚአብሔር ቅድስና ሁሉንም (ያንዳንዱን) የሕይወ ችንን አቅጣጫ በማያቋርጥ መልኩ መንካት በሚጀምርበት ጊዜ ነው፡፡

5. ቅድስና ከ ግዚአብሔር መምጣት ንዲሁም ውነተኛ መሆን ይኖርበ ል

«ሐሰተኛ ቅንዓት» ንዳለ በማወቅ መጠንቀቅ ይኖርብናል፡፡

ግዚአብሔር የአሮንን ወንዶች ልጆች፣ ናዳብና አብድዩን ገደለ፤ ምክንያቱም የ ግዚአብሔርን ቅዱስ የሆነ ሕግ በመተላለፍ ወደ መቅደሱ «ሐሰተኛ ሳትን» ና ሐሰተኛ ቅንዓትን አምጥተው ነበር፡፡ ግዚአብሔር ዛሬ ያን አያደርግም፤ ነገር ግን ይህን የሚያደርግ ቢሆን ኖሮ ብዙ ቅዱሳን በሕይወት ባልተረፉም ነበር፡፡

ሁለቱ ካህናት በአልኮል መጠጥ ተጽዕኖ ሥር የነበሩ ይመስላል፤ ይህም በወይን ጠጅ መስከር ንደማይገባ ነገር ግን መንፈስ ይሙላባችሁ የሚለውን የጳውሎስን ምክር ንድናስብ ያደርገናል (ኤፌ. 5:18)።

ጠለል ያለ የሰው ተፈጥሮ መንፈሳዊነትን መኮረጅ ይችላል ነገር ግን ከቶ ሊያበዛው አይችልም። ሃይማኖት ዊ የሆኑ የተቃውሞ ስሜቶች ኛ ግዚአብሔርን ስለ ማስደሰ ችን ዋስትና ሊሆኑ አይችሉም፤ ደግሞም የ ነርሱ አለመኖር ኛ ከ ግዚአብሔር ጋር ያለንን ግንኙነት የተበላሸ ነው ማለት አይደለም። በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በአምልኮና በምስጋና ዙሪያ የመጣ ባለው መንፈሳዊ መ ደስ በጣም ደስተኛና አመስጋኝ ነኝ፤ ነገር ግን « ሳ ችን» ከ ግዚአብሔር መሠዊያ በመንፈስ ቅዱስ የተለከሰ ስለ መሆኑ ጠንቃቄች መሆን ይኖርብናል፤ በሥጋም ሆነ በአጋንንት ይላት የተለከሰ መሆን የለበትም። ሰይጣን አ ላይ ነው፤ አስመሳይነቱን ለይተን ልናስወግደው ይገባናል።

6. ቅድስና ክህነ ዊ መሃከለኛነትን ጥሞናን ያካት ል

ከሌዊ ነገድ ያልተወለደ የብሉይ ኪዳን አይሁድ፤ ከማደራያው ድንኳን የተቀደሱ አደባባዮች ይባራራል። ወደ ግዚአብሔር በካህናቱ መሃከለኛነት ጸሎት አማካይነት መምጣት ነበረበት። በአዲስ ኪዳን ቤተ ክርስቲያን፤ የ ግዚአብሔር ሕዝቦች ሁሉ ካህናት ናቸው፤ ነገር ግን ስለ ኛ በሚጸልየው በሰማይ ባለው ሊቀ ካህና ችን አማካይነት /በኩል/ ወደ ግዚአብሔር መምጣት ይኖርብናል (1ኛ ጴጥሮስ 2:5)።

ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ብረት ከማድረግ ውጭ ምንም ድገት አይኖርም። በምድር ላይ በሞተና ንደገና በተነሣ ጊዜ ርሱ የደ ንነ ችንን ሥራ ሠርቷል፤ ነገር ግን አሁን «ያልተጨረሰውን» የቅድስና ሥራ በሰማይ በሚማልድበት ጊዜ ያከናወነው ነው። ይህ የዕብራውያን መጽሐፍ ከሚያነሣቸው ጭብጦች አንዱ ነው። «በክርስቶስ በኩል በፊቱ ደስ የሚያሰኘውን በ ናንተ ያደረገ ፈቃዱን ደርጉ ዘንድ በመልካም ሥራ ሁሉ ፍጹማን ያድርጋችሁ» (ዕብ. 13:21)።

በክብሉይ ኪዳን ከነበሩ አማኞች በተለየ መልኩ፤ የ ግዚአብሔር ሕዝቦች ዛሬ ርሱ ወዳለበት (ወደ ሀልዎቱ) - (ቅድስተ ቅዱሳን) ሊገቡም ሆነ ከ ርሱ ጋር ብረት ሊያደርጉ (10:19-22) ይችላሉ። በኢየሱስ ክርስቶስ «ምሕረትን ንድንቀበል በሚያስፈልገንም ጊዜ የሚረዳንን ጸጋ ንድናገኝ» ወደ ጸጋው ዙፋን የምንቀርብበት ዕድል አለን (4:16)። «ቅዱስ ለመሆን ጊዜን የማንወስድ» ከሆነ፤ ንዲሁም ከ ግዚአብሔር ጋር ብረት የሌለን ከሆነ፤ በቅድስና ወይም ኢየሱስ ክርስቶስን በመምሰል ማደግ ከቶ አንችልም።

7. የቅድስና መ ጣት ምድራችን ላይ ተጽዕኖ ያሳድራል

ኛ ጢአት ጢአተኛውን ብቻ የሚጎዳ ግለሰባዊ ንቅስቃሴ ንደ ሆነ ናስባለን፤ ነገር ግን ይህ ውነት አይደለም። ሙሴ የሕዝቡ ጢአት በምድሪቱ ላይ ችግር ንዳስከተለ ደግሞም በዓመፃቸው ቢቀጥሉ ምድሪቱ « ንደምትተፋቸው» ግልጽ አድርጎ አስቀምጦ ል።

በተለይ ሁለቱ ጢአቶች፤ ማለትም የጣዖት አምልኮና ዝሙት ምድሪቱን ንደሚበክሉ ግዚአብሔር ተመልክቶአል። «ከ ነዚህ በአንዱ ንኳን ራሳችሁን አ ርክሱ፤ ከፊ ችሁ የማሳድዳቸው አሕዛብ በ ነዚህ ሁሉ ረክሰዋልና። ምድሪቱም ሳትቀር ረከሰች፤ ኔም ስለ ጢአቷ ቀጣኋት፤ ስለዚህ የሚኖሩባትን ሰዎች ተፋቻ ቸው» (ዘሌዋ. 18:24-25፤ አ.መ.ት)።

ምንም ንኳ ቅዱስ የሆኑ መስፈርቶችን ለማሟላት የምንችለውን ማድረግ የሚጠበቅብን ቢሆንም፤ ቤተ ክርስቲያኒቷ ባልዳኑት የምድሪቱ ዜጎች ላይ ግዚአብሔርን ሕጎች ንዲጠበቁ የም ስገድድበት ሥልጣን የላትም። ነገር ግን በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያሉ ሰዎች ራሳቸው ነዚህን መመዘኛዎች ማሟላት (መለማመድ) ሲያቅ ቸው ልናደርገው የሚገባን ምንድን ነው? ቤተ ክርስቲያን ልክ ንደ ዓለም በምትሆንበት ጊዜ፤ ዓለምን ለመለወጥ የሚያስችል ምንም ተጽዕኖ አይኖራትም።

ምግባረ ብልሹነት በዛሬው ማ በረሰብ ብቻ ተቀባይነት ያላቸው አይደሉም፤ ነገር ግን ንደ መልካም ተወስደው ማረጋገጫ የተ ሰጠባቸውም ሆነ ያስ ወቁዋቸው ያሉ ነገሮች ናቸው። ረጅም

ልብ ወለዶች፣ ሲኒማዎች፣ ንዲሁም የቴሌቪዥን ዝግጅቶች የዘመኑ መዝናኛ ጉልህ ሚና ያለው ክፍል ስለ መሆን ስዚደርስ ድረስ በፍትወት ዙሪያ የሚፈጸምን ምግባረ ብልሹነት ያሳይም ሆነ ያስተዋወቁ ናቸው። ያስለቀሱ በጉልበ ችን ሊያስኬዱን የሚገቡ ጢኦቶች ተቀባይነት ያላቸው መዝናኛዎች ሆነዋል።

ንዲህ ያለውን ንጽሕና (ቅድስና) የጐደለው ሕይወት (አኗኗር) ከዓለም ሕዝቦች ንጠብቃለን፣ ነገር ግን ከ ግዚአብሔር ሕዝቦች አንጠብቀውም፤ ቢሆንም ቅሱ የጣዖት አምልኮና ምግባረ ብልሹነት ቤተ ክርስቲያንን ወርሮአል።

ፍርድን የመጣ ነው፤ ናም «ከ ግዚአብሔር ቤት ይጀምራል» (1ኛ ጴጥሮስ 4:17)።

8. ቅድስና ግለሰባዊ ጉዳይ አይደለም

በብሉይ ኪዳን የነበረ አማኝ የአምልኮተ ግዚአብሔር ፈጻሚ የሆነው ማ በረሰብ አካል ነበር፤ ርሱ ወይም ርሷ «ለብቻቸው የሚያስኬዱት» ነገር አይደለም። ካህናቱ የሕዝቡ መንፈሳዊ ሕይወት ተቈጣጣሪዎች ነበሩ፤ ሌዋውያንም ይረዱዋቸው ነበር፤ ደግሞም ከሕዝቡ ያንዳንዱ አባል በ ጢኦትና በዓለም ላይ በሚደረገው ቀጣይነት ያለው ውጊያ ላይ የሚጫወተው ሚና ነበረው።

ዛሬ በክርስትናው ግዛት ያለ አንዱ አደገኛ ዝንባሌ «በግለሰባዊ የክርስትና» ገጽ ላይ የሚደረግ አጽንኦት ነው፤ ይህም ያንዳንዱ አማኝ «ብቻውን ሯጭ» የሆነ ንዲሁም ደግሞ ለቅድስና በሚሆን ነገር ላይ ርሱንም ሆነ ርሷን ማንም ሊረዳቸው የማያስፈልግ ስለሚመስል የደረሰበት ሁኔታ ላይ ተደርሷል። በ ርግጥ፣ ከጌ ጋር ግላዊ የሆነ የጥምና ጊዜያት በየዕለቱ ያስፈልገናል፤ ነገር ግን፣ ዚያ ላይ ማብቃት አይኖርበትም። የመንፈሳውያን መሪዎቻችን ርዳ ና በቤተ ክርስቲያን ያሉት አማኞችም ገዛ ያስፈልገናል፤ ኛ ደግሞ ለ ነርሱ ናስፈልጋቸዋለን።

የሰንበት ዕረፍት ቀን ለወላጆች ልጆቻቸውን የ ግዚአብሔርን ቃል ንዲያስተምሩ ዕድል ሰጥቷቸው ነበር፤ ደግሞም ያንዳንዱ ፋሲካ ግዚአብሔር ለሕዝቡ ያለውን ምሕረት ለመክለስ ሌላ ዕድል ነበር። ሌሎቹ በዓላት ማ በረሰቡን አቀራርበው ል፣ ይህም አብሮ

ንስሐ ለመግባትም ሆነ በጋራ ለመደሰት የሆነ መቀራረብ ነበር። «በአንድ ላይ መሰብሰብን» በምንተውበት ጊዜ (ዕብ. 10:25)፤ በማምለክ ብረቱ ውስጥ ተሳ ፊ ለሆኑት ግዚአብሔር ከሚሰጣቸው በረከቶች ራሳችንን ናጐድላለን።

9. ቅድስና ጌ ን ያከብረዋል

አንድን ሰው ቅዱስ የሚያደርገው ግዚአብሔር ብቻ በመሆኑ፤ መንፈሳዊው ሆነ ሕይወት የጸጋው ሽልማት ና ለ ይሉም ገባር ነው። አስተማሪዎች ኛን ላስተማሩበት ምስጋናን ሊቀበሉ ይችላሉ፤ መጋቢዎች ኛን በቃሉ ላሳደጉበት ንዲሁም ጓደኞች ኛን ላበረ ቱበት ምስጋና ሊቸራቸው ይችላል፤ ነገር ግን ሰዎች ክርስቶስን በ ኛ ውስጥ በሚያዩበት ጊዜ ግዚአብሔር ክብሩን ያገኛል።

የተከናወኑ ያሉትን ለውጦች አናያቸውም ይሆናል፤ ነገር ግን ግዚአብሔር ሊያያቸው ይችላል፤ ንዲሁም ሌሎች ሊያዩዋቸው ይችላሉ። ዋናው ነገር ኛ የልጆቻችንን ድገት በምንመዝንበት መንገድ መመዘናችን አይደለም፤ ነገር ግን በሁለንተናችንም ሆነ በምናደርገው ነገር ራሳችንን ንሰጣለን፤ ጌ ንም ናከብራለን።

10. ቅድስና ግዚአብሔርን ብቻ ለማስደሰት መኖር ነው

በሜዳ ላይ የተጓዘ ያለ አንድ አይሁዳዊ በድንገት ቢረክስ፤ ከሁለት ነገሮች ውስጥ አንዱን ማድረግ ይችል ነበር። ከካምፑ (ከሰፈሩ) ውጭ መቆየት ና ለመንጸት አስፈላጊውን ነገር ሁሉ በቅደም ተከተል (ደረጃ በደረጃ) ማድረግ ይችላል፤ ወይም ወደ ሰፈሩ መመለስና ስለዚህ ጉዳይ ምንም አለማድረግና ንደ ረከስ መኖር ይችላል። ማንም ሰው የተከሰተውን ለውጥ አያውቅም፤ ነገር ግን «መርዝና» የሚነካውን የቱንም ነገርና ያንዳንዱን ሰው በምስጢር የሚያረክስ ይሆናል፤ ጌ ም ደግሞ የሆነውን ነገር ሁሉ ያውቃል። በጌ ሕግ የተሰጠውን ድንጋጌዎች ካል ዘዘ ና ንደገና ንጹሕ ካልሆነ በቀር የሐሰትን ኑሮ የኖረ ነው፤ ላቅ አጥፊ የሆነ ነገርን ያከናወነ ነው፤ ደግሞም የጌ ን ተግሣጽ የጋበዘ ነው።

ጌ በተራራው ስብከት ላይ ትኩረት ከሰጠባቸው መርፍቶች አንዱ ኑሮዎችንን የምንኖረው በ ግዚአብሔር ዓይኖች ፊት ነው፤ ርሱን ብቻ ለማስደሰት ነው፤ ደግሞም ነርሱን ለማማለል ሲባል በሰዎች ፊት የምንኖረው አይደለም የሚል ነው (ማቴ. 6:1-18)። በምድር ላይ ሳለን የምናደርጋቸው ነገሮችን ወዳጆቻችን የማይረዱባቸው ጊዜያት አሉ፤ ነገር ግን ነርሱን የሰማዩ አባ ችን በሙላት ይረዳቸዋል፤ ይቀበላቸውማል። በሌላ አነጋገር፤ ኢየሱስ ባሕርይን በመገንባት ላይ ትኩረት ንድናደርግ ይፈልጋል ንጂ፤ ሃይማኖ ዊ ክብር ማግኘትን አይደለም።

ግዚአብሔር በ ኛ የማይደሰት ከሆነ፤ የንደኞቻችን የድጋፍ ጭብጨባና ውካ ምንም ልዩነት አያመጣም። «ከ ግዚአብሔር ዓይን የተሰወረ ምንም ፍጥረት የለም. . . ሁሉም ነገር የተራቁተና የተገለጠ ነው» (ዕብ. 4:13፤ አ.መ.ት)፤ ስለዚህ ለመደበቅ መሞከር ከንቱ ነው። በ1ኛ ዮሐንስ 1:5-10 መሠረት፤ አንድ ጊዜ ለሌሎች ከዋሽናቸው (ቊ. 6)፤ ብዙም ሳንቆይ ራሳችንን መዋሽት ንጀምራለን (ቊ. 8)፤ ደግሞም ውጤቱ ግዚአብሔርን ለመዋሽት መሞከር ይሆናል (ቊ. 10)። ይህም ሁሉንም ነገር ለሚያመጣ ቀስ በቀስ ለሚሆን የባሕርይ ዝቅጠትና ሐፍረትን ያመጣል። ቅዱስ የሆነ ሕይወት ለመኖር ንሻለን፤ ይህም ንደ «ተቀደሱ ሕዝቦች» ንድን ወቅ (ተደርገን ተቀባይነት ንድናገኝ) አይደለም፤ ነገር ግን ቅዱስ የሆነውን አምላክ ለማስደሰት ነው። ምንም ነገር ሳንደብቅና ምንም ነገርን ሳንፈራ በፊቱ በግልጽነትና በቅንነት ንኖራለን።

ለአያሌ ዓመ ት፤ በማጠናበት ክፍል ውስጥ ባለ ግድግዳ ላይ ከኤ. ደብሊው. ቶዘር የሆነውን ይህን ጥቅስ የያዘ የተቀረጸ ጌጥ አለኝ፡- « ግዚአብሔርን ማወቅ በዓለም ላይ ያለው ቀላሉ ነገር ነው፤ ደግሞም ጅግ አስቸጋሪም ነገር ነው።»

ግዚአብሔርን ማወቅና የበለጠ ርሱን መምሰል በዓለም ላይ ያለ ጅግ ቀላል የሆነ ነገር ነው ምክንያቱም ግዚአብሔር ከ ኛ ጋር ነው፤ ደግሞ ግቡን ለመም ት በምንሻበት ጊዜ የሚያስፈልገንን ገዛ ሁሉ ይሰጠናል። በውስጣችን ያሉ ና በዙሪ

ያችን ያሉ ነገሮች ሁሉ ኛን ተቃውመው የሚዋጉን በመሆኑ ይህ ጅግ አስቸጋሪው ነገር ነው፤ ደግሞም ሩጫውን ለመሮጥ ቅዱስ የሆነ የቀሩጠኝነት ውሳኔን መለማመድ ንዲሁም ዓይኖቻችንን በጌ ላይ ማድረግ ይኖርብናል (ዕብ. 12:1-3)።

ነገር ግን ይህ ሊደረግ ይችላል፤ ያለበለዚያ ግዚአብሔር በቃሉ ውስጥ ስምንት ጊዜ፤ « ኔ ቅዱስ ነኝና ናንተም ቅዱሳን ሁኑ!» ከቶ አይልም ነበር።

የ ርሱ ት ዛዛት ለማስቻል የሚሆኑ የተስፋ ቃሎች ናቸው።

የጀርባ ማስ ወሻ

መቅድም

1. A.W. Tozer, *The Price of Neglect* (Camp Hill, Pa.: Christian Publications, 1991), 24.

ምዕራፍ 1

1. ዘሌዋውያን 11:44-45፤ 19:2፤ 20:7፤ 26፤ 21:8፤ 1ኛ ጴጥሮስ 1:15-16።

2. Augustus H. Strong, *Systematic Theology* (Philadelphia: The Judson Press, 12th edition, 1949), 271.

3. ልብ ሊባሉ የሚገባቸው ሦስት የቅድስና ገጽ ዎች አሉ፤ ነዚህም፡- ስፍራን አመልካች፣ ተግባራዊ፣ ና ፍጹማዊ (የተባሉ) ገጽ ዎች ናቸው። ስፍራን አመልካች ቅድስና አማኝ ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ለ ግዚአብሔር የተለየ መሆኑ ነው (1ኛ ቆሮ. 1:2፤ 6:9-11፤ ዕብ. 10:10)። ተግባራዊ ቅድስና አማኝ በ ርሱ በየዕለቱ የበለጠ ክርስቶስን የሚመስልበት ሂደት ነው (ዮሐንስ 17:17፤ 2ኛ ቆሮ. 3:18፤ 7:1)። ፍጹም የሆነው ቅድስና ክርስቶስን በክብሩ የምናይበት ልምምድ (ተሞክሮ) ይሆናል (1ኛ ዮሐንስ 2:29፤ 3:9፤ 5:4-5)። በክርስቶስ ቅዱሳን ለመሆን ድነናል (ኤፌ. 1:4፤ 5:27፤ ቈላ. 1:22)።

ምዕራፍ 2

1. ዕብራውያን 10:5-8 ስድስቱንም የሌዋዊ መስዋዕቶችን የሚያመለክት ሲሆን፤ በኢየሱስ ክርስቶስ የተፈጸሙ መሆኑን ይናገራል። «መስዋዕት» (ቊ. 5) የሰላም (ብረት) መስዋዕት፣ የሚቃጠል መስዋዕት፣ የ ጢኦት መስዋዕት፣ የበደለኛነት መስዋዕት፣ ንዲሁም «መስዋዕት» (ቊ. 5) የምግብና የመጠጥ መስዋዕቶችን ያመለክ ል። የሚቃጠልና የ ጢኦት መስዋዕት በቊጥር 6 ና 8 በተለየ ሁኔ በስም ተለይተው ተጠቅሰዋል።

2. በሕዝቡ ዘንድ ያሉ ጅግ ድሀ የሆኑ ሰዎች ንኳ ለ ግዚአብሔ

ር መስዋዕት ማቅረብ ይችሉ ነበር። ማርያምና ዮሴፍ ሕፃኑን ኢየሱስን ባቀረቡበት ጊዜ፤ በ ንስሳት ፈን ዋናሶችን አምጥተዋል (ሉቃስ 2:21-24፤ ደግሞ ዘሌዋ. 12:8፤ 2ኛ ቆሮ. 8-9 ተመልከት)።

3. «በሥርዓት ማጋደም» በሚል የተተረጎመው የዕብራይስጡ ቃል (ቊ. 7-8፤ 12) በመዝሙር 5:3 ጸሎት ላይ («ልመናዬን በፊትህ አቀረብሁ») በሚል ይገኛል። ልክ በመሠዊያው ላይ ንደሚቀርቡ መስዋዕቶች፤ ጸሎቶቻችን በቅደም ተከተል (በሥርዓት) ንዲሁም በ ግዚአብሔር ፊት በ ሳት መቅረብ ይኖርባቸዋል። በተጨማሪ ም፤ ጸሎት በወርቃማው መሠዊያ ላይ ከሚቀርብ ዕጣን ጋር ተነጻጽሯል (141:2)።

4. ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ «የ ግዚአብሔርን ስጦ ንዲያነሣሣ» በሚመክረው ጊዜ (2ኛ ጢሞ. 1:6)፤ ቃል በቃል « ንደገና ሳት ንደሚያቀጣጥል» የሚል ፍች ያለው የግሪክ ቃልን ተጠቅሞአል። ያለ የነበረውም « ሳቱ ንደገና ንዲነድድ አርገብግበው» ነበር። ንደ ግዚአብሔር ካህናት፤ ዛሬ አማኞች በልቦቻቸው መሠዊያ ላይ ሳቱ መንደዱን ንዲቀጥል ማድረግ አለባቸው፤ ደግሞም ለብ ያለ መሆን አይኖርበትም (ራ ይ 3:15-16) ወይም ቀዝቃዛ መሆን የለበትም (ማቴ. 24:12)።

5. በአሥራ ሰባተኛው ክፍለ ዘመን ንግሊዝ፤ ኪንግ ጄምስ ቨርገዢን በተተረጎመበት ጊዜ፤ ምንም ንኪ «ሥጋ» (የ ንስሳ ሥጋ) ያልተካተተ ቢሆንም፤ «ሚት» - ሥጋ - የሚለው ቃል ህልን ጨምሮ ለየትኛውም ዓይነት ምግብ መጠሪያነት ያገለግል ነበር። ተርጓሚዎች ደግሞ ይህን «የሥጋ መስዋዕት» ብለውት ነበር። «የ ህል መስዋዕት»፤ «የምግብ መስዋዕት» ወይም «የጥራጥራ መስዋዕት» በመባል ሊጠራ የተገባው ነበር።

6. ይሁን ንጂ፤ የምግብ መስዋዕት ንስሳን ለማምጣት ዓቅም በሌላቸው በድሆች ሰዎች ይቀርብ ንደ ነበር ዘሌዋውያን 5:11-13 ውስጥ ተመልከት፤ ናም ግዚአብሔር ጢኦ ቸውን ይቅር ላለሁ ብሎ ተናግሮአል። ነገር ግን ምግቡ የየዕለቱ የሚቃጠል መስዋዕት በሚሠዋበት መሠዊያ ላይ የሚደረግ (የሚቀርብ) በመሆኑ (ዘጸአ. 29:38-42)፤ «የሚፈስስ ደም» መኖሩ ልብ ሊባል ይገባል።

7. በ3:9 ና 7:3 የተጠቀሰው «መላው 4» ይህም ሚዛኑ አሥራ አምስት ፓውንድ (6.8 ኪሎ) የሆነውን የበጉን «አጠቃላይ የላት ስብ» ያመለክ ል። ይህም ከሁሉ የላቀ ምርጥ የሆነ የ ንስሳው ክፍል ተደርጎ ይቈጠራል፤ ደግሞም በሙላት ለጌ ይሰጣል።

8. «በሕጉ ፊት ያለማወቅ ይቅር የለውም» የሚለው ብሂል ንግሊዝኛው ዳኛ ጆን ሴልዴን (1584 - 1654) ንዲህ ሲል ከጻፈው የተወሰደ ነው፡- «ሕጉን አለማወቅ የቱንም ሰው ይቅር አይለውም፤ ሁሉም ሰዎች ሕጉን አያውቁም፤ ነገር ግን ያንዳንዱ ሰው ልመና የሚያቀርብበት ምክንያት በመሆኑ፤ ርሱን ንዴት መዋጋት ንደሚቻል የቱም ሰው ሊናገር አይችልም።» ጢኦትን፤ «የሚ ወቅ ሕግ መጣስ» አድርገን የምንተረጉም ከሆነ፤ ንግዲያውስ ደደብ በሆንን መጠን፤ የተቀደስን መሆን ይኖርብናል፤ ደግሞም ይህ አልተከናወነም። መጽሐፍ ቅዱስ በጸጋው ልናድግ ተገቢ በሆነበት ውቀት ንድናድግ፤ ልመና ያቀርብልናል (ዮሐንስ 7:17፤ 2ኛ ጴጥሮስ 3:18)። የከበረው ሊቀ ካህና ችን ይረዳናል ንዲሁም ባለማወቃችን ይረዳናል (ዕብ. 5:2፤ 9:7)።

9. በኪነግ ጄምስ ቨርገርን የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጓሜ የዘሊዋውያን 5:6 ትርጉም ዘሊዋውያን 5:1-13 በ ርግጥ ስለ ጢኦት መሥዋዕት በሚናገርበት ጊዜ፤ ስለ መተላለፍ መሥዋዕት የሚናገር መሆኑን ፍንጭ ይሰጣል። የመተላለፍ (የበደል) መሥዋዕት ሴት በግ ወይም ፍየል ሳይሆን፤ አውራ በግ ነቦር (5:16፤ 18፤ 6:6)፤ የበደል መሥዋዕት ዚህ ያልተጠቀሰ መልካም ዱቄትን ያካት ል፤ ደግሞም ቊጥር 5-9 ና 11-12 ይህን መሥዋዕት በግልጽ የ ጢኦት መሥዋዕት ብለው ይጠሩ ል።

ምዕራፍ 3

1. ቃላቱ «ብርሃናት (ወይም ርግማኖች) ና ፍጹምነት» ማለት ናቸው፤ ደግሞም በትርጉም ተግባር ላይ በተሰማሩ ሰዎች መካከል ያለው አጠቃላይ አሳብ አራም ና ቱሚም የ ግዚአብሔር ፈቃድ ለመጠየቅ ጥቅም ላይ ይውሉ የነበሩ «ቅዱስ ዕጣዎች» ናቸው (ዘኁል. 27:21፤ 1ኛ ሳሙ. 28:6፤ 30:7-8)።

2. አለመ ዘዝ ካህናቱን በሞት አደጋ ውስጥ ይከ ቸዋል (ዘጸአ. 28:35፤ 43፤ 30:20-21፤ ዘሌዋ. 16:2፤ ዘጉል. 4:15፤ 19-20 ተመልከት)። ከ ላላቅ ዕድሎች ጋር በመሆን ላቅ የሆነ ንላፊነት ይመጣል።

3. C. H. Mackintosh, *Notes on Leviticus* (Neptune, N.J.: Loizeaux, 1948), 175-76.

ምዕራፍ 4

1. ጆን ዌስሊ «በአልባሳት ላይ» ያቀረበውን 93ኛ ስብከቱን ተመልከት። «ከዚያ ቀጥሎ» የሚለው ሐረግ «ወዲያውኑ ተከትሎ» ማለት ነው። ሰዎች አማኞች በሚሆኑበት ጊዜ፤ ምነ ቸው ለ ራሳቸው በሚወስዱት የ ንክብካቤ መንገድ ልዩነትን ማምጣት ይኖርበ ል።

2. በሮሜ 14-15 ና በ1ኛ ቆሮንቶስ 8-10 መሠረት፤ ጳውሎስ ይህን ነፃነት በተሳሳተ መንገድ መጠቀምን ንዲሁም ደግሞ በክርስቶስ ያለውን ነፃነት ትርጉም ያልተረዳ ደካማ ክርስቲያንን ማስናክልን በተመለከተ በጉዳዩ ላይ ግንዛቤ አስጨበጠ። ኛ መልካም ዕድሎቻችንን የምንተወው ነፃነ ችንን ለማጣት ሳይሆን፤ ነገር ግን ደካማው አማኝ ነፃነትን ንዲያገኝ ለመርዳት ነው። ኛ ሰዎችን ማደግ የሚያሻቸው «ሕፃናት» አድርገን መያዝ አንፈልግም፤ ነገር ግን ነርሱን በፍቅር ማገልገል ይኖርብናል። ብስለትን በ ይል አ መጣውም። በ ርግጥ፤ አንድ ሰው የሚያሳምምመውን ምግብ መብላት ወይም የመንፈስ ቅዱስ ቤተ መቅደስ የሆኑትን አማኞችን የሚያሳምምን ነገር መመገብ ሞኝነት ነው (1ኛ ቆሮ. 6:19-20)።

3. በአንድ ሜዲካል ዶክተር በሆነ ክርስቲያን የቀረበን ይህን አስደሳች ጥናት ለማግኘት *None of These Diseases*, S. I. McMillen (Revell, revised edition, 1984) ምዕራፍ 8ን ተመልከት። በተጨማሪም፤ *the New England Journal of Medicine* for May 3, 1990 (Vol. 322, no.18), 1308-15 ተመልከት።

4. R. K. Harrison, *Leviticus*, *Tyndale Old Testament Commentary*

ምዕራፍ 5

1. በሲኦል ያሉትን አሻግሮ የሚመለከት የቱም ሰው ነርሱ ማን ንደ ሆኑ ማወቅ አለበት። «ዳሩ ግን የሚፈሩና የማያምኑ የርኩሳንም የነፍስ ገዳዮችም የሴስኛዎችም የአስማተኛዎችም ጣዖትንም የሚያመልኩ የሐሰተኛዎችም ሁሉ ዕድላቸው በዲንና በሳት በሚቃጠል ባሕር ነው፤ ይኸውም ሁለተኛው ሞት ነው» (ራይ 21:8)። «ውሻዎችና አስማተኛዎች፤ ሴስኞችም ነፍስ ገዳዮችም ጣዖትንም የሚያመልኩት ውሸትንም የሚወዱና የሚያደርጉ ሁሉ [በሰማያዊቱ ከተማ] ውጭ ናቸው» (ራይ 22:15)። ያንን ጭንቅንቅ ስኪደርስ የተሰበሰበ ሕዝብ በሰማይ ከተሰበሰቡት የግዚአብሔር ልጆች ጋር አመሳክር (ዕብ. 12:22-24)።
2. ቊጥር ሰባት በአይሁድ ክብረ በዓላት ላይ በተደጋጋሚ ላቅ ብሎ ይያል። ፍጹምነትና ሙሉነትን ተምሳሌ ዊ በሆነ መልኩ ያሳያል። ቊጥር ስምንት አዲስ ጅማራን ይጠቀማል።
3. ዘይት መቀባትን ግዚአብሔር በሰው ሥጋ ላይ አለማድረጉን፤ ነገር ግን በደም ላይ ማድረጉን ልብ ማለት ጠቃሚ ነው። መንፈስ ቅዱስ የሚሄደው ደሙ ወደተረጨበት ብቻ ነው።
4. በሻጋ ወይም በንጉዳይ-መሰል ተክል የተጠቃ ቤትን በሚያነጸበት ጊዜ፤ ካህኑ ይኸንኑ ሥርዓት ይከተላል (ዘሌዋ. 14:49-53)።
5. በተጨማሪም ከዚህ የሰው የሌሊት ጥልቀት የተነሣ ንጹሕ አለመሆንን ይህ ሕግ የሚያሳይ ይመስላል (ዘሌዋ. 22:4፤ ዘዳግ. 23:10-11)። የቃል ኪዳኑ ምልክት ወንድ በሆነ አባል ላይ ነበር፤ ደግሞም ርሱን በተመለከተ ግዚአብሔር ሕጎችን ለመስጠት መብት ነበረው።
6. ቊጥር 24 ባል ሆን ብሎ ሚስቱን በይል የሚያስገድድ መሆኑን ሳይሆን፤ በግብረ ሥጋ ግንኙነት ላይ ሳሉ የወር አበባ ሊመጣ የሚችልበትን ሁኔ ነው የሚያመለክተው ሲሉ መምህራን (ረቢዎች) አስተምረዋል። አንድ አይሁዳዊ ሰው ሆን

ብሎ ራሱን ሊያረክስና ለደስ ብቻ ሲል የ ግዚአብሔርን ት ዛዝ ይጥሳል የሚለውን መቀበል አይቻልም።

ምዕራፍ 6

1. ስራኤል ሃይማኖ ዊ ዓመትዋን በፋሲካ ጀምራለች (ዘጸአ. 12:1-2) ደግሞም ሕዝባዊ ዓመትዋን በመለከት በዓል (ዘሌዋ. 23:23-25) ጀምራለች። ከአሁኑ ዘመናዊ የአዲስ ዓመት በዓል ጋር ባልተገናኘ መልኩ፣ ሮሽ ሃሻና ለአይሁድ የጾም፣ የኑዛዜ፣ የአምልኮ፣ ና የጸሎት ቀን ነበር። የዓለምን ምሳሌነት በመከተል ፈን የ ነርሱን ምሳሌነት ብንከተል ደ ና ንዚዳለን።

2. John R.W. Stott, *The Cross of Christ* (Downer's, Grove, Ill.: InterVarsity, 1986), 159.

3. ቲንዴል አምስቱን የሙሴን መጽሐፍ ሲተረጉም ይህን በመጀመሪያ ተጠቅሞበ ል፡- «የመለቀቅም ዕጣ የሆነበት ፍየል ያስተሰርይበት ዘንድ ወደ ምድረ በዳ ይሰድደው ዘንድ በሕይወቱ በ ግዚአብሔር ፊት ያቆመዋል» (ዘሌዋ. 16:10)። ዛሬ ተወቃሽ የሚባለው ሰው ርሱ ወይም ርሷ ስላደረጉት ጉዳይ ወይም ሌላውን ሰው ነፃ ለማድረግ በፈቃደኝነት ወቀሳውን የሚቀበል ሰው ነው።

ምዕራፍ 7

1. ዛሬ አማኞች ከሙሴ ሕግ በ ች አይደሉም (ሮሜ 6:14፤ 7:4፤ ገላ. 2:19)፤ ነገር ግን ይህ ኛ ሕግ-አልባ ንድንሆን ተፈቅዶልናል ማለት አይደለም። በመንፈስ ይል በምንመላለስበት ጊዜ፣ ሕጉ የሚጠይቀው ጽድቅ በ ኛ ውስጥ ይፈጸማል (ሮሜ 8:1-4)። አሮጌው ባሕርይ ሕግን አያውቅም፤ አዲሱ ባሕርይ ደግሞ ሕግ አያስፈልገውም። ሕጉ የ ግዚአብሔርን ቅድስና፣ የ ጢአትን አስከፊነት፣ ንዲሁም ርሱን ለማስደሰት የምንፈልግ ከሆነ የ ግዚአብሔር ጸጋ በአያሌው የሚያስፈልገን መሆኑን ይገልጻል።

2. *The Apostolic Preaching of the Cross* (Grand Rapids: Eerdmans, 1955) በሚል ር ስ ሌዎን ሞሪስ የጻፉትን መጽሐፍ ምዕ

ራፍ 3ን ተመልከት፡፡

3. መለኮ ዊ ሕግን ያበጀ ግዚአብሔር ስለሆነ፤ ምንም ንኳ በስዎች ወይም በነገሮች ላይ የተሠራ ቢሆንም፤ ያንዳንዱ አለመ ዘዝ ርሱን የሚያስቈጣው ነው (መዝ. 51:4)፡፡ ይሁን ንጂ፤ አንዳንዶቹ ጥፋቶች ከ ግዚአብሔር፤ ከሰዎች፤ ወይም ከነገሮች ጋር የበለጠ በቀጥ የተገናኙ ናቸው፡፡ አመዳደቡ ስምምነትን ብቻ ንጂ፤ ሥነ መለኮ ዊ ዓረፍተ ነገርን አያመለክትም፡፡

4. ሰዎች አንዳንድ ጊዜ ሑድን «የክርስቲያኖች ሰንበት» ብለው ሲጠሩት ንስማለን፤ ነገር ግን ለዚህ ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ዋስትና የለም፡፡ ሰንበት ሰባተኛ ቀን ነው ደግሞም ከሥራ በኋላ ስላለ ዕረፍት ይናገራል፡፡ ሑድ የጌ ቀን ነው፤ የሳምንቱ የመጀመሪያ ቀን ነው፤ የትንሣኤው ቀን ነው ደግሞም ከሥራ በፊት ስላለ ዕረፍት ይናገራል፡፡ ሰንበት የአሮጌው ፍጥረት ነው፤ የጌ ቀን የአዲሱ ፍጥረት ነው፡፡

ምዕራፍ 8

1. ምንም ንኳ የጌ ችን ክህነት ንደ መልክ ጸዴቅ ሹመት ቢሆንና ንደ አሮን ሹመት ባይሆንም (ዕብ. 7-9)፤ ሊመጣ ያለውን የ ላቂን ሊቀ ካህናት አገልግሎት አሮን ና ልጆቹ የሚያስረዱበት ሁኔ አሁን አለ፡፡ ስለዚህ ምክንያት ብቻ፤ ሊሆኑት የተቻላቸውን ሊሆኑና ሊያደርጉት የሚችሉትን ሊያደርጉ ይገባቸዋል፡፡

2. አሮን ለናዳብና ለአብዱ ዋት ማዘንና ማልቀስ ተከልክሎአል፤ ይህም የሆነበት ምክንያት ምናልባት በ ግዚአብሔር ፍርድ ስለሞቱ ሳይሆን አይቀርም (ዘሌዋ. 10:1)፤ ንዲሁም ካህንም ጭምር የሆነው ነቢይ ሕዝቅኤል በሚስቱ ሞት ማዘን ተከልክሎአል (ሕዝ. 24:15-18)፡፡ የሚያሳየው ባሕርይ ለሕዝቡ ምልክት ነበር፤ ደግሞም ይህ ንዲሰብክ ዕድልን ሰጠው፡፡

3. የRalph Turnbull. ዓይነተኛ መጽሐፍ፤ *A Minister's Obstacles* (Grand Rapids: Baker Book House, 1972), የሚለውን ተመልከት፡፡

ምዕራፍ 9

1. በበዓለ ሃምሳ መንፈስ ወደ ቤተ ክርስቲያን የተቀላቀሉትን አይሁድ አጠመቃቸው፤ አሕዛብ አማኞችንም በቆርኔሌዎስ ቤት ውስጥ አጠመቃቸው (የሐዋ. 10)። ስለሆነም የሁለቱ ዳቦዎች ተምሳሌ ዊ መግለጫ ተፈጸመ።

2. ስራኤልን « ጢአት የሞላባቸው ሕዝቦች» ብዬ በመጥራቴ ከአሕዛብ ወገን ከሆኑት ሰዎች ወይም ራሷን ቤተ ክርስቲያን ብላ ከምትጠራው የበለጠ ጢአተኞች ናቸው ለማለት አይደለም። በክርስቶስ የፍርድ ወንበር ጊዜ፤ ጌ የቤተ ክርስቲያኒቱን «ነውርና ነቀፋ»ን ይፈርዳል፤ ደግሞም ይህ ከባድና የብቸኝነት ጊዜ ይሆናል። ነገር ግን ብዙ ከተሰጠው፤ ብዙ ይጠበቅበል፤ ደግሞም ስራኤል በተለየ ሁኔ በግዚአብሔር የተባረከች ናት።

ምዕራፍ 10

1. በመቅረዙ ያሉ ሰባቱ መብራቶች ለምን ያህል ጊዜ ይበራሉ በሚለው ላይ ተማሪዎች አይስማሙም። ቀን ና ማ ነው ወይስ ከፀሐይ መውጨያ ስክ መግቢያው ድረስ ነው? በማደራያው ድንኳን በዙሪያው ሁሉ፤ ከፊት ለፊት ባለው መጋረጃ፤ ወይም ከ ንስሳ ቆዳ በተሠራውና በጨርቁ በኩል የፀሐይ ብርሃን ወደ ውስጥ ስለማይገባ፤ ካህናቱ በቅድስተ ቅዱሳኑ ቀኑን ሁሉ ብርሃን ያስፈልጋቸው ነበር። ሊቀ ካህናቱ በየጠዋቱና በየማ ው ክሮቹን፤ የዘይት አቅርቦት መጠኑ በቂ መሆኑንና መብራቶቹ ባለማቋረጥ የሚበሩ መሆናቸውን ያረጋግጥ ነበር (ዘጸአ. 30:7-8 ተመልከት)።

2. ጢሞቴዎስ አማኝ የሆነች አይሁዳዊት ናትና የማያምን ግሪካዊ አባት ነበሩት፤ ደግሞም ርሱ በሚገባ የተለወጠ ሰው ሆነ (የሐዋ. 16:1-2፤ 2ኛ ጢሞ. 1:5)። ስለሆነም ድብልቅ ጋብቻ፤ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ባይሆንም ንኪ (2ኛ ቆሮ. 6:14-18)፤ ልጆቹን ወደ ውድቀት ንዲሄዱ ፈጥኖ የሚኩንናቸው አልሆነም። ይሁን ንጂ፤ ከልጅነቱ ጀምሮ የግዚአብሔር ቃል ናቱም ሆነች ሴት አያቱ፤ ሁለቱም አስተምረው ል፤ ይህም ደግሞ ልዩነትን በማምጣት ረገድ ረድቶ ል። የጢሞቴዎስ አባት የት ንደ ነበር አልተነገረንም። ምናልባት ሞቶ ወይም ደግሞ ቤተሰቡን ጥሎ ሄዶ

ስለሚሆን በወንድ ልጁ ላይ ምንም ተጽዕኖ ሳያሳድር ቀርቷል።

3. በተራራው ስብከት ላይ፤ ኢየሱስ ስድብንና በቀልን አስመልክቶ ተናግሮአል (ማቴ. 5:33-48)፤ ስለሆነም ይህን በማድረግ በዘሌዋውያን 24:10-24 ካለው ክፍል ጋር በቀጥታ የሚጓዳኝ ነገር ተናግሮአል። ምናልባት ሙሴ ና ጌ ችን፤ «የ ግዚአብሔር ፍርሃት በልባችሁ ውስጥ ካለ፤ ሰዎች በሚያሳዝኑዎችሁ ጊዜ ለመበቀል አትፈልጉም» ያሉ ይሆናል። ሮሜ 13:1-7 ሰብአዊ መንግሥት በማ በረሰቡ ውስጥ ስላለው ስፍራ ግዚአብሔር የተናገረው ነገር ነው፤ ንዲሁም 12:14-21 በግል የሚደረግባቸውን ስድብና ጥቃት በተመለከተ ንዴት ባለ መልኩ ሊያዩት ንደሚገባ ግዚአብሔር ለሕዝቡ ምክር የሰጠበት ነው።

4. የሞት ቅጣቶች ወንጀልን ማገጃ አለመሆናቸውን በማስረጃ ለማስረገጥ ስ ቲስቲክስን መጥቀስ ይወድዳሉ። ነገር ግን የሞት ቅጣትን አስፈላጊነት ለመከላከልም ሆነ ለመቃወም ስ ቲስቲክስን መጠቀም መሠረት የሌለው ነገር ነው፤ ምክንያቱም «ስ ቲስቲክስን» ለመመርመር «መቆጣጠሪያ» የምናበጅበት ምንም መንገድ የለም። በመንግሥቱ ውስጥ ወይም በከተማው ውስጥ ያለ የሕዝብ ብዛት መጠንና ስብጥር፤ የአካባቢው ሕጎችና ንዴትስ ተግባራዊ ይሆናሉ የሚሉት ጉዳዩን ለማየት አስፈላጊው ትኩረት የሚሰጣቸው ይሆናል። ክላረንስ ዳሮው የተባለው አሜሪካዊው የሞት ፍርድ ጠላት የሆነው የሂውማኒዝም ንቅስቃሴ ተከ ይ የሆነ ጠበቃ ንኳ፤ «ይህ በአንድም ሆነ በሌላ መንገድ በስ ቲስቲክስ ሊረጋገጥ የማይችል ነው» በማለት ተቀብሎ ል። ተግባሩን በሚያከናውንበት ወቅት፤ ዳሮው ለአንድ መቶ ለሚያህሉ ነፍስ ገገዳዮች ጥብቅና ቆሞ ነበር፤ ናም አንዱም ንኳ በሞት አልተቀጣም። *Lend Me Your Ears: Great Speeches in History*, selected by William Safire (New York: W.W. Norton, 1992), 327-35 የሚለውን ተመልከት።

ምዕራፍ 11

1. አይሁድ ሃይማኖት ዊ አዲስ ዓመት የሚጀምረው ከፋሲካ ጋር በሚያዝያ ንደ ሆነ (ዘጸአ. 12:2)፤ ሕዝባዊ አዲስ ዓመቱ ፋው ደግሞ ከሰባት ወራት በኋላ ከመለከት በዓል ጋር የሚጀምር

መሆኑን ልብ በል።

2. የአዲሱ መደበኛ ትርጉም ሕዳግ «የተትረፈረፈ ወለድ ውሰድ» በሚል ይነበባል፤ ይህም በነህምያ ዘመን የተከሰተ ነው (ነሀ. 5)። ይሁን እንጂ፣ ረቢዎች - መምህራን ከወለድ የጸዳ ዕዳ በማለት ይተረጉሙ ል።

3. Alexander Maclaren, *The Expositor's Bible*, vol. VI (Grand Rapids: Eerdmans, 1940), 301.

ምዕራፍ 12

1. Harris, Archer, and Waltke, eds. *Theological Wordbook of the Old Testament*, vol. 2 (Chicago: Moody Press, 1980), 814.

ምዕራፍ 13

1. Carl F. H. Henry, *Notes on the Doctrine of God* (Boston: W.A. Wilde, 1948), 110.

በዓለም ላይ ጅግ ጠቃሚው ነገር

(የኦሪት ዘሌዋውያን መግቢያ)

1. የቅድስና አሳብ ጅግ ምነት በሆነ መልኩ ብቻ ከደስ ጋር ሊያያዝ የቻለው ለምንድን ነው?

2. ቅድስናን በማብዛት ጅግ ደስተኛ ሰው ልትሆን የምትችልበት ምን ሁኔ ይ ይሃል?

3. «ቅዱሳን ሁኑ» የሚለው ት ዛዝ ከድሎት ይልቅ አስፈላጊ ንደ ሆነ አድርጎ መመልከት የሚጠቅመው ለምንድን ነው?

4. ስለ ቅድስና በሚሆን አስፈላጊነት በቅድስና ላይ ባለን ተ ግባራዊ ልምምድ መካከል በመረዳ ችን ላይ ንዲህ ያለው ክፍተ ት ለምን ተፈጠረ?

5. ፍቅርና ቅድስና በሚዛን ካልተያዘ የሚፈጠረውን ችግር ንዴት ትገልጸዋለህ?

6. ንደ «የ ግዚአብሔር ካህን» (1ኛ ጴጥሮስ 2:5፤ 9)፤ ክርስቲያኖች ንዴት ያሉትን «መንፈሳዊ መሥዋዕቶች» ለ ግዚአብሔር ሊያቀርቡ ይችላሉ?

7. ጥን ዊውን የአይሁድ ሰዎች ሕይወት የሚመሩት ሕጎች «የ ግዚአብሔር ሕዝቦች በፈለጉት መንገድ (ደስ ንዳላቸው) መኖር ንደማይችሉ የሚያስ ወሱ» ነበሩ። ይህ ከዛሬ ዋቂ የሆነ አቀራረብ፡- «ማንንም ስካልጉዳሁ ድረስ የምፈልገውን ነገር ለማድረግ መብቱ አለኝ» ጋር የሚነጻጸረው ንዴት ነው?

8. ዛሬ በማ በረሰባችን ውስጥ ግለሰባዊ የሆነ የምግባር ኅላፊነት አሳብ ንዴት የተናቀ ንደ ሆነ ያየኸው ማስረጃ ምንድን ነው?

9. ቤተ ክርስቲያንን የሚተች ሰው «ከአንተ ይልቅ፤ የተቀደሰሁ ነኝ» የሚለውን ዝንባሌ በሚቃወም ጊዜ ለዚህ ንዴት ምላሽ ትሰጣለህ?

መስዋዕቶችና አዳኙ

(ዘሌዋውያን ምዕ. 1-7)

1. አንድ ነገር መስዋዕት ተደርጎ ንዲቄጠር መመዘኛዎቹ ምንድን ናቸው?

2. ወደ ማደሪያው ድንኳን መሠዊያ ሊመጡ የሚገባቸው ስድስቱ መሠረ ውያን መስዋዕቶች ምንና ምን ነበሩ?

3. በአምላኪው ሰው ሕይወት ያንዳንዱ መስዋዕት የሚያሟላው ፍላጎት ምንድን ነበር? ያንዳንዱ መስዋዕት ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ማንነትና ሥራዎች የሚገልጠው ውነት ምንድን ነበር?

4. መሠረ ውያን የሆኑ መንፈሳዊ ፍላጎቶቻችንን በተመለከተ ዌርዝቢ በቡድን ያስቀመጡዋቸው «3 መዎች» ነማን ናቸው? ንደ አስፈላጊነቱ ነዚህን «3 መዎች» ንዴት ተለማመዳችኋቸው?

5. የግል ኅላፊነትን ለማስወገድ የምትክነት መስዋዕት አስፈላጊ የመሆኑ አሳብ አንድ ሰው ቢቃወም፤ አንተ ለዚህ ንዴት ምላሽ ትሰጣለህ?

6. «ሁሉንም በመሠዊያው ላይ በምናስቀምጥበት» ጊዜ ና «ምርጥ የሆነ ነገራችንን ለጌ በምንሰጥበት» ጊዜ፤ ነዚህ ተግባሮቻችን በራሳቸው የጽድቅ ሥራዎች ንዳይሆኑ ንዴት መጠበቅ ንችላለን?

7. ለ ጢአት ይቅር ደም ማፍሰስ አስፈላጊ ስለ መሆኑ ሊለወጥ ለሚችል ሰው ማብራራት ከባድ የሚሆነው ለምንድን ነው? (ዕብ. 9:22ን ተመልከት፡፡)

8. ኢየሱስ ፍጹሙ መስዋዕት ና ከብሉይ ኪዳን መስዋዕቶች የሚልቅ መስዋዕት የሚሆነው በየትኞቹ መንገዶች ነው? (ዕብ. 1:1-6፤ 7:23-28፤ 10:1-14 ተመልከት)

ምዕራፍ ሦስት

የካህናት መንግሥት

(ዘሌዋውያን ምዕ. 8-10)

1. ለአገልግሎት መለየት ንደዚህ ከባድ ነገር ለምን ሆነ?

2. በ ግዚአብሔር መንፈስ ይልና በቃሉ ሥልጣን አገልግሎትን ያለማከናወን አንዳንድ ሰብስቦ ሊያስከትሉ የሚችሉ ምን ሊሆኑ ይችላሉ?

3. ለአገልግሎት መለየትና መመደብ - ወይም ለክርስቲያናዊ አገልግሎት የሚሆኑ የትኞቹም ጥሪዎች- በክርስቲያን ማ በረሰቡ ውስጥ ባሉ በሌሎች ሰዎች ንዲጸና መደረጉ ጆግ አስፈላጊ የሚሆነው ለምንድን ነው?

4. የአገልግሎት ክልልህን ልብ በምትልበት ጊዜ፤ በ ግዚአብሔር ፊት ያለህን ኅላፊነት ንዴት ትመለከተዋለህ?

5. ዌርዝቢ፤ «ምንም ነገር ከዕድል ወይም ከምናባዊ አሳብ ጋር መያያዝ የለበትም» በሚል ክህነ ዊ ተግባራትን ና መሥዋዕቶችን አስመልክቶ በተሰጡት ትዛዛት ላይ ሁሉን ፍንትው አድርገው አሳይተዋል። ይህ ለዛሬ ክርስቲያን አገልጋዮች ምን ያህል ትክክል ነው? በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ይህ ንዴት ልዩ ነው?

6. የካህናቱ ውብ አልባሳት ኢየሱስ ክርስቶስን «ስንለብስ» ከሚኖረን ውበትና በረከት ጋር ንዴት ሊወዳደር ይችላል? (ሮሜ 13:14 ና በኤፌ. 1:1-14 ያሉቱ መንፈሳዊ ሀብቶችን)።

7. ምንም ንጋ ክርስቲያኖች በ1ኛ ቆሮንቶስ 6:9-11 በተገለጸው መሠረት የ ጠቡ ቢሆኑም፤ አሁንም « ግሮቻቸውን በንጽሕና መጠበቅ» ያስፈልጋቸዋል የሚለው ውነ ጥቂቶቹ ተግባራዊ አንድም ዎች ምንድን ናቸው? (1ኛ ዮሐንስ 1:9 ተመልከት።)

8. የመሥዋዕቶቹ ቅደም ተከተል ራሳችንን ሙሉ በሙሉ ለጌ ከመቀደሳችን በፊት በቅድሚያ ጢኦ ችንን ማስወገድ ንደሚያስፈልገን ያሳየናል። አንድ የተለየ ጢኦትን ለማስወገድ ዝግጁ ሳትሆኑ መንፈሳዊ ድገትን ያሻችሁበት ጊዜ መቼ ነው? ወደ ንስሐና የላቀ መቀደስ ንድ መሩ የረዳችሁ ምንድን ነበር?

ንጽሕና ና ግዚአብሔርን መምሳል

(ዘሌዋውያን ምዕ. 11-12)

1. ንደ ዘመናውያን ክርስቲያኖች፣ ለ ነዚህ ለጥን ውያን የዕ ብራውያን ሰዎች ከተሰጡት የንጽሕና ሕጎች ጋር ንዴት ራሳችንን ልናዛምድ ንችላለን?

2. ዛሬ ክርስቲያኖች የብሉይ ኪዳንን ሕግጋት ሁሉ ለምን አይጠብቁም?

3. ዛሬ አንድ ክርስቲያን ግዚአብሔርን ምን ንደሚያስደስተው ና ምን ንደሚያሳዝነው ንዴት ሊያውቅ ይችላል?

4. የንጽሕናን ወይም የቅድስናን ደረጃዎች አንዳንድ ጊዜ ጽንፈኛ በሆነ ሕግ ጠባቂነት በሌሎች አማኞች ላይ የምንፈርደው በምን መንገዶች ነው?

5. ምግብን በተመለከተ ዛሬ ክርስቲያኖች ንዴት « ጢአትን» ሊሠሩ ይችላሉ?

6. «የ ግዚአብሔርን ፈቃድ መ ዘዝ ላቅ ዕድል ንጂ፣ ሸክም አይደለም፤» ስለሚለው አባባል ምን ስባለህ?

7. ምናልባት ሊያረክሷችሁ ስለሚችሉ ነገሮች ተግባራዊ በሆነ አነጋገር ጥንቃቄ ማድረግ ማለት ለ ናንተ ምን ማለት ነው?

8. ዛሬ ለክርስቲያኖች ራስን ስለ መስጠት ቅድስና በቀጥ ተ ግባራዊ የሆኑ መርኖች ምንድን ናቸው?

9. ማ በረሰባችን ጢአቶቹን «በድጋሚ የሚመድብበትን» ሁኔ ግዚአብሔር ሊፈርድበት ያለው በምን መንገዶች ነው?

10. ምንም ንኳ ዋቁም ሆነ ዓላማን ማሳኪያ ዘዴ ባይሆንም፣ በልዩነት ለመቆም ፈቃደኛ ሆናችሁ ራሳችሁን ያገኛችሁት መቼ ነበር? ምናልባት ልትቀበሉት ካለ ከአስቸጋሪ ውጤቶች የተነሣ በሚመጣ መከራ ምክንያት ፈቃደኛ ያልሆናችሁት መቼ ነበር?

ምዕራፍ አምስት

ላቂ ሐኪም

(ዘሌዋውያን ምዕ. 13-15)

1. ሰውነት ችግር ነው ብለንና ጤናችንን በተመለከተ የ ግዚአብሔር ዝንባሌን ምን ዓይነት የቱን አጠቃላይ መርሆች ቀርባለሁ?

2. በሽታና ጤክት በብሉይ ኪዳን በጣም የተያያዙ ናቸው። ዛሬ የትኞቹ መያያዞች ናቸው በበሽታና በ ጤክት መካከል ያሉት?

3. ኢየሱስ የግል ሐኪም የሚሆነው በምን መንገድ ነው? (ኢሳ. 53:5ን ተመልከት) ክርስቲያኖች መንፈሳዊ ጤንነት ችውን ያደራጁት ሊያውቁት ይችላሉ?

4. የኢየሱስ ዓመትን ከወንጌል መልክት አዋጅ ጋር ያደራጁት ወዳድረዋለሁ?

5. ከምልክት ጋር በጦርነት ውስጥ ድል አድራጊ ሆነህ ከሆነ፤ ለዚያ ድል ያበቃህ ምንድን ነበር? ከ ጤክት ያደራጁ ለሌሎች የምትሰጠው ተግባራዊ ማስጠንቀቂያዎች ምንድን ናቸው?

6. «ልብ ካልተለወጠ በቀር፤ የ ጤክት ችግርን ማስወገጃ አይኖርም፤» የሚለውን በተመለከተ ይህ ለምንድን ነው የሚሆነው?

7. በምንባቡ ውስጥ ያለ ተጠቀሰው፤ «የቀዶ ጥገና ስብከት» አሳብን በተመለከተ የአንተ ምላሽ (ስሜት) ምንድን ነው?

8. የሚነካውን ነገር ሁሉ የሚያረክሰውን የ ጤክትን መርዶ «ክፉ ወሬ» የወጣበት «መልካም ወሬ» መልክቱ ምን ሊሆን ይችላል?

9. ሰዎች ስሕተት ስለ ማድረጋቸው መጽሐፍ ቅዱሳዊ የሆነው አመክንዮ ዊ አስተሳሰብ ምንድን ነው? ይህ አስተሳሰብ ሰዎች ብዙውን ጊዜ ከሚሰጡት ምክንያት ጋር ያደራጁት ሊወዳደር ይችላል?

10. የገዛ ራስህን የድነት ልምድ በም ስብበት ጊዜ፤ ካህኑ ለተጠቁሰው ሰው ያደራጁት መሆኑን ካሳወቀው በኋላ፤ መ ጠብም ደግሞ የሚያስፈልገው ከሆነ፤ ምን ለውጥ አለው?

ምዕራፍ ስድስት

የ ስራኤል ላቅና ቅዱስ ቀን

(ዘሌዋውያን ምዕ. 16)

1. በዮም ኪፑር ሥርዓተ አምልኮ የቱ የክርስቶስ የማስተሰረይ ሥራ ገጽ ነው በተምሳሌትነት የቀረበው?

2. ማስተሰረይ ለሚለው ቃል መግለጫ ከሆነው ከዕብራይስጡ ቃል በስተ ጀርባ ያለው ቊልፍ የሆነ መር ምንድን ነው?

3. «አፍቃሪ የሆነውን የኢየሱስን ሃይማኖት ብቻ» ከሚፈልግ ከአንድ ሰው ጋር በምትነጋገርበት ጊዜ፣ የወንጌልን መል ክት የማስተሰረይ ገጽ ምርጥ በሆነ መልኩ ንዴት ማስተላለፍ ትችላለህ?

4. «ወጣቶች ‘ወዮልኝ’ ከማለ ቸው በፊት፣ « ዚህ ነኝ» ንዲሉ የጣርን ነው ሲሉ ቫንስ ሀቭነር ተናገሩ። ምን ማለ ቸው ነበር?

5. በዕጣኑ ጢስ ተምሳሌ ዊ በሆነ መልኩ ንደ ተገለጸው፣ የድነት ቀዳሚ ግብ ምንድን ነው? (ዘሌዋ. 16:11-13ን ከኤፌ. 1:6፣ 12-14 ጋር አወዳድር።)

6. ዌርዝቢ የ ጢአት ይቅር ን መ ደል ከ ርሱ ጋር የመስጠትን ግዴ ን መያዙን ያስ ውሰናል። ይህ በግል ግንኙነት ውስጥ ንዴት ትመለከተዋለህ? ይህ መር በተለይ በድነት ዕቅድ ውስጥ ንዴት ነው የተገነባው?

7. የማስተሰረይ አሳብ በዘመናችን ለምንድን ነው ጅግ ዋቂ ሊሆን ያልቻለው?

8. የ ግዚአብሔርን ይቅር በምናስብበት ጊዜ፣ ለአንተ ንደ የላቀ ፍላጎትህ የምትመለከተው የቱን ነው። የ ግዚአብሔርን ይቅር መሻት፣ የ ግዚአብሔርን ይቅር መቀበል፣ ሌሎችን ይቅር ማለት፣ ወይም ከሌሎች ይቅር መቀበል፣ ወይም ራስህን ይቅር ማለት?

ቅድስና ተግባራዊ ነገር ነው

(ዘሌዋውያን ምዕ. 17-20)

1. አይሁዶች ደምን ንደ ተለመደ የዕለት ተዕለት ምግብ መቁጠር የለበትም ያሉት ለምንድን ነበር?

2. ለክርስቲያኖች «ደም» ንዴት ነው የተቀደሰ የሚሆነው? (1ኛ ጴጥሮስ 1:18-19፤ ሮሜ 5:9፤ ኤፌ. 1:7፤ 2:13፤ 1ኛ ዮሐንስ 1:7 ተመልከት።)

3. በክርስቶስ በኩል በሚሆነው የግል ደ ንነት (ሮሜ 3:19-28) ና በክርስቶስ በሚሆነው ቅድስና (1ኛ ዮሐንስ 3:1-10) መካከል ያለውን ግንኙነት ንዴት ብራራዋለህ?

4. ዌርዝቢ ንዲህ አሉ፤ «ሕጋዊ የሆነ ያንዳንዱ ነገር መልካም ምግባር አይደለም።» ማ በረሰባችን ሕጋዊ ብሎ የሚጠራቸው ድርጊቶች ነገር ግን ክርስቲያኖች ሊያስወግዱዋቸው የሚገቡ አንዳንድ ምሳሌዎች ምንድን ናቸው?

5. «ፍትወትን የፈጠረ ግዚአብሔር ነው፤» ነገር ግን በዚህ ር ስ ጉዳይ በቤትም ሆነ በቤተ ክርስቲያን መወያየት ያሳፍረናል። ለምን? ግዚአብሔር ያበጀው ነገር ስለ ርሱ የሚነግራችሁ ምንድን ነው?

6. «ፍቅር የሕግ ፍጻሜ ነው» ብለው ቅዱሳት መጻሕፍት በሚያውቁበት ጊዜ፤ በተግባራዊ አነጋገር ይህ ምን ማለት ነው? (ሮሜ 13:8-10፤ ዮሐንስ 13:34-35።)

7. የሞት ቅጣት በሚያስከትል ፍርድ ላይ ያለህን የአንተን አሳብና ክርስቶስ ለ ጢአተኞች ያሳየውን ር ራኔ ናሙና ለማድረግ ያለህን ፍላጎት ንዴት ስ ርቀዋለህ?

8. ንደ ማስወረድ፤ የግብረ ሰዶማውያን መብት፤ ወንጀል ና የሞት ቅጣት ባሉ አከራካሪ በሆኑ ማ በራዊ ጉዳዮች ላይ «ክርስቲያናዊ ይ ን» ለማጎልበት የሚጠቅሙ ጥቂት መመሪያዎች ምንድን ናቸው?

ምዕራፍ ስምንት

መንፈሳዊ አመራር የሚያስከፍለው ዋጋ

(ዘሌዋውያን ምዕ. 21-22)

1. ምንም ንኳ ማንም ፍጹም የሆነ ባይኖርም፤ ለመንፈሳዊ የአመራር ተግባራችን አይቀርም የሚባለው ምክንያዊ ዋጋ የሆነ የምንጠብቀው ነገር ምንድን ነው?

2. የመንፈሳዊ አመራር መመዘኛዎች ከሌሎች አመራሮች መመዘኛዎች ይልቅ የበለጠ ጥብቅ ነው ብለህ ምናለህ? ነገሩ ንዲህ ከሆነ፤ በየትኞቹ ልዩ መንገዶች የተለዩ ይሆናሉ?

3. ለማገልገል የሚያስችል መልካም ዕድል ሸክሙንና የሚያስከፍለውን መሥዋዕትነት በሙሴ ዘመን ለነበሩት ካህናት የሚያቀልልላቸው በምን መንገድ ነበር? ዛሬ ለሚያገለግሉ ክርስቲያኖች የሚያቀልልቻቸው ንዴት ነው?

4. ለካህናት ቤተሰብ አባልነት መመዘኛዎች ያስፈልጉ የነበሩት ለምንድን ነበር? ይህ ዛሬ ለመጋቢዎች ቤተሰብ የሚሠራው ንዴት ነው?

5. «በኀዘናችን ንኳ ግዚአብሔርን ለማክበር መሻት ይኖርብናል፤» በማለት ዌርዝቢ ተናግረዋል። «ቅዱስ የሆነ ኀዘን» ምን ይመስላል?

6. ዛሬ የ ግዚአብሔርን ሕዝቦች «የሙያተኝነት መንፈስ» ንዴት የጐዳው ነው?

7. «አገልጋይ - መሪን» ንዴት ትገልጻለህ?

8. «በመሪነት ስፍራ ላይ ያሉ ሰዎች የተለዩ የጠላት ዒላማዎች» የሚሆኑት ለምንድን ነው? ቤተ ክርስቲያን መሪዎችዋን ንዴት ልትረዳቸው ይገባል ለሚለው ይህ ምን ንድም ይኖረዋል?

9. በቤተ ክርስቲያናችሁ ውስጥ የሚያገለግሉ ሰዎች ያሉዋቸው አንዳንድ ለየት ያሉ ጥንካሬዎች ምንድን ናቸው? ነዚህ ሰዎች ስለ ምን ንድትጸልይላቸው የሚሹ ይመስልሃል?

የወደፊቱን የሚናገር የቀን መቀጠሪያ

(ዘሌዋውያን ምዕ. 23)

1. በአንተ አስተሳሰብ፣ ዕለ ዊ የሥራ ክንዋኔዎቻችንን በተመለከተ ግዚአብሔር የሚጫወተው ሚና ምንድን ነው?

2. አንተ የ ግዚአብሔር ልጅ መሆንን ለማሳየት በቀን መቀጠሪያህ ላይ የትኞቹ ክስተቶች ዕድሉን ይሰጡሃል?

3. የዕለቱን ተግባርህን በም ደራጅበት መንገድ ንዴት ትረካበ ለህ? ጊዜህን በምትጠቀምበት ሁኔ ቤተሰብህ ንዴት ይረካበ ል?

4. የዕለቱን መርሐ-ግብርህን ንደገና ንዲያበጅልህ ግዚአብሔርን የምትጋበዘው ቢሆን፣ ምን የሚለውጥ ይመስልሃል (አስወግድ፣ ጨምር ወይም አስተካክል)?

5. ክርስቲያኖች አዲስ ኪዳንን ብቻ መጠቀም ይችላሉ ብሎ ማሰብ ለምን ስሕተት ይሆናል?

6. በአይሁድ የዘመን አቈጣጠር ውስጥ ጭቀው ያሉትን መንፈሳዊ ውነቶች ክርስቲያኖች በምን መንገድ ይማሩዋቸዋል?

7. የፋሲካ በግ መሥዋዕት አስቀድሞ የሚያመለክተው ምንድን ነው?

8. ፋሲካን ተከትሎ በሚመጡት ሰባት ቀናት ርሾን ማስወገድ መንፈሳዊ አመልካችነቱ ምንድን ነው?

9. ለማረፍ ና ለመዝናናት መቼ ሰንበትን ማብጀት ትችላለህ? በሕይወትህ ውስጥ «ግብዣ ለማድረግ» - የ ግዚአብሔር መልካምነት ለማክበር የትኞቹን አጋጣሚዎች አመቻችተሃል?

10. ከመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት ውጭ ክርስቲያኖች ተገቢ በሆነ መልኩ ተግባራቸውን ማከናወን የማይችሉት ለምንድን ነው?

ቅዱስ፣ ቅዱስ፣ ቅዱስ

(ዘሌዋውያን ምዕ. 24)

1. ዛሬ ቅዱስ የሚለውን ቃል በምትሰማበት ጊዜ፣ ወደ አ ምርህ ፈጥኖ የሚመጣው ምንድን ነው? ምላሹን ንዴት ነው በሥዕላዊ መልኩ የም ቀርበው?

2. ግዚአብሔር ሙሉ በሙሉ ቅዱስ ባይሆን ኖሮ፣ በ ኛ ላይ የሚደርሰው ተግባራዊ የሆነ ውጤት ይኖረው ነበር?

3. ሕዝቡ ለወርቁ መቅረዝ የሚሆን ዘይት ማቅረባቸው ለ ኛ ያለው ጉልህ የሆነ ትምህርት ምንድን ነው? የሚነድድ ዘይት ትርጉም ከሚቀቡት ዘይት የሚለየው በምንድን ነው?

4. መጽሐፍ ቅዱስ መንገዳችንን የሚያበራው በምን መንገዶች ነው?

5. የ ስራኤል ሕዝብ ብርሃን የሚሆነው ንዴት ነው? ዛሬ ቤተ ክርስቲያን በዚህ ተመሳሳይ ዓቅም መንቀሳቀስ የምትችለው ንዴት ነው?

6. ቈላስይስ 3:1-4 በዘሌዋውያን 24 ካለው «የገጹ ብስት» ትርጉም ና ዓላማ ጋር የሚዛመደው ንዴት ነው?

7. አንዳንድ ጊዜ ግዚአብሔር ከ ኛ ጋር የሌለ የሚመስለን ለምንድን ነው? በ ነዚህ ጊዜያት ክርስቲያኖች ይህን የሚያሸንፉበት አንዳንድ መንገዶች ምንድን ናቸው?

8. ለሕግጋት ቀላልና ምክንያት ምንድን ነው? ፈሪህ ግዚአብሔር ግዚአብሔርን ከመ ዘዝ ጋር የተያያዘው ንዴት ነው? ንደ ክርስቲያን ይህ በሕይወትህ ምን ማለት ነው?

9. የዘሌዋውያን 24:19-20 አጽንኦት በሚሰጠው በሌክስ ሊዮኒስ ና ጌ ክርስቶስ በተራራው ስብከት በተናገራቸው ንግግሮች መካከል ያለውን ግልጽ የሆነ ግጭት ንዴት ብራራዋለህ? (ማቴ. 5:38-48 ተመልከት፡፡)

ይህ ምድር የ ግዚአብሔር ምድር ነው

(ዘሌዋውያን ምዕ. 25)

1. «በሕይወት ውስጥ የ ኛ የሆነ ምንም ነገር የለም፤» የሚለውን በማመናችን፤ ኑሮአችንን ና የወደፊቱ ውሳኔአችንን ንዴት ሊነካው ይችላል?

2. የዓመት ዕረፍትን በማወጅ ስለ ራሱ ግዚአብሔር የሚያስተምረው ምንድን ነው?

3. «ከ ግዚአብሔር ጋር ያለን ግንኙነት ሌሎችን የምንይዝበትን መንገድ የሚወስነው» ለምንድን ነው?

4. የኢየሴይዩ ዓመት መ ወጅን ከወንጌል መል ክት አዋጅ ጋር ንዴት ወዳድረዋለህ?

5. የ ስራኤል ሕዝብ ግዚአብሔርን ንደ «የመሬ ቸው ጌ » በሚያደርጉበትና በሚመለከቱበት ረገድ ይገጥሙአቸው የነበሩ ፈተናዎች ምንድን ነበሩ? ዛሬ ክርስቲያኖች የገዛ ኑሮአቸውን በመቈጣጠር ረገድ የሚፈትናቸው ምንድን ነው?

6. መሬትን ለመጀመሪያዎቹ ነዋሪዎች መመለስ በማ በ ረሰብ ተግባር ላይ ንዴት የ ራሱን ተጽዕኖ ያሳድራል?

7. ሥነ ም ዳራዊ ላፊነትን መከተል መንፈሳዊ ጥረት የሚሆነው በምን መንገድ ነው?

8. ይህ ሐረግ ለአንተ ምን ማለት ነው፡- «የዕለት ንጆራችንን ስጠን ዛሬ»?

9. ሳሙኤል ጆንስን ንዲህ አሉ፡- «ለድሆች በአግባቡ የሚደረግ ርዳ የ ውነተኛ ሥልጣኔ መፈተኛ ነው፡፡» በአንተ አስተሳሰብ፤ አገራችን በዚህ ረገድ ንዴት ያደረገች ነው? ቤተ ክርስቲያናችሁ ንዴት ያደረገች ነው? ለማሻሻያ የምትሰጠው ምክር ምንድን ነው?

«ቢሆን» የሚለው ትልቁ ቃል

(ዘሌዋውያን ምዕ. 26-27)

1. በሕይወትህ ውሳኔ የም ሳልፍበት ነጥብ ላይ በምትደርስበት ጊዜ፣ የ ግዚአብሔርን ፈቃድ ለመለየት ምን ደርጋለህ?

2. መ ዘዝ ስለሚያስገኘው ሽልማት ና አለመ ዘዝ ስለሚያመጣው ቅጣት ከሰሙ በኋላ፣ ሰዎች ከ ግዚአብሔር ፈቃድ «ተቃራኒ በሆነ መልኩ ለመጓዝ» ንዴት ይቻላቸዋል?

3. የ ስራ-ኤል ሕዝቦች «የ ምነት ልጆች» የነበሩት በምን መልኩ ነበር? ዛሬ አማኞች የበለጠ የበሰሉ ከሆኑ፣ ለመ ዘዝ ካለን ንላፊነት አንጻር ይህ ምን ማለት ነው?

4. ስድስቱ የቅጣት ወቅቶቹ በቀዳሚነት የተሰጡበት ዓላማ ምንድን ነበር? (26:19ን ተመልከት፡፡)

5. በአንተ አስተሳሰብ፣ ቅጣት ጥሩ አስተማሪ ነውን? በዘሌዋውያን መጽሐፍ ውስጥ ያለው ቅጣት በዕብራውያን 12:5-13 ንደተብራራው ከአዲስ ኪዳን ቅጣት ፅንሰ አሳብ ጋር የሚዛመደው ንዴት ነው?

6. አልፎ አልፎ ንስሐና አዲስ ጅማሬ የሚቻሉ ነገሮች አይደሉም ስንል ለማሰብ የምንፈተነው ለምንድን ነው?

7. ለካህናት ገንዘብ መስጠት በበጎ ፈቃድ ላይ በጥብቅ የተመሠረተ መሆኑ ጉልህ የሆነው ለምንድን ነው?

8. ግዚአብሔር ለ ርሱ የገባናቸውን ቃሎቻችንን ንድንጠብቅ ይፈልገናል፣ ይሁንና ቃላችንን ባንጠብቅ፣ ርሱ የ ጢአት ይቅር ን ይሰጠናል የሚለውን ንዴት ብራራዋለህ?

9. ከ ግዚአብሔር ጋር ያለህን ግንኙነት ወደ ፊት በሁኔ ዎች ላይ ያልተመሠረተ ንዲሁም የትኛውስ በሁኔ ዎች ላይ የተመሠረተ («ቢሆንን» የሚያካትት) ይሆናል?

ከዜሌዋውያን መጽሐፍ መማር

(ማጠቃለያ)

1. የ ግዚአብሔርን ቅድስና አሳንሶ መመልከት በመጨረሻው የክርስቶስን መስቀል ማሳነስ የሚሆነው ንዴት ነው?

2. «ቤተ ክርስቲያን ለአንደበት ምስክርነት አጽንኦት ሰጥ ፣ ነገር ግን መንፈሳዊ የሆነ ባሕርይ ና ጠባይን ቸል የምትልበትን ሁኔ በተመለከተ» ያየኸው ማስረጃ የሚሆን ነገር ምንድን ነው?

3. ቅድስናን ለመከታተል ጠላትን መጥላትን የሚሻው ለምንድን ነው?

4. ክርስቲያናዊ ነፃነት፣ መ ዘዝና ሥነ ሥርዓትን ስከ መጣስ ድረስ ሊዘልቅ የሚችለው ንዴት ነው?

5. «ሐሰተኛ ቅንዓትን» ከቅድስና ንዴት መለየት ንችላለን?

6. ደ ንነትና ቅድስና ንዴት ሊነጻጸርና ሊመዛዘን ይችላል? በ ያንዳንዳቸው ላይ የክርስቶስ ማዕከላዊነት ሚና ምንድን ነው?

7. «ጠቃሚ በመሆን» ና « ንደ ዓለም በመሆን» መካከል ቤተ ክርስቲያን አጥርዋን ል በጀው የሚገባት የት ላይ ነው?

8. ለክርስትና ድገት «ብቸኛ መሣሪያ» የሚለውን አነጋገር አብራራ።

9. ክርስቶስ በ ኛ ውስጥ በሚሆን ጊዜ፣ ክርስቶስ በተለየ ሁኔ ንዴት ይከብራል?

10. ከባሕርያችን ይልቅ ለክብራችን ብዙ ትኩረት መስጠት ጀግ ፈ ኝ የሚሆነው ለምንድን ነው?

የአዲስ ኪዳን የ« . .ሁን» ተከ ይ መጻሕፍት፤

1. ለጌ የተገዛህ ሁን (የማቴዎስ ወንጌል)
2. ተግተህ አገልግል (የማርቆስ ወንጌል)
3. ር ሩ ሁን (የሉቃስ ወንጌል ምዕ. 1-13)
4. የበረ ህ ሁን (የሉቃስ ወንጌል ምዕ. 14-24)
5. ሕያው ሁን (ዮሐንስ ወንጌል ምዕ. 1-12)
6. የተለወጣችሁ ሁኑ (ዮሐንስ ወንጌል ምዕ. 13-28)
7. በመንፈስ ቅዱስ ይል ተመላለስ (የሐዋ. ምዕ. 1-12)
8. ደፍረህ መስክር (የሐዋ. ምዕ. 13-28)
9. ተስማማ (ሮሜ)
10. ጠቢብ ሁን (1ኛ ቆሮንቶስ)
11. ተጽናና (2ኛ ቆሮንቶስ)
12. አርነት መውጣት (ገላትያ)
13. ፍለጋ የሌለውን ባለጠግነት ውረስ (ኤፌሶን)
14. ደስተኛ ሁን (ፊልጵስዮስ)
15. ፍጹም ሁን (ቈላስይስ)
16. ለምጽአቱ ተዘጋጅ (1ኛ ና 2ኛ ተሰሎንቄ)
17. ማኝ ሁን (1ኛና 2ኛ ጢሞቴዎስ፤ ቲቶና ፊልሞና)
18. በማየት ሳይሆን በ ምነት ተመላለስ (ዕብራውያን)
19. ተስፋ አድርግ (1ኛ ጴጥሮስ)
20. ንቃ (2ኛ ጴጥሮስ፤ 2ኛና 3ኛ ዮሐንስ፤ ይሁዳ)
21. ውነተኛ ሁን (1ኛ ዮሐንስ)
22. በብስለት ማደግ (ያዕቆብ)
23. ድል አድራጊ ሁን (የዮሐንስ ራ ይ)

የብሉይ ኪዳን የ« . .ሁን» ተከ ይ መጻሕፍት፤

1. የም መልክ ሁን (መዝሙረ ዳዊት ምዕ. 1-89)
2. አመስጋኝ ሁን (መዝሙረ ዳዊት ምዕ. 90-150)
3. የተካንህ ሁን (መጽሐፈ ምሳሌ)
4. ርካ ይኑርህ (መክብብ)
5. ቅዱስ ሁን (ዘሌዋውያን)